

EKOIQ

ARALIK 2015 SAYI:58

YEŞİL İŞ / YEŞİL YAŞAM

CLIMATE
VOLUNTEERS
İKLİM GÖNÜLLÖLERİ
Karbon Nötr Yayın

“Akıllı Köy”
Tülin Akın’dan
Sürdürülebilir Tarım
için Yepyeni Proje

Bizim Büyük İsrafımız

**Çölleşme ile
Mücadelede
Yeni Fasıl**

Gıdayı Kurtar, Gezegeni Kurtar!

**Çocuklar için
Organik ve “Adil”**

**Marmara Denizi’nin
Kaderini Değiştirecek
Sempozyum**

**İklim Mühendisliği:
“Acil Durumda Basınız” Düğmesi mi?
“Sosyo-Teknolojik Esaret” mi?**

www.ekoiq.com

ISSN 1309-4436 58
9 771309 443600
9 TL (KDV DAHİL)

BETONİK FİKİRLER PROJE YARIŞMASI

BAŞVURU TARİHLERİ

16 Kasım
15 Aralık 2015

PROJE TESLİM TARİHLERİ

04 Ocak
11 Mart 2016

ÖDÜL TAREHİ

12 Mayıs 2016

Birincilik ödülü:

Tüm grup üyelerine
HeidelbergCement Almanya
Teknik Ziyareti

MacBook Air

İkincilik ödülü:

Tüm grup üyelerine
HeidelbergCement Almanya
Teknik Ziyareti

Üçüncülük ödülü:

Tüm grup üyelerine
Apple Watch

fikir geli- yo- rum

demez

Türkiye'nin lider yapı malzemeleri şirketi Akçansa; hazır betondaki farkındalığı artıracak, uygulanabilir, yaratıcı, pazarlama odaklı ve birçok farklı disiplini barındıran fikirlerinizi gerçekleştirme fırsatı sunuyor.

Farklı fakülte ve bölümlerden arkadaşlarınızla ekibinizi oluşturarak nereden, nasıl ve kimden geldiği belli olmayan fikirlerinizle 7. Geleneksel Betonik Fikirler Proje Yarışması'na katılm, hem eğlenin hem de hayata ve geleceğinize değer katın!

www.betonsa.com.tr

f /betonikfikirler

t /betonikfikir #betonikfikirler

BETONSA

HEIDELBERGCEMENT

AKÇANSA

SA

Barış Doğru
baris@ekoIQ.com

Sürdürülebilirlik, Paris ve Yeni Bir Uygarlık Çağrısı

Her şeyin bir tarihsel arka planı var. Olgulara, olan bitene bir fotoğraf karesi olarak baktığımızda göreceğiz ki her şey son derece plastik, yaşamayan, donmuş bir halde. Ancak gerçeğe yaklaşabilmek için üçüncü bir boyutu, yani zamanı eklemek gerekli. İşte o zaman her şey başka açılar, boyutlar kazanıyor; olaylar yerlerine, bağlamlarına oturmaya biraz daha yaklaşıyor (kesinliklerden bahsetmeyi hiç doğru bulmuyorum, eldeki verilerle durum ve gelişmelere ancak biraz daha yaklaşabilmek söz konusu kanımca)...

Geçtiğimiz ay, **Sürdürülebilirliğin Kayıp Renkleri** başlıklı bir yazı kaleme aldım bu sayfada. Sürdürülebilirlik ve çevre konularına kıyasından değen, konunun yanından geçen birinin artık ezberden sayabileceği ve ne yazık ki gerçekten ezbere saydığı ekonomik, sosyal ve çevresel sürdürülebilirlik boyutlarının aslında in-

sanlığın uzun uygarlık macerasının bir parçası olduğunu, yani hepimizin üstünde, yanında, yöresinde fazlaca tepindiği yeşilin bitişiğine, eşitlik, özgürlük ve kardeşliğin, yani mavi, beyaz ve kırmızımın eklenmediği takdirde, bir yalana dönüşebileceğini dilim döndüğünce anlatmaya çalıştım (sanırım bunu epey zamandır değişik açılardan tekrarlayıp duruyorum). Bu renkler ve boyutlar birbirine gerçek anlamda eklenmedikçe, birbirinin içine gömülmedikçe, gezegenin ne insanlara ne de diğer canlılara bir hayrı dokunacak. Buna tüm benliğimle inanıyorum...

Tüm bunlar, halen bir medeniyet çağrısına dönüşemediğinden, geçmiş gitmiş, mutluluk ve huzur yaratamamış medeniyetlerin kalıntıları arasında dolaşım duruyoruz

Bugüne dair hiçbir çözüm üretmeyen medeniyetlerin çok acıklı ve kanlı karikatürleri, bugün hâlâ ayakta olan ama kimseye gelecek için tek bir umut vermeyen uygarlığa kör saldırılarda bulunuyorlar sadece.

galiba. Bugüne dair hiçbir çözüm üretmeyen medeniyetlerin çok acıklı ve kanlı karikatürleri, bugün hâlâ ayakta olan ama kimseye gelecek için tek bir umut vermeyen uygarlığa kör saldırılarda bulunuyorlar sadece. Hepimizi derinden sarsan Paris katliamının başka bir anlamı yok temelde...

Evet Paris, eşitlik, özgürlük ve kardeşlik gibi büyük insanlık ideallerinin sokaklara çıktığı yer ama aynı zamanda (bunu şimdi hatırlamak ve hatırlatmak aslında katillerin tam da istediği; bunu önceden öğrenmeli ve söylemeliydik), Cezayir Savaşı sırasında, 1961 yılında protesto gösterilerine katılan yüzlerce Cezayirli'nin öldürülüp Seine Nehri'ne atıldığı yer... İşte başta anlattığım tarihsellik de burada devreye giriyor. Unutulmak ve unutturulmak istenenler, böyle kör öfkelerle kendini hatırlatabiliyor sadece... Onun için Suruç, onun için Ankara...

Gerçekte ise, özcü, tarihin derinliklerinde Altın Çağ arayan medeniyet garabetlerinin yerine; geleceğe dönük, reel, kapsayıcı, kültürlerarası ve kültürlerötesi, cihanşümül ve evet insan merkezli değil, ama tabii Homo sapiens'i de içine alan **yaşam merkezli bir yeni uygarlık çağrısına** ihtiyacımız var...

Ve siz bu satırları okurken, gezegenin kaderinde önemli bir dönüm noktası işte o Paris'te geçiliyor olacak. Sonuç ne olursa olsun, sürdürülebilirlik tartışmalarını bu eksenine kapsayacak şekilde dönüştürmedikçe, geçmişin ve bugünün acıklı karikatürleriyle uğraşım duracağımızı artık daha çok düşünüyorum. Paris'in, insanlığın sadece kayıp ideallerinin değil, yeni ideallerinin de sokağa çıktığı yer olması dileğiyle...

EKOLOGOS Sürdürülebilirlik Yönetim ve İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.
adına sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni (Sorumlu)

Barış Doğru baris@ekoik.com

Yayın Koordinatörü

Nevra Yaraç nevra@ekoik.com

Editör

Berkan Özyer berkan@ekoik.com

Art Direktör

Özlem Sarar D. ozlem@ekoik.com

Dış Haberler Editörü

Zeynep Heyzen Ateş zeynep@ekoik.com

Yerel Yönetimler Editörü Sibel Bülay sibel@ekoik.com

Sürdürülebilirlik Projeleri Koordinatörü

Gökçe Vahapoğlu Şahin vahapoglu@fas.harvard.edu

Sosyal Medya Editörü Yağmur Çoban yagmur@ekoik.com

Fotoğraf Editörü Özgür Güvenç

Redaksiyon Şöhret Baltaş

Katkıda Bulunanlar

Emrah Kurum, Özgür Öztürk, Serra Titz, Caner Demir,
Ethemcan Turhan, Hulusi Barlas, Fatma Gül Altındağ

Abonelik dergi@ekoik.com

Tel: (90) 216 349 40 97-98 Faks: (90) 216 348 34 77

Yayın ve Yönetim Adresi:

EKOLOGOS Sürdürülebilirlik Yönetim ve İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.
Caferağa Mahallesi, Sakız Sokak, Berkel Apt. No: 6/9
Kadıköy, İstanbul

Tel: (90) 216 349 40 97-98 Faks: (90) 216 348 34 77

Basım Yeri: Tor Ofset San. Tic. Ltd. Şti.

Osmangazi Mahallesi 3112. Sokak No.2 Esenyurt - İSTANBUL

Tel: (90) 212 - 886 34 74 pbx

Ayda bir yayınlanır. Yaygın Süreli Yayın ISSN 1309-441-6

Danışma Kurulu

Aynur Acar, Gönüllü Çevre Danışmanı

Prof. Dr. Melsa Ararat, CDP Türkiye Direktörü

Prof. Dr. Nuri Azbar, Ege Üni., Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü

Dr. Erhan Baş, Bilim İlaç A.Ş. Genel Müdürü

Dr. Barış Gencer Baykan, Yeditepe Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü

Konca Çalkıvık, İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği Genel Sekreteri

F. Fatma Çelenk, Soyak Holding Kurumsal İletişim Koordinatörü

Prof. Dr. Nüzhet Dalfes, İTÜ Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Ebru Şenel Erim, Unilever Türkiye Kurumsal İletişim Müdürü

Aykan Gülten, Coca-Cola Kurumsal İlişkiler Müdürü

Ebru İlhan, Eczacıbaşı Kurumsal İletişim ve Sürdürülebilir Kalkınma Uzmanı

Prof. Dr. Selahattin İncecik, İTÜ Uçak ve Uzay Bilimleri Fakültesi,

Meteoroloji Mühendisliği Bölümü

Bahar Keskin, 3P Sustainability Consulting

Cihan Koral Malak, İMSAD Sürdürülebilirlik Komitesi

Prof. Dr. M. Pınar Mengüç, Özyeğin Üni., Enerji, Çevre ve Ekonomi Merkezi Direktörü

Dr. Uygur Özemesi, change.org Türkiye Direktörü

Aysun Sayın, Boyner Holding Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Sürdürülebilirlik Müdürü

Rifat Ünal Sayman, REC, Bölgesel Çevre Merkezi Türkiye Direktörü

Neylan Süer, Bosch Ev Aletleri Pazarlama Müdürü

Ergem Şenyuva, Climate Project Türkiye Temsilcisi, Yeşilist.com kurucusu

Ateş Uğurel, Solarbaba Platformu kurucusu

Cavit Vardarlılar, MESS Entegre Geri Kazanım ve Enerji, Çevre Projesi Genel Müdürü

İÇİNDEKİLER

18 Çocuklar İçin Hem Organik Hem de “Adil”

Kurduğu Organickid markası ile son yıllarda dünyada hızla yaygınlaşan “fairtrade” (adil ticaret) eğilimini çocuk giyimine taşıyan Merve Akıncı ile adil ticareti ve tekstilde organik üretimi konuştuk.

22 Sekiz Online Derste Sürdürülebilir Dünya

İnternet sayesinde sürdürülebilirlik konusunda da bilgiye ulaşmanın kapıları açılmış durumda. Tembelliğin lüzumu yok, haydi derse!

28 Paris Öncesi Son Dönemeç

COP21 öncesi açıklanan son raporlar, toplantılar: CDP Su Programı Raporu; CDP Türkiye Su Sonuçları Raporu; İklim Değişikliği, Ekonomi ve Sağlık Açısından Türkiye'nin Kömür Politikaları; Boş Vaatler; G20 Zirvesi ve İklim Forumu...

34 “Umut Hep Var” Dedirten 10 Genç!

İstanbul Bilgi Üniversitesi'nin Uluslararası Gençlik Vakfı ve Laureate Uluslararası Üniversiteler Ağı işbirliğiyle düzenlediği BİLGİ Genç Sosyal Girişimci Ödülleri bu yıl altıncı kez sahiplerini buldu.

40 İklim Mühendisliği: “Acil Durumda Basınız” Düşmesi mi, “Sosyo-Teknolojik Esaret” mi?

King's College London'dan akademisyen Arif Cem Gündoğan, son dönemde bu konuda yayımlanan makaleleri EKOIQ için değerlendirdi.

48 TEMA'da Gündem İklim Değişikliği ve Gıda Güvenliği

Türkiye'nin önde gelen iklim bilimcilerinden TEMA Vakfı Genel Müdürü Doç. Dr. Barış Karapınar ile yeni görevini, 2016 gündemlerini ve Paris İklim Zirvesi'ni konuştuk.

57 DOSYA: Bizim Büyük İsrafımız...

Bir yanda sayısı 1 milyara ulaşan aç, bir yanda 1,5 milyar obezite sorunu yaşayan insan, ortada da dünyada üretilen gıdanın üçte birinin çöpe gitmesi gibi bir gerçek... Bu dosyada gıda israfı ve kayıplarını önlemek için çalışmalar yürüten yerel, ulusal ve uluslararası kampanyalar, girişimler, sivil toplum kuruluşları, mobil uygulamalara dair dünyanın dört bir yanından ilham verici örnekler bulacaksınız. Gıda israfını düşürerek hem kendinize hem de gezegene yapacağımız katkıyı düşünün bir... Daha dikkatli davranmak için yarımı beklemeye gerek var mı?

76 Mükemmel Döngü: Arılar, Hayvanlar ve Tarım

Daha sürdürülebilir bir tarım için çiftçileri bilişim teknolojileriyle buluşturan TABİT firmasının kurucu ortağı Tülin Akın ile sahip olduğu özelliklerle dünyada bir ilk olacak “Akıllı Köy”ü konuştuk.

82 Çölleşme ile Mücadelede Yeni Fası

Ankara, Ekim ayında BM Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi 12. Taraflar Konferansı'na ev sahipliği yaptı. Konferansta arazi yönetimi ve arazi bozulumu dengelenmesinin iklim değişikliğiyle ne kadar ilişkili olduğu sıkça vurgulanırken, bu konuda iş dünyasına da önemli görevler düştüğünün altı çizildi.

88 Marmara Denizi'nin Kaderini Değiştireceğiz

Aralık ayında Marmara Belediyeler Birliği tarafından düzenlenecek 2. Marmara Denizi Sempozyumu'nu, Birliğin Başkanı ve aynı zamanda Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Altepe anlatıyor.

92 “Her Binaın Bir Mesajı Vardır”

İglo Mimarlık kurucu ortaklarından Zafer Karoğlu, sanayici profilinin değişmesiyle birlikte endüstri yapılarının da bir dönüşüm sürecine girdiğini söylüyor. Karoğlu ile hem bu dönüşümü hem de kentsel dönüşümü konuştuk.

100 Sürdürülebilirliğin Online ve Offline Hali

Kanada merkezli Valhalla Movement, sürdürülebilirliği ana akım haline getirmek ve “Özgürlük Kültürü”nü yaygınlaştırmak amacıyla yola çıkmış. Kurucusu Marc Angelo Coppola hareketin nasıl başladığını, network'lerini ve hedeflerini anlattı.

104 Geleceğin Enerji ve Su Çözümleri

15 yıldır ABD'de üniversiteler ve kamu sektörünü özel sektör ile buluşturan TGBCA şirketinin kurucusu ve CEO'su İsmail Onat ile çalışmalarını ve Şubat 2016'da Las Vegas'ta gerçekleştirecekleri “Uluslararası Geleceğin Enerji ve Su Çözümleri Zirvesi”ni konuştuk.

110 Geri Kazanım Sanayii Rimini'deydi

Malzeme ve enerji geri kazanımı, sürdürülebilir kalkınma alanında dünyadaki en geniş katılımlı fuarlardan ECOMONDO bu sene 19. kez İtalya'nın Rimini kentinde düzenlendi.

HER SAYIDA

4 Haberler Türkiye'nin Yenilenebilirde Çekiciliği Arttı; Kaş-Kekova'ya Güneş Enerjisi Desteği; 1 Derece Isındık Bile; AB'nin Kritik GDO Oylaması; Çin, Küresel Enerji Düzenini Değiştiriyor

26 Son Buzul Erimeden Prof. M. Levent Kurnaz: Yeni Başlayanlar İçin İklim Görüşmeleri

38 İş Dünyasından Konca Çalkıvık: BM Ülkeleri Dünyanın Geleceği İçin 17 Hedefte Buluştu

46 Veriler Gökçe Vahapoğlu Şahin: Küresel Sürdürülebilirlik Raporları Veritabanı; Avrupa'nın Önündeki Geridönüşüm Fırsatı; Küresel Sürdürülebilirlik Liderleri; Sürdürülebilirlik Raporları Yatırım Kararlarında Daha Etkili

54 Change.org'dan Mücadeleyi Büyütmek ve Ortaklaşımak

80 Sürdürülebilir Markalar Semra Sevinç: 2015 Yılında Sürdürülebilirlik Odaklı Marka İletişim Çalışmaları Arttı mı?

86 Yaşanabilir Kentler Sibel Bülay: BANGKOK: İklim Değişikliği Milyonları Tehdit Ediyor

98 Sürdürülebilirlik Akademisi'nden Sürdürülebilir Yaşam Konferansı ve Uluslararası XIX. Türkiye İç Denetim Kongresi'nde Yer Aldık

108 Sosyal Medyadan Özgür Öztürk: Sürdürülebilir Enerji, Kaybolan Ormanlar, Sanatla Buluşan Yenilenebilir Enerji

114 Bilim Dünyası Fatma Gül Altındağ: İklim Değişikliği ve Göç

118 Gözümüzden Kaçmayanlar Havası en kirli şehirler; çiçeklenen Atacama Çölü; bisiklet yolları yönetmeliği; Kartal'da yasaklanan plastik poşetler

120 Kitap Türkiye'de İklim Siyaseti; Yeşil Ekonomi: Küçülmek Güzeldir; Unstoppable: Harnessing Science to Change the World (Durdurulamaz: Dünyayı Değiştirmek İçin Bilimi Kullanmak)

Her Panele Bir Ağaç

Güneş enerjisi santralleri (GES) yatırımları ve kurulumları yapan Erciyes Enerji Üretim A.Ş. önemli bir sosyal sorumluluk projesi başlattı. Buna göre yapılan her GES yatırımı için bir çam ormanı kurulacak ve panel başına bir ağaç dikilecek. Alternatifenerji.com sitesinin haberine göre son olarak 1 MW gücündeki GES için 4400 çam ağacı dikilmiş bile. Sıradaysa 4 MW'lık proje için 17.600 ağaç dikilmesi var. Proje kapsamında ayrıca ağaçların damla sulama sistemiyle bakımı da yapılıyor.

GE Türkiye İnovasyon Merkezi Açıldı

General Electric (GE), 4 Kasım Çarşamba günü İstanbul Teknopark'ta GE Türkiye İnovasyon Merkezi'nin açılışını gerçekleştirdi. Merkezde tam donanımlı bir GE Sağlık ve Yaşam Bilimleri Laboratuvarı; GE Garaj atölyesi; enerji, sağlık, havacılık, su, petrol-gaz, ulaşım ve aydınlatma sektörleri hakkında **Endüstriyel İnternet** çözümleri ve Türkiye'deki potansiyel uygulama alanlarına dair bilgiler; akademik yayınlara erişim ve GE patent kitaplığı bulunuyor. GE Türkiye İnovasyon Merkezi, yenilenebilir enerji, akıllı şebekeler, LED, sağlık ve yaşam bilimleri endüstrilerinde yerel inovasyonun gelişimine odaklanacak. Ayrıca endüstrilerin karşılaştığı zorlukların aşılmasına işbirlikleri yoluyla yardımcı olmayı planlıyor.

Türkiye'nin Yenilenebilirde Çekiciliği Arttı

Uluslararası denetim ve danışmanlık şirketi EY tarafından hazırlanan **Yenilenebilir Enerji Ülke Çekiciliği Endeksi**'nde (RECAI) Türkiye iki sıra yükselerek 15. sıraya çıktı. Raporda, pazardaki kısa vadeli bazı belirsizliklere rağmen yenilenebilir enerji alanındaki uzun dönemli yatırımlar ile sahip olduğu potansiyelin ve Yenilenebilir Enerji Eylem Planı'nın sunduğu hedeflerin Türkiye'yi üst sıraya taşıdığı kaydedildi. EY Türkiye Enerji Sektörü Lideri **Ethem Kutucular** endekse dair, "Türkiye için kritik olan yerli kaynaklarımızın kullanımının artırılması ve yabancı sermayenin sektörümüze çekilmesi, kural koyucuların alacağı hızlı aksiyonlara bağlı" yorumunu yaptı.

Geçen yıl listenin ilk sırasındaki yerini kaybeden ABD, bu yıl Temiz Enerji Planı'nın da etkisiyle Çin'i geçerek yeniden ilk sıraya yükseldi. **Hindistan**'ın ekonomik, politik ve enerji pazarına yönelik reformları ile süren dikkat çekici nitelikteki yabancı yatırımları, ülkeyi Almanya'nın da üstüne, 3. sıraya taşıdı. Kıyasal rüzgar ve güneş enerjisi projelerine yönelik teşviklerin azalmasına neden olacak yeni bir düzenleme uygulayacağı beklentisinden ötürü **İngiltere**, RECAI Endeksi'nin 12 yıllık geçmişinde ilk kez bu yıl listenin ilk 10'u içerisinde yer almadı. Ayrıca Latin Amerika'da gelişen pazar, etkisini listede de gösterdi; **Brezilya** 8., **Şili** de 9. sıraya yükseldi.

Sürdürülebilir Geleceği Sen Tasarla!

Sadece Türkiye'nin değil, dünyanın en büyük inşaat şirketlerinden Rönesans Holding'in düzenlediği, "Sürdürülebilir Geleceği Tasarla" yarışmasının ikincisi için başvurular açıldı. 19 Şubat'a kadar proje teslimi yapılabilecek organizasyonda, mimarlık ve mühendislik öğrencilerinin katılacağı iki ayrı yarışma gerçekleşecek. Şirketin Yönetim Kurulu Başkanı İpek İlicak Kayaalp, projeye ilgili olarak "Rönesans Holding'in bu konuda hedefinin, beş yıl içinde en az 10 bin gence ulaşmak ve **sürdürülebilirlik** kavramıyla **yalnız mimari** hakkında farkındalığı artırmak olduğunu" belirtti. Projeler sürdürülebilirlik kriterlerine uygunluk; yollar, yaya yolları, toplu taşıma bağlantıları ve rekreasyon alanları ilişkileri açısından değerlendirilecek. Bu

kriterler çerçevesinde birinci seçilecek projeye 20.000 TL, ikinciye 16.000 TL, üçüncüye 14.000 TL ve mansiyon olarak 10.000 TL ödül her iki yarışma için de aynı miktarlarda verilecek.

ENERJİSA

e-on

SA BANCİ

Kıtaları birleştirmek enerji ister.

Her enerji arkasında büyük bir güç ister. Enerjisa olarak, her gün milyonlarca insanın enerjisine ayak uydurabilmek için çalışıyoruz. Enerjisa. Türkiye'nin enerjisi.

www.enerjisa.com.tr

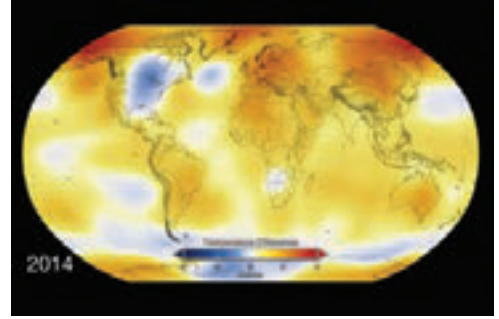
AB'nin Kritik GDO Oylaması

28 Ekim'de Avrupa Parlamentosu, Avrupa Komisyonu'nun herhangi bir AB üyesi ülkenin, AB tarafından onaylanmış GDO'lu gıda ve yemleri yasaklamasını veya sınırlandırmasını sağlayacak yasa tasarısını oyladı. Tasarı 75 oya karşılık 557 oyla reddedildi. Oylamanın ardından **İktisadi Kalkınma Vakfı**, M. Gökhan Kilit imzasıyla "AB'nin GDO'lu ürünlere yönelik politikası ve Türkiye'ye etkileri" başlıklı bir değerlendirme raporu hazırladı. Raporda öne çıkan tespitler şöyle:

- * GDO'lu ürünlerin yemlerde kullanılmasına onay verilmesinin nedeni hayvancılık sektörünün bu yemlere olan ihtiyacıdır.
- * AB'de GDO'lu ürün ekimine ilişkin tartışmalar devam ederken, Türkiye'de de GDO'lu ürünlerin yem olarak kullanılmasına ilişkin ithalat izinleri AB'deki uygulamalar örnek alınarak verilmektedir.
- * Etiketleme zorunluluğu ile AB, GDO'lu ürün kullanım tercihini tüketiciye bırakıyor.
- * GD'li gıda ve yemler, GDO mevzuatının getirdiği özel etiketleme şartlarına tabidir. Ancak, genetiği değiştirilmiş gıdalar, bu özel etiketleme şartlarının yanı sıra, konuya ilişkin genel mevzuatın öngördüğü etiketleme hükümlerine de uymak zorundadır.
- * Türkiye'de 32, AB'de ise toplam 59 onaylı GDO bulunuyor.
- * AB ile yürütülen üyelik müzakerelerinde Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı faslına müzakereye açılması öncesinde kabul edilen Biyogüvenlik Kanunu ile AB mevzuatına uyum sağlanmıştır.
- * Türkiye'de GDO ve ürünlerinin gıda amaçlı olarak kullanılması ve GDO'lu üretim yapılması da tamamen yasak olup, gıdalarda GDO bulunduranlara 5 ila 12 yıl arasında hapis cezası öngörülmektedir.

1 Derece Isındık Bile

Kasım ayında art arda açıklanan iki bilimsel rapor, ciddi bir uyarı niteliği taşıyor. Öncelikle **Dünya Meteoroloji Kurumu (WMO)**, bu sene içinde atmosferde bulunan karbondioksit seviyesinin 400 ppm barajını da aşmış rekor seviyelere ulaştığını açıkladı. Yapılan açıklamada geçici olan bu durumun yakın gelecekte kalıcı bir seviyeye ulaşacağı kaydedildi. Öte yandan İngiltere Meteoroloji Ofisi'nin de onayladığı New Scientist raporuna göre sene Devrimi öncesine oranla küresel ısı artışı kesin olarak 1 dereceye ulaştı. Rapora göre karbondioksit artışı bugün hemen dursa dahi ısınma 0,6 derece daha

artacak. Artışın durmasını sağlamak için günümüzdeki seragazi salımlarının %60 azaltılması gerekiyor. Dolayısıyla böyle bir azaltma sağlansa bile 1,6 C derecelik bir artış kaçınılmaz görünüyor.

Tomurcuk Veren Bagaj Etiketleri

Turizm sektörünün lider kuruluşlarından **Prontotour**, kendi alanında toplum ve çevreye yönelik olumsuz adımları azaltmak, sektörün sürdürülebilir gelişimini devam ettirebilmek adına adımlar atıyor. Son olarak hazırlanan 30.000 bagaj etiketiyle seyahatler sırasında oluşan karbon ayakizinin en aza indirilmesi amaçlanıyor. Etiketlerin içerisinde, mevsimine göre açan 12 çeşit kır çiçeği ve mavi ladin ağacı tohumu bulunuyor. Yolcuların bagaj etiketlerini atmıyıp toprağa ekmeleri karbon ayakizini azaltmak için yeterli oluyor. Prontotour, ayrıca **www.karbonayakiziniziazaltin.com** sitesiyle seyahatseverlere konuyla ilgili ayrıntılı bilgi vermeye de çalışıyor.

Bebeklere Uyku Öncesi Organik Gıda

Organik sertifikalı, GDO'suz ve sanayi bölgelerinden uzak özel organik çiftliklerde yetiştirilen ürünleriyle bebeklerin annelerinden aldıkları doğal beslenmeyi destekleyen HiPP, uyku öncesi için yeni bir gıda geliştirdi. HiPP Organik Yulafalı Elmalı Ek Gıda, güçlü kemik gelişimi için gerekli kalsiyumu da sağlıyor. Uyku öncesi yenen bu ek gıda, bebeklerin uzun süre tok kalmasını sağlarken düzenli uyku uyumalarına yardımcı oluyor.

Değişimi seven bir dünya için kimya yaratıyoruz.

Dünya hızla değişiyor. Değişimin olumlu yönde olması için gelecek kuşaklara daha iyi bir yaşam ve daha zengin bir gezegen bırakacak yenilikçi çözümleri birlikte üretiyoruz. Birlikte çalıştığımızda fikirler güçlenir. Çünkü BASF'de biz kimya yaratıyoruz.

Vizyonumuz hakkında detaylı bilgi için wecreatechemistry.com adresini ziyaret edin.

150.yıl

 BASF

We create chemistry

Enerji Fuarlarına Beşi Bir Yerde

Demos Fuarcılık Ocak ayında geleceğin enerji sistemlerini tanıtmak ve tartışmak için Ankara'da eşzamanlı olarak beş ayrı fuar birden düzenliyor. Bu çerçevede Expo GeoThermal, Energy Storage Expo, Barajlar&Hes Fuarı, Energy Pipeline Expo ve New Energy Expo 21-23 Ocak 2016'da Congressum Ankara'da gerçekleşecek. Enerji depolama fuarının önemli odaklarından biriye **elektrikli araçlar** olacak. Fuarda elektrikli araçlar, e-şarj sistemleri ve yeni enerji depolama teknolojileri sergilenecek, bu alanda yaşanmakta olan gelişmeler tartışılacak.

REW İstanbul'un Online Ziyaretçi Kayıtları Başladı

Geridönüşüm, çevre teknolojileri ve atık yönetimi alanlarında Avrasya'nın en önemli fuarlarından REW İstanbul'un online ziyaretçi kayıtları başladı. 28-30 Nisan 2016 tarihlerinde TÜYAP Beylikdüzü Fuar ve Kongre Merkezi'nde 12'ncisi düzenlenecek olan etkinliği yerinde takip etmek isteyen profesyoneller, www.rewistanbul.com adresinden ücretsiz kayıtlarını yapabilirler. Fuar, özellikle atık su ve katı atıkların geri kazanımı, atıktan enerji üretimi ile hammadde ve enerji tasarrufu gibi döngüsel ekonomiye imkan veren tüm sistemleri bir arada sunacak.

BM Vakfı Küresel Liderlik Ödülü Hamdi Ulukaya'ya

ABD'nin en büyük yoğurt markalarından **Chobani'nin** kurucusu ve CEO'su Hamdi Ulukaya, mültecilere insani yardım sağlayan özverili çalışmaları nedeniyle önemli bir ödüle layık görüldü. BM Vakfı ve BM ABD Derneği, New York'ta düzenlenen törende, çalışanlarının %30'u mültecilerden oluşan Ulukaya'ya Küresel Liderlik Ödülü verildi. 400'den fazla diplomat, politika yapıcı, iş dünyası lideri ve BM destekçisinin katılımıyla gerçekleştirilen törendeki konuşmasında Ulukaya, "Özel sektörün hükümetlere mülteci politikalarını değiştirmeleri için baskı uygulayabileceğini" belirtti.

Kaş-Kekova'ya Güneş Enerjisi Desteği

WWF-Türkiye'nin, Kaş-Kekova bölgesinde geçen yıl hayata geçirdiği Sürdürülebilir Turizm Projesi'ne **Schneider Electric'ten** destek geldi. Firma projeye güneş enerjisiyle çalışan 100 adet lamba hibe etti. Lambaların 60 tanesi Kaş-Kekova'da, bölgede WWF-Türkiye'nin birlikte çalıştığı kooperatif üyesi balıkçılara, sürdürülebilir turizmi destekleyen tur teknelerine, dalış kulüpleri ve restoran sahiplerine dağıtılırken 40 tanesi de WWF-Türkiye'nin Türkiye'de sürdürdüğü diğer doğa koruma projelerinde kullanılacak.

COP21'e 200 Elektrikli Araba

Renault-Nissan İttifakı, 2015 Paris İklim Konferansı için %100 elektrikli 200 adet otomobil tedarik ediyor. İki şirket arasındaki stratejik bir ortaklık oluşumu olan İttifak'ın sağladığı filo **Renault ZOE**, **Nissan LEAF** ve **Nissan e-NV200**'den oluşacak. Araçlar delegelerin Le Bourget konferans alanına ulaşımını 7 gün 24 saat boyunca sağlayacak. Ayrıca Fransız elektrik dağıtım şirketi EDF ile birlikte stratejik noktalara 90 adet hızlı ve standart şarj istasyonu kurulacak.

DAHA AZ HACİMLE DAHA FAZLA YÜKLEME AVANTAJI

Yenilenen Starflex cam yününün multipack paketleme tekniği sayesinde,
hem içeride hem de dışarıda kazanan siz olun.

YENİ

STARFLEX MULTIPACK PAKETLEME AVANTAJLARI

- 18 rulo bir arada
- Aynı hacimde daha fazla yükleme
- Palet ile indirme bindirme
- Minimum stok maliyeti
- Dış sahada stoklama

ode.com.tr

ODE[®]
INSULATES THE FUTURE

Türkiye Enerji Sürdürülebilirliğinde Üç Sıra Geriledi

Dünya Enerji Konseyi tarafından hazırlanan 2015 Trilemma Endeksi'nde Türkiye 130 ülke arasında üç sıra gerileyerek 73. sırada yer aldı. Endekste ülkeler enerji güvenliği, enerji adaleti (satın alınabilirlik ve erişim) ve çevresel sürdürülebilirlik bazında derecelendiriliyor. Türkiye bu üç ayrı kolda dengeli bir gidişata sahip olmasına rağmen her birinde ortalamanın altında nota sahip. Endekste ilk 10'da yer alan ülkelerse İsviçre, İsveç, Norveç, Birleşik Krallık, Avusturya, Danimarka, Kanada, Fransa, Finlandiya ve Yeni Zelanda. Araştırmanın sonuçları ve atılması gereken adımlar bu sene 23'üncüsü Ekim 2016'da İstanbul'da düzenlenecek Dünya Enerji Kongresi'nde tartışılacak.

TEMA ile Boğaziçi'nin Çevre İşbirliği

Çocuklar, Boğaziçi Üniversitesi'nin Kilyos'taki Sarıtepe kampüsünde yer alan eski hafriyat ve dolgu alanına çıkartma yaptı. TEMA Vakfı'nın organize ettiği etkinlikte 3500 çocuk; Boğaziçi ve TEMA uzmanlarının denetiminde bölgeye fidan dikti. Etkinlik, esasında iki kurumun 2025'e dek sürecek doğa projesinin ilk adımıydı. Proje, söz konusu kampüste üniversitelilerin doğal hayatı tanımlarını sağlayacak güzergahların oluşturulması, bitki çeşitliliğinin koruma altına alınması, ekolojik okuryazarlığın artırılmasını hedefliyor.

Isı Yalıtımında Starflex Yeniliği

Isı ve ses yalıtımı, akustik düzenleme ve yangın güvenliği amaçlı kullanılan ve ısı yalıtımında %60'ın, pazarın genelinde

ise %40'ın üzerinde paya sahip olan Starflex yenilendi. ODE'nin, AR-GE ve yeni teknoloji yatırımlarıyla yenilediği ürününün en dikkat çekici özellikleri arasında, ısı iletkenlik katsayısını %30'un üzerinde azaltması, yumuşak, pamuksu (düşük mikronerli ve daha iyi dağılımlı elyaf) dokusu ile kullanım kolaylığı sunması ve uygulama süresince tasarruf sağlaması yer alıyor. Şilte, levha ve boru şeklinde üretilen A1 sınıfı yanmaz yalıtım malzemesi olan Starflex, böcek ve mikroorganizmalar tarafından tahrip edilemeyeceği gibi zamanla bozulması ya da çürümesi de söz konusu olmuyor.

Akalan Köyünün ÇED Zaferi

İzmir-İstanbul arasındaki otoyol inşaatı için dolgu malzemesi çıkartılması amacıyla İzmir'in Kemalpaşa ilçesine bağlı Akalan köyüne yapılması planlanan taşocağına dair mahkemenin örnek bir karar geldi. İzmir 5'inci İdare Mahkemesi, maden ocağı için verilen "Çevresel etki değerlendirmesi (ÇED) kapsam dışıdır" kararını iptal etti. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın maden ocağı için "ÇED kapsamı dışındadır" kararı üzerine Akalanlılar hukuk mücadelesi başlatmış, Ocak ayında tepki eylemleri yapılmıştı. Mücadelenin avukatlarından Şehrazat Mercan, "Kararla artık sadece Akalan köyü değil, bu otoyol üzerinde zorunlu olarak yapılması gereken bu tür taşocaklarının hepsi için emsal oluştu" şeklinde konuştu.

SKD'de Liderlik Değişimi

Türkiye'de sürdürülebilir kalkınmanın daha iyi anlaşılması, benimsenmesi, yaşama geçirilmesi amacı ile 2004'ten bu yana faaliyet gösteren İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği'nin (SKD) yönetim kurulu yenilendi. Yönetim kurulu başkanlığı görevine Borusan Danışmanlık Genel Müdürü Canan Ercan Çelik seçilirken, Garanti Bankası Genel Müdür Yardımcısı Ebru Dildar Edin ise başkan yardımcısı oldu. Aynı zamanda Eğitim Reformu Girişimi yönetim kurulu üyesi olan, kadın ve eğitim konularında birçok oluşum ve çalışmanın içinde aktif rol alan Çelik, konuşmasında SKD'nin 19 farklı sektörü temsil eden, Türkiye'nin GSMH'sinin üçte birini yaratan, 350 binden fazla insana istihdam sağlayan 48 üyesi ve 12 çalışma grubu olduğunun altını çizdi.

ENERJİ

SEKTÖRÜNÜN

HER ALANINDA

DOĞRU ENERJİ

20 yılı aşkın süredir dengeli portföyümüzle enerji sektörünün her alanında faaliyet göstererek, kendi enerjisini üreten Türkiye için tutkuyla çalışıyoruz. Doğal ve sosyal çevreye yönelik etkilerimizi sürdürülebilirlik bakış açısıyla yönetiyor, yenilenebilir enerji yatırımlarında öncü rolümüzü her geçen gün güçlendiriyoruz.

Tesla'sı Çalınan Bilge

Araba hırsızlarına küçük bir uyarı: Tesla markasını gördüğünüzde uzak dursanız iyi olur. Kanada'nın Vancouver kentindeki bir hırsızlıktan çıkarılacak en önemli ders, herhalde bu olurdu. Geçtiğimiz ay yaşanan olayda Katya Pinkowski bir konser çıkışı Tesla S modeli arabasının bıraktığı yerde olmadığını gördü. Katya'nın aradığı eşi Cary Pinkowski, iPhone'nundaki Tesla uygulamasını açtı ve yerinden kalkmadan aracı takip etmeye başladı. Aracın peşine düşen polisler de hayatlarının en kolay takibini gerçekleştirdi, çünkü Cary onlara sürekli olarak aracın güzergahını aktarıyordu. Sonuçta birkaç saat içinde Tesla, Pinkowski çiftine geri döndü. Hırsızın kapıyı nasıl açtığıysa aracın küçük bir boşluğunu gösterdi. Zira çift, ekstra bir anahtar yaptırmış ve o gece anahtarı araçta unutmuştu. Anahtar arabaya yakınlaştığında açılan kapılar, bu yüzden de esasında hiç kilitlememişti.

Dünyanın En Büyük Yüzen Rüzgar Santrali Geliyor

İskoçya hükümeti açık denizde dünyanın en büyük yüzen rüzgar enerjisi santralının kurulmasını onayladı. Petrol ve gaz devi Norveçli Statoil, 6 MW'lık beş türbinden oluşan bir rüzgar parkı kuracak. **Hywind Scotland** adlı proje, rüzgar türbinleri için de yeni bir teknolojiyi müjdeliyor. Kıyıda açıkta, yüksek derinliklerde enerji elde edilmesinin amaçlandığı projede türbinler, üç ayaklı bir denge mekanizmasıyla yüzeyde kalacak. Her türbin, enerjiyi kabloyla diğerine aktaracak. Toplanan enerji tek bir türbinden kıyıdaki santrale taşınacak. Türbinlerin kurulumuna önümüzdeki sene başlanacak.

Yeşil Binalar Zirvesi'nde Yeni Takvim

Çevre Dostu Yeşil Binalar Derneği (ÇEDBİK) tarafından düzenlenen Yeşil Bina & Yerleşkeler Kongresi'nde tarih değişikliğine gidildi. ÇEDBİK'ten yapılan açıklamada "Özellikle Aralık ayındaki Paris COP21 toplantılarının ardından konuşulacak pek çok konu ve yapı sektörüne düşen önemli görevler

LED Teknolojisi Şehirlerin Geleceğini Aydınlatacak

"Aydınlatma dünyasında sessiz bir devrim gerçekleşiyor. LED teknolojisi elektrikli aydınlatmayı dijital çağa taşıyor." Bu tespitler GE Türkiye İnovasyon Merkezi'nde gerçekleşen "Akıllı Şehirlerin Geleceği" adlı etkinlikte paylaşıldı. LED'lerin, akıllı bir sistemin içinde yer aldıklarında yaklaşık %60 oranında görüş mesafesini artırırken, enerji, karbon ve bakım tasarrufu sağladığı belirtildi. Ayrıca uzaktan operasyon imkanı, veri toplama ve benzeri amaçlar için meteoroloji istasyonları ve internete bağlı pozitif-enerji kurulumlarının da bir parçası olabileceği kaydedildi. Panelde konuşan GE Aydınlatma MEAT (Ortadoğu ve Kuzey Afrika) Bölgesi Genel Müdürü Erdem Soyal ise 2020 itibarıyla sokak aydınlatma lambalarının %75'ini dönüştürmeyi hedefleyen Türkiye'nin, bu dönüşümle yılda 600 milyon TL tasarruf sağlayacağına dikkat çekti.

olacağı" düşünülerek kongrenin 4-5 Şubat 2016 tarihlerine ertelendiği belirtildi. InterContinental İstanbul'da gerçekleşecek etkinlik "Dayanıklı Şehirler İçin Düşünsel Dönüşümler" ve "Binadan Yerleşkeye Bütünsel Tasarım için Diyalog" başlıklarına sahip. Erken kayıt için son tarih 15 Ocak olarak belirlendi.

"Sürdürülebilir Kalkınma Çağı"na mı Girdik?

BM'nin 2030'a kadar gerçekleşmesi amacıyla 17 maddeden oluşan ve geçtiğimiz eylül ayında tanıtılan Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, Boğaziçi Üniversitesi'ndeki iki günlük bir etkinlikte tartışıldı. 11-12 Kasım'da gerçekleşen G20 Ülkelerinde Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Zirvesi'nin konuşmacılarından BM Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı (UN SDSN I Global) Başkanı **Jeffrey Sachs**, benimsenen 17 hedefle dünyanın bu tarihten itibaren "**Sürdürülebilir Kalkınma Çağı**"na girdiğini vurguladı. Önümüzdeki 15 yılın sürdürülebilir kalkınma için ekonomik işbirliği başta olmak üzere sosyal ve çevresel konularda küresel işbirliğini gerekli kıldığını belirten Sachs, ayrıca sürdürülebilir kalkınma hedefleri açısından 34 OECD ülkesi arasında Türkiye'nin 33. sırada yer aldığını belirtti.

TAM YOĞUŞMA
TAM KONFOR
ARISTON KOMBİ'DE!

ARISTON

KOMBİ

ariston.com

Yaşanabilir Şehirlerle 17 Trilyon Dolar Tasarruf Mümkün

Önceki adı EMBARQ Türkiye Sürdürülebilir Ulaşım Derneği olan WRI Türkiye Sürdürülebilir Şehirler'in bu yıl İstanbul Teknik Üniversitesi'nde düzenlediği 3. Yaşanabilir Şehirler Sempozyumu'na dünya ve Türkiye'den birçok önemli isim katıldı. İki gün süren sempozyumda 40'ı aşkın uzman "Daha Akıllı ve Enerjide Verimli Şehirlere Doğru" teması altında yaşanabilir şehirler ile ilgili güncel bilgileri katılımcılarla paylaştı. WRI Türkiye Sürdürülebilir Şehirler Danışma Kurulu Üyesi **Prof. Dr. Pınar Mengüç**, "Türkiye'de 6,5 milyon bina var. Bu binaların 2023 yılına kadar yenilenmesi gerekiyor" derken bunun için üniversite, STK ve bakanlıkların ortak hareket etmesi gerektiğinin altını çizdi. WRI Bina Verimliliği Yöneticisi **Jennifer Layke** ise "Dünyada her yıl 4,3 milyon kişinin konut kaynaklı kirliliğe bağlı olarak hayatını kaybettiğini" kaydederken, EMBARQ Mexico Şehir Networkü Koordinatörü **Gisela Mendez**, "İklim değişikliği ile mücadele için şehirler, arazi kullanımı ve enerji konularında değişiklikler yapmamız gerekiyor. Yaşanabilir şehirler kurarak 2050 yılına kadar 17 trilyon dolar tasarruf yapabiliriz" dedi.

Türkiye'deki Şirketlerin İklim Konusundaki Şeffaflığı Artıyor

Şirketlerin iklim değişikliğine yönelik stratejilerini uluslararası kurumsal yatırımcıların bilgisine sunabileceği bir platform sağlayan CDP'nin Türkiye birimi, 19 Kasım'da 2015 İklim Değişikliği Raporu'nu açıkladı. Rapor Sabancı Üniversitesi Kurumsal Yönetim Forumu tarafından Akbank'ın ana sponsorluğu ve Deloitte Türkiye'nin derecelendirme ve raporlama desteği ile gerçekleştirildi. Bu sene 46 şirketin yanıt verdiği raporda 2010-2015 yıllarını kapsayan beş yıllık bir analiz yapıldı. Raporun sonuçları arasında öne çıkanlar:

- İklim Değişikliği konularında şeffaflık arttı, raporlama kalitesi yükseldi.
- Performans kalitesi artıyor ama özellikle emisyon yoğun şirketlerde bu artış halen yavaş.
- İklim yönetimini iş stratejilerine entegre eden şirket sayısı arttı: Şirketlerin %89'u iklim değişikliğini iş stratejilerine entegre etti; %68'i ise emisyonlarını düşürmek üzere hedef belirledi.
- Doğrultma yetersizliği göze çarptı. Verilerini üçüncü taraflarca doğrulatan şirketler tüm yanıt verenler içinde ancak %39'a ulaştı.

- Emisyon azaltım faaliyetleri ve enerji verimliliği konularında girişimler artıyor: 2015 yılında raporlanan girişimlerin neredeyse yarısı (163 adet) emisyon azaltım faaliyetleri ve enerji verimliliği konularında.

Raporun açıklandığı etkinlikte ayrıca CDP Türkiye 2015 İklim Liderleri Ödül Töreni de gerçekleşti. Yerel olarak belirlenen CDP İklim Saydamlık Liderlik Endeksi'nde yer alan **T. Smai Kalkınma Bankası, Brisa, Garanti Bankası, Turkcell İletişim Hizmetleri ve Arçelik**, CDP Türkiye İklim Saydamlık Lideri ödülleri aldılar. Ayrıca küresel olarak belirlenen CDP İklim Performans Liderlik Endeksi'ne girerek A bandında yer almaya hak kazanan tek Türk şirketi ve CDP Türkiye İklim Performans Lideri ödülünün sahibi **Garanti Bankası** oldu.

Akıllı Şehir Pazarı için Hedef Türkiye

Geçtiğimiz ay akıllı şebeke ve şehirler konulu uluslararası organizasyonlara ve Türkiye pazarının gelişmesine dair tartışmalara sahne oldu. Viyana'daki European Utility Week ve Barcelona'daki Smart City Expo World Congress etkinliklerinde Türkiye, küresel pazarın sıcak konusuydu. European Utility Week kapsamında değerlendirmelerde bulunan fuar direktörü Paddy Young, "Bu sene

hedef ülkemiz Türkiye pazarıdır ve buna çok önem veriyoruz. Biliyoruz ki Türkiye akıllı şebekeler, akıllı şehirler ve akıllı sayaçlar konusunda önemli adımlar atıyor" dedi. 300'ün üzerinde firmanın katıldığı Barcelona'daki kongredeyse 20-21 Nisan 2016 tarihlerinde İstanbul Haliç Kongre Merkezi'nde gerçekleştirilecek 4. Uluslararası İstanbul Akıllı Şebekeler ve Şehirler Kongre ve Fuarı - ICSG İstanbul tanıtıldı.

ENERJİNİZİN %50'si BİZDEN!

Yalıtımda 50 yıllık İzocam uzmanlığı ile soğuğa, sıcağa, gürültüye, yangına ve dış etkilere karşı* binalarınız güvenli ellerde.

%50'ye varan enerji tasarrufu sağlayan İzocam Manto Yalıtım Sistemleri, sayısız renk seçeneğiyle ve binanız için en uygun çözümlerle hizmetinizde.

*Ses ve ısıdan yalıtım için ayrı ayrı çözümlerimiz mevcuttur.

www.izocam.com.tr

- [/izocam](#)
- [/izocamOfficial](#)
- [/company/izocam](#)
- [/izocamofficial](#)
- [/izocamofficial](#)

İZOCAM
MANTO
dış cephe yalıtım sistemleri

Yeşili En Çok Koruyanlar: Zeytinyağlı Seven Kadın Giresunlular

E-ticaret, tüketim alışkanlıklarına yönelik ilginç veriler sunuyor. Yemeksepeti'nin sipariş seçenekleri arasına koyduğu küçük bir kutu da bu verilere bir örnek. Yemeksepeti, restorana "Servis (plastik tabak, çatal, bıçak ve kağıt peçete) gönderme" mesajını ileten "Yeşili koruyalım" seçeneği sayesinde son 11 ayda 63 ton plastiğin kullanımını engellendiğini belirtti. 2015'te tüm siparişler içerisinde zeytinyağlı siparişi verenler, %11 ile bu kutucuğu en fazla işaretleyenler oldu. Onu %9 ile pizza ve %8 ile salata takip etti. Kadınların %9'u, erkeklerinse %5'i "yeşili koruyalım" derken farkındalığın en yüksek olduğu şehir %15 ile Giresun oldu.

Abbott Gitti, Kabak Yenilenebilirle Patladı

Dünya genelinde yenilenebilir enerji yatırımları 320 milyar dolarla zirve yaparken Avustralya'da %31'lik büyük bir düşüş yaşandı. Clean Energy Finance Corporation'ın 2014-2015 mali yılına yönelik hazırladığı rapora göre düşüşün arkasında Avustralya'nın sabık başbakanı Tony Abbott yer alıyor. Liberal Parti'nin muhafazakar lideri olarak 2013 yılında başbakan seçilen ancak maço ve agresif açıklamalarıyla popülaritesi hızla düşen Abbott, Eylül 2015'te parti genel başkanlığını kaybedince, başbakanlık koltuğundan da olmuştu. Abbott, ülkenin yenilenebilir enerji hedefini belirsizliğe sürüklemiş, rüzgar türbinlerinin durdurulmasını ve bir önceki hükümetin yenilenebilir enerji yatırımları için kurduğu Temiz Enerji Finansman Kurumu'nun kaldırılmasını istemişti.

Fakirlikle Mücadele İklimle Bağlı

Dünya Bankası'nın son raporuna göre, küresel ölçekli doğru politikalar benimsenmediği takdirde gelecek 15 yılda, iklim değişikliğinin etkileri sebebiyle yaklaşık 100 milyon insan yoksulluk seviyesine gerileyebilir. "Şok Dalgaları: İklim Değişikliğinin Yoksulluk Üzerindeki Etkilerini Yönetmek" adlı rapor, iklim değişikliği ve yoksulluğu küresel düzeyde

en önemli problemlerin arasında gösteriyor. Ve bu sorunların çözümü adına ortak ve entegre stratejilerin geliştirilmesi gerektiğini vurguluyor. Aksi takdirde "İklim değişikliği, yoksullukla mücadelede bugüne kadar sarf edilmiş çabayı boşa çıkarabilir ve özellikle Afrika ve Güney Asya'da telafisi güç durumları doğurabilir" deniyor.

Çin, Küresel Enerji Düzenini Değiştiriyor

Uluslararası Enerji Ajansı'nın (IEA) 2015 Dünya Enerji Görünümü raporuna göre yenilenebilir enerjinin 2030'lu yılların başlarında kömürü de aşarak birinci sıraya yerleşmesi bekleniyor. Raporla göre 2014'te yapılan yeni enerji santrallerinin neredeyse yarısı yenilenebilir enerjiye yönelikken bu durum "bir enerji dönüşümünün yaşandığının net bir işareti" olarak değerlendirildi.

Kömürün düşüşündeki temel neden olarak da, Çin'in kömür yatırımlarını azaltması ve enerji verimliliği ile yenilenebilir enerji alanına büyük kaynak ayırması gösterildi. **IEA Direktörü Fatih Birol** bu artışa rağmen 490 milyar dolarlık fosil yakıt teşviklerinden ötürü "adil bir rekabet"in yaşanmadığını kaydetti. Öte yandan raporda, bugün 50 dolar olan petrolün varil fiyatının 2020'de 80 dolara yükseleceği öngörülürken küresel petrol talebinin de günlük 900 bin varil artacağı belirtildi.

**BORUSAN
CON·TEM·
PO·RAR·Y**

B E T W E E N
05.09.2015
V E / A N D
21.02.2016
A R A S I N D A

Görünenin Ardındaki What Lies Beneath

SANATÇILAR/ARTISTS MICHAL ROVNER • KRZYSZTOF WODICZKO • ZIMOUN

KÜRATÖR/CURATOR CHRISTIANE PAUL

Sadece hafta sonları
10.00-20.00 arası
ziyarete açıktır.

*Open only on weekends
between 10 am - 8 pm.*

Rumelihisarı Mahallesi
Baltalimanı Hisar Caddesi No: 5
Perili Köşk Sarıyer İstanbul
borusancontemporary.com

"Görünenin Ardındaki" sergisi; genellikle görünür yüzeyin altında kalan, artan yabancılaşmanın ve güven eksikliğinin yarattığı atmosferi yansıtmayı amaçlıyor. Michal Rovner, Krzysztof Wodiczko ve Zimoun tarafından hazırlanan, dört adet oda boyutunda yerleştirmeden oluşan sergi, kültürel ve sosyal koşullara yansıyan düşünce dolu bir alan ve kolay algılanamayan içgüdüsel kuvvetlerin oluşturduğu bir belirsizlik duygusu yaratıyor.

"What Lies Beneath" strives to capture an atmosphere of disconnected realities, increasing alienation and decaying trust that results from factors that often lie beneath the surface of the visible. The four room-size installations in the exhibition — by Michal Rovner, Krzysztof Wodiczko, and Zimoun — create a contemplative space for reflecting on cultural and social conditions and visceral forces that may not be easily perceivable and create feelings of uncertainty.

Krzysztof Wodiczko, Michał Jędrzejek / Guests, 2008-2009
Varjosaari Profile Foundation in Istanbul / Courtesy of Profile Foundation, Warsaw

**BORUSAN
KOCABIYIK
VAKFI**

**BORUSAN
MAKİNA**

BORÇELİK

KATILARINDAN DOLAYI
TEŞEKKÜRLERİMİZLE
WITH SPECIAL THANKS TO

Çocuklar İçin Hem Organik Hem de “Adil”

Merve Akıncı, kurduğu Organickid markası ile son yıllarda dünyada hızla yaygınlaşan “fairtrade” (adil ticaret) eğilimini çocuk giyimine taşıdı. Yakın zamanda üretim kalitesi, üreticilerle kurulan ilişki konularında Fairtrade International’den adil ticaret sertifikası alan firmanın Genel Müdürü Akıncı ile adil ticareti ve tekstilde organik üretimi konuştuk.

 Berkan ÖZYER

organic kid

Hangi dürtüler sizi bir organik çocuk giyim markası oluşturmaya itti?

ABD’de North Carolina Üniversitesi Tekstil Tasarımı Bölümü’nden mezun oldum. New York’ta düzenlenen bir *haute couture* defilesinde asistanlık yaparak profesyonel iş hayatına başladım. 2008 yılında asıl işi iplik ve kumaş üretimi olan ve aile şirketimiz Topkapı İplik’in hazır giyim bölümünün başına geçtim. Bu görevdeyken kurduğum profesyonel ekiple iç pazara yönelik bay, bayan ve çocuk hazır giyim ürünleri tasarlayıp ürettim. 2012’de kızımın doğumuyla birlikte, bebek hazır giyim sektörüyle daha yakından ilgilenmeye başladım. 1972’de kurulan Topkapı İplik’in organik iplik üretiminden aldığı güç ile 2013’te şirket bünyesinde, ailemin de desteğini alarak Organickid markasını hayata geçirdim. Çocuklarımız hayatımızdaki en önemli varlığımız. Onların sağlıklı şeyler giyerek büyümesi ihtiyacı da bu fikri doğurdu. Bu iş bizim için aynı zamanda bir sorumluluk. Beş yıl içinde organik gıda anlayışının yanında organik giyimde de farkındalık yaratmayı amaçlıyoruz.

Yurtdışı tecrübeniz, markanın oluşumuna ne gibi etkilerde bulundu?

ABD’de yaşadığım süre zarfında organik bebek giyim pazarını yakından inceleme fırsatı buldum. Yurtdışında organik ürün tüketimi Türkiye’den çok ileri seviyede ve tüketicilerden gelen talepler, organik ürünlerin çeşitlenmesi için pazarı zorluyor. Organickid, ambalajından etiketine, fermuarından düğmesine %100 organik olması ve buna rağmen renk ve tasarım çeşitliliği ile bu pazarlarda büyük ilgi gördü. Ancak Türkiye’de de pazarı organikle ilgili bilinçli tüketime yönlendirmeli ve “Organik olan pahalıdır” algısını kırmalıyız. Ülkemizde organik üretim birçok coğrafyaya göre çok daha elverişli. Pazardaki boşluğun değerlendirilmesi gerekiyor.

Pahalılık algısını kırmak için hangi adımlar atılmalı sizce?

Maalesef bu önyargı çok yaygın. **Ancak sanılanın aksine organik'e ulaşmak o kadar da zor ve pahalı değil.** Biz de ürünlerimizi oldukça ulaşılabilir fiyatlarla sunuyoruz. Birçok organik olmayan markalı üründen bile uygun olduğumuzu söyleyebiliriz. Organik iplik üreticisi olma avantajımızı fiyat konusunda sonuna kadar kullanacağız.

Organickid ülkemizde adil ticaret sertifikasına sahip ilk ve tek bebek-çocuk giyim markası konumunda. Sertifikasyon süreci nasıl ilerledi?

Dünya ticaretinde birçok hammadde büyük firmalar tarafından çok ucuza alınıyor. Bunların başında kahve, kakao ve pamuk geliyor. Bu esnada Fairtrade devreye giriyor ve alıcı ile üreticinin arasında sosyal, ekonomik ve çevresel bir bağ sunuyor. Adil ticaret kavramı bilinçli tüketicilere ahlaklı alışveriş yapma hakkını tanıyan bir hareket olarak faaliyet gösteriyor. Aynı zamanda dünya genelinde gelişmekte olan ülkelerdeki üreticilere yardım etmeyi amaçlayan bir sosyal organizasyon olan Fairtrade, üretici ve işçilerle çalışarak, onların ekonomik açıdan kendilerine yeterli hale gelmelerine yardımcı olmayı hedefliyor. Adil ticaret sertifikasına sahip olabilmek için firmaların üreticinin sosyal haklarını ve ürün yetiştiricilerin ürün kalitelerini arttırmalarını sağlamaları gerekiyor. Biz de kullandığımız pamuk ve üretim şartlarımız gerekçesiyle sertifikayı almaya hak kazandık.

Faaliyet gösterdiğiniz alan olan tekstilde, özellikle hangi konularda adil ticaret kriterlerine ihtiyaç var?

Özellikle tekstil hammaddesi olan pamuk alımı konusunda ihtiyaç var. **Bir ürüne adil ticaret amblemini koymak, tıpkı "organik" ürünlerde olduğu gibi bir dizi ciddi kurala bağlanmış durumda.** Sertifika işlerini Fairtrade International (FLO) dünya ülkelerindeki temsilcilikleri aracılığıyla yürütüyor. Bu temsilcilikler doğrudan FLO'ya bağlı olmayan ayrı kuruluşlar.

Şu an dünyada 19 ayrı adil ticaret onayı veren şirket var.

Adil ticaret sertifikasının daha ziyade yurtdışı satışlarında olumlu etkisi oluyor. Yerli tüketicilerin bu kavrama yaklaşımı nasıl, bu kavram biliniyor mu?

Evet, yurtdışı satışlarında çok yoğun bir ilgi görüyor. Yerli tüketicilere ise bizler bu sertifikayı tanıtmak, anlatmak durumunda kalıyoruz. Bizler için bu keyif verici bir süreç. Hem bilgilendiriyor hem de Organickid tüketicilerini de bu organizasyonun bir parçası haline getiriyoruz. Yani aldıkları ürün sadece organik, ekolojik değil aynı zamanda adil şartlarda üretilmiş oluyor. Her Organickid müşterisi ihtiyacı olan üreticilere yardımcı olmuş oluyor.

Tekstil alanında "organik" olmak, ne anlama geliyor? Hangi konulara, üretim tekniklerine dikkat ediyorsunuz?

Tekstil alanında organik olmak tarımsal üretimden başlıyor. Pamuk üretimi dünyada en fazla kimyasal bulunduran zirai faaliyetlerden biri olarak gösteriliyor. Bu süreçte üreticiler, tarla etrafında yaşayan insanlar, hayvanlar, toprak, su ve hava da aynı şekilde bu zararlı kimyasallara

"Yurtdışında organik ürün tüketimi Türkiye'den çok ileri seviyede ve tüketicilerden gelen talepler, organik ürünler konusunda çeşitlenmesi için pazarı zorluyor"

“Ülkemizde organik üretim birçok coğrafyaya göre çok daha elverişli. Pazardaki boşluğun değerlendirilmesi gerekiyor”

maruz kalıyor. **Organik tarımla yetiştirilen pamuklarda ise zararlı kimyasallar kullanılmıyor.** Aynı zamanda toprağın, üç sene boyunca zararlı kimyasallar bulunmadan üretim gerçekleştirmiş bir alan olması gerekiyor. **Control Union** tarafından denetlenen ve Global Organik Tekstil Standardı (**GOTS**) sertifikasına sahip olan işletmemizde doğru standartlardaki pamuk, ipliğe ve daha sonra da kumaşa dönüşüyor. Kumaşın boyama süreci yine GOTS standartlarında hiçbir ağartıcı, zararlı kimyasal ve AZO boyar madde içermeden gerçekleşiyor. Daha sonra yine işletmemizde GOTS standartlarında kesilip, dikilip paketleniyor.

Genel anlamda ne tür sertifikasyon süreçlerinden geçtiniz, hangi sertifikalara sahipsiniz?

Organickid sadece ipliği, fermuarı ve ambalajı ile organik değil; ham elyaf üretiminden, dokuma, örme ve boyamaya kadar olan tüm üretim aşamalarında GOTS'a uygun üretim yaptığı için bu sertifikaya sahip. Organickid aynı zamanda sağlığa zararlı gübre ve zirai ilaç kullanımı yapmadan üretimi gerçekleştirdiği için **Organic Blend Content Standard** belgesine de layık görüldü.

Türkiye’de sadece beş firmada bulunan ve ilk olarak Topkapı İplik tarafından alınan **SA8000 Sosyal Sorumluluk Standardı**’na (Social Accountability 8000) da sahibiz. Topkapı İplik Avrupa’da da SA8000

standardına sahip ilk iplik fabrikası. FLO Standardı ve tekstilde zararlı kimyasallara karşı güvenilirlik belgesi olan **OEKO-TEX Class 1** sertifikasına sahibiz. Son olarak da adil ticaret belgesi sahibi olduk.

Türkiye’de Kapbula gibi organik çocuk kıyafeti üreten firmalar var. Adil ticaret ve organik pazar adına ortak bir proje geliştirilebilir mi?

Evet, Kapbula ile yeni bir işbirliğimiz var. İtalya’dan getirdiğimiz ve her biri ayrı hikayelere sahip organik sebzelerden oluşan bebek şampuanları, Linea Mamma Baby ürünleri Kapbula mağazalarında satışta. Ayrıca Kapbula’da Organickid Exclusive olarak satışa sunmayı planladığımız bir projemiz daha var. Şu an üzerinde çalışıyoruz.

İnternet sitenizde bir de blog var. Bu blogla neyi hedefliyorsunuz?

Anneler, çocukların sağlıklı gelişimi konusunda oldukça duyarlı. İnternet üzerinde sık sık araştırmalar yapıyor. Organik giyimle ilgili de ilk ulaştıkları firmalardan biriyiz. **blog.organickidwear.com** ile birlikte annelerimize sadece giyim üzerine değil çocukların her dönemiyle ilgili bilgilendirici paylaşımlarda bulunuyoruz. Emzirme, okul dönemi, bebek masajı, çocuklarda balık tüketimi gibi sağlıktan beslenmeye çok sayıda konuyla ilgili bilgiler veriyoruz.

Önümüzdeki dönem için proje ve hedefleriniz nelerdir?

Üretimimizin %90’ını Almanya, İngiltere, Fransa, İsviçre gibi ülkelere ihraç ediyoruz. Son olarak İtalya ile bir işbirliğimiz oldu. Eylül itibarıyla ürünlerimiz yola çıktı. İtalya’daki satışımız da yine online olarak gerçekleşecek. Onun haricinde dünyanın önde gelen fuarlarına katılıyoruz. Ağustos ayında New York’ta düzenlenen Play Time’da yer aldık. Adil ticaret sertifikasına sahip olmamız bu fuarda ayrı yerde yer almamızı sağladı. Bu yıl da organik fuarlara katılmayı sürdüreceğiz. **Organik çorap** üzerinde çalışmalar yürütüyoruz. ABD’ye açılma gibi bir projemiz de var. Şu sıralar görüşme halindeyiz. ○

HiPP
Baby
SANFT

Hassas ciltlerin

sevmediği her şeyden arındırılmış

HiPP Babysanft.

HiPP Babysanft bebek kadar narin olmayan her şeyden arınmıştır. Uçucu yağlardan, parabenden, mineral yağlardan ve başka istenmeyen maddelerden tamamen arındırılmış olarak alerji riskleri en baştan itibaren kararlılıkla minimize edilmiştir. Değerli organik badem yağı içerin saf, duru ve cilt tarafından iyi tolere edilebilen HiPP Babysanft ürünleri hassas bebek cildinin bakım ve korumasını sağlar. Bu ürünler de diğer tüm HiPP ürünleri gibi büyük bir titizlikle üretilirler.

Şahsen garanti ederim.

RausHiPP

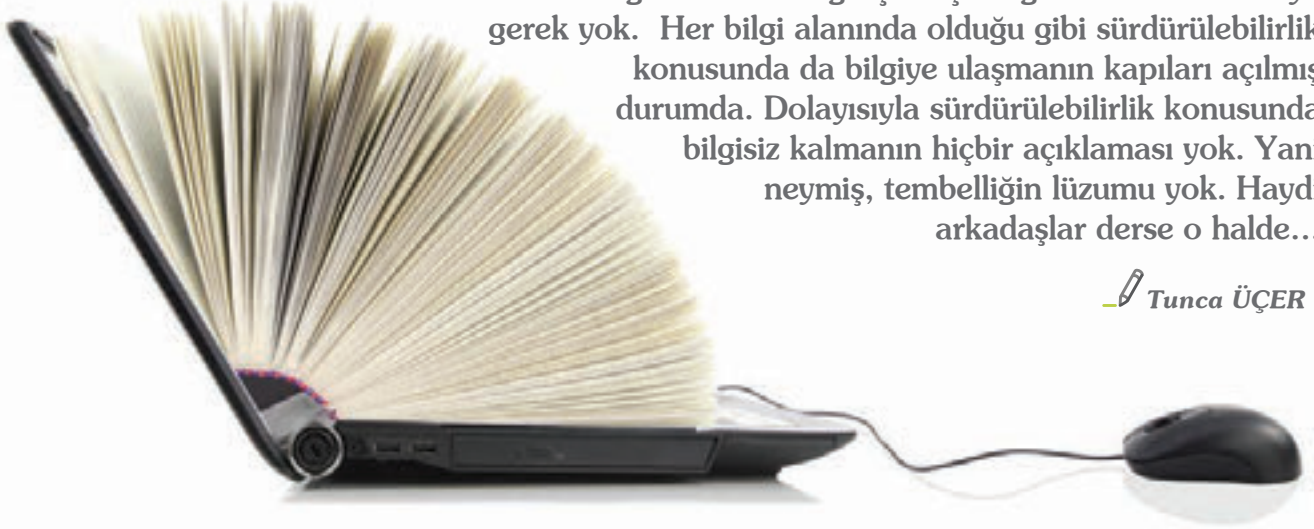

www.hipp.com.tr

Sekiz Online Derste Sürdürülebilir Dünya

İnternetin bilgi konusunda gerçekleştirdiği devrimi anlatmaya gerek yok. Her bilgi alanında olduğu gibi sürdürülebilirlik konusunda da bilgiye ulaşmanın kapıları açılmış durumda. Dolayısıyla sürdürülebilirlik konusunda bilgisiz kalmanın hiçbir açıklaması yok. Yani neymiş, tembelliğin lüzumu yok. Haydi arkadaşlar derse o halde...

 Tunca ÜÇER

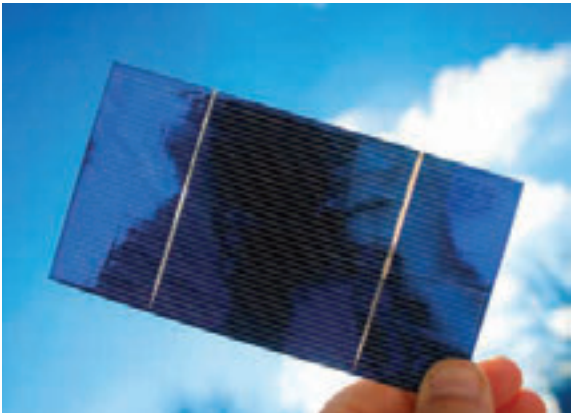

Organik Güneş Pilleri - Teori ve Pratik

Bu dersin amacı katılımcılarda mevcut en geniş enerji kaynağı alternatifi olan güneş kaynaklı enerji hakkında farkındalık yaratmak. Ders sonunda organik ve polimer güneş hücrelerinden nasıl verim alacağınızı öğrenmiş olacaksınız. Dersler süresince de organik güneş hücrelerinin ardındaki teoriyi tanıyacak ve üç ana araştırma alanı olan hammadde, dayanıklılık ve işleme hakkında bilgiler alacaksınız. Giriş seviyesindeki bu ders Danimarka Teknik Üniversitesi (DTU) tarafından hazırlanmış ve toplam 10 saatlik videolardan oluşuyor ve dersi bitirebilmek için bazı küçük sınavları geçmeniz gerekiyor.

(Coursera, ücretsiz, İngilizce)

<https://www.coursera.org/learn/solar-cell>

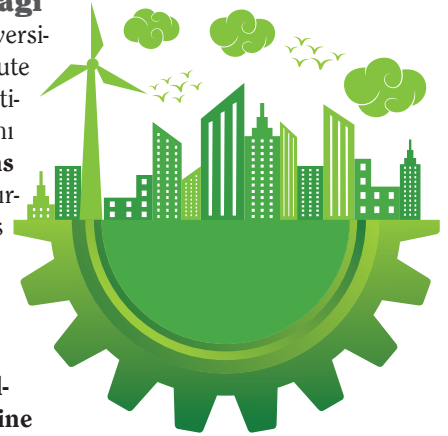
Sürdürülebilir Kalkınma Çağı

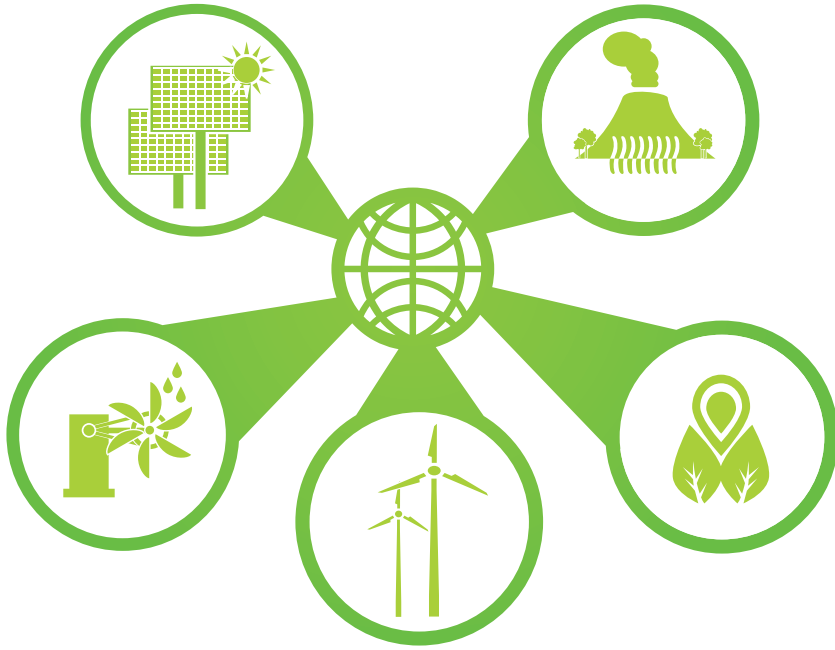
Columbia Üniversitesi Earth Institute (Dünya Enstitüsü) Başkanı **Jeffrey Sachs** tarafından hazırlanan bu ders Coursera'nın en popüler programlarından biri. **Sürdürülebilir kalkınma teorilerine giriş** niteliğindeki bu ders, başlangıç seviyesindeki katılımcılarına

sürdürülebilir kalkınmanın belli başlı anahtar kavramlarını ve kuramsal temellerini öğretmeyi amaçlıyor. Yaklaşık 27 saatlik video derslerin yanında uzunca bir okuma listesi de sizi bekliyor. Fakat bu gözünüzü korkutmasın, hem okumalar keyifli hem de daha şimdiden onlarca başlık açılmış olan forumlarda gezinerek okumaları tartışmak ve temel bilgileri almak, aklınıza takılanlara yanıt bulmak mümkün.

(Coursera, ücretsiz, İngilizce)

<https://www.coursera.org/learn/sustainable-development>

Sürdürülebilir Kalkınmaya Giriş

Bu kurs **Jeffrey Sachs**'ın Sürdürülebilir Kalkınma Çağı başlıklı uzun kursundan üç başlıklı içeriyor. Amaç ekonomik kalkınma teorileri içerisinde sürdürülebilirliği konumlandırmak ve anlamak. Ortalama 1,5 saatlik Sürdürülebilir Kalkınma Nedir, Ekonomik Kalkınmanın Kısa Tarihi, Gezegen Sınırları Dahilinde Büyüme başlıklı üç ders bulunuyor.

(Coursera, ücretsiz, İngilizce)

<https://www.coursera.org/learn/sustainabledevelopment1>

Sürdürülebilir Kalkınma Diploması

Sürdürülebilir kalkınmaya giriş niteliğinde bambaşka bir program, bu sefer Alison'dan. Şu ana kadar 11 bin 380 kişinin katıldığı bu program sonunda PDF formatında bir diploma alıyorsunuz. Genel olarak sürdürülebilir kalkınmaya giriş konularının yanında bu kalkınma modelinin denendiği sistemler hakkında da genel bilgiler alıyor, yenilenebilir-yenilenemez enerji kaynakları, su kaynakları vb. gibi tartışılan yaşam kaynakları üzerinde bilgi sahibi oluyorsunuz. 26 modül olarak düzenlenmiş dersler videolardan ve okumalardan oluşuyor. Geleneksel ve sürdürülebilir enerji kaynaklarının irdelenmesinin yanı sıra her başlık altında o konuda bir vaka üzerine tartışılıyor. Katılımcının performansına göre toplamda yaklaşık 10-15 saatte tüm programı bitirmek mümkün.

(Alison, ücretsiz, İngilizce)

<https://alison.com/courses/Diploma-in-Sustainable-Development>

Enerji Geleceğimiz

California Üniversitesi Moleküler Biyoloji Bölümü'nden Stephen Mayfield tarafından hazırlanan bu kurs toplamda 45 saatlik videolardan oluşuyor. Odak noktasında 21. yüzyılın en büyük sorunlardan biri olarak enerji var. Mayfield, gıdadan akaryakıt sorununa kadar enerjinin dokunduğu her alana biyoloji, mühendislik, iktisat, iklimbilim ve sosyal bilimler perspektifinden yaklaşıyor. Enerjinin nasıl üretilip kullanıldığından bahsederken özellikle bu kullanımın sonuçları irdeleniyor. Çevreye ve iklime etkilerinin yanında enerji üretimi ve tüketiminin iktisadi sonuçları da sorgulanıyor. Fosil yakıtların yıkıcılığı karşısında sürdürülebilir enerji politikalarının önemine de değinilen bu derslerde aynı zamanda sadece gelişmiş ülkeler için değil gelişmekte olan ülkeler için de sürdürülebilir enerji politikalarının öneminden bahsediyor. Derslerin ne kadar dolu ve etkileyici olduğunu görmek için başlıklarına bakmanız yeterli: Enerjiye Giriş, Fiziki Enerji Kaynakları, Biyolojik Enerji Kaynaklarına Giriş, Bitkisel Biyoyakıt, Yosun Biyoyakıt, Biyoyakıt Üretimi ve İlave İşlemler, Toplumsal İktisadi Siyasi Sorunlar, İklim Değişimi.

(Coursera, ücretsiz, İngilizce)

<https://www.coursera.org/learn/future-of-energy>

Geleceğin Gıda Üretimi

Altı hafta boyunca haftada 6-8 saat ayırarak geleceğin gıdaları hakkında bilgi sahibi olabilirsiniz. 2050 yılında 9 milyar insanı doyurmak zorunda kalacak dünyamız için gezegenin kaynaklarını daha fazla tüketmeden **gıda üretebilmek** karşılaşılan en büyük sorun olacak. Bu derste ekolojik üretim prensipleri ve küresel gıda güvenliği gibi gıda üretiminin merkezindeki konular işlenecek. Aslında sadece ekinler için değil hayvan üretimi için de genel bir başlıkta geçerli olabilecek konular da dersin odak noktasında. Anahtar sorular ise; **verimlilik, sürdürülebilirlik** ve bu ikisi arasında nasıl bir bağlantı kurulabileceği. Profesyonel ve kültürel olarak birçok farklı kökenden gelen uluslararası öğrencilerle birlikte her açıldığında yeniden düzenlenen bu ders, **küresel gıda güvenliği** ve sistemlerini çok boyutlu ve çok farklı kaynaklardan görmenizi sağlıyor. Tanıtım sayfasında katılımcıların kurs boyunca öğrenecekleri konulara şöyle sıralanıyor: Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki bölgesel farklar ve küresel gıda üretimi ve tüketimine bağlı ana sorunlar; bitkisel gıda üretiminde suyun ve besinlerin kullanılabilirlik durumlarındaki değişmelerin önemi ve haşere, salgın ve otların gıda üretimindeki etkileri; gıda üretiminde kullanılan süreçlerin yarattığı ana çevre sorunları ve bu sorunları çözmek için yapılabilecekler; farklı coğrafi bölgelerdeki verimlilik sorunlarının belirlenmesi ile farklı coğrafi bölgelerdeki kırsal alanlarda tarım üretimindeki yeniliklerin etkileri.

(edX, ücretsiz, İngilizce)

<https://www.edx.org/course/future-food-production-crops-wageningenx-gffcx>

Günlük Hayatta Sürdürülebilirlik

İklim değişikliği, kaybolan türler yalnızca uzakta görülen büyük başlıklar değil artık. Her biri günlük hayatımıza etki eden, yaşamımızın parçası haline dönüşmüş konular ya da sorunlar. Bazı insanlar bu sorunları görmezden gelirken bazıları alarmda beklemeyi, bazılarıysa bu konularda bir şeyler öğrenmeyi tercih ediyor. Bu derslerin hedefi de aslında herkes. Derslerde **ekolojik ayakizinizi** nelerin oluşturduğunu ve dünya üzerindeki etkinizi nasıl daha olumlu bir hale getirebileceğinizi öğreneceksiniz. Dersler beş tema etrafında düzenlenmiş: Kimya, küreselleşme, iklim değişikliği, gıda ve enerji. Tüm temalar da gün be gün karşılaştığımız küresel sorunları anlamamıza yardım ediyor. Amaç, bu çok genel görünen konuların günlük hayatımızdaki izdüşümlerini bulmak.

(edX, ücretsiz, İngilizce)

<https://www.edx.org/course/sustainability-everyday-life-chalmersx-chm002x>

Gıdanın Geleceği: Senaryo Planlaması Eğitimi

Stanford Üniversitesi'nin belli alanlarda çalışan profesyonellerin gelişimini hedefleyen ücretli kurslardan biri de Gıdanın Geleceği programı. Bu program dünyanın her yerinden katılımcı kabul ediyor ve profesyonellerin hem özgeçmişlerine hem de kendilerine bir şeyler katmalarını hedefliyor. Bu dersi çevrimiçi alabileceğiniz gibi Stanford'da ders olarak da alabilirsiniz. Fakat hem çevrimiçi hem de dersliklerde görülen kursta **küresel gıda sisteminin geleceği** hakkında son araştırmalar incelenip üzerine tartışılıyor. Bu derslerde gıda alanında etkisi olan iklim değişikliği, nüfus artışı, tüketim alışkanlıkları, tarım politikaları ve alışkanlıkları üzerine farklı eğitimler bulacaksınız.

(Stanford Worldview, 3495 \$, İngilizce)

<http://worldview.stanford.edu/course/scenario-planning-training-future-food-0>

Üstümüze vazife

ÇEVKO
Yeşil Nokta Teşvik
Ödülü

ISO Çevre ve
Enerji Ödülü

European
Business Awards
for the
Environment

Yeşil Bina Zirvesi
Sürdürülebilirlik
Ödülü

Kocaeli
Sanayi Odası
Şahabettin
Bilgisu
Çevre Ödülü

Avrupa Birliği
Çevre Ödülü
Türkiye
Programı
Finalist

Sürdürülebilirlikte altı ödül birden...

İnsana, topluma, doğaya saygılı işimizin ayrılmaz parçası; bugünkü ve gelecek kuşaklara karşı vazgeçilmez sorumluluğumuz olarak görüyoruz. Bu doğrultuda üretim, tasarım ve yönetim anlayışımız Blue Life ile sürdürülebilirliği süreçlerimizin her aşamasında titizlikle hayata geçiriyoruz.

Başarıda da sürdürülebilirlik için çok çalışmaya devam ediyoruz. VitrA ve Artema olarak ulaştığımız düzey uluslararası ve ulusal kuruluşlar tarafından değerlendirildi ve 6 sürdürülebilirlik ödülüne birden layık görüldü.

Çünkü mavi gezegenimizin geleceği, üstümüze vazife.

Blue Life

Mavi gezegenimiz için...

Yeni Başlayanlar İçin İklim Görüşmeleri

Bu ay Paris'te Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (UN Framework Convention on Climate Change - UNFCCC) Taraflar Konferansı'nın (Conference of the Parties - CoP) 21'inci yapılacaktır. Bu konferansın sonunda dünya ülkeleri arasında bir iklim değişikliği anlaşması imzalanması bekleniyor. Her ne kadar iki cümleyle bunu anlatmaya çalışsak da aslında bu konu üzerinde sayfalarca yazabiliriz. Ancak bu yoğun gündemin içinde ve bu kadar kısa sürede yazılacakların tümünü okumak mümkün olamayacağı için en azından görüşmelere kısa bir başlangıç yapmak istedik.

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Nedir?

1992 yılında tüm dünya ülkelerinin liderleri Brezilya'nın **Rio de Janeiro** şehrinde toplanarak iklim değişikliğinin kötü bir şey olduğu konusunda hemfikir oldular ve bu değişikliğin durdurulması için mümkün olan şeylerin yapılması gerektiğine karar verdiler. Burada imzaladıkları anlaşma bugüne değin **196 ülke** tarafından kabul edildi ve meclislerinden geçirilerek yasalaştı. Ülkemiz de bu anlaşmayı kabul eden ülkelerden biridir. Burada önemli nokta, **bu anlaşmanın bir yaptırım olmamasıdır**. Ancak bu anlaşmaya taraf ülkeler daha sonraki yıllarda toplanarak anlaşmaya yaptırım gücü getirmeyi de kabul ettiler.

Anlaşmaya taraf ülkeler ilk defa 1995 yılında **Birinci Taraflar Konferansı**'ni topladılar. Taraflar Konferansı 1995 yılından bu yana

düzenli olarak her yılın Aralık ayında değişik bir ülkede toplanıyor. Bu yıl 21'inci düzenlenecek olan Taraflar Konferansı, Fransa'nın başkenti Paris'te toplanacak. Taraflar Konferansları'nın en önemli amacı iklim değişikliğini önleyecek bir uluslararası anlaşmaya zemin hazırlamak. Ancak bu tür uluslararası anlaşmaları imzalanabilecek hale getirmek çok uzun süre aldığından her anlaşmanın hazırlanması en azından birkaç sene sürüyor. Mesela hazırlıkları 1992 yılında Rio'da başlayan anlaşma ancak 1997 yılında Kyoto'da imzalanabildi. 1997 yılında Kyoto'da imzalanan anlaşmanın yürürlüğe girmesi ise tüm ülkelerin meclislerinden geçme zorunluluğundan dolayı 2005 yılını buldu.

"2 Derece" Konusunda Fikir Birliği

Kyoto Anlaşması 2008-2012 tarihleri arasında gelişmiş ülkelerin sera gazı salımlarını azaltmalarını gerektiriyordu. Bu anlaşma 2012 yılında sona ermeden önce yeni bir anlaş-

manın imzalanarak yürürlüğe girmesi gerekiyordu. Yalnız bu yoldaki çabalar 2009 yılında **Kopenhag**'da yapılan Taraflar Konferansı'nda başarısızlıkla sonuçlandı ve Kyoto Anlaşması'nı devam ettirecek bir anlaşmaya varılamadı. Ancak Kopenhag'da devletler önemli bir karar alarak küresel ısınmanın bilim insanlarının koyduğu limit olan 2 derece ile sınırlanması konusunda fikir birliğine vardılar.

2009 yılından beri süren yoğun çabalar sonunda 2014 Aralık ayında Peru'nun başkenti **Lima**'da toplanan 20. Taraflar Konferansı yeni bir anlaşmanın temellerini attı. Geçtiğimiz bir yılda ise bu atılan temeller üzerine Paris'te bu ay toplanan konferansta imzalanması beklenen bir anlaşma taslağı ortaya kondu. Dolayısıyla 1997 yılında Kyoto'dan sonra ilk defa 2015 yılında Paris'te taraflar masaya ellerinde bir anlaşma taslağı ile oturacaklar. Bu da Aralık ayına ümitlenmeye imkan veren en önemli sebep. Bu anlaşma taslağı kabul edilecek olursa

Prof. M. Levent KURNAZ
Boğaziçi Üniv. İklim
Değişikliği ve Politikaları
Uyg. ve Araş. Merk.
mlkurnaz@gmail.com

Paris'te tüm devletlerin yetkilileri tarafından imzalanarak yürürlüğe girecek. **İmzalanacak olan anlaşma, devletlerin 2015-2030 yılları arasında iklim değişikliğini önlemek için atacakları adımları belirleyecek.**

“Büyük Kirleticiler”e “Evet” Dedirtmek

Yalnız bu anlaşma hususunda hepimizin bilmesi gereken birkaç önemli nokta var. Bu önemli noktaların başında şu geliyor: Bu tür bir anlaşmanın anlam ve önem kazanabilmesi için dünyada atmosfere seragazi salan ülkelerin neredeyse tamamının bu anlaşmayı kabul etmesi gerekiyor. Bu nedenle **Amerika Birleşik Devletleri'nin** veya **Çin'in** taraf olmadığı bir anlaşmanın fazla bir anlamı da olmayacak. Bu sebeple uzun zamandır en önemli çaba bu **“büyük kirleticileri”** bir masa etrafında oturtup aynı anlaşmaya **“evet”** dedirtmek için harcandı. Doğal olarak herkesin **“evet”** diyeceği anlaşma da ülkelere çok fazla yükümlülük getirmeyecek bir anlaşma olmak zorundaydı. Yani bir yandan anlaşmanın iklim değişikliğini engelleyecek kadar kuvvetli olması, öte yandan da ana kirleticilerin **“hayır”** diyemeyeceği kadar da yumuşak olması gerekiyordu. Bundan dolayı da karşımıza çık-

cak olan anlaşma esasında fazlaca yumuşak maddeler içeren bir anlaşma olacak. **Yumuşak maddelerden oluşacak olmasının temel sebebi de bu anlaşmaya en başta Amerika Birleşik Devletleri'nin “evet” demesi gerekliliği.** Ancak Cumhuriyetçilerin çoğunlukta olduğu Amerikan Meclisi daha aylar önce bir yaptırım getiren iklim anlaşmasını kabul etmeyeceklerini baştan söylemişti. Dolayısıyla Paris'te karşımıza çıkacak olan anlaşma Amerikan Meclisi'nden geçmesini gerektirecek yaptırımları bulunmayan bir anlaşma olacak. Bu mantıktan dolayı temelde dünya 1992 yılına geri dönmüş durumda, yani dünya ülkeleri iklim değişikliğini durdurmak için ellerinden geleni yapacaklarına tekrar söz verecekler. Bugünkü anlaşmanın Rio'da yapılan anlaşmadan ana farkı, her ülkenin 2030 yılına kadar neler yapacağını resmi olarak belirliyor olması.

Sözler Tutulmazsa Ne Olacak?

2015 yılı boyunca dünya ülkelerinin çoğu kısaca **Niyet Beyanı** dediğimiz Ülkeler Tarafından Belirlenen ve Niyet Edilen Katkıları (*Intended Nationally Determined Contribution – INDC*) açıklamışlardır. Bu katkıları belirlemede tüm ülkeler özgürdür. Katkı belirleme sürecinde bir ülkenin diğer bir ülkeyi zorlaması söz

konusu değildir.

Paris'te varılacak anlaşmada iki tane önemli nokta var. Bu noktalardan birincisi, bu niyet beyanlarının ne derece ciddiye alınıp üzerinde tartışma olmadan kabul edileceğidir. Yani ülkelerin niyet ettikleri katkıların üzerinde tartışma olmadan kabul edilip edilmeyeceğini Paris'teki tartışmalar gösterecek. İkinci önemli husus da bu katkıların ne derece yaptırma tabi olacağı. Yani 2030 yılına kadar devletler verdikleri sözü tutmayacak olurlarsa bunun bir yaptırımı olacak mı? Bu görüşme sürecinden anladığımız, niyet edilen katkıların daha sıkılaştırılmasının az da olsa mümkün olduğu, ancak bu katkıları yerine getirilmeyecek olursa bir yaptırımın söz konusu olamayacağı yönündedir.

Bu anlaşmalarda insanlığı ilgilendiren önemli nokta ise tüm devletlerin verdikleri tüm sözleri yerine getirmeleri durumunda bile çıkan sonucun bizi iklim değişikliğinin kötü etkilerinden koruyup korumayacağı. Bilim insanları bunu iklim değişikliğini 2 derece ile sınırlamak şeklinde belirledi. Bilim insanlarının devletlerin niyet beyanlarına ilişkin değerlendirmeleri, verilen bu sözlerin bizi güvenilir hudutlar içerisinde tutmaya yetmeyeceği şeklinde. Bu nedenle tüm dünya vatandaşlarının üzerine düşen görev, kendi devletlerine baskı uygulayarak bu katkıların çok daha sıkı hale getirilmesini sağlamaktır. Çünkü iklim değişikliğinin gölgesi altındaki geleceğimiz devletlerin kararına bırakılamayacak kadar önemli bir konudur.

Bu anlaşmalarda insanlığı ilgilendiren önemli nokta ise tüm devletlerin verdikleri tüm sözleri yerine getirmeleri durumunda bile çıkan sonucun bizi iklim değişikliğinin kötü etkilerinden koruyup korumayacağı.

Paris Öncesi Son Dönemeç

BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi için her yıl düzenlenen 21. Taraflar Konferansı (COP21) için hakkında ne desek az. Uzun süredir bu zirve için hazırlanan devletler, STK'lar, akademisyenler organizasyon öncesi son araştırmalarını art arda kamuoyuna açıkladı. Bu çerçevede 30 Kasım'da başlayan COP21 öncesi, son haftalarda duyurulan araştırmaları, toplantı ve sonuçları sizin için derledik.

 Berkan ÖZYER

SU: 63 Trilyon Dolarlık Tehlike

On yıllardır iklim değişikliğine dair uyarıların temelinde basit bir fikir yatıyor: Çevremizde varlığını garanti olarak gördüğümüz şeyler, esasında büyük tehdit altında. Ve belki de bunların başında “su” geliyor. Ekim ayının son haftasında art arda açıklanan iki rapor, bu konudaki güncel durumu, tehdit ve riskleri olanca çıplaklığıyla duyurdu: **WWF-Türkiye** tarafından, **HSBC Grubu**'nun desteği ile hazırlanan **Türkiye'nin Su Riskleri** raporu ve **Sabancı Üniversitesi Kurumsal Yönetim Forumu** tarafından **Garanti Bankası**'nın desteği ve işbirliğiyle hayata geçirilen **CDP Su Programı Raporu**.

Türkiye Su Fakiri Olma Yolunda...

Türkiye'nin Su Riskleri raporu öncelikle küresel su sorununa dair ayrıntılı bir durum tespiti yapıyor: “Son yüzyıl içinde dünya nüfusu üç kat artarken, su kaynaklarına olan talep yedi kat artmıştır. Tatlı su kaynakları gezegenimiz üzerindeki su kaynaklarının sadece %2,5'ini oluştururken bu suyun da %70'i buzul ve kar kütleleri içinde saklı.” Ve hatırlatıyor: “Davos'ta düzenlenen Dünya Ekonomik Forumu için hazırlanan Küresel Risk Raporu 2014, olası bir su krizini, dünya ekonomisi için en çok endişe yara-

tan riskler arasında ilk üç içerisinde göstermektedir.”

Rapor su tartışmasını kaynakların sadece miktar ve kalitesi bağlamında sınırlayarak değil, aynı zamanda yarattığı riskler açısından da değerlendirecek bir zemine taşımak amacıyla hazırlandı. Bu çerçevede raporda “Türkiye'nin sanılanın tersine su zengini bir ülke olmadığı; artan nüfusu, gelişen ekonomisi ve büyüyen kentleriyle, ‘su fakiri’ olma yolunda ilerlediği” belirtiliyor. Bu “ilerleme”nin temelindeki sıkıntılar arasında;

- Özellikle hidrolik enerjiye yönelik hayata geçirilmesi planlanan 1598 proje sebebiyle, sürdürülebilir olma-

yan su altyapı projeleri,

- Tarımda su kaynaklarının verimli kullanıldığı modern sulama yöntemlerinin (damla sulama veya yağmurlama) çok sınırlı kullanılması,
- Özellikle büyük şehirlerdeki içme suyu yetersizliğini karşılamak için “sihirli bir çözüm” olarak kabul edilen havzalar arası su transferleri,
- 3225 belediyeden sadece 296'sında atık su arıtma tesisi bulunmasından kaynaklı kirlilik sıkıntısı,
- Yoğun su tüketen ve kaynakları kirleten büyük ölçekli altyapı projeleri (otoyollar, kentleşme, vb.) ve madencilik faaliyetleri,
- Küresel iklim değişikliğinin kuraklık, su kıtlığı, tarımsal verim kay-

bı, tarım ve turizm gelirlerinin düşmesi, orman yangınlarının artması ve biyolojik çeşitlilik kaybı etkileri gösteriliyor.

Ayrıca su yönetimindeki dağınık yapılanma ve farklı sorumlulukların, hizmetlerde maliyetin yükselmesine ve ölçek sorununa sebep olduğu vurgulanıyor.

Bu sıkıntılar doğrultusunda riskler, karar vericilere ve iş dünyasına yönelik olmak üzere iki ayrı başlıkta tarif edildi. İlk başlık için ayrıca içme suyu ve kentsel kullanım ile sektörel kullanım şeklinde iki ayrı alt başlık bulunuyor. Kentsel kullanımda 2007'deki su sıkıntısının, su taşıyarak çözüldüğü ama havzalar arası su transferinin sürdürülebilir bir çözüm olmadığı vurgulanıyor ve "Uzun vadede sorunu çözmeyeceği gibi suyun alındığı havzada da ekolojik, toplumsal ve ekonomik etkiler yaratması kaçınılmazdır" deniyor. Sektörel kullanımdaysa tarım ve enerji sektörlerine yönelik riskler öne çıkıyor. İş dünyasına yönelik olarak da fiziksel riskler, düzenlemelere ilişkin riskler ve itibara yönelik riskler şeklinde sınıflandırılmış.

Özel Sektör Harekete Geçmeli Karbon Saydamlık Projesi (CDP) Su Programı Raporu ise iki ayaklı bir çalışmadan oluşuyor. Dünyanın en etkin yeşil sivil toplum kuruluşlarından CDP'nin su kaynakları konusunda özel sektörü harekete geçirmeyi amaçladığı CDP Küresel Su Raporu'na ek olarak Türkiye'den yanıt veren şirketlerin analizini içeren **CDP Türkiye Su Sonuçları Raporu** da hazırlanmış.

Küresel rapor 405, Türkiye raporuysa 15 şirketin CDP'nin sorularına verdiği cevaplarla hazırlandı. Türkiye ayağındaki şirketler **BIST-100** endeksinde yer alan ve suya bağlı risklere maruz kalma olasılığı en yüksek olan sektörler arasından seçildi.

Su güvenliğini iyileştirmeye yönelik aksiyonlar pek çok şirket için temel ticari bir zorunluluk haline geldi. CDP'ye yanıt veren şirketlerin neredeyse üçte ikisi su riskiyle karşı karşıya olduğunu, su riskinin finansal etkilerininin 2015 yılında 2,5 milyar doları aştığını söylüyor.

CDP 2015 Küresel Su Raporu'ndaki temel bulgulardan bazıları şöyle özetlenebilir:

- Su güvenliğini iyileştirmeye yönelik aksiyonlar pek çok şirket için temel ticari bir zorunluluk haline geldi. Yanıt veren şirketlerin neredeyse üçte ikisi su riskiyle karşı karşıya olduğunu, su riskinin finansal etkilerininin 2015 yılında 2,5 milyar doları aştığını söylüyor.

- Yatırımcılara karşı en az şeffaflık sergileyen şirketler, su riskinin en büyük tehlikeyi oluşturduğu petrol ve gaz şirketleri oldu. Dünyanın en büyük halka açık enerji şirketlerinin sadece %22'si su yönetimi stratejilerini açıkladı.

- Dünyada toplamda sekiz şirket, su güvenliğini artırmaya yönelik çabaları ve su yönetimine yaklaşımlarından ötürü CDP Su A Listesi'ne girmeye hak kazandı. Bu liderler

listesinde Türkiye'den bir şirket bulunmuyor.

- Yatırımcıların artan ilgisine rağmen piyasa yeterince şeffaf değil. CDP tarafından açıklama yapması için davet yollanan 1.073 şirketin sadece %38'i CDP'ye olumlu yanıt verdi.

- Su yönetimi risk altındaki şirketlere net faydalar sunuyor. Stratejik su yönetimi oluşturabilen şirketler risklerini azaltma, strateji geliştirme, yatırımcıların radarına giribilme ve daha dayanıklı bir hale gelebilme konularında diğer şirketlerden ayrışıyor.

Türkiye'den 15 şirketin yanıtlarıyla hazırlanan analizdeyse şu bulgular yer alıyor:

- Davet yollanan 51 şirketin %84'ü 2015 yılında CDP Su Programı'na yanıt vermedi. Yanıt verme oranının düşüklüğü programa ilk defa

davet edilme, şirketin etkin bir su politikasının olmaması, suya ilişkin verilerin eksikliği ve ulusal bir su stratejisinin olmayışı gibi birçok nedenle bağdaştırılabilir.

- CDP'ye yanıt veren şirketlerin %36'sı son raporlama yılında sudan kaynaklı olumsuz etkilere maruz kaldığını bildiriyor.

- Su güvenliği, Türkiye'deki pek çok şirket için temel bir ticari problem. Raporlama yapan şirketlerin %64'ü suyun işletmeleri için önemli bir risk haline geldiğini bildiriyor.

- Türkiye'deki hiçbir şirket etkili ve kapsamlı bir su politikası benimsemiş değil.

- Artan su kıtlığı veya stresi, bozulan su kalitesi, kuraklık gibi fiziksel risk faktörleri yanıt veren şirketler tarafından en çok dile getirilen risk faktörleri.

- Yanıt veren şirketlerin %86'sı suyun özellikle "maliyet tasarrufu" ve "artan su verimliliği" ile ilgili olmak üzere operasyonel, stratejik veya ekonomik fırsatlar sunduğunu bildiriyor.

- Yanıt veren şirketlerin %79'u su politikalarının, stratejilerinin ve planlamasının, yani bütünüyle kurumsal su yönetimi konusunun yönetim kurulu seviyesinde ele alındığını bildiriyor.

- Şirketlerin sadece %14'ü doğrudan operasyonlarını ve tedarik zincirlerini kapsayan genel bir risk değerlendirmesi yapmış.

- Yanıt veren şirketlerin yarısı suya yönelik hedefler belirlemiş. Şirketlerin %79'u su yönetimini iyileştirmeye yönelik niteliksel hedefler koyarken, %50'si ise niceliksel hedefler bildiriyor. Şirketlerin bildirdiği niceliksel hedeflerin başında "çekilen suyun azaltılması", "su kullanımı takibinin iyileştirilmesi" ve "su yoğunluğunun azaltılması" geliyor. Niteliksel hedeflerin başında "sürdürülebilir tarım", "müşterilerin eğitimi" ve "bölge halkıyla ilişkileri kuvvetlendirmek" var.

KÖMÜR: Teşvik Bol, Fayda Az, Zarar Çok

Dünya birincil enerji arzındaki payı %29 olan kömür, küresel elektrik enerjisi üretiminin %40'ını sağlıyor. Kömür, fosil yakıtlardan kaynaklanan küresel CO₂ emisyonlarının %44'ünden, elektrik ve ısı üretiminden kaynaklanan CO₂ emisyonlarının ise %72'sinden sorumlu. Ayrıca en fazla serağazı salımına neden olan enerji kaynağı olarak iklim değişikliğinin birincil nedeni.

Kasım ayında açıklanan "İklim Değişikliği, Ekonomi ve Sağlık Açısından Türkiye'nin Kömür Politikaları" başlıklı rapor, bu cümlelerle başlıyor. İstanbul Politikalar Merkezi (İPM) - Sabancı Üniversitesi - Stiftung Mercator Girişimi tarafından hazırlanan rapor, altı temel başlıkla Türkiye'nin kömür

politikalarının ayrıntılı bir analizini yapıyor. Ümit Şahin enerji ve iklim politikalarında kömürün yerini; Ahmet Atıl Aşıcı kömür madenciliğinin ekonomideki yerini; Sevil Acar kömür yatırımlarına yönelik teşvikleri; Pınar Gedikkaya Bal, AB bağlamında Türkiye'nin kömür politikalarını; Ali Osman Karababa santrallerin halk sağlığına etkileri ve son bölümde Levent Kurnaz ise karbon tutma ve depolama teknolojileri üzerine yazılar kaleme aldı.

"Temiz Kömür" Gerçekçi mi?

Rapor kapsamında kömür santrallerine karşı akademisyenler bildirgesi de tanıtıldı. Kömüre dayalı enerji politikalarının değiştirilmesi, planlanan yeni santrallara verilen lisans-

ların iptal edilmesi, kömür santrali kaynaklı sağlık sorunları hakkında bilimsel araştırmaların yapılması, devlet teşviklerinin kaldırılması, istihdam potansiyeli yüksek olan yenilenebilir enerji kaynaklarının değerlendirilmesi ve bu çerçevede bir kalkınma planının hazırlanması çağrısında bulunuldu. Ayrıca CO₂ gazını bacadan çıkmadan yakalanarak depolanması fikrine dayanan temiz kömür söyleminin gerçekçi olmadığı, henüz böyle rasyonel bir teknolojinin mevcut olmadığı kaydedildi.

Rapor, Türkiye'nin enerji ihtiyacının 2023'e kadar yaklaşık olarak iki katına çıkacağı öngörüsünde bulunan hükümetin, artan enerji talebini yeni kömür santralleri inşa ederek karşılamak istediğini hatırlıyor. Ve Türkiye'nin dünyada yeni kömür santralleri yapımında **Çin**, **Hindistan** ve **Rusya**'nın hemen ardından dördüncü sırada yer aldığını kaydediyor.

Ekonomik boyutta kömür politikasının etkileri çarpıcı verilerle özetleniyor: "Kömür madenciliğinin Türkiye ekonomisinin toplam üretimi içindeki payı %1'in altındadır ve büyüme oranlarına katkısı çok azdır. Sektördeki istihdam da oldukça düşüktür ve 1998'den 2015'e kadar toplam istihdam içindeki payı %1,3'ten %0,7'ye gerilemiştir. Dolayısıyla sektöre verilen teşviklerin son yıllarda artmasının nedeni ekonomik büyüme hızını yükseltmek ya da işsizliği azaltmaktan çok, Türkiye'nin ekonomik büyüme patikasının yüksek karbonlu niteliğidir."

Uluslararası ilişkiler bağlamındaysa 2050 yılında CO₂ emisyonlarını ortadan kaldırmayı hedefleyen AB'nin kömürden elde edilen enerjiyi 2050 itibarıyla %16'dan %8'e düşürmeyi amaçladığı belirtilirken, eğer Türkiye mevcut politikalarında değişikliğe gitmezse maliyet artışı ve ticaret sınırlamalarıyla karşılaşabileceği uyarıları yapıyor.

Halk sağlığı bölümünde aktarılan verilere göre Türkiye'de halen çalışan termik santrallerin her yıl en az 2876 erken ölüme neden olduğu belirtiliyor.

Karbon tutma ve depolama teknolojileri konusundaysa bu konunun teknik olarak mümkün olduğu ama henüz verimli bir teknolojinin icat edilmediğinin altı çiziliyor. Bölüm yazarı **Levent Kurnaz**, "Tüm dünya ülkelerinin yaklaşık 50 milyar ton olan yıllık seragazi salımlarının sadece 5 milyon tonu, yani on binde biri şu an çalıştırılması becerilebilen karbon tutma ve depolama projelerinde saklanabilmektedir" diyor.

Türkiye'de alanında en üretken akademisyenlerden **Sevil Acar**'ın hazırladığı teşvik bölümü ise, yatırımların maliyetlerini ve bu maliyetler başka alanlara aktarılabilirdiğinde ne gibi olumlu dönüşler elde edilebileceğini vurguluyor. Özellikle 2012'de yürürlüğe giren **Yeni Yatırım Teşvik Sistemi** çerçevesinde yapılan düzenlemeler ele alınıyor.

G20'nin "Boş Vaatleri"

Tam da bu teşvik konusunda yine Kasım ayı içerisinde kapsamlı bir başka rapor daha yayımlandı. **Denizaşırı Kalkınma Enstitüsü** (*Overseas Development Institute*) ve **Uluslararası Petrol Değişimi** (*Oil Change International*) tarafından düzenlenen **Boş Vaatler** başlıklı rapor, ilk kez petrol, gaz ve kömür üretimine sağlanan G20 sübvansiyonları hakkında detaylı bilgi topladı. Rapor, G20'nin sadece fosil yakıt üretimine sağladığı desteğin (452 milyar dolar), yenilenebilir enerjiye küresel çapta sağlanan tüm sübvansiyonların (121 milyar dolar) neredeyse dört katı olduğunu tespit ediyor.

G20'nin "Boş Vaatleri"

Rapora göre yılda 2,8 milyar doları sadece kömür finansmanına olmak üzere ortalama 19 milyar dolar ile Japonya, 2013 ve 2014'te fosil yakıt üretimine diğer tüm G20 ülkelerinden daha fazla kamu finansmanı sağladı. Öte yandan İngiltere de fosil yakıt sanayisine desteğini kayda değer bir şekilde artıran tek G7 ülkesi olarak göze çarpıyor. Rusya ulusal teşviklere neredeyse 23 milyar dolar sağlayarak tüm G20 ülkeleri arasındaki en yüksek miktara ulaştı. Türkiye içinse "Diğer tüm OECD ülkelerinden daha fazla kömür tesisi yapma programına vergi muafiyetleri sağlıyor. Bu sayede seragazi salımlarını önümüzdeki 15 yıl boyunca potansiyel olarak %94 artıracak" denildi. Raporda, daha 2009 yılında tüm G20 ülkelerinin verimsiz fosil yakıt sübvansiyonlarını kademeli olarak kaldırma taahhüdünü destekledikleri de hatırlatılıyor.

Boş Vaatler başlıklı rapor, G20'nin sadece fosil yakıt üretimine sağladığı desteğin (452 milyar dolar), yenilenebilir enerjiye küresel çapta sağlanan tüm sübvansiyonların (121 milyar dolar) neredeyse dört katı olduğunu tespit ediyor.

G20: Top Paris Zirvesi'nde

Dünyanın en büyük ekonomileri arasında yer alan 19 ülke ve Avrupa Birliği Komisyonu'ndan oluşan G20'nin 2015 Liderler Zirvesi, dönem başkanlığını sürdüren Türkiye'de Kasım ayında yapıldı. Antalya'daki Zirve öncesi özellikle fosil yakıtlara yönelik teşvikler ve iklim finansmanı konularında adım atılması bekleniyordu. Teşviklerin kaldırılması 2009'daki zirvede kararlaştırılmıştı, ve yıllar süren ertelemelerin sonunda Antalya'da bu taahhüdün yerine getirilmesi için bir eylem planının ortaya konulması umuluyordu. Ancak Paris'teki korkunç katliam Zirvenin odağını güvenlik ve Suriye konularına kaydırды ve iklim mese-

leri beklenenden daha düşük profile tartışıldı.

G20'de çıkacak karar önemliydi, çünkü dünya nüfusunun yaklaşık üçte ikisini oluşturan **G20 ülkeleri küresel emisyonların %74'ünden bizzat sorumlu**. Ancak 16 Kasım'da açıklanan **G20 Liderler Bildirgesi**'ndeki olumlu cümlelere rağmen bir kez daha beklenti karşılanmadı. Bildirgede iklim değişikliği "zamanımızın en büyük sınamalarından biri" olarak tanımlandı. 2 derecenin altında kalma hedefi ve "**Paris Anlaşması'nın adil, dengeli, iddialı, kalıcı ve dinamik olması gerektiği**" teyit edildi. COP21 içinse "Paris'te ileride izlenecek yolun belirlenmesi için müzakerecilerimi-

zi, diğer hususlara ilaveten, salım azaltımı, uyum, finansman, teknoloji geliştirme ve transferi ile şeffaflık gibi kilit konuların görüşülmesine yapıcı ve esnek bir biçimde müdahil olmaları yönünde talimatlandıracağız" denildi.

Bu bildirgenin tamamlanması uzun bir gece sonunda gerçekleşti. Zira ilk taslakta 2 derece hedefi yer almıyordu. **Fransa Dışişleri Bakan Laurent Fabius** "İlk taslak memnun etmeyince ben de müdahale ettim ve büyük destek aldım" derken **Almanya Başbakanı Angela Merkel**, "Gece boyu süren uzun pazarlıklar sonunda iki derece hedefini bildiriye sokmayı başardık" dedi. Bir diğer tartışmaysa sorumlulukların

“eşit” mi, yoksa “farklılaştırılmış” mı olacağı üzerine yaşandı. Gelişmekte olan ülkeler, gelişmiş ülkelerin daha fazla sorumluluk alacağı “farklılaştırılmış” kavramını metne sokmak için mücadele etti. Sonunda “Paris’te farklı milli koşullar ışığında, ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar ve göreceli kabiliyetler prensibini yansıtan iddialı bir anlaşmaya ulaşma taahhüdümüzün altını çizerez” denildi.

Ancak teşvikler konusunda ortaya yine somut bir plan çıkmadı. “İsrafi teşvik eden verimsiz fosil yakıt sübvansiyonlarının rasyonalizasyonu ve orta vadede tedricen sonlandırılması taahhüdü” tekrarlınsa da, “şeffaf, rekabetçi ve iyi işleyen enerji piyasalarını teşvik etmeye devam edeceğiz” ifadesi de metne girdi.

Bu sonuçsuzluk iklimbilimciler ve aktivistler tarafından elbette eleştirilerle karşılandı. **WWF İklim ve Enerji Girişimi Lideri Samantha Smith**, zirveyi şöyle değerlendirdi: “G20 dünyanın önde gelen seragazi üreticileri için fosil yakıt sübvansiyonlarını kaldırmak ve %100 yenilenebilir enerji geleceğine doğru adım atmak için önemli bir fırsattı. Varlıklı G20 ülkeleri, gelişen ülkelerin emisyon azaltımı ve iklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlayabilmeleri için elzem nitelikteki iklim finansmanı ve teknolojiye erişim konularında net taahhütlerde bulunabilirdi. Ne yazık ki bu fırsatlar kaçırıldı”. **İklim Eylem Ağı’nın Avrupa Direktörü Wendel Trio** da “İklim değişikliğiyle mücadele ve fosil yakıt kirliliğini sınırlamaya yönelik net adımlar konusunda anlaşmanın ve bazı kilit konularda ilerleme sağlamanın tam zamanıydı. Liderlerin bunda başarısız olması bizi hayal kırıklığına uğrattı” dedi. Belki de en net özeti **Oxfam**’dan enerji politikaları danışmanı **Kiri Hanks** yaptı: “Zor tercihleri ertelediler. Çok yumuşak bir bildirme yazıldı. Basitçe, ‘Paris’te görüşürüz’ dediler.” ○

İKLİM FORUMU: Çevre Hareketi İstanbul’daydı

G20 Liderler Zirvesi’nden birkaç gün önce, **Boğaziçi Üniversitesi Garanti Kültür Merkezi** iki günlük çok önemli ve geniş katılımlı bir etkinliğe ev sahipliği yaptı. “**İklim İçin, Ben de Varım!**” kampanyası kapsamında 12-13 Kasım’da düzenlenen İklim Forumu, akademiden STK’lara, politikacılardan gazetecilere kadar yerli-yabancı 150’yi aşkın pek çok önemli ismi bir araya getirdi. Merkezdeki toplam dokuz ayrı mekanda, 60’a yakın eşzamanlı oturum gerçekleşti.

Forumun açılışı, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı Başkanı **Prof. Jeffrey Sachs**, 350.org’un kurucusu **Bill McKibben** ve Uluslararası Petrol Değişimi (Oil Change International) kurucu ve direktörü **Stephen Kretzmann**’ın aralarında bulunduğu katılımcıların konuşmalarıyla yapıldı.

İlk gün takvimde iklim politikaları, gıda-iklim ilişkisi, Akdeniz ormanları, iklim değişikliğinin sağlık üzerindeki etkileri, kömür yatırımları, Küresel İklim Değişikliği Üzerine İslam Bildirgesi, maden ve iklim mücadeleleri, fosil yakıt teşvikleri, mega projeler gibi başlıklar yer aldı. İkinci gündeyse **IPCC**’nin iklim değişikliğinin bilimsel temellerine katkısı konulu konuşmayla yapılan açılışın ardından **LGBTİ** hareketinden bisiklete, güneş enerjisinden yerel yönetimlere, tarımdan demokrasi mücadelelerine yönelik pek çok farklı başlıkta iklim hareketi tartışıldı. Forum sonucunda G20 liderlerini iklim için harekete geçmeye çağıran bir iklim manifestosu hazırlandı ve söz konusu metin 14 Kasım’da İstiklal Caddesi’nde okundu. Ardından **Büyük İklim Yürüyüşü** gerçekleştirildi.

“Umut Hep Var” Dedirten 10 Genç!

İstanbul Bilgi Üniversitesi'nin Uluslararası Gençlik Vakfı ve Laureate Uluslararası Üniversiteler Ağı işbirliğiyle düzenlediği BİLGİ Genç Sosyal Girişimci Ödülleri bu yıl altıncı kez sahiplerini buldu. Yaşadıkları topluma barış, adalet ve refah getirmeyi amaçlayan projeleriyle finale kalan 10 genç sosyal girişimci, “daha iyi bir toplum” için durup dinlenmeden çalışmaya devam ediyor!

 Nevra YARAÇ

İstanbul Bilgi Üniversitesi'nin Uluslararası Gençlik Vakfı ve Laureate Uluslararası Üniversiteler Ağı işbirliğiyle bu yıl altıncısını gerçekleştirdiği BİLGİ Genç Sosyal Girişimci Ödülleri 12 Kasım'da santralistanbul'da düzenlenen törenle sahiplerini buldu. Bu yıl toplam 120 başvuru arasından finale kalan 10 genç sosyal girişimci, yaşadıkları topluma pozitif katkı sağlamak için çalışıyor.

Para ödülünün yanında, mentorluk desteği ve eğitimlerle gençlerin yarattıkları faydayı artırmalarını sağlamayı amaçlayan BİLGİ Genç Sosyal Girişimci Ödülleri her yıl daha da büyüyen ağıyla gençlere bilgi ve tecrübelerini paylaşma fırsatı sunuyor. Bugüne dek fikrini hayata ge-

çirmeyi başaramış genç sosyal girişimcilerin hikayelerini takip etmek, yarışma ve başvuru koşullarıyla ilgili daha fazla bilgi almak için www.bilgiggo.org adresini ziyaret edebilirsiniz.

Yaratıcı ve toplumsal fayda odaklı girişimleriyle birbirinden çok farklı alanlarda yenilikçi çözümler getiren 10 sosyal girişimci ve projeleri ise burada!

Ahmet Kurnaz – Proje Panosu

Proje Panosu; yerel sivil toplum örgütlerine sağladığı iletişim desteği, gençlerin birbirinden öğrendiği GençBlog köşesi ve sivil toplum kapasite geliştirme atölyeleriyle 21. yüzyıl Türkiye’sinin çok renklilik ve çok seslilik içinde sürdürülebilir kalkınmasına katkı sunuyor. Ekim 2014’te yayın hayatına başlayan platformda bir yılda 1500’den fazla içerik, 100 STK röportajı, altı rehber, 30 kapasite geliştirici galeri ve 100 blog yazısı üretildi. Proje Panosu, üç kurucu ve 10 gönüllü ile çalışmalarına devam ediyor.

Caner Pınarbaşı – bi’deneyim

bi’deneyim, insanların hayallerindeki eşsiz deneyimleri gerçekleştirirken, güzel bir amacın parçası olabilmelerini sağlayan Yeni Nesil Dijital Sosyal Sorumluluk Platformu. bi-deneyim.com kampanyalarında yer alan ünlüler, markalar ve deneyimler, hayatında hiç bağış yapmamış kişilere bile motivasyon kaynağı olabiliyor. Bu sayede STK’ların bireysel bağış toplama oranları artarken, kampanya katılımcıları da kendilerini gerçekleştirecek olan sosyal sorumluluk projelerinin önemli bir parçası olarak hissediyor.

Emrah Kurum – Çevreci Etkinlikler

Birey, öğrenci ve iş dünyasına yönelik sürdürülebilirlik temelli projeler gerçekleştiren Çevreci Etkinlikler, yaşanan ekolojik, ekonomik ve toplumsal krizlere bütüncül bir yaklaşımla çözüm üretmeyi hedefliyor. Sürdürülebilirlikle ilgili etkinlikleri internet sayfalarında duyuruyor, sürdürülebilirliğin yaygınlaştırılması için güçlendirilmesi gereken alanlarda projeler hayata geçiriyor. İşbirliği kültürünü geliştirmek için de projelerini en az bir paydaşla gerçekleştiriyor.

Emir Akgün – Gaymag

Gaymag, LGBT bireylerinin daha fazla görünür olması ve seslerini duyurmaları için 2008 yılında oluşturulmuş bir sosyal girişim. İçerisinde sinemadan moda, spordan sağlığa kadar birçok konu başlığını barındıran, dünyadaki LGBT haberlerini Türkiye’deki hedef kitlesine ilk elden ulaştıran dijital dergi, bir yandan popüler kültürün geniş etki alanını kullanıyor, öte yandan sosyal sorumluluklarını yerine getirerek farkındalık yaratıyor. Ayda 200 bin kişiye ulaşan dergi “buradayız” diyor!

Hasibe Akın – Kentte Permakültür

“En kalabalık olduğumuz yerlerde, yani şehirlerde, sadece ekonomik getiri sağlayan uygulamalara değil, sosyal ve ekolojik farkındalıklarımızı geliştirebildiğimiz iş modellerine de ihtiyacımız var” bakış açısından hareketle, bir alışveriş merkezinde bile üretim potansiyellerinin geliştirilebileceğini gösterdi. AVM’den çıkan atıklar, kısa süre sonra toprağın elementlerine dönüştü ve AVM içinde ekolojik farkındalığı yükseklen bir topluluğun hayat bulmasını sağladı.

Kenan Kahya – Yasemin-Yırca

Soma’nın Yırca Köyü’nde, zeytinlerini kaybettikten sonra termik santralin taş atıkları arasından kömür seçip satmak dışında alternatifi kalmayan ama umutla başka bir dünya arayan kadınlarla birlikte, kasvetli dünyalarına inatla, rengarenk, mis kokulu sabunlar üretiyor. Sabunların satışıyla, kömür dağına alternatif yaratan ve “Kömürün İsini, Sabunun Misine” dönüştüren bu serüven, Yırca kadınların ekolojik mücadelelerinin devamını oluşturuyor.

Mesut Keskin - E-Bursum

Her yıl milyonlarca öğrenci eğitimlerine devam edebilmek için burs arıyor ama burs arama ve edinme zorlukları nedeniyle çok büyük bir kısmı eğitimlerine katkı sağlayacak bursu bulamıyor. E-Bursum, eğitimdeki fırsat eşitsizliğini ortadan kaldırmak amacıyla teknoloji sayesinde daha çok öğrenciye ulaşmayı hedefliyor ve her öğrencinin her tür bursa ulaşımını kolaylaştıracak bir sistem yaratıyor.

Mübaccel Ekerbiçer - Monage

Monage, yaşlıların maruz kaldığı stereotipleme, önyargı, ayrımcılık gibi başlıklarla mücadele etmeyi ve kuşaklar arası bağ kurmayı misyon edinmiş bir moda ve yaşam dergisi. Kalıplaşmış önyargılarla yaşlıları saf dışı bırakan, görünmez kabul eden endüstrilerden birinin moda ve bunun bir çıktısı olarak moda dergiciliği olduğundan yola çıkarak toplumları olumsuz etkileyen bu endüstrideki ayrımcı algıyı fark ederek alternatif çözümler getiriyor.

Özge Özmen - Sosyal Atölye

“Teknoloji ile üret” sloganıyla yola çıkan “maker”lar hayal ediyor, tasarlıyor ve üretiyor. Sosyal Atölye’de de Maker Hareketi’nde yer alanlarla toplumdaki sorunları çözmek için atölyeler düzenleniyor. Üç boyutlu yazıcılar, insansız hava araçları, robotik, elektronik gibi teknolojideki tüm yeniliklerle ürün geliştirerek sosyal bir etki yaratılıyor, teknolojinin biraz daha insanların kalbine dokunması sağlanıyor.

Şebnem Yaraç - Misafirpetver

Misafirpetver bir süreliğine evcil hayvanından ayrılmak durumunda olanların, dostlarını emanet edebilecekleri kişilerle buluşmasını sağlayan bir online platform. Evcil hayvan sahiplerinin kendilerine en yakın lokasyonda ve hayvanlarına en iyi şekilde bakabilecek kişileri bulmalarını sağlıyor. Bakıcılar gönüllü olarak tedavi sonrası bakıma ihtiyaç duyan sokak hayvanlarını da iyileşme sürecinde evinde misafir edebiliyor. Girişim, hayvan refahına katkı sağlamanın yanı sıra, hayvan sahiplenme oranlarının artmasına yardımcı olmayı hedefliyor.

BİLGİ Genç Sosyal Girişimci Ödülleri 2015 Seçici Kurulu

Eğitim Reformu Girişimi Direktörü **Batuhan Aydağül**
Kadıköy Kent Konseyi Başkanı **Çiğdem Aydın**
Kurumsal Sosyal Sorumluluk Derneği Genel Sekreteri **Ali Ercan Özgür**
Good4Trust Kurucusu **Uygar Özesmi**
Gençtur Yönetim Kurulu Başkanı **Hülya Denizalp**
Dünya Gazetesi Yazarı **Volkan Akı**
Girişimcilik Vakfı Genel Müdürü **Mehru Aygül**
Mikado Kurucusu **Serra Titiz**
Gusips.net Yazarı **Nurdan Şahin**
Sosyal İnovasyon Merkezi Kurucu Ortağı **Suat Özçağdaş**
Hayat Sende Gençlik Akademisi Yönetim Kurulu Üyesi **Abdullah Oskay**
Borusan Kurumsal İletişim Müdürü **Şule Yücebiyık**
Marjinal Porter Novelli Kurucusu **Asuman Bayrak**
Ekologos Kurucusu **Barış Doğru**
İstanbul Bilgi Üniversitesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. **İtir Erhart**

Sokağın Müziği

–“Açık Radyo.”
949

BM Ülkeleri Dünyanın Geleceği İçin 17 Hedefte Buluştu

SKD olarak kuruluşumuzdan bu yana üzerinde çalıştığımız “Sürdürülebilir kalkınma hedefleri”nde tüm dünya ile birlikte yeni bir döneme girmiş bulunuyoruz. Bu dönem, Birleşmiş Milletler (BM) 70. Genel Kurulu kapsamında 25-27 Eylül 2015’te New York’ta gerçekleştirilen **Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi** ile başladı. Zirvede, BM’nin 21. yüzyıla girerken belirlediği ve bu yıl sona eren **Binyıl Kalkınma Hedefleri**’nin yerini almak üzere **Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH)** belirlendi.

“**2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi: Dünyamızı Dönüştürmek**” (*Transforming Our World:*

The 2030 Agenda for Sustainable Development) başlıklı bildiri, aralarında Türkiye’nin de bulunduğu 193 BM üyesi ülke tarafından kabul edildi. Hedefler 2030’a kadar geçerli olacak ve 17 genel konuyu kapsıyor (Bunları, görselleştirdiğimiz tabloda inceleyebilirsiniz).

SKH’lerin ortak özelliklerine baktığımızda, sosyal boyutunun fazla ve insan odaklı olduğunu görüyoruz. Sürdürülebilirlik kavramı ve öneminde boyut değişimi yaşadığımız bir dönemdeyiz. Bunun nedeni ise iş dünyasının küresel platformda giderek etkisini artıran sürdürülebilir kalkınma bazlı sorunlar ile karşı karşıya olması. Tüm hedefler

“insan” unsurunu gözetiyor. İş dünyasının hedeflerinde de öncelikle insan ve ekonomik fayda var.

SKH’ler konusunda iş dünyasının rolüne baktığımızda, çatı örgütümüz **WBCSD** tarafından Global Reporting Initiative (GRI) ve Birleşmiş Milletler Global Compact işbirliğiyle hazırlanan **SDG Compass** (Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Pusulası) isimli çalışma, iş dünyasının SKH ile ilgili neler yapabileceğini ortaya koyuyor. SDG Compass, şirketlerin iş stratejilerini SKH ile uyumlu hale getirmelerini ve faaliyet etkilerini ölçme ve yönetmelerini sağlayacak bilgi, gösterge ve araçları içeriyor.

Konca Çalkıvık
İş Dünyası ve Sürdürülebilir
Kalkınma Derneği
Genel Sekreteri

12 Çalışma Grubu

Türkiye'nin yapabilecekleri konusunda ise ilk sırada kurumsal ve ulusal sürdürülebilirlik stratejisinin hayata geçirilmesi gerekliliğini görüyoruz. Sivil toplum, özel sektör, üniversiteler, yerel yönetim ve merkezi kamu kuruluşlarının bir araya geldiği platformların oluşturulması gerekiyor.

SKD'nin çalışmalarına dönecek olursak, öncelikle enerjiden suya, tarımdan döngüsel ekonomiye, iş sağlığı ve güvenliğinden yetenek yönetimi ve istihdama, sürdürülebilir finanstan sürdürülebilirlik raporlamasına **12 çalışma grubumuz** olduğunu belirtmek istiyorum.

17 SKH'nin uygulanmasında iş dünyasının katkısını artırmak amacıyla 12 çalışma grubumuzun yapısını bu hedeflerle uyumlu hale getirmek için çalışmalar yapıyoruz. Bugüne kadar yapılan çalışmalarımızı SKH maddeleri ile eşleştirerek özetleyecek olursam önümüze şöyle bir tablo çıkıyor:

Kuruluşumuzdan bu yana küresel aktörlerle işbirliği halindeyiz. Bunlardan bazıları; **WBCSD, FAO, UNEP FI, UNDP, UN Global Compact** (17. SKH).

Dünyadaki enerji tüketiminde %40 payı olan binalarda enerji kullanımına dikkat çekmek amacıyla yürüttüğümüz **Binalarda Enerji Verimliliği (BEV)** çalışmalarımız üçüncü yılına yaklaşıyor (7. ve 13. SKH).

Ticari faaliyetleri için karayollarında taşıt kullanan tüm şirketlerin, taşıtlardaki yakıt tüketimlerini, dolayısıyla zehirli gaz salımlarını ve yakıt kaynaklı maliyetlerini nasıl azaltacaklarına yardımcı olacak **Taşıtlar-**

da Enerji Verimliliği (TEV) kılavuzunu hazırladık (7 ve 13. SKH).

“Türkiye’de Suyun Durumu ve Su Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar” başlıklı raporumuz 2014 başında yayınlandı (6. SKH)

Sürdürülebilir finans konusunda da 2013’ten bu yana kesintisiz olarak Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans Girişimi (UNEP FI) ve Global Compact Türkiye işbirliği ile **“Sürdürülebilir Finans Forumu”**nu gerçekleştiriyoruz (8. SKH).

İnovatif uygulamalarla sürdürülebilir kalkınmaya katkıda bulunan iyi uygulamaları ödüllendirmek ve yaygınlaştırmak amacıyla “İnovatif Sürdürülebilirlik Uygulamaları Yarışması”nı düzenledik ve devam ettiriyoruz. Ayrıca **“Döngüsel Ekonomi”** adında yeni bir çalışma grubu kurduk. (9. SKH)

İş Sağlığı ve Güvenliği (**İSG**) Çalışma Grubumuz, İSG’yi kurum kültürü haline getirmek için bir kılavuz yayınladı (8. SKH).

İklim Dostu Tarım Çalışma Grubumuz **“Sürdürülebilir Tarım İlkeleri”** dokümanımızı oluşturdu. Sürdürülebilirlik uygulamalarını operasyonlarına entegre etmek ve hedefleri arasına almak isteyen firmalara kılavuzluk edebilecek bir doküman oldu (2 ve 15. SKH).

Sürdürülebilir Tüketim Çalışma

“2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi: Dünyamızı Dönüştürmek” başlıklı bildiri, aralarında Türkiye’nin de bulunduğu 193 BM üyesi ülke tarafından kabul edildi.

Grubumuzun liderliğinde, iş dünyasında sürdürülebilir tüketim konusunda farkındalık oluşturmak ve “duyarlı insanlar” yaratmak amacıyla geçtiğimiz Ekim ayında **“Duyarlı Ol” (DO)** projesini hayata geçirdik (12. SKH).

Yetenek Yönetimi ve İstihdam Çalışma Grubumuz üyelerimizin imzaladığı ulusal ve uluslararası inisiyatifleri öğrenmek için bir anket çalışması yaptı. Çalışma grubumuz, iş dünyasında **kadının güçlendirilmesine** yönelik çalışmalar planlıyor (5. SKH).

Eğitimlerimizi İnovatif Sürdürülebilirlik, Sürdürülebilirlik İletişimi, Sürdürülebilirlik Yönetimine Giriş, GRI G4 Temelli Sürdürülebilirlik Raporlaması başlıkları altında veriyoruz. Koç Üniversitesi ile **“Sürdürülebilirlik Yönetimi Sertifika Programı”**nı yürütüyoruz (4. SKH). Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksi’nin oluşturulması ve hayata geçirilmesinde iş ortağıydık. **“BİST Sürdürülebilirlik Endeksi”** çalışması 2014 sonunda kamuoyuna açıklandı. Bugün endekse giren 29 şirketin yarısı SKD üyelerinden oluşuyor (16. SKH).

Ayrıca, **Sürdürülebilirlik Raporlaması** eğitimleri yoluyla şirket faaliyetlerinin etkilerinin kamuoyuna ve ilgili kurumlara açıklanmasına katkı sunuyoruz (4. SKH).

Son 10 yılda Türkiye’de sürdürülebilir kalkınma konusunda olumlu gelişmeler yaşandığını, pek çok iyi uygulama örneği bulunduğunu söyleyebiliriz. BM SKH ile iyi uygulama örneklerinin artacağını ve bunların birbirlerini destekleyeceğini umut ediyoruz.

İklim Mühendisliği: “Acil Durumda Basınız” Düğmesi mi, “Sosyo-Teknolojik Esaret” mi?

Kimi kesimler insan kaynaklı iklim değişikliğine en hızlı çözüm üretme yolunun iklim mühendisliği çözümlerini kullanmaktan geçtiğini ifade ederken, diğerleri bu çözümlerin pratikte uygulanmasının imkansız olduğunu ve sonuçlarının hiç de beklenmedik yeni sorunlara yol açabileceğini savunuyor. Arif Cem Gündoğan, son dönemde bu konuda yayımlanan makaleleri EKOIQ için değerlendirdi.

 Arif Cem GÜNDOĞAN,
King's College London

Paris'te bu ay gerçekleştirilecek kritik İklim Değişikliği Zirvesi öncesinde iklim değişikliği ile mücadele için elimizdeki seçenekler masaya yatırılıyor. Yelpaze geniş. Bazı öneriler ise insana bilimkurgu filmlerini hatırlatıyor. Örnek mi? Mesela güneşten gelen enerjinin bir kısmını geri yansıtmak için **stratosfere aerosol enjeksiyonu** yapma... Bu gibi seçenekler genelde iklim mühendisliği terimi ile özetleniyor. İklim mühendisliği çözümleri hakkında farklı yargılar mevcut. Kimi kesimler insan kaynaklı iklim değişikliğine en hızlı çözüm üretme yolunun iklim mühendisliği çözümlerini kullanmaktan geçtiğini ifade ederken, diğerleri bu çözümlerin pratikte uygulanmasının imkansız olduğunu ve sonuçlarının beklenmedik yeni sorunlara yol açabileceğini savunuyor. Gelin, bu konuda son yıllarda yapılan bazı değerlendirme makalelerine odaklanıp konu üzerinde kafa yoralım, zira önümüzdeki günlerde benzer tartışmaları sık sık duyacağız, belki de içinde yer alacağız.

İklim mühendisliği (kimi zaman gezegen mühendisliği terimi de kullanılıyor) insan kaynaklı iklim değişikliğiyle mücadele amacı ile bilinçli ve

geniş ölçekte çevreye müdahale (veya çevrenin manipüle) edilmesi anlamı taşıyor (*Royal Society, 2009*). İklimbilimci **David Keith**'e (2000) göre ise bu tanımın yanı sıra, iklim mühendisliği bağlamına giren çözüm önerilerinin kıtasal veya küresel etkileri olması gerekli. Özellikle son on yılda sıkça duyduğumuz bu terim pek çok potansiyel metodu kapsıyor. Bunlardan en çok vurgulananları Grafik 1'de görmek mümkün.

Mücadele mi, Uyum mu?

14 kurum tarafından oluşan bir konsorsiyum tarafından Avrupa Birliği çapında yapılan bir araştırmaya (**EUTRACE**-Avrupa İklim Mühendisliği Değerlendirmesi) göre iklim mühendisliği çözümlerine, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini azaltması noktasında ümit bağlamamız gerekiyor (*Tyndall Centre, 2015*). Araştırmacılar bu çözüm önerilerinin yapılması gereken net seragazi salım azaltımlarına asla bir alternatif olamayacağını altını çiziyorlar. **Tyndall İklim Değişikliği Araştırma Merkezi**'nden **Naomi Vaughan**'ın sözüne bu noktada dikkat kesilelim: "Henüz herhangi bir iklim mühendisliği çözüm önerisinin uygulanabilirliği ve etkisi konusunda bir delile sahip değiliz". İklim mühendisliği önerilerinin masaya yatırıldığı EUTRACE (Avrupa İklim Mühendisliği Değerlendirmesi) raporu, önerilerin yal-

Stuart Haszeldine

nızca ekonomik ve teknolojik uygulanabilirliğine değil, çevresel ve sosyal etkilerine dair önemli noktaları tartışmaya açıyor. Edinburgh Üniversitesi Profesörü **Stuart Haszeldine**, uzmanı olduğu karbon tutma ve depolama (CSS) teknolojileri hakkında temkinli konuşanlardan: "Yüksek maliyetleri kimin ödeyeceği belli değil, olumsuz etkileri olabilir ve bu daha çok yoksul ülkeleri vurabilir. Öyleyse bu seçeneğin uygulanmasına kimin ve nasıl karar vereceği önemli sorulardır". EUTRACE raporunda iklim mühendisliği uygulamalarının geri döndürülemez olumsuz sonuçlara yol açma ihtimalleri de çekinceler arasında yer alıyor.

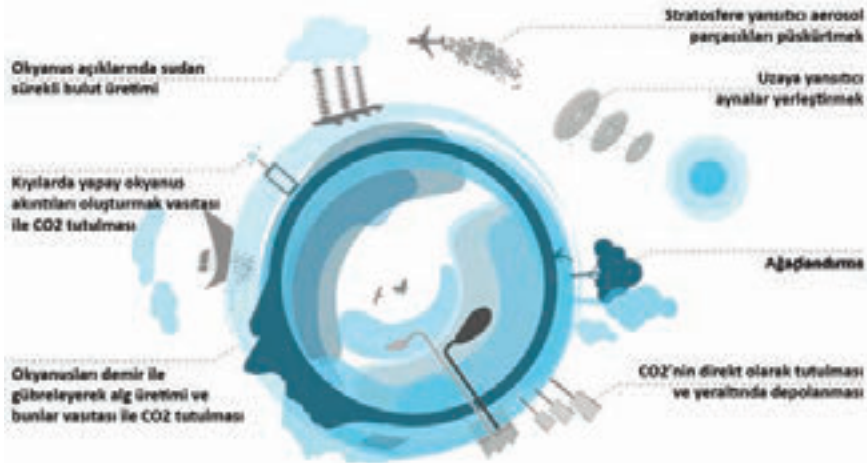
İklim mühendisliği çözümlerinin iklim değişikliği ile mücadele mi yoksa iklim

David Keith

Edinburgh Üniversitesi Profesörü Stuart Haszeldine, uzmanı olduğu karbon tutma ve depolama (CSS) teknolojileri hakkında temkinli konuşanlardan: "Yüksek maliyetleri kimin ödeyeceği belli değil, olumsuz etkileri olabilir ve bu daha çok yoksul ülkeleri vurabilir. Öyleyse bu seçeneğin uygulanmasına kimin ve nasıl karar vereceği önemli sorulardır".

İklim Mühendisliği Çözümlerinden Bazıları (Kaynak: Tyndall Centre, 2015)

Tablo 1. İklim mühendisliği hakkındaki farklı bağlam çerçevelerinin Bellamy ve diğerlerinin (2012) incelediği 25 makaledeki kullanım sıklıkları

Bağlam Çerçevesi	Çerçevenin Kullanım Sıklığı
İklim aciliyeti	15
Yetersiz azaltım tedbirleri (mitigasyon)	13
İklim değişikliğinin etkileri	13
İklim politikası	3
İklim değişikliğine toplumsal çözümler	2
Azaltım tedbirlerine alternatiflik	1

Tablo 2. Bellamy ve diğerlerinin (2012) incelediği 25 makaledeki iklim mühendisliği ile ilgili değerlendirme yöntemleri ve kullanım sıklıkları

Değerlendirme Yöntemi	Kullanım Sıklığı
Uzman-analitik	18
Katılımcı	5
Uzman-katılımcı	2

Olivier Boucher ve diğerleri, iklim değişikliği ile mücadele ve uyum konusunda atılacak adımların kategorizasyonunun muğlaklığına dikkat çekerek iklim mühendisliği çözüm önerilerini bunlardan ayrı, kendi başına bir kategori olarak ele almak taraftarı.

değişikliğine uyum yöntemleri mi olduğu hakkında da tartışmalar mevcut. **Olivier Boucher** ve diğerleri (2014) iklim değişikliği ile mücadele ve uyum konusunda atılacak adımların kategorizasyonunun muğlaklığına dikkat çekerek iklim mühendisliği çözüm önerilerini bunlardan ayrı, kendi başına bir kategori olarak ele almak taraftarı. Bu kategorilerdeki çözüm önerilerini teknolojik olgunluk, ekonomik olarak uygunluk, etki, ölçeklenme, uygulama için gereken zaman, beklenmedik etkiler, iklim sistemi ile etkileşim gibi açılardan ele almanın yanı sıra kuşaklar arası ve bölgeler arası doğabilecek etik sonuçlar, politik ve yönetsimsel sorunlar gibi açılardan da değerlendirilmesi gerektiğini belirtiyorlar.

Peki iklim mühendisliğinin sunduğu çözüm önerilerine “**Acil durumda basabileceğimiz bir düğme**” olarak bakabilir miyiz? Bu noktada **Nils Markusson** ve arkadaşlarının çalışmaları (2014) bir perspektif sunabilir. İnsan kaynaklı iklim değişikliğinin yol açtığı olumsuz sonuçlara acilen çözümlerin üretilmesi gerektiği bir zamanda Markusson ve çalışma arkadaşları, iklim mühendisliğinin bu “Acil durumun” yarat-

Olivier Boucher

tığı algıdan beslendiğini düşünüyor. İklim mühendisliği çözüm önerilerine dair içi boş varsayımların “kriz” söylemi içine yerleştiğine ve geniş çapta dolaşıma girdiğine dikkat çeken araştırmacılar, bu tehlikeli durumdan sakınmanın zorluğu ve bu “acil durum” dilinin iklim mühendisliğini çekici kıldığı noktalarında bizi uyarıyor. Bilimsel anlamda temelsiz varsayımların ve “acil durumda düğmeye basınız” şeklindeki çerçevenin iklim değişikliği ile gerçek anlamda bir mücadele vermeyi zorlaştırabileceğine dikkat çekiliyor.

Karbon Esaretini Güçlendiriyor mu?

İklim mühendisliği kapsamındaki çözüm önerilerine dair çekinceler bunlarla da sınırlı değil. Bu teknoloji odaklı çözüm önerilerinin topluları “**karbon esaretine**” daha da bağladığı iddia ediliyor (Cairns, 2014). Bir başka deyişle, iklim mühendisliği çözüm önerilerinin uygulanması durumunda, halihazırdaki karbon odaklı sosyo-ekonomik uygulamaların devamlılığı garanti altına alınmış olacağı gibi, alternatif politikaların gündeme getirilmesi güçlenmiş bile oluyor. Olağanın devamlılığı (Business-as-usual) insan kaynaklı iklim değişikliği probleminin temelindeki sorunun kendisi olduğu için, iklim mühendisliği çözümleri bu anlamda ne denli bir değişiklik getirebilir sorusu bu noktada akla geliyor...

Belter ve Seidel (2013), iklim mühendisliğine ilişkin yayımlanmış makaleler hakkında yaptıkları bibliyometrik araştırmada 1984-2011 yılları arasında yazılmış 750 makalenin neredeyse yarısının 2008 yılı sonrasında yayımlanmış olduğunu saptamış. İklim mühendisliğinin gündemde son yıllarda sıkça yer almasının bir sebebi de bilim

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

SÜRDÜRÜLEBİLİR ŞEHİRLER KONFERANSI 2016

SÜRDÜRÜLEBİLİR ŞEHİRLERİ NASIL KURACAĞIZ?

Mart 2016, İstanbul - Türkiye

“Sürdürülebilir Şehirler Konferansı”, belediyeler, kamu kurumları, uluslararası kuruluşlar, özel sektör ve medya uzmanları ile karar vericileri bir araya getiriyor.

Konferans Başlıkları:

- İklim Değişikliği ve Kentler
- Döngüsel Ekonomi ve Kentler
- Katı Atık ve Kentsel Atıksu Artımı Yönetimi ve Kentler
- Ulaşım ve Kentler
- Yönetişim, Yerel Çevresel Planlama ve Kentler
- Çevresel Yatırımların Finansmanı ve Kentler

Etkinlikle ilgili ayrıntılı bilgi için:

www.surdurulebilirsehirler.rec.org.tr ■ E-posta: info@rec.org.tr

Tel: +90 312 491 95 30 ■ Faks: +90 312 491 95 40

tr.linkedin.com/in/surdurulebilirsehirler

twitter.com/recturkiye

BÖLGESEL ÇEVRE MERKEZİ
REC Türkiye

Nils Markusson

dünyasındaki bu trendden anlaşılabilir. **Christopher W. Belter** ve **Dian J. Seidel**, makalelerin ezici çoğunluğunun kuzey yarımküredeki araştırmacılar tarafından, İngilizce dilinde kaleme alındığını belirterek aslında baskın bakış açısının nasıl şekillendiğine dair ipuçları da sunuyorlar. 2008 sonrası iklim mühendisliği hakkında araştırma sayısının neden bu kadar arttığı noktasında yorum yapmak için daha fazla kalitatif araştırma yapılması önemli. An-

cak akıllara olası sebepler ile ilgili olarak 2009'daki başarısızlıkla sonuçlanan İklim Zirvesi ve takibindeki 2012 sonrası yeni iklim rejimi tartışmaları geliyor ister istemez. İklim mühendisliği çözüm önerilerini değerlendiren 25 farklı araştırmayı kritik bir perspektifle inceleyen **Rob Bellamy** ve araştırma arkadaşlarının (2012) bulguları enteresan. İklim mühendisliğinin çoğu zaman iklim değişikliği ile mücadelede önemli diğer seçeneklerden izole bir biçimde ele alındığı sonucuna varan araştırmacılar, iklim mühendisliği çözüm önerileri arasından bir seçim yapmak durumundaymışız gibi bir algı yaratılmasına ister istemez katkıda bulunulduğuna dikkat çekiyorlar. Markusson'un çalışmasından da hatırlayacağımız "acil durumda basınız" algısı Bellamy ve diğerlerinin çalışmasından rahatlıkla okunabilir (Tablo 1).

Ayrıca, konuya sadece teknik ve uzmanlık perspektifinden yaklaşan değerlendirme makaleleri iklim mühendisliği önerilerinin altında yatan varsayımlara, motivasyonlara, değer yargılarına dair bir tartışma yapmayı es geçiyor (Tablo 2). Bu durum ise iklim değişikliği problemine çözüm noktasında bazı seçeneklerin daha başından yok sayılarak, yönetim aktörlerine sorumluluktan tabiri caizse "kaytarmak" için zemin hazırlayabiliyor.

Björn-Ola Linnér ve **Victoria Wibeck** (2015) bir süre önce yayımlanan makalelerinde işe, iklim mühendisliği ile ilgili çoğu bilimsel makalede çözüm önerilerinin yararlarından bahsetmek yerine, yaratabilecekleri potansiyel tehditlere odaklanıldığını söylüyorlar. İklim mühendisliğinin ya "acil durumda basılacak bir düğme" ya da "sosyo-teknolojik esaret" olarak sunulduğunu ve bu kutuplaşmanın resmin bütünlüklü görülmesini engellediğini düşünüyorlar.

Önümüzdeki günlerde sıkça duyacağımız iklim mühendisliği çözüm önerilerine dair son zamanlarda yayımlanmış kritik makaleleri özetledikten sonra aklıma şu soru düşüyor: "İnsan kaynaklı iklim değişikliği sorununu depolitize edip yalnızca teknolojik bir soruna indirgemek, sorunun kaynağını oluşturan politik tercihlere dayalı köklere inmemizi engellemiyor mu?". ○

Konu ile İlgili Kaynaklar

- Bellamy, R., Chilvers, J., Vaughan, N. E., & Lenton, T. M. (2012). A review of climate geo-engineering appraisals. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Climate Change*, 3(6), 597-615.
- Belter, C. W., & Seidel, D. J. (2013). A bibliometric analysis of climate engineering research. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Climate Change*, 4(5), 417-427.
- Boucher, O., Forster, P. M., Gruber, N., Ha-Duong, M., Lawrence, M. G., Lenton, T. M., & Vaughan, N. E. (2014). Rethinking climate-engineering categorization in the context of climate change mitigation and adaptation. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Climate Change*, 5(1), 23-35.
- Cairns, R. C. (2014). Climate geo-engineering: Issues of path-dependence and socio-technical lock-in. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Climate Change*, 5(5), 649-661.
- Keith D. (2000) Geo-engineering the climate: history and prospect. *Annual Review Environmental Resources*, 25: 245 - 284.
- Linnér, B. O., & Wibeck, V. (2015). Dual high-stake emerging technologies: a review of the climate engineering research literature. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Climate Change*, 6(2), 255-268.
- Markusson, N., Ginn, F., Singh Ghaleigh, N., & Scott, V. (2014). 'In case of emergency press here': framing geo-engineering as a response to dangerous climate change. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Climate Change*, 5(2), 281-290.
- The Royal Society. (2009). *Geo-engineering the Climate: Science, Governance and Uncertainty*. London: The Royal Society; 2009.
- Tyndall Centre. (2015). *Geo-engineering not an option for near-term climate policy*. <http://www.tyndall.ac.uk/communication/news-archive/2015/geo-engineering-not-option-near-term-climate-policy> (Erişim tarihi: 20 Ağustos 2015)

TÜRK YAPI SEKTÖRÜNÜN TEK YAPI FUARI
TURKISH BUILDING INDUSTRY'S and REGION'S BIGGEST GATHERING

39. TURKEY BUILD

YAPI FUARI İSTANBUL

YAPI, İNŞAAT MALZEMELERİ VE TEKNOLOJİLERİ
BUILDING CONSTRUCTION MATERIALS AND TECHNOLOGIES TRADE EXHIBITION

10 - 14 MAYIS / MAY 2016

Salı - Cumartesi / Tuesday - Saturday

TÜYAP - BÜYÜKÇEKMECE

www.yapifuari.com.tr | www.turkeybuild.com.tr

facebook.com/yapifuariturkeybuild

twitter.com/yapiturkeybuild

instagram.com/yapiturkeybuild

BU FUAR FİTASAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB (TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ) DENETİMİNDE DÜZENLENMEKTEDİR.
THIS EXHIBITION IS ORGANIZED UNDER THE SUPERVISION OF TOBB (THE UNION OF CHAMBERS AND COMMODITY EXCHANGES OF TURKEY) IN ACCORDANCE WITH THE LAW NO. 1174.

Sürdürülebilirlik Raporları Yatırım Kararlarında Daha Etkili

✍ Gökçe VAHAPOĞLU ŞAHİN, vahapoglu@fas.harvard.edu

Danışmanlık firması EY, Kasım 2015'te “Yatırım Kuralları 2.0: Finansal Olmayan ve Çevresel, Sosyal ve Yönetişim Raporlaması Trendleri” (Investment Rules 2.0: Nonfinancial and Environmental, Social and Governance (ESG) Reporting Trends) adlı küresel kurumsal yatırımcı anket çalışmasının 2015 versiyonunu yayımladı. Bu yıl ikincisi yayımlanan çalışma için 200'den fazla kurumsal yatırımcı ile görüşülmüş. Rapora göre, yatırımcılar gün geçtikçe, şirketler hakkında öngörü ve değerlendirme yapmak için finansal olmayan bilgilere daha çok önem veriyor. Fakat buna rağmen, birçok kurum hâlâ çevresel, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik performanslarını raporlamada zayıflar ve bu nedenle yatırımcıların beklentilerini karşılayamıyorlar.

Raporda öne çıkan bazı bulgular şöyle:

- Yatırımcıların %80'i finansal olmayan performansın raporlanmasını zaruri görüyor.
- Yatırımcıların %60'ından fazlası, yayımlanan raporlarda çevresel, sosyal ve yönetişim riskleri gibi ihtiyaç duydukları bilgilere yeterince yer verilmediğini düşünüyor.
- Yatırımcıların %76'sı geçmişindeki zayıf çevresel performansı veya riski raporlayan bir şirkete yatırımı tekrar değerlendireceklerini belirtiyor.
- Yatırımcıların %73'ü tedarik zincirindeki riskleri raporlamayan bir şirkete yatırımı tekrar değerlendireceklerini belirtiyor.
- Yatırımcıların %41'i kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma stratejilerini gösteremeyen bir şirkete yatı-

rımı, anında olumsuz değerlendireceklerini belirtiyor.

Raporda finansal olmayan raporlama yapacak kuruluşların yatırımcıların beklentilerini karşılamaları için öneriler de yer alıyor.

Kaynak: [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-tomorrows-investment-rules-2/\\$FILE/EY-tomorrows-investment-rules-2.0.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-tomorrows-investment-rules-2/$FILE/EY-tomorrows-investment-rules-2.0.pdf)

Küresel Sürdürülebilirlik Raporları Veritabanı

GRI (Global Reporting Initiative - Küresel Raporlama Girişimi), web ortamında ücretsiz olarak yayınladığı “Sürdürülebilirlik Saydamlık Veritabanı”nı (Sustainability Disclosure Database) yeni özellikler ekleyerek Kasım 2015'te kamuoyuna açtı. Veritabanı, 8.559 kuruma ait ve içeriklerinden 21 bin 501 tanesi GRI bazlı olan toplam 29 bin 795 sürdürülebilirlik raporunu barındırıyor. Bu gelişmiş web uygulaması, GRI tarafından yıllardır süren veri toplama çalışmalarının bir sonucu olarak ortaya çıktı.

Bu sene eklenen yenilikler arasında bölge, sektör ve rapor tipine göre gelişmiş arama özellikleri, raporu yayınlayan kuruma ait bilgiler, raporların PDF versiyonları ve çeşitli filtreler bulunuyor. Ayrıca, benchmark özelliği, kullanıcıların raporları seviyeleri açısından birbirleriyle karşılaştırmalarına olanak sağlıyor. Veritabanının daha kolay kullanılması için de, raporların metaverilerinin bulunduğu ve aylık güncellenen excel dosyaları yine aynı sayfadan indirilebiliyor. Veritabanında ülkemizde yayınlanan GRI G4 seviyesindeki raporları arattığımızda, 27 farklı kurumdan son iki yıl içinde yayınlanmış toplam 31 rapor listeleniyor.

Kaynak: <http://database.globalreporting.org>

Küresel Sürdürülebilirlik Liderleri

GlobeScan adlı araştırma kuruluşu ve SustainAbility adlı düşünce kuruluşu tarafından her yıl yayınlanan sürdürülebilirlik anket çalışmasının son versiyonu "İklim Anketi 2015" (**The Climate Survey 2015**) adı ile Kasım 2015'te yayımlandı. Bu yıl 69 ülkeden 624 sürdürülebilirlik uzmanının yanıtladığı ankete göre, teknoloji ve tüketici ürünleri şirketleri iklim değişikliği ile mücadele konusunda liderlik ediyor. Bu seneki sonuçlar, 2009 yılında petrol firmalarının öne çıktığı sonuçlara göre oldukça farklılık gösteriyor. Bu yılki sıralamada **Unilever** birinci olurken, onu sırasıyla elektrikli araç üreticisi **Tesla**, İsveçli mobilyacı **IKEA**, **Google**, **General Electric** ve **Walmart** firmaları takip ediyor. Bu yıl öne çıkan firmaların yenilenebilir enerjiye ve düşük karbonlu sistemlere yatırım yapan ve bu girişimlerini küresel arenada duyuran firmalar olduğu belirtiliyor.

Raporda öne çıkan diğer bulgular şöyle:

- Yenilenebilir enerji ve teknolojik inovasyona yapılan yatırımlar, şirketlerin iklim değişikliği ile mücadele kapsamında akla gelen uygulamalarından en önemlileri.
- Küresel ölçekte iklim değişikliği ile mücadele konusunda en etkili araç olarak fosil yakıtlara uygulanan sübvansiyonun kaldırılması gibi ekonomik yaptırımlar görülüyor.
- Diğer araçlar ise düzenlemeler ve halkın eğitimi gibi davranışsal yaklaşımlar olarak belirtiliyor.

Kaynak: <http://www.globescan.com/component/edocman/?view=document&id=213&Itemid=591>

Avrupa'nın Önündeki Geridönüşüm Fırsatı

Uluslararası danışmanlık firması McKinsey, Eylül 2015'te yayınladığı "İçerden Büyüme: Rekabetçi bir Avrupa için Döngüsel Ekonomi Vizyonu" (*Growth within: A circular economy vision for a competitive Europe*) raporu ile Avrupa'nın önündeki çevresel ve ekonomik fırsatları ortaya koydu.

Geçtiğimiz yüzyılda, Avrupa'nın ekonomisi büyük refah yarattı. Bu başarının bir kısmı, kaynak verimliliğindeki sürekli iyileşmeler sebebiyleydi. Fakat buna rağmen, kaynak verimliliği halen bir refah, rekabetçilik ve yenileşme kaynağı olarak kullanılmıyor.

McKinsey'in bu raporu, teknolojik gelişmelerin ışığında döngüsel ekonominin, yani klasik üretim-tüketim-imha ekonomisi yerine dönüşüm-geridönüşüm bazlı ekonominin, Avrupa'nın kaynak verimliliğini yılda %3 oranında artırmasının mümkün olduğunu kanıtlıyor. Bu sayede, ilk-kaynak faydasının 2030 itibarıyla yılda 0,6 trilyon euro'yu bulması bekleniyor. Kaynak harici ve dışsal faydalar da eklendiğinde, toplam faydanın yılda 1,8 trilyon euro'ya ulaşması öngörülüyor. Bu seviyede bir fayda, GSMH'da %7 oranında bir artış sağlıyor.

2012 yılı verisine göre, ortalama bir Avrupa vatandaşı yıllık 16 ton materyal kullanıyor ve materyalleri ortalama sadece bir kez kullanıyor; yani tekrar kullanmıyor veya geri dönüştürmüyor. Kullanımı biten materyallerin sadece %40'ı geridönüşüme gidiyor; kalan %60'ı toprak altına gömülüyor. Değer olarak bakıldığında, bir daha kullanılmayan materyal ve enerji, toplam materyal ve enerjinin %95'ini oluşturuyor. Yani geridönüşümde sadece %5 oranında bir değer kurtarılıyor.

Raporda verilen çarpıcı örneklerden biri de, ortalama bir Avrupalının arabasının zamanın %92'sinde park halinde olması; yani kullanılmaması. Avrupa'da gıdanın da %31'i değer zincirinin herhangi bir yerinde çöp oluyor. Ortalama bir Avrupa ofis alanı ise zamanın sadece %35'inde kullanılıyor. Avrupa'da binalar dışında üretilen malzemelerin ömrü ortalama sadece dokuz sene.

Halihazırda son derece kaynak bağımlısı olan Avrupa'nın döngüsel ekonomiye geçmesi için gerekli teknolojiler ve diğer materyal ihtiyaçların dışında en önemli şart politikaların oluşturulması.

Kaynak: http://www.mckinsey.com/~media/mckinsey/dotcom/insights/sustainability/europes%20circular-economy%20opportunity/growth_within.ashx

TEMA'da Gündem İklim Değişikliği ve Gıda Güvenliği

Türkiye'nin önde gelen iklimbilimcilerinden Doç. Dr. Barış Karapınar, TEMA Vakfı genel müdürlüğüne getirildi. İklim değişikliğinin risklerini değerlendirmek üzere kurulan ve hazırladığı değerlendirme raporlarıyla bu konuda bilimsel otorite olarak kabul edilen BM Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin (IPCC) başyazarlarından, halen Boğaziçi Üniversitesi'nde iklim değişikliği, kalkınma ve uluslararası ticaret konularında dersler veren Karapınar, TEMA'nın yeni yılda gündeminde değişikliğe gideceğini vurguluyor. 2016'da, yeni bir yaklaşımla gıda güvenliği konusunun üzerinde durulacak. Karapınar'la yeni görevini, 2016 gündemlerini ve Paris İklim Zirvesi'ni konuştuk.

 Berkan ÖZYER Özgür GÜVENÇ

İklimbilimci olarak TEMA'ya genel müdür olmanız, bir yaklaşım ve odak değişimine mi işaret ediyor?

Bu, TEMA adına bir değişimin yansımaları. TEMA zaten vakıf senedine hedef olarak iklim değişikliğiyle mücadele koydu. Bu, iklim değişikliği konusunu ne derece sahiplendiğinin bir ifadesi olarak görülebilir. Aynı zamanda IPCC üzerinden uluslararası bağlantıları olan bir akademisyenin bu göreve getirilmesinin hem önceliklendirilmiş alanların belirlenmesi hem de Yönetim Kurulu Başkanı Deniz Ataç'ın öncülüğünü yaptığı TEMA'nın gençleşme ve kurumsallaşma planına yönelik bir adım

olarak değerlendirilebilir. Kendi adıma da bu görevi neden seçtiğim sorusu önemli. Önce İngiltere, sonra İsviçre olmak üzere uzun yıllar yurtdışında yaşadım. IPCC görevime de İsviçre'nin beni aday göstermesiyle başlamıştım. Türkiye'ye iklim değişikliğiyle ilgili hem kamuoyunun bilgilendirilmesi hem politikacıları etkileme hem de elle tutulur projeler yapma amacıyla geldim. Nasıl bir ortamla karşılaşacağımı, hangi platformda bunun gerçekleşeceğini bilmiyordum. Akademik çalışmalarına devam etmeyi hedefliyordum. Boğaziçi Üniversitesi'nde başladım, sonraları TEMA'yla gönüllü olarak çalışmaya giriştim. Saha etkinlikleri-

ne davet ettiler beni. Orada gıda güvenliği, iklim değişikliğini konuştuk. TEMA'nın Türkiye genelinde 400'ün üzerinde temsilciliği bulunuyor. Tüm illerde ve 300'ün üzerinde ilçede varız. Yerelde bu kadar geniş bir ağın olması beni çok etkilemişti. Değişik siyasal kimlikleri, sosyo-ekonomik geçmişlere sahip olsalar da hepsinin ortak özelliği doğa ve insan sevgisi. Bu değerlerden ve bu insan profilinden de etkilendiğim için TEMA'nın Türkiye'ye gelme amaçlarını gerçekleştirmek için çok büyük bir olanak sunduğunu düşündüm. Bu çerçevede TEMA'nın hedefleri ve benim kişisel tercihlerim çok güzel örtüştü.

Yeni dönem için aklınızda nasıl projeler var? TEMA'nın gündeminde neler olacak?

TEMA'nın halihazırda devam eden çalışmaları var. Anaokulundan liseye kadar çeşitlendirdiğimiz bir eğitim programımız mevcut. Örneğin bu sene 70 bin çocuğa ulaşacağız. Milli Eğitim Bakanlığı ortaklığıyla çevre ve ekolojik okuryazarlık etkinlikleri uyguluyoruz. Ayrıca sahada özellikle şehir-bölge planlamaları üzerinden savunuculuk çalışmaları yapılıyor. Nükleer, kömür santralleri konularında yaptığımız çalışmalar var. Çanakkale'de planlanan 12 termik santrale yönelik bir savunuculuk çalışması yapıyoruz. Diğer taraftan sahada kırsal kalkınmayla ilgili yapılan çalışmalar var. Bu projeler daha çok çiftçilerle el ele verip onların sürdürülebilir tarım etkinliklerini geliştirme, güçlendirme yönünde yapılan çalışmalar. Ve bir de saha organizasyonlarını yapma, sürekli gönüllü kazanma ve gönüllülerle doğa merkezli çalışmalar yapma yönünde çalışmalarımız var.

Yeni projeler konusunda da özellikle iklim değişikliği ve gıda güvenliği ilişkisini önümüzdeki sene sahiplenmeyi istiyoruz. Bunu da üç ayak üstüne kurduk. Birincisi iklim değişikliği ve gıda güvenliği ilişkisinin üretim tarafı. Üreticilerle iklim değişikliğiyle, özellikle adaptasyon anlamında yapacağımız çalışmalar var. Burada da altını çizmek istediğimiz işlemsiz tarım etkinlikleri var. İşlemsiz tarımı Türkiye'de yaygınlaştırmak istiyoruz. Özellikle Orta Anadolu'da bunu sahiplenmek istiyoruz. Konya, Sarayönü'de TEMA bağlantılı değil ama kendi inisiyatifıyla bunu uygulayan bir gönüllümüz var. İşlemsiz tarımı 60 bin dekara kadar çıkarmış durumdadır. Biz bunu yaygınlaştırmaya çalışıyoruz.

İkinci tarafı, şehirlerde gıda güvenliğinin etkisine yönelik. Bu sorun özellikle şehirlerdeki yoksul hane-

“Dünya gündemini belirleyecek hedeflerin arasında yoğun bir şekilde çevreyle bağlantılı hedeflerin olması, hepimiz için iyi bir gelişme. TEMA olarak biz zaten 25 yıldır toprağı sahiplendik. Toprakla ilgili konuları kendi gündemimize aldık, Türkiye'nin gündemine taşıdık. Bu gelişme, yaptığımız işin ne kadar önemli olduğunu ve tarihin doğru tarafında olduğumuzu gösteriyor”

leri etkiliyor, gıdaya erişim konusu ön plana çıkıyor. Özellikle yerel yönetimler ortaklığıyla şehirlerde yaşayan yoksul hanelere yönelik gıda erişimi çalışmaları yapmak istiyoruz. Gıda güvenliği yaklaşımımızın üçüncü ayağıysa gıda sağlığı boyutu. İnsanları gıda sağlığı konusunda bilgilendirmeye, sertifikasyon alanına dikkat çekmeye çalışacağız. Eğitim çalışmalarında **Minik TEMA** ve **Yavru TEMA** projelerine ek olarak firmalara yönelik yeni programlarımız var. Baltaş Grubu'nun desteğiyle yeni başlayacak **Yeşil Yaka** projesiyle isteyen firmalar bizden eğitim alacak. Bununla firma çalı-

şanlarının ekolojik okuryazarlıklarını artırmayı, davranışlarını değiştirmeyi amaçlıyoruz. Dahası firmalar içinde **Yeşil Takımlar** adıyla TEMA gönüllüleri oluşturup onlara yönelik doğa etkinliklerinden oluşan bir paket hazırlayacağız. Dolayısıyla eğitim ve gıda güvenliği konuları 2016'da ön planda olacak.

Türkiye genelde büyümesini şehirleşme üzerine kurduğu için gıda ve tarım ihtiyacı belli ki artacak. Ama tarım alanlarında önemli sorunlar söz konusu. Bu konuda ilgili kurumlarla iletişim kurup, farklı kalkınma modelleri gibi öneriler yapılabilir mi?

1 Kasım seçimleri öncesinde **Ekosiyaset** bildirgesi yayınladık. Orada söylemeye çalıştığımız da buydu: **Sürdürülebilirliği kalkınma projenizin merkezine koyun.** Çünkü sürdürülebilirlik konusu artık hayatın her alanına dokunuyor. Suriye'deki iç savaş ve mülteci krizinden, gıda güvenliğine ve gıda krizine kadar her alanda sürdürülebilirlik ya da doğa ilişkisi ön plana çıkıyor. O yüzden de bizim gündelik siyasette konuştuğumuz şeylerin artık bir parçası doğa. Son 20-30 senede doğa ile ilgili konular, hep marjinal konular olarak değerlendirildi. Biz bunun değişmesi gerektiğini söylüyoruz. Bunu söylerken de elimizde çok güçlü doneler var. **Örneğin Suriye'deki krizin bir tarafında gıda ve iklim ilişkisi var.** Çünkü son dönemde yayınlanan bazı akademik makaleler 2006 sonrasında yaşanan kuraklıkların ciddi bir iç göçe neden olduğunu, bunun sonucunda şehirlerde oluşan sosyal kırılganlığın da savaşın tetikleyici faktörlerinden biri olduğu fikrini ön plana çıkarıyor.

Diğer taraftan gıda güvenliği konusu tüm dünyada ve Türkiye'de çok önemli bir konu haline geldi. Gıda fiyatlarında tüm dünyada önemli bir artış yaşandı. Türkiye'de gıda

fiyatları 2007'ye kıyasla iki katı seviyesinde. Ve bu artış en fazla yoksul haneleri etkiliyor. Bunun ciddi bir iklim boyutu da var. IPCC'de bizim ortaya koyduğumuz çarpıcı rakamlardan biri iklim değişikliği nedeniyle gıda fiyatlarının %100'e varan artışlar yaşayacağıydı; 2050 yılında verimlilik azalıyor, fiyatlar yükseliyor. Ayrıca aşırı iklim olayları nedeniyle ciddi bir dalgalanma ve yükselen risklerden bahsediyoruz. Bu anlamda **gıda güvenliği hepimizin hayatını ve dolayısıyla siyaseti doğrudan ilgilendiren bir konu oldu ve olmaya devam edecek.**

Sorunun bir de **su boyutu** var. Türkiye su yoksunu bir ülke. İklim değişikliği nedeniyle su kaynakları alanında ciddi sıkıntılarla karşı karşıyayız. Öte yandan da şehirleşme talebi, gelir seviyesi artışının yarattığı talep nedeniyle su varlıkları üzerinde giderek artan bir baskı var. Bu anlamda sadece tarımsal politikalara değil, Türkiye'nin tüm kalkınma politikalarının temeline sürdürülebilirliği, iklim değişikliğine adaptasyonu ve onunla mücadeleyi koymak gerekiyor.

BM Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi 12. Taraflar Konferansı (UNCCD COP12), yakın zamanda Ankara'da gerçekleşti. Konferansa dair gözlemlerinizi nedir?

Konferansta çok etkin bir rol oynayan TEMA dünya genelinden katılımcı STK'ların odak noktasıydı. Organizasyon anlamında biz de önemli sorumluluklar aldık. Konferanstan iki ay önce, bizim için çok önemli bir gelişme yaşanmıştı. BM'nin sürdürülebilir kalkınmayla ilgili belirlediği 17 hedefin arasında toprakla ilgili de bir hedef açıklanmıştı. Böylece 25 yıldır TEMA olarak mücadelesini verdiğimiz bir alan, BM tarafından da kabul edilmiş oldu ve 2030 hedefleri arasına alındı. Taraflar toplantısındaki amacımız da bu hedefin içini doldurmaktı. Sıfır arazi bozulumu ya da bu alanda nötrleşme hedefi çıktı toplantıda. Arazi bozulumunun ormansızlaşma, erozyon ve toprağın organik yapısının bozulması gibi değişik boyutları var. Böyle bir hedefin ne derece bağlayıcı olduğu, hangi ülkenin bu hedefe nasıl ulaşacağı, yaptırım olmaması gibi

temel eksiklikler söz konusu. Herkesin, özellikle bizim gibi STK'ların özveriyle çalışmaya devam etmesi gerekiyor. Önemli olan bu hedefleri pratiğe çevirip elle tutulur sonuçlar almak.

Zaten Paris'teki İklim Zirvesi için de yaptırım konusu temel bir mesele olarak öne çıkıyor. BM'nin toprak gündemini kabul etmesini biraz ayrıntılandırabilir misiniz?

BM Binyıl Kalkınma Hedefleri, 2015 sonuna kadar yerine getirilmesi gereken hedefler olarak belirlenmişti. Bunun içinde sekiz hedef vardı. Daha çok yoksullukla mücadele, eğitim ve sağlık merkezli hedeflerdi bunlar. Şimdi 2015 sonrası için yeni hedefler belirlendi. Bu hedeflerin içinde de **toprak, su, iklim** gibi başlıkların bulunduğu, önemli ölçekte çevreyle ilgili hedefler var. Dünya gündemini belirleyecek hedeflerin arasında yoğun bir şekilde çevreyle bağlantılı hedeflerin olması, hepimiz için iyi bir gelişme. TEMA olarak biz zaten 25 yıldır toprağı sahiplendik. Toprakla ilgili konuları kendi gündemimize aldık,

“Dünyanın kalkınma ve medeniyet tanımı değişiyor. Artık kalkınma dereceniz ne kadar araba ürettiğiniz, enerji ürettiğiniz, tükettiğiniz, yüzde kaçla büyüdüğünüzle değil; enerjinizin ne kadarını yenilenebilir enerjiden sağladığınız, seragazi emisyonlarınızı ne kadar sürede sıfırlayacağınız, şehirlerinize nasıl akıllı ve sürdürülebilir altyapı sistemlerini kurduğunuz, tarımı ne kadar doğa merkezli yaptığımız, biyoçeşitliliğinizi nasıl koruduğunuzla ölçülüyor”

DOĞAYA BİR ARMAĞAN

Yılbaşı hediyeniz
TEMA Umut Ağacı olsun.

TEMA Umut Ağacı'nızı D&R, hepsiburada.com,
MUDO ve Nezih mağazalarından temin edebilirsiniz.

Bilgi için: tema.org.tr - 0212 283 78 16 (165)

tema.org.tr | [temavakfi](https://www.instagram.com/temavakfi)

TEMA Vakfı Umut Ağacı, Endüstriyel Tasarımcılar Meslek Kuruluşu koordinasyonunda Esen Eş tarafından tasarlanmıştır.

Türkiye'nin gündemine taşıdık. Bu gelişme, yaptığımız işin ne kadar önemli olduğunu ve tarihin doğru tarafında olduğumuzu gösteriyor. Aslında daha genel olarak söyleyebileceklerimizi **EkoSiyaset** belgesinde vurguladık. Dünyanın kalkınma ve medeniyet tanımı değişiyor. Artık kalkınma dereceniz ne kadar araba ürettiğiniz, enerji ürettiğiniz, tükettiğiniz, yüzde kaçla büyüdüğünüzle değil; enerjinizin ne kadarını yenilenebilir enerjiden sağladığımız, sera gazı emisyonlarınızı ne kadar sürede sıfırlayacağımız, şehirlerinize nasıl akıllı ve sürdürülebilir altyapı sistemlerini kurduğunuz, tarımı ne kadar doğa merkezli yaptığımız, bio-çeşitliliğinizi nasıl koruduğunuzla ölçülüyor. Geçmişte Türkiye'nin birçok alanda kalkınma trenlerini kaçırdığımızı gördük. Sanayileşme trenini, ihracat merkezli kalkınma trenini, 1990'larda iletişim merkezli kalkınma trenini kaçırdık. **Artık sürdürülebilirlik temelli bir kalkınma treni var. Bunu kaçırmamamız gerektiğini düşünüyoruz.**

IPCC konusuna gelirse. Türkiye sizce neden çok az temsil ediliyor burada?

Orada Türkiye'den sadece raporun birinci bölümünde çalışan **Prof. Dr. Murat Türkeş** var. Aslında çok daha fazla olması gerekiyor. Beni İsviçre aday göstermişti. O dönem oradayım zaten. Önümüzdeki süreçte Türkiye'nin de bu alanda aday gösterme ve yazarlık, başyazarlık ve koordinatörlük anlamında daha fazla etkin olmasını umuyoruz. Bu alanda akademiden katkı sağlayabilecek birçok uzman var.

Yazarları devletler aday gösteriyor, değil mi?

IPCC raporları iklim değişikliği literatürünün ulaştığı son nokta üzerine bir değerlendirme niteliği taşıyor. Dolayısıyla bilim insanlarının yaptığı araştırmaların, politika

“Sadece tarımsal politikalara değil, Türkiye'nin tüm kalkınma politikalarının temeline sürdürülebilirliği, iklim değişikliğine adaptasyonu ve onunla mücadeleyi koymak gerekiyor”

yapıcılara yol gösteren bir yansıması olarak değerlendirebiliriz. Ve yazarları devletler aday gösteriyor. O sürecin de çok şeffaf ve profesyonel işlemesi gerekiyor. İsviçre'de herkese açıldı bu süreç; üniversitelere, STK'lara, devlet kurumlarına duyurular gitti. İnsanlar başvuru yaptı ve sonrasında değerlendirme aşaması şeffaf şekilde yürüdü. Türkiye'de de böyle şeffaf ve tüm uzmanlara açık, özellikle genç iklimbilimcilere yönelik bir çalışmanın yapılması lazım. Böylece Türkiye de IPCC'nin raporlarında hem etkin bir şekilde temsil edilebilir hem de Türkiye'deki bilim insanlarına dünyada bu alanda çalışan bilim insanlarıyla ortak çalışma ortamı yaratılabilir. Özellikle bilim insanlarının kapasitelerinin geliştirilmesi, dünyayla bağlantılarının artırılması ve Türkiye'ye yönelik spesifik çalışmalarının desteklenmesi için çok iyi bir olanak sağlanabilir.

Antalya'daki G20 Zirvesi iklim konusuyla açıldı. Paris'teki katliandan sonra gündem hızla değişti

tabii. G20'den iklim ve çevre konularıyla ilgili kayda değer bir adım bekliyor musunuz?

Aslında bekliyorduk. Ama gündem ciddi anlamda değiştiği için beklentilerimiz biraz zayıfladı. Beklentilerimizin yoğunlaştığı dört temel alan var. Birincisi iklim değişikliğine neden olan fosil yakıtlara yönelik teşviklerin kaldırılması. İkinci olarak da Türkiye'de kömür santrallerine yönelik yatırımlardan vazgeçilmesine yönelik beklentimiz vardı. Türkiye 70'ten fazla kömür santral planlıyor ki bu Türkiye'nin 2030-2040'larda ulaşacağı emisyonları belirleyen bir politika. Geleceğimizi ipotek altına alıyoruz. Zaten resmi olarak İklim Zirvesi öncesi yaptığımız niyet bildiriminde ciddi bir emisyon indirimi vaadi yapmadık. Kömür politikamızın bunda etkili bir rolü var.

Üçüncü olarak dünya genelinde, özellikle fosil yakıtlarda kullanılan milyarlarca dolarlık kaynağın yenilenebilir enerji yatırımlarına ve iklim değişikliğine adaptasyon alanlarına kullanılmasını beklediğimizi belirttik. Dördüncüsü de Paris'teki İklim Zirvesi'nden iklim değişikliğiyle mücadele konusunda elle tutulur bir sonuç... Gündem ciddi anlamda değişti. Bu beklentilerin ciddi anlamda karşılaşacağını ne yazık ki düşünmüyoruz. ○

Çedbik

2016 ULUSLARARASI KONGRESİ

DAYANIKLI ŞEHİRLER İÇİN DÜŞÜNSEL DÖNÜŞÜMLER

&

BİNADAN YERLEŞKEYE

BÜTÜNSEL TASARIM İÇİN DİYALOG

4 – 5 Şubat 2016
InterContinental Otel – İstanbul

www.yesilbinalarzirvesi2016.org

YATIRIMCI VE İŞLETİCİLER İÇİN
interium

İnterium, Türkiye'deki en büyük ve en başarılı emlak ve inşaat şirketidir. Şirket, Türkiye'deki en büyük emlak ve inşaat şirketidir. Şirket, Türkiye'deki en büyük emlak ve inşaat şirketidir. Şirket, Türkiye'deki en büyük emlak ve inşaat şirketidir.

Çedbik

ÇEDBİK, Türkiye'deki en büyük ve en başarılı emlak ve inşaat şirketidir. Şirket, Türkiye'deki en büyük emlak ve inşaat şirketidir. Şirket, Türkiye'deki en büyük emlak ve inşaat şirketidir. Şirket, Türkiye'deki en büyük emlak ve inşaat şirketidir.

YEM YAPI-ENDÜSTRİ MERKEZİ

SeSa Build

Dr. Uygur Özemi
Change.org Doğu Avrupa
Batı Asya Direktörü

Mücadeleyi Büyütmek ve Ortaklaştırmak

Ayvalık yine çıkarı için doğayı yok etmeye hazır güçlerin saldırısı altında. **Ayvalık Kent Konseyi** de buna karşı change.org/ayvalik adresinde bir kampanya başlattı. Ve Ayvalık bu sefer yalnız değil!

Eskiden yerel çevre örgütleri ve platformları “Mücadeleleri ortaklaştıralım, güç birliği yapalım” derdi. Bu yerinde önerme dijital çağda çok daha kolay. Artık nerede, hangi kişisel ve yerel mücadele olur-

sa olsun destek vermek mümkün, yani **mücadele ruhu satha yayılıyor**. Ne kadar çok insan bir araya gelirse o kadar etkili oluyor mücadeleler. Onun için Ayvalık'a ülkenin her yerinden destek yağması ve bu kampanya adresinin paylaşılması gerekiyor ki içinde bulunduğu tehlikeyi duymayan kalmasın. Zaten Ayvalık'a bir kere dahi gitmemiş insan çok fazla değildir. Buradaki doğayı görüp de böylesine bir kampanyaya destek

vermemek de mümkün değil. Aşğıda okuyacağınız gibi gelişmiş demokrasilerde devleti temsil edenler halkın taleplerini bütün kararlarda dikkate alır, çıkar gruplarına karşı halkı ve doğayı korur ve yasal düzenlemeleri halkın yararına kullanır. Ayvalık Kent Konseyi de böyle olması gerektiğine inanarak yoluna devam ediyor. Erk sahiplerine demokrasiyi halkın iradesi ile işletmeleri gerektiğine dair dersi de ancak halkın kendisi verebilir. **Gelişmiş demokrasilerde mücadele sandıkta bitmiyor, arka bahçemizde, mahallemizde ve doğal alanlarda sürüyor**. Oy verme zamanı geldiğinde de doğanın ve kültürel varlıkların korunması gerektiğine inanan politikacıları seçmek gerekecek. Ancak o zamana kadar mücadeleyi daha da büyütmek, daha da ortaklaştırmak lazım...

Not: Bu sayfalara yansımaları istediğiniz kampanyalarınızı bizimle paylaşmak isterseniz, İletişim Sorumlumuz Sırma Süren ile sirma@change.org'dan bağlantıya geçebilirsiniz.

Change.org'da Kampanya Başlatmak İçin Ne Yapmak Gerekli?

www.change.org sitesine girin, **Kampanya Başlat** kutucuğuna tıklayın; aşağıdaki soruların olduğu formu doldurun, **Kurallar** bölümünü dikkatlice okuyun; sonra isterseniz fotoğraf veya video ekleyip kampanyanızı başlatın.

- 1- Başlatacağınız kampanya kime yönelik? Biliyorsanız birey, kurum ya da hükümet organının adı ve varsa e-posta adresini yazın.
- 2- Muhataplardan ne talep ediyorsunuz?
- 3- Bu kampanya sizin için neden önemli? Bir başka deyişle, insanlar bu kampanyaya neden destek vermeli?

İmzalarla birlikte siteye giren herkes kampanyanızı görebilir; her imza veren de kendi sosyal medya hesaplarından arkadaşları ve takipçileriyle paylaşabilir. Kampanyanızın muhatabına ilk imzalayan 50 kişinin imzasını içeren bir e-posta gider. Sonrasında da düzenli olarak kampanyanızın durumuna dair bilgilendirme e-postaları iletilir.

change.org

Ayvalık İçin Kararlı Bir Mücadele

Doğası tehlikede olan bölgeler listesine imar tehlikesiyle karşı karşıya olan Ayvalık Adaları Tabiat Parkı da eklendi. Bölgenin etkin sivil toplum örgütlerinden Ayvalık Kent Konseyi'nin başlattığı imza kampanyasını, Konsey'in Başkanı Ahmet Üzgeç ile konuştuk. Siz de kampanyayı destekleyen on binlerce kişiye katılmak istiyorsanız change.org/ayvalik adresine gitmeniz yeterli.

Ayvalık ve Cunda bölgesi için kent konseyi olarak bir imza kampanyası başlattınız. Kampanyanızı başlatmanıza neden olan durumu anlatır mısınız? İmar planının hayata geçmesi Cunda ve Ayvalık için ne anlama geliyor?

Türkiye'nin en büyük tabiat parklarından biri olan **Ayvalık Adaları Tabiat Parkı**, 20 ada ve deniz dahil olmak üzere yaklaşık 18 bin hektarlık bir alanı kapsıyor. Farklı mini ekosistemler barındıran parkın içerisinde bazıları endemik türler olmak üzere çok sayıda bitki ve balık türü ile korunması gereken çok özel bir alan var. Akdeniz'de sadece iki yerde bulunan **Kızıl Mercanlar** bu parkta yer alıyor. Kuzey Ege'nin bu nadide parçası hem doğal güzellikleri hem de bozulmamış özellikleri ile uzun zamandan beri çeşitli sermaye gruplarının gözde rant alanlarına dönüşmüş durumda. Ayvalık Cunda Adası, **Pateriça Mevki 2**. köyden sonra doğuya doğru yer alan bölgedeki yaklaşık 500 dönümlük arazinin yapılaşmaya açılması amacıyla bu alandaki koruma statüleri kaldırılmak isteniyor.

Cunda Pateriça'daki yerler için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca 2014 yılında tamamlanan 1/100.000'lik **Balıkesir- Çanakale Çevre Düzenleme Planı**'nda buranın turistik alan olarak gösterilmesi turuncu bir

leke ile sağlandı. Ancak, Ayvalık Belediyesi geçen sene buna itiraz etti. Haziran 2015'te ilan edilen yeni lejantta bu leke kaldırılmış durumda ama turizm alanı olan bölgede bir değişiklik yapılmadı. Bu plan Bakanlık tarafından da onaylandı.

Bu plan değişikliği, bölgenin imara açılması, yüzlerce yıllık doğal ve kültürel sit alanlarının yağmalanması demek. "**Tabiat Parkı**" ilan edilmiş olmasına rağmen yoğun bir insan baskısıyla karşı karşıya olan karasal ve denizel ekosistemin geri dönüşmez noktayı geçmeden rehabilite edilebilmesi için ciddi ve uzun soluklu bilimsel koruma çalışmalarının acilen başlatılmasının bir zorunluluk olduğu, aynı bakanlığın bilimsel çalışmalarında yer aldı. Dolayısıyla buranın imara açılması, çıkar ve menfaat gruplarının bu bölgeyi yaşanmaz bir alana çevirmesine neden olacaktır. Bu alanın ranta kurban edilmesi kabul edilemez.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın yetkilerini aşan bir adım atması da söz konusu Cunda Tabiat Parkı'nda. Buradaki yetki sıkıntısı tam olarak nedir?

Bu çalışma bilimsel olmadığı gibi yasal da değil. Adında Çevre ve Şehircilik olarak, birbirine zıt, birbirini denetlemesi gereken kurum-

ların aynı yerde toplanması eşyanın tabiatına aykırı ve kaldı ki **bakanlığın** böyle bir yetkisi bulunmuyor. Kanun Hükmünde Kararname ile kurulmuş bir bakanlık, kanunun yetkilerini aşamaz. Bu çalışma ile hem Milli Parklar Kanunu, hem de Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ilkeleri yok sayılıyor.

Bakanlık bu çalışmada Doğal Sit Alanları'nın sadece kara kısmını incelemeye almıştır. Deniz ile devamlılık arz eden ve bağlantılı olan kısım değerlendirmeye alınmamıştır. Oysa habitat sadece kara ile sınırlı değil. Doğal Sit Alanları içerisinde tarihi eserler de var. Yasa gereği Tescilli Kültürel Varlıklar, çevreleri ile birlikte değerlendirilmelidir. Bu çalışma ile bu ilke de yok edilmiştir.

Ayvalık'taki Doğal Sit Alanları'nın bir bölümü Kültürel Sit Alanları ile iç içedir. Bu nedenle çalışma ortak olmalıdır. Bu çalışmaya Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu da katılmaktadır.

"Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü" olan bir kurumun çalıştay yapıp sit alanlarının derecelerini düşürerek imara açılmasına zemin hazırlaması kabul edilemez.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Balıkesir'de bulunan yaklaşık 80 adet Doğal Sit Alanı'nı yeniden değerlendirmeye aldı. Bu alanların yarısından fazlası Ayvalık'ta bulunuyor ve çoğu 1. Derecede Doğal Sit Alanı. Sit Alanları'nın önemli bir bölümü aynı zamanda 1995 yılında ilan edilen Ayvalık Adaları Tabiat Parkı sınırları içerisinde yer alıyor.

Bu koruma duvarının kaldırılması için Bakanlık "Doğal Sit Alanları'nın Yeniden Değerlendirilmesi" adı altında bir çalışma başlatılmış ve bu özel bir şirkete ihale usulü verilmiştir. Çalışma esnasında söz konusu arazinin bulunduğu

alan, “**Belirsiz Sit Alanı**” adı altında tanımlanmıştır. Oysa bu alan Bursa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunca 1. Derece Doğal Sit Alanı olarak belirlenmiş ve lejantta işlenmiştir.

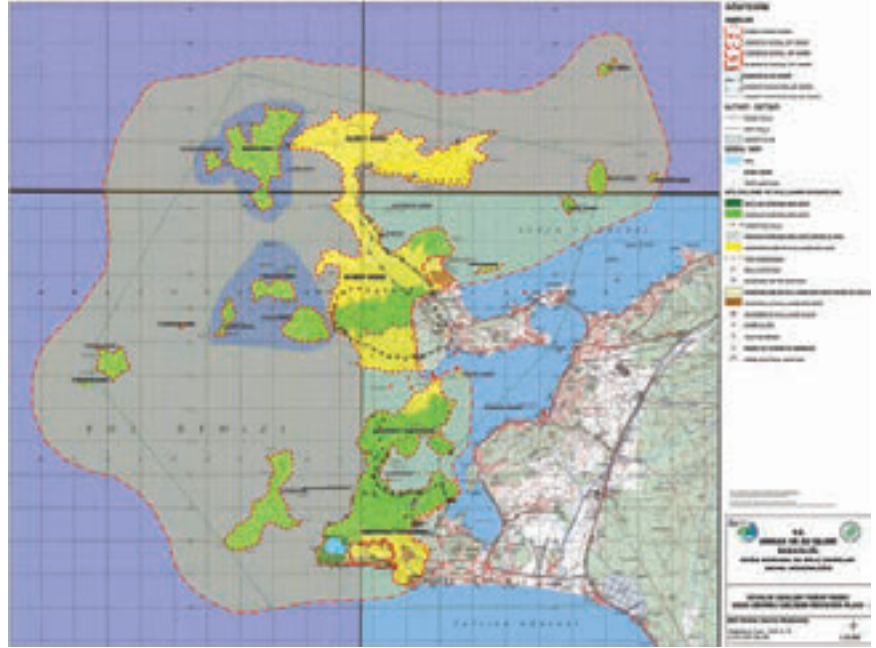
Bu çalışmanın arazide gerçekleştiren kısmına Ayvalık Kent Konseyi, Ayvalık Tabiat Platformu ve Ayvalık Belediyesi de katılmış, çalışması esnasında Sit Alanları'nın yeniden değerlendirilmesinin mantığına karşı çıkmış, tartışmalar yaşanmıştır. Nihayetinde bu çalışmanın bir inşaat şirketinin başvurusu üzerine yapıldığı görevliler tarafından açık bir şekilde belirtilmiş, yine aynı görevliler tarafından “**Cunda Adası'nda korunacak bir şey olmadığı**” herkesin içerisinde açık açık dile getirilmiştir.

Bu çalışma Ayvalık Adaları Tabiat Parkı'nı süreç içerisinde ortadan kaldırmaya ön hazırlık ve yeni rant alanları açma ve bazı inşaat firmalarının araziler üzerindeki koruma statülerinden en önemlisini kaldırma girişimidir.

Change.org'daki kampanyanızda 10 bine yakın imza bulunuyor. Bu kadar destek bekliyor muydunuz? Yerel halkın bu yeni imar planıyla ilgili fikri nedir?

Bu kısa süre içerisinde önemli bir rakam ancak Ayvalık'ın 70 bin olan kış nüfusu yazın ortalama 500 bin civarında, ayrıca sezon içerisinde günlük sirkülasyonla geçiş yapan 4 milyon insan var. Bunların çoğu Ayvalık'ın doğal ve kültürel güzelliklerine şahit oluyor. Bir gününü Ayvalık'ta geçiren hiç kimse buranın doğal yapısının bozulmasını istemez. Dolayısıyla sizin aracılığımızla o insanlara ulaştığımızda sayı daha da yükselecektir.

Yerelde bu konu uzun zamandır çeşitli platformlarda tartışıldığı için halk bilinçli ve kararlı. Kimse turizm yatırımlarına karşı değil ancak dünyada çevre bilinci gelişmiş

toplumlar bunu nasıl hallediyorsa bizde de öyle olması gerektiğini söylüyorlar. Çünkü doğaya bir zarar verirsiniz geri dönüşü yoktur. Bunun binlerce örneğine şahit oluyoruz. Bilimsel bir çalışmanın iki ila beş yıl arasında sürdüğü söyleniyor ancak yapılan çalışma ile Nisan'da yapılan çalıştayın sonucunu Eylül'de bitirin diyorlar. Yangından mal mı kaçıyorsunuz? Bu aceleniz niye? Birkaç inşaat şirketinin devleti yönetenler üzerinde bu kadar etkili olabileceğini düşünmek insanları ülkeleri ve kendi gelecekleri hakkında endişelendiriyor.

Change.org'un kampanya sürecinize katkısı nasıl oldu?

Bu süreçte belediyemizin öncülüğünde Ayvalık'ın doğal ve kültürel değerlerinin UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne girmesi konusunda çalışmalar hızlandırıldı. Tüm bu konularda düşüncelerimizin yerelden genele taşınmasında bizim sesimiz oldunuz. Ayvalık halkı ve tüm doğaseverler adına size ve kurumunuza teşekkür ediyorum.

Change.org'da yürüttüğünüz kam-

panyada toplanan imzaları Ankara'ya taşımayı düşünüyor musunuz?

Elbette. Önce bu tür etkinliklerle ve hukuki olarak tüm yasal yolları zorlayacağız. Ayvalık'ta 120 aktif STK var ve tek ses olarak eylem kararı alındı. Bu konu yeterince irdelense, birkaç rantçıya karşı toplumun çıkarlarını savunacak yürekli yöneticilerin hâlâ var olduğunu düşünüyorum. Ayrıca Aralık ayında Ankara'da yapılacak olan **Türkiye Kent Konseyleri Platformu**'nun genel kurulunda konu gündeme alındı ve ülke geneline taşınacak.

Kampanya süresinde halihazırda yetkilerle iletişime geçtiniz mi? Size herhangi bir geri dönüşleri oldu mu?

Maalesef bir geri dönüş olmadı. Bu bizi hayal kırıklığına uğrattı. Her toplumda çıkar ve menfaat grupları vardır. Bir şeyleri sürekli zorlarlar. Gelişmiş demokrasilerde devleti temsil eden, yani kamu adına hareket edenler, halkın taleplerini dikkate alır, çıkar gruplarına karşı halkı ve doğayı korur, yasal düzenlemeleri halkın yararına kullanır. Bizde de böyle olmasını umut ediyoruz. ○

Bizim Büyük İsrafımız

Bir yanda sayısı 1 milyara ulaşan aç, bir yanda 1,5 milyar obezite sorunu yaşayan insan, ortada da dünyada üretilen gıdanın üçte birinin çöpe gitmesi gibi bir gerçek... Bu gerçeğin ağırlığı tüm dünyayı gıda israfını azaltmak için seferber etmiş durumda. Öneriler, yol haritaları, stratejiler ve politikalara ihtiyacımız var ama bunların acilen uygulamaya geçirilmesi şart.

İlerleyen sayfalarda gıda israfı ve kayıplarını önlemek için çalışmalar yürüten yerel, ulusal ve uluslararası kampanyalar, girişimler, sivil toplum kuruluşları, mobil uygulamalara dair dünyanın dört bir yanından ilham verici örnekler bulacaksınız. Ancak Türkiye’de bu konuda yaygın çalışmalar yürütüldüğünü söylemek ne yazık ki mümkün değil. Oysa sokakta yaşayan çocukları, mültecileri, evsizleri; iklim değişikliği nedeniyle dünyada evlerini terk etmek zorunda kalan/kalacak milyonları; gıda israfını düşürerek hem kendi hem de gezegenin bütçesine yapacağımız katkıyı düşünün bir... Daha dikkatli davranmak için yarını beklemeye gerek var mı?

 Nevra YARAÇ

“**T**abağındakini bitir, yoksa arkandan ağlar.” Çocukken pek iştahlı olmadığımдан bu sözü çok sık duyar, bir anlam veremezdim. Yemekler nasıl ağlasın ki?

Yemekler değildi belki ama tabağımda kalan yemekler nedeniyle ağlayan birilerinin olduğunu zamanla fark etmeye başladım. Gerekli standartları karşılamadığı için ürününü satamayıp ailesini geçindiremeyen çiftçiler, yetersiz beslenmeden dolayı sağlıksız büyüyen ya da büyü-yemeyen çocuklar, aslında dünyayı besleyebilecek kadar varken erişim sorunlarından dolayı ulaşamadıkları gıda için açlık çeken milyonlarca insan. Buna artık gıda üretiminin de katkıda bulunduğu iklim değişikliği nedeniyle zamansız ağlayan gökyüzünü de ekleyebiliyorum...

Evet, dünyada 2,1 milyar insan açlık ve yoksulluk sınırının altında yaşamını sürdürüyor. Birleşmiş Milletler Gıda Örgütü'nün (FAO) 2014 tarihli raporuna göre dünyada **her yıl 1,3 milyar ton gıda israf ediliyor, bunun parasal karşılığı 1 trilyon dolar.** Oysa bu israfın yarısı, açlık

çeken 1 milyara yakın insanı doyurmaya yetiyor. Her gün beş yaşın altındaki 20 bin çocuk açlık ya da yetersiz beslenme sonucu hayatını kaybediyor, her gün!

Zengin ülkelerde yılda 222 milyon tonu bulan gıda israfı, Sahra-altı Afrika'da üretilen gıdaya eşit. ABD'de gıdanın %40'ı çöpe gidiyor örneğin. Avrupa ve Kuzey Amerika bir tüketici yılda yaklaşık 100 kilogram yemek israf ediyor; bu miktar herhangi bir Afrikalının israfından 15 kat daha fazla. Kanada'lılar her yıl 31, Çinliler 32 milyar dolarlık gıda israf ediyor. Alman halkı yılda 11 milyon ton gıdayı çöpe atıyor.

Bunca israf ve kayıp elbette farklı aşamalarda gerçekleşiyor. Avrupa Komisyonu'nun verilerine göre %42'si evlerde (ki bunun %60'ı rahatlıkla önlenebilir durumda), %39'u gıda üretimi aşamasında, %5'i satışta ve %14'ü de yeme-içme sektöründe.

Gelelim Türkiye'ye... Türkiye'de günde 1.223 ton (yılda 447 bin), yani 4,9 milyon adet (yılda 1,79 milyar) ekmek israf ediyoruz. Yılda 2,4

milyon sebze, 880 bin ton meyveyi de çöpe atıyoruz. Türkiye'nin toplam ekin, hayvan ve balık tedarikininin %53'ü hasat sonrasında henüz tüketiciye ulaşmadan kayıp oluyor. Meyve ve sebzelerin %10'u halde, %15'i markette, %15'i de evlerde çöpe atılıyor. Yeme-içme sektöründe yıllık 325 bin ton gıda atığı ortaya çıkıyor. **Türkiye İsrافی Önleme Vakfı'nın** verilerine göre toplam gıda israfının ekonomik karşılığı yıllık **214 milyar lira.**

FAO'nun gıda israfıyla nasıl başa çıkılabileceği konusunda tavsiyelerde bulunan bağımsız uzmanlar heyetinin başkanlığını yapan **Prof.**

Değişime Kendinizden Başlayın!

- Akıllı alışveriş yapın. Öğünlerinizi planlayarak liste oluşturun, bu şekilde ihtiyacınız olmayan ve tüketmeyeceğiniz ürünleri almayacaksınız.
- Hızlı bozulan gıdaları, yenilerini almadan önce tüketin. Marketten getirdiğiniz paketleri boşaltırken son kullanma tarihine az kalmış olanları dolabın önüne, diğerlerini arkaya yerleştirin.
- Neleri çöpe attığınızı gözlemleyin. Bir hafta boyunca çöpe attığınız her şeyi bir yere yazın.
- Her hafta bir akşam yemeğini, yeni yemek pişirmek yerine kalanları değerlendirmeye ayırın.
- Bozulmalarını için gıdayı daha iyi saklayın ya da azar azar alın.
- Buzdolabınızı mutlaka kontrol edin. En etkili şekilde çalışıp çalışmadığından emin olun.
- Son kullanma tarihleri konusunda dikkatli olun. Çünkü bu tarihler her zaman gıda güvenliğiyle ilgili değil, üreticilerin en yüksek kalite için önerileri şeklinde de oluyor. Uygun şekilde muhafaza edilirse çoğu gıda daha uzun sürede tüketilebilir.
- Porsiyonlarınızı küçültün. Restoranda tabağınızda kalanları paket yaptırın.

Per Pinstrup-Andersen'in geçen yıl söylediği "Gıda Ferrari kadar pahalı olsaydı, cilalar ve çok iyi bakardık. Bunun yerine çok çok büyük miktarda gıdayı israf ediyoruz" sözleri durumu ortaya koyuyor aslında. Bir yanda 1 milyar aç, bir yanda 1,5 milyar obeziteyle boğuşuyor. Büyük çelişki...

İklim Değişikliğine Katkı

Gıda kayıpları ve israfının zararı ekonomik ve sosyal boyutla da sınırlı değil. Özellikle iklim değişikliği göz önüne alındığında çevresel etkileri de çok büyük. Dünyada temiz suyun %70'i ve arazinin yarısına yakını gıda üretimi için kullanılıyor. Tarım alanlarını artırmak için ormanlık arazilere müdahale edilmesi söz konusu ve ormansızlaşma küresel olarak tarımın neden olduğu seragazi salımının %30-35'inden sorumlu. Zengin ülkelerin seragazi salımlarının %10'u asla yenmeyen gıdaları yetiştirmekten kaynaklanıyor. Gıda kayıpları ve israfının doğal kaynaklar ve çevre ile ilişkisinin mutlaka vurgulanması gerektiğini söyleyen **BM Gıda Hakkı Özel Raporörü Prof. Hilal Elver**, "Gıda israfının karbon tüketimini ne kadar etkilediğini de düşünürsek, bu konunun iklim değişikliği politikala-

Prof. Hilal Elver: "İster gelişmiş, ister gelişmekte olan ülkeler olsun, açlık ve savaş görmüş toplumlar bu konuda çok duyarlı. Kültür ve dinin de önemi var. Ayrıca gıda üretiminin doğal kaynakları önemli ölçüde tükettiğini düşünürsek çevre duyarlılığı olan toplumlarda da bu duyarlılığın fazla olduğunu söyleyebiliriz"

ıyla birlikte ele alınması gerekliliği ortaya çıkar. Çünkü global ölçekte doğrudan ve dolaylı olarak gıda üretimi ve tarım, karbon salımının %50'sinden fazlasından sorumlu. Bunun üçte birinin çöpe gittiğini düşünürsek, işte size önemli bir seragazi (CO₂ ve metan gazı birlikte) azaltımı politikası. Gıda israfının sebep olduğu seragazi üretimi, dünya ölçeğinde Çin ve ABD'den sonra üçüncü sırada" diyor.

Uluslararası Çabalar

Dünyada gıda israfı ve kayıplarını engellemeye yönelik yerel, ulusal, bölgesel ve küresel olmak üzere birçok inisiyatif var. Kamu ve özel sektör bir araya geliyor, hükümetler hedefler belirliyor. Geçtiğimiz aylarda gerçekleştirilen dünyanın en önemli fuarlarından **Expo Milano**'nun teması da "**Gezegeni Doyurmak-Yaşam İçin Enerji**"ydi. İstanbul'da 7-8 Mayıs'ta düzenlenen **G20 Tarım Bakanları Toplantısı** nihai bildirisinde de "Gıda israfı ve kayıplarının azaltılması hususunda daha iyi müdahalelerde bulunmak için, israf ve kayıpların ekonomik ve fiziksel boyutuna ilişkin daha iyi tahminlere ve bunların ekonomik, toplumsal ve çevresel etkileri ile söz konusu etkilerin ardındaki dinamiklere yönelik ortak bir anlayışa ihtiyaç vardır" deniyor. Politika teşvikleri, altyapı yatırımları, pazar yenilikleri, tüketicilerin eğitimi, aksi takdirde kaybedilecek veya israf edilecek gıdaların insanların doyurulması amacıyla geri kazanımı ve yeniden dağıtımı, ticari teşvikler ve özel sektör yatırımları da dahil olmak üzere gıda israfı ve kayıplarının azaltılmasına ilişkin ülke deneyimlerinin paylaşılmasının da bu konudaki küresel çabaları kolaylaştırılacağı belirtiliyor belgede. Geçen ay Antalya'da gerçekleştirilen G20 Konferansı'nın da en önemli gündeminden biriydi gıda. Liderler Bildirgesi'nde kabul edilen **Gıda**

TMO - Ekmek İsrafını Önleme Kampanyası: Ekonomiye Günlük 7,8 Milyon Lira Katkı

Hem dünyada hem de Türkiye'de en çok israf edilen gıda ürünlerinden biri ekmek. Başta buğday olmak üzere hububat piyasalarının düzenlenmesiyle görevli olan Toprak Mahsulleri Ofisi de (TMO) hem bu konuda farkındalığı artırmak hem de israfı önlemek için geniş kapsamlı bir kampanya gerçekleştirdi geçtiğimiz yıllarda. İlki 2008, ikincisi 2012 yılında olmak üzere; "Ekmek Tüketimiyle İlgili Tutum ve Davranışlar ile Ekmek İsrafı ve İsraf Üzerinde Etkili Olan Faktörler" araştırmalarında, 2008 yılında %5 olan israf oranının 2012'de %20 artışla %6'ya yükseldiği, günde 6 milyon ve yılda 2,17 milyar adet ekmeğin israf edildiği, bunun parasal karşılığının ise 1,6 milyar lira olduğu tespit edildi. Ocak 2013'te Başbakanlık Genelgesi ile başlatılan "Ekmek İsrafını Önleme Kampanyası", kamu kurum ve kuruluşları, STK'lar, belediyeler, üniversiteler, özel sektör ve medya işbirliğiyle ülke genelinde yürütüldü. Yılsonunda yapılan ölçümlerlerin sonuçlarıysa şöyle oldu:

- 2012 yılında 5 milyon 950 bin adet günlük ekmek israfı 4 milyon 900 bin adede düşerek israfta %18'lik bir azalış sağlandı. Dolayısıyla her gün 1 milyon 50 bin adet, yılda 384 milyon adet ekmek çöpe atılmaktan kurtarıldı.
- 2013 yılında israfa konu olan 4,9 milyon adet ekmeğin; 3 milyonu (%62) fırınlarda, 1,4 milyonu (%28) hanelerde, 0,5 milyonu (%10) lokanta, otel ve

yemekhanelerde israf ediliyordu. Üretim ve satın alma durumu dikkate alındığında ise; hanelere alınan ekmeğin %1,9'u, personel yemekhanelerine alınan ekmeğin %2,2'si, öğrenci yemekhanelerine alınan ekmeğin %4'ü, lokanta, otel vb. yerlere alınan ekmeğin %3,3'ü, fırınlarda üretilen ekmeğin ise % 3,4'ü israf oluyordu.

- Ekmek israfının ülke ekonomisine yükü 2012'de 1,6 milyar lirayken kampanya çalışmalarıyla 1,3 milyar liraya düşürüldü. Yani sadece israf miktarının azaltılmasıyla yılda yaklaşık 300 milyon lira tasarruf sağlandı.

- Kampanyanın etkisiyle tüketim alışkanlıklarında değişim oldu, insanlar ekmeği tüketebileceği kadar satın alarak kontrollü tüketti, bu da günlük ekmek tüketiminde, parasal değeri 2,5 milyar lira olan bir tasarruf daha sağladı.

- Bir yıllık kampanya sonucunda; bu her iki tasarruf türünün ekonomiye katkısı günlük 7,8 milyon lira, yıllık 2,8 milyar lira oldu.

- Ayrıca kampanyayla daha bilinçli tüketim konusunda oluşan duyarlılık neticesinde tam buğday ekmeği tüketimi %93, kepekli ekmek tüketimi %283 oranında arttı.

Kampanyayla ilgili ayrıntılı bilgi için: <http://www.ekmekisrafetme.com/UploadResim/Kampanya/ArastirmaKitabi.pdf>

Güvenliği ve Sürdürülebilir Gıda Sistemleri Eylem Planı, üretilen, tüketilen ve satılan gıdanın ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlarıyla sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik taahhüdün altını çiziyor, gıda israfı ve kayıplarının küresel ölçekte azaltılması vaadinde bulunuyordu.

Şirketler de bu konuda bir süredir harekete geçmeye başladı. Örneğin, Ardo, McCain, PepsiCo, Unilever ve WWF Ekim ayında güçlerini birleştirerek Avrupa'da gıda israfına karşı mücadele için **Uluslararası Gıda İsrافی Koalisyonu**'nu oluşturdu. Amaç, diğer şirketlerin ve kurumların gıda israfı azaltım programları uygulamalarına ilham vermek.

Nedenleri Tespit Etmek

Bu önlemleri ve çözümleri hayata geçirebilmek ise israfın ve kayıpların nedenlerini tespit etmekten geçiyor. **Prof. Pinstруп-Andersen** ve ekibinin Haziran 2014'te yayımladığı "**Sürdürülebilir gıda sistemleri bağlamında gıda kayıpları ve israf**" (*Food losses and waste in the context of sustainable food systems*) isimli raporda gıda kayıpları ve israfının gıda sistemlerinin teknik, kültürel ve ekonomik işleyişinin bir sonucu olduğu belirtiliyor. Raporun ana bulgularından bazılarıysa şöyle: Gıda zincirindeki kayıplar ve israf bölgeye ve ürüne göre çeşitlilik gösteriyor. Orta ve yüksek gelirli ülkelerde kayıp ve israfların çoğu dağıtım ve tüketim aşamalarında olurken, düşük gelirli ülkelerde üretim ve hasat sonrasında yoğunlaşıyor. Prof. Elver bunun nedenini şöyle açıklıyor: "Gelişmekte olan ülkelerde israf daha çok altyapı eksikliğinden dolayı gıda zincirinin ilk halkalarında söz konusu oluyor. Örneğin gıda üreticisinin, yani çiftçilerin ürettiklerini depolayacak siloları veya depolarının olmaması, pazara erişimin zorluğu, yol-köprü yokluğu, soğutuculu taşıyıcıların

olmaması çok önemli israflara ve çiftçilerin ürünlerini değerlendirememesine neden oluyor. Ayrıca iklim koşulları da bu durumu daha çok tetikliyor. Bunlar çok önemli altyapı sorunları ve çözümün devlet politikalarıyla olması şart.”

Üretimi Artırmak Şart mı?

Öngörülere göre 2050’de 9 milyar insanı beslemek durumunda kalacağız. Bunun içinse mevcut gıda üretiminde %60’lık bir artışa gitmemiz gerektiği dile getiriliyor. Ancak buna karşı çıkanlar da var. Örneğin, **TEMA Vakfı Genel Müdürü Doç. Dr. Barış Karapınar** dünyada gıda üretimiyle ilgili bir sıkıntı olmadığını söylüyor: “Dünya nüfusuna yetecek kadar üretiyoruz. Sadece bunu ihtiyacı olan insanlara erişirme ve ihtiyacımız olduğu kadar kullanma anlamında ciddi kayıplar var. 1

milyon aç insan varsa dünyada, bu uzun süredir böyle. Son 20 senede gıda güvenliği konusunda başarı sağlayan ülkelerin başında Çin geliyor. Erişimle ilgili durumu düzeltti. Hindistan dünyada en fazla gıda yoksunluğu çeken insanları barındıran ülke. Orada yine erişimle ilgili bir sorun var. Uzun vadede böyle olacak. Etiyopya’da 1980 başında yaşanan açlık sorununda bile ülkenin bazı bölgelerinde gıda fazlası vardı. Bunu bir taraftan öbür tarafa ulaştıramadıkları için 1 milyondan fazla insan hayatını kaybetti. IPCC raporunda 2050’de gıda yoksunluğu çeken çocuk sayısının 20-25 milyon kadar artacağı öngörülüyor. Düşünün, 2050 yılında çok daha etkin bir teknolojiyle çok daha etkin tarım yapılıyor olacak ama buna rağmen kendi çocuklarını besleyemeyen bir dünyadan bahsediyoruz.

Bu da ciddi bir sosyal adalet sorununu ön plana çıkartıyor. Bu tabii ki siyasetle doğrudan bağlantılı, yapılması gereken ciddi şeyler var.”

Nasıl Önleyeceğiz?

Bütün aktörleri bir araya getirmek, gıda kayıpları ve israfının etkileri konusunda farkındalığı artırmak, dünya çapında bu alanda faaliyet gösteren inisiyatiflerle işbirliği yapmak, politika, strateji ve programlar geliştirmek, kamu ve özel sektörün içinde bulunduğu yatırım programlarını ve projeleri desteklemek, gıda zincirindeki küçük ölçekli aktörlerin kredilere erişimini kolaylaştırmak, gıda değer zincirini haritalandırmak, tedbirler ve veri toplamak için ağlar oluşturmak, gıda kanunlarını gözden geçirmek, tarımsal kalkınma projelerine gıda zinciri perspektifini yerleştirmek ve dahası... Bütün bunlar gıda israfı ve kayıplarının önlenmesi için atılması gereken acil adımlar.

Ama Türkiye’de “nimet” olarak kabul edilen ekmeğin 4,9 milyonunu bir günde israf edebiliyorsak burada gerçekten bir sorun var demektir. Her toplum bu konuda aynı duyarlılığa sahip değil. Prof. Elver “İster gelişmiş, ister gelişmekte olan ülkeler olsun, **açlık ve savaş görmüş toplumlar bu konuda çok duyarlı. Kültür ve dinin de önemi var.** Ayrıca gıda üretiminin doğal kaynakları önemli ölçüde tükettiğini düşünürsek çevre duyarlılığı olan toplumlarda da bu duyarlılığın fazla olduğunu söyleyebiliriz” diyor ve ekliyor: “Bu noktada eğitim çok önemli elbette, medyanın da yardımcı olması gerekir. Gıdayı bilinçsiz bir şekilde üretip, tüketip, israf ederken dünyada 1 milyar insanın aç olduğunu, 2 milyar insanın da her gün sadece bir öğün yemek yediğini bilmek sanırım önemli bir bilgi. Çocuklara yediğimiz gıdanın nereden geldiğini, nasıl üretildiğini öğretmek gerekiyor. Modern yaşam-

Gıda zincirindeki kayıplar ve israf bölgeye ve ürüne göre çeşitlilik gösteriyor. Orta ve yüksek gelirli ülkelerde kayıp ve israfların çoğu dağıtım ve tüketim aşamalarında olurken, düşük gelirli ülkelerde üretim ve hasat sonrasında yoğunlaşıyor.

Gaziantep’li Mehmet Tekerlek, yarım asrı aşkın süredir kenar mahallelerde yaşayan yoksullara çöpe gitmekten kurtardığı gıdaları götürüyor.

da toprak ile bütün ilgimizi kestiğimiz için bu bilgi ancak eğitimle verilebilir. Türk toplumunda böyle bir eğitim, anlayış ve kültür var. Ama bireysel çabaların örgütlü hale getirilmesi önemli. Sivil toplumun da buna el atması lazım. Bazı mahallelerde mikro ölçekte girişimler var. Devlet tarafından desteklenirse önemli bir gelişme kaydedilebilir.”

Türkiye’deki Çabalar

Türkiye’de alışveriş merkezleri, restoranlar, şirketler sosyal sorumluluk projeleri kapsamında artan yiyecekleri değerlendiriyor. Genellikle hayvan barmaklarına gönderiliyor bu yiyecekler. Bunun yanında bireysel çabalar da var. Örneğin, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’ndan emekli Gaziantep’li **Mehmet Tekerlek**, bugün 89 yaşında ve yarım asrı aşkın süredir kenar mahallelerde yaşayan yoksullara çöpe gitmekten kurtardığı gıdaları götürüyor. TBMM tarafından “Üstün Hizmet Ödülü”ne layık görülen Tekerlek, “Topla dağıt, dinsicin ağıt” sloganıyla genelde fazla yemek yapılan cenaze evlerinden ve lüks otellerdeki düğünlerden kalan yemekleri kenar mahallelere ulaştırıyor. “Yemeğin miktarına göre bazen 10, bazen 20 kapağı gideriz. Kenar mahallelerde çok fakir vardır, çok çocuklu ailelerdir. Restoranlarda ve otellerde de bilinç oluştu. Bizi tanımayan yok. Evlerden misafirinden artanları da ulaştırıyorlar bana, bakkallardan meyve sebze de” diyor Tekerlek.

Phoenix’te Doğan Gıda Bankaları Yayılıyor

Gıda bankacılığı kavramı 1967’de ABD, Phoenix’te ortaya çıktı. Bu kavramın babası olarak kabul edilen **John Van Hengel**, bir marketin arkasındaki çöp kutularında yiyecek arayan on çocuklu bir kadın gördü. Yenebilir gıdalar bulmaları için onlara yardım ettikten sonra marketleri ürünleri atmamak yerine kendisine vermeleri konusunda ikna etti. İlk gıda bankası da böyle doğdu. Fransa’da 1984 yılında bu kavramdan haberdar olan **Cécile Bigot** isimli rahibe, Paris’te giderek artan yoksullukla mücadele edebilmek için kiliselerin yardım kuruluşlarıyla bağlantıya geçti ve Temmuz 1984’te Paris’in ilk gıda bankası doğdu. André Hubert ise Brüksel’de 1986 yılında Avrupa Gıda Bankaları Federasyonu’nun kuruluşuna öncülük etti.

Türkiye’de de gıda bankaları; bağışlanan veya üretim fazlası sağlığa uygun her türlü gıdayı tedarik eden, uygun şartlarda depolayan, bu ürünleri doğrudan veya değişik yardım kuruluşları vasıtasıyla fakirlere ve doğal afetlerden etkilenenlere ulaştıran,

kâr amacı gütmeyen ve dernek, vakıf ile belediyelerin oluşturduğu organizasyonlar olarak faaliyet gösteriyor. Türkiye’deki ilk uygulaması, Ocak 2004’te Diyarbakır’da Türkiye İsrافی Önleme Vakfı tarafından başlatıldı. 2014 yılından itibaren **Temel İhtiyaç Derneği** adıyla çalışmalarını sürdüren **Gıda Bankacılığı Derneği** ise halkı açlık ve yetersiz beslenme konularında bilgilendirmek, Türkiye’deki gıda bankalarını bağışlar, teknoloji ve finansmanla desteklemek, ihtiyaç duyulan yerlerde yeni gıda bankalarının kurulmasına öncülük etmek amacıyla faaliyet gösteriyor. Mali ve İdari İşler Yöneticisi Selen Gökdeniz ve Destek Market Yöneticisi Burak Kaya, İstanbul Maltepe’de Destek Market adıyla kurulan gıda bankası ile Şubat 2015’ten itibaren 350 bin lira değerinde gıda kurtardıklarını ve 3500 ailenin buradan faydalandığını belirtiyor. İstanbul’da üçü belediye destekli olmak üzere dört gıda bankası bulunuyor. Üretici firmaların yanı sıra market zincirlerinden de gıdalar geliyor.

Toprak Mahsulleri Ofisi’nin ekme israfını önlemek için 2013 yılında yaptığı yaygın kampanya da ekonomiye günlük 7,8 milyon lira katkı sağladı. Gıda bankacılığı da yaygınlaştırılabilecek çözümlerden biri...

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Temmuz ayında, restoranlardaki israfı önlemek için **“Yiyemediğini Paketle”** adıyla bir kampanya başlatacağını duyurmuştu. Ancak Bakanlık’ın Basın Müşavirliği’nden aldığımız bilgiye göre henüz bu ya da başka bir kampanyanın altyapısı oluşturulmuş değil.

Öneriler, yol haritaları, stratejiler ve politikalara ihtiyacımız var ama bunların acilen uygulamaya geçirilmesi şart. İlerleyen sayfalarda gıda israfı ve kayıplarını önlemek için

çalışmalar yürüten yerel, ulusal ve uluslararası kampanyalar, girişimler, sivil toplum kuruluşları, mobil uygulamalara dair dünyanın dört bir yanından ilham verici örnekler bulacaksınız. Hepsi aynı amaca hizmet etse de uyguladıkları yöntemler ve hedef kitleleri farklı. Türkiye’nin her yerinde sokakta yaşayan çocukları, mültecileri, evsizleri; iklim değişikliği nedeniyle dünyada evlerini terk etmek zorunda kalan/kalacak milyonları; gıda israfını düşürerek hem kendi hem de gezegenin bütçesine yapacağımız katkısı düşünün bir... Daha dikkatli davranmak için yarımı beklemeye gerek var mı? “Açlıktan ölüyorum” bizler için bir deyim olsa da bazıları için değil. Belki de işe bunu aklımızdan çıkararak başlayabiliriz...

İsrafın Peşinde Adım Adım

Yeme-içme sektörüne sürdürülebilirlik anlayışının kazandırılması ve ev dışı tüketimde gıda atığını azaltmak amacıyla faaliyet gösteren Unilever Food Solutions'ın Türkiye, Orta Asya ve İran Genel Müdürü Önder Arsan ile çalışmalarını ve etkin bir atık yönetimiyle elde edilebilecek kazanımları konuştuk. Rakamlar çarpıcı...

Unilever Food Solutions olarak gıda kayıpları ve israfının önlenmesi için ne tür çalışmalar yürütüyorsunuz?

Restoranlar ve gıda endüstrisi dünyanın en fazla atık üreten sektörlerinin başında geliyor. Örneğin Almanya'da yılda toplam 11 milyon ton gıda atığı oluşurken, bunun %17'si ev dışı tüketim kanallarında gerçekleşiyor. Türkiye'de ise toplam yıllık ev dışında oluşan gıda atık istatistiği henüz net bilinmezken, tüketicilerin bu konuda hassasiyeti ve ilgisi her geçen gün artıyor. **Dünya Menü Raporu (World Menu Report)** sonuçlarına göre Türk tüketicilerinin %92'si profesyonel mutfaklarda oluşan gıda atıklarından endişe ediyor.

Sürdürülebilirlik anlayışının yeme-içme sektörüne kazandırılması, sektörün sağlıklı büyümesine de katkı sağlayacak. Sektör lideri olmanın

getirdiği sorumlulukla, ev dışı tüketim sektöründeki gıda atığını azaltarak hem profesyonel mutfakları daha verimli hale getirmenin hem de doğaya olan olumsuz etkiyi azaltmanın mümkün olduğuna inanıyoruz. Diğer taraftan, **her 1 ton gıda atığı bir işletmenin en az 1000 TL zarar etmesine neden oluyor.**

Gıda Atığını Önleyelim projesiyle işletmelerin atıklarını azaltıp mutfak verimliliklerini artırmasına da yardım ediyoruz. Unilever Food Solutions olarak sağladığımız katkı, ilk aşamada işletmelerin gıda atıklarını belli süre içinde takip ederek miktarlarını belirlemek, sorunlu alanlarda çözüm önerileri sunmak.

Gıda Atığını Önleyelim kampanyanızın sonuçlarına dair bilgi verebilir misiniz?

Gıda Atığını Önleyelim projemizi

2013 yılında başlattık. İlk seneyi "Gıda Atık Yönetimi" konusunda ciddi bir planlama senesi olarak geçirdik. Sektör profesyonellerine yönelik bir bilinç oluşturma kampanyası başlattık. İşletme ziyaretleri, sektör buluşmaları ve eğitim seminerleri ile de çalışmalarımızı sürdürdük. İşletmelerde atık ölçümleri gerçekleştirdik.

Çalışmalarımıza başladığımızdan bu yana birçok müşterimizle etkin işbirliği yaptık. Metro, Compass, Sardunya, Soul Group, Etüder,

DÜNYADA GIDA İSRAFINI AZALTMAYA YÖNELİK 24 GİRİŞİM

City Harvest / ABD

1,7 milyon New Yorklu (nüfusunun beşte biri) yoksulluk içinde yaşıyor. Ekonomik durgunluk ve yüksek işsizlik nedeniyle gıdaya erişim de giderek zorlaşıyor. 1982'den bu yana faaliyette olan dünyanın ilk gıda kurtarma organizasyonu City Harvest her gün restoranlar, fırınlar, marketler ve tarlalardan 68 bin kilogram gıdayı (yılda 25 milyon kilogram) kurtararak 500 kuruma ulaştırıyor. **10 binin üzerinde gönüllüsü**, 150'nin üzerinde tam zamanlı çalışanı, 22 tane soğutuculu kamyonu, 2000 kadar da bağışçısı var.

Zero Waste Jam / Avusturya

Gıda israfına "tatlı" bir çözüm getiriyor. Kalite açısından herhangi bir sorunu olmayan meyve ve sebzelerden **ev yapımı reçeller** üretiyor. Vienna ve Klosterneuburg bölgelerinde hem bağışları kabul ediyor hem de istenirse ürünleri gidip kendileri toplayabiliyorlar. Reçeller bazı mağazalarda ve online olarak satın alınabiliyor.

TURYİD, Paloma Hotels, Asteria Hotels, Marriott Asia, Radisson Blu, Havelka ve Köfteci Ramiz ile işbirliklerimiz sayesinde atık miktarlarını azalttık. Antalya'daki 15 "her şey dahil" otelde de ölçümler yapıldı. İşletmeler için hazırladığımız **Atık Yönetim Kiti**'nin tüm sektöre ulaşmasını sağlamak için www.ufs.com web adresinden işletmelerin ilgisine sunduk.

2014 yılı boyunca "**Sürdürülebilir Mutfaklar**" için sektör profesyonellerine özel düzenlediğimiz ziyaretler, eğitim ve seminerlerle işletmelerin bu konuda harekete geçmelerini sağladık. İşletmelerde atık ölçümlerinin yapılabilmesi için 500'ün üzerinde atık bilgilendirme kitapçığı dağıttık. Web sitemizden indirilen atık kitapçığı materyallerinin sayısı da 10 bine yaklaştı. Atık Yönetimi konusunda çalışmalarımızı 2014 yılında **Yeşil Nesil Restoran Hareketi**'ne taşıdık.

Ev dışı gıda tüketiminde atıkların durumuna dair (miktar, tür vs.) son araştırmalarımız nasıl bir tablo ortaya çıkarıyor?

Gerçekleştirdiğimiz pilot çalışmalar ve sektörde faaliyet gösteren nokta sayısına bakarak bir projeksiyon yapıyoruz. Bu projeksiyonumuza

"Dünya Menü Raporu (World Menu Report) sonuçlarına göre Türk tüketicilerinin %92'si profesyonel mutfaklarda oluşan gıda atıklarından endişe ediyor"

göre **yılda 325 bin ton gıda atığı** oluştuğunu tahmin ediyoruz.

Dünyayla karşılaştırdığımızda Türkiye'de oteller, restoranlar, AVM'ler, okullar vs. gibi büyük miktarlarda gıda tüketiminin olduğu mekanlarda artan yiyeceklerin verimli bir şekilde değerlendirildiğini düşünüyor musunuz? Buna dair iyi örnekler verebilir misiniz Türkiye'den?

Öncelikle atığın kaynağını tespit

etmek son derece önemli. Bir otel veya restoran mutfağını örnek alırsak atık oluşumunu üç ana grupta kategorize edebiliyoruz.

Satınalma ve depolama: Soğuk odaları ve kilerlerden mutfak kullanımına girmeden ve son kullanma tarihi geçmiş, bozulma, hasar vb. sebeplerden dolayı kullanılmadan atılan malzemeler, yarı pişmiş veya pişmiş gıdalar.

Ön hazırlık ve pişirme: Soyma, doğrama gibi ön hazırlık ve yanlış pişirme teknikleri nedeni ile servis edilemeyen, fazla pişirilen veya sipariş verilmediği ve saklanması sağlık açısından sakıncalı gıdalar.

Servis edildikten sonra masa üzerinden veya tabaktan geri gelen gıdalar.

Her işletmenin doğru modeli kendisi için bulması gerekiyor. Örnek vermek gerekirse, Gıda Atığını Önleyelim projesi kapsamında **Paloma Hotels** ile de işbirliği yapmıştık. Paloma Hotels otellerinde ölçümler, Mutfak Üretim Alanları Geri Dönüşüm Gıda Atıkları, Açık Büfelerden Misafir Geri Dönüşüm Gıda Atıkları, Satın Alma ve Stoklamadan Kaynaklı Gıda Atıkları başlıklarında yapıldı.

Paloma Hotels atık ölçümlerinin ilk sonuçlarına göre, grup otellerinde

Hidden Harvest / Kanada
Ottawa'nın meyve ve yeşil ağaçlarında toplanmadığı halde çürüyüp gidecek meyveler, sayıları 1000'i aşan gönüllü tarafından toplanıyor. Bunun için kentteki "izinli" ağaçların gösterildiği sürekli güncellenen bir harita var. Hasat etkinlikleriyle toplanan ürünler, en yakındaki gıda organizasyonuna, özel mülk ağacıysa ev sahibine, gönüllülere ve Hidden Harvest'a paylaştırılıyor. Dördüncü hasat mevsimlerinde ve bugüne kadar 7 tona yakın gıdayı kurtarmışlar.

The Solidarity Fridge / İspanya
Bilbao'nun kenar mahallelerinden Galdakao'da bir kaldırımda duran buzdolabından herkes faydalanabiliyor. Evlerden ya da restoranlardan kalan yemekler ya da kullanılmayanlar, çöp kutusu yerine bu buzdolabına konuyor. Sandviçten mercimeğe ve açılmamış süt kutularına yüzlerce kilo gıda kurtarılmış şimdide dek. Bazı kurallar var: Çiğ balık, et ya da yumurta konamıyor dolaba. Kalan yemeğin üzerinde de ne zaman pişirildiğine dair bir etiket olmalı. Gıdalar bugüne dek geldikleri gün tüketilmiş.

(The Paloma Oceana Resort Hotel, Renaissance Antalya Beach Resort & SPA, Sentido Perissia Hotel) **tabaktan dönen atıklarda günlük yaklaşık %10-12 (50-75 kg) arasında azalma** oldu. Misafirlerin tüketim tercihleri ortaya çıktı (Örneğin, otel misafirleri açık büfeden genellikle garnitür karıştırılmış yemekler yerine daha minimal yemekleri tercih ediyor). Atık yönetiminin düzenli yapılması ve organik atıkların diğer atıklardan ayrıştırılmasıyla birlikte Paloma Grubu, hayvan barınakları ile işbirliği yapabilmeye başladı. Mutfaktan ve tabaktan dönen atıklar ölçüldüğü ve tek bir konteynerde biriktirildiği için çöp torbası tasarrufu sağlandı. Otel başına günlük **çöp torbası tüketimi yaklaşık 40-50 adet azaldı**. Çöp torbası tüketiminin azaltılmasının, Gruba yıl içinde maddi yönden sağladığı tasarruf yaklaşık **25-30 bin lira** düzeyinde olacak.

Yeşil Nesil Restoran Hareketi ile ilgili son gelişmeler hakkında bilgi verebilir misiniz? Kaç restoran dahil oldu, gıda atıkları konusunda nasıl bir ilerleme sağlandı?

Yeşil Nesil Restoran Hareketi, yeme-içme sektöründe süreçleri daha sürdürülebilir hale getirmek ve dönüşüme öncülük etmek için **WWF-Türkiye ve Boğaziçi Üniversitesi** işbirliğiyle başlatılan Türkiye'ye özgü bir sertifika sistemi. Unilever Food Solutions olarak projenin başlangıç aşamasından itibaren destekçisiyiz. Hareket ile atık üretiminin yoğun olduğu yeme-içme sektörüne bilinçli bir tüketim anlayışı kazandırmak, atık miktarını azaltırken oluşan atığı dönüştürmek ve enerji verimliliği sağlamak hedefleniyor. Restoranlardan toplanan veriler ışığında Boğaziçi Üniversitesi'nin yaptığı çalışmalar, gerçekleştirdiğimiz her hareketin doğada ne kadar büyük ayakizleri bıraktığını açıkça ortaya koyuyor. Restoranlarda yapılacak küçük dokunuşlarla büyük etkiyi gösteren çarpıcı veriler var: Bir restoran aşağıdaki uygulamaları gerçekleştirdiği takdirde sağlanacak fayda şu şekilde:

- Tek kullanımlık şekerlerden vazgeçerse, İstanbul'da bu yüzden çöpe giden yıllık 250 ton kağıt, 1000 ton şeker atığı azaltılabilir.
- Su servisinde sürahiye geçerse, yılda 10 bin adet cam ve plastik şişe atığını engelleyebilir.
- Gereksiz tabak değişimi yapmasa yılda 15 ton su tasarrufu sağlayabilir.
- Porsiyon büyüklüğü ve garnitür seçimini müşteriye bıraksa yıllık tabaktan dönen 4 ton atığı engelleyebilir.

Proje kapsamında, restoranlar yaklaşık 100 farklı kriter üzerinden değerlendiriliyor. Bu değerlendirme sonrasında, en az üç alanda (atık, elektrik, su gibi) iyileştirme gerçekleştirdikten sonra "Yeşil Nesil Restoran" diploması almaya hak kazanıyor. Yeşil Nesil Restoran olmaya hak kazanan ve pilot denetimlere katılan ilk restoranlar, La Mancha, Frankie, Sunset, Fenix, Tom's Kitchen ve Kitchenette Kanyon. 2015 yılı sonuna kadar 100 restoranın daha katılımı hedefleniyor. İstanbul dışından, Türkiye genelinden de katılım olmasını arzu ediyoruz.

Share Your Fridge App / Fransa

İspanya'daki benzeri gibi artan yemekler yine bir buzdolabında saklanıyor. Ancak Share Your Fridge Aplikasyonu sayesinde yiyemediklerinizin resmini çekip ne olduğunu yazıyor ve aplikasyonun veritabanına kaydediyorsunuz. Yapmanız gereken arkadaşlarınız ya da komşularınızın gelip dolabınızdakileri seçmesini beklemek.

The Campus Kitchens Project / ABD

Liseler ve üniversitelerle işbirliği yaparak yemekhanelerden artan yemekler kampüs mutfaklarının kullanılmasıyla yeniden değerlendiriliyor. Tamamen öğrenci inisiyatifleriyle yürüyen bir hareket. Öğrenciler işbirliklerini geliştiriyor, gıdaları kurtarıyor, menüleri planlıyor, pişirme vardiyalarını ve dağıtımını organize ediyor, aileler ve çocuklara beslenme eğitimleri veriyor. ABD'de büyük okullardan kırsal alanlardakilere 49 kampüste faaliyet gösteriyor.

Aşırı Tüketim ile Gezegenin de Sağlığını Bozuyoruz

Gıda israfını azaltma mücadelesinin önce gelen isimlerinden, aktivist-yazar Tristram Stuart, İngiltere merkezli çevre örgütü Feedback ile dünyanın dört bir yanında gerekli standartlara uymadığı için “çirkin” kabul edilen gıdaları kurtarmaya yönelik kampanyalar yürütüyor. İsrafın tedarik zincirinin her aşamasında gerçekleştiğini söyleyen Stuart’a göre, öngörüldüğü üzere 2050’de 9 milyon insanı besleyebilmek için küresel gıda üretimini artırmak yanlış olduğu kadar tehlikeli de. Bunun yerine “israfı ve aşırı tüketimi azaltmaya odaklanmak gerekli”. Nihai hedefi ise, gıda sisteminde baştan aşağı bir dönüşüm yaratmak. Stuart ile mevcut durumu ve son dönem gelişmeleri konuştuk.

Gıda israfını önleme çabalarında dünyanın en önemli isimlerinden Tristram Stuart’ın mücadelesi, 15 yaşındayken beslediği domuzlarla başlıyor. Yem almak yerine domuzları beslemek için okul mutfağından ve dükkanlardan topladığı artık yiyeceklerin çoğunun aslında insan tüketimine de uygun olduğunu fark eden Stuart, süpermarketlerin çöp kutularının da taze gıdalarla dolup taşıdığı görüyor. 1600 yılından bugüne vejetaryenliğin kültürel tarihini anlattığı ilk kitabı *The Bloodless Revolution*’ı

2006’da, küresel gıda israfının çarpıcı boyutlarını ortaya koyduğu *Waste: Uncovering the Global Food Scandal*’ı da 2009’da yazıyor. Aynı konudaki TED konuşması bir milyonun üzerinde izleyiciye ulaşıyor. Çevre konusunda kampanyalar düzenleyen **Feedback**’i kurduğu 2009’dan bu yana, yenilebilir ama “çirkin” olduğu için israf edilen gıdalara dikkat çekmek için **Feeding the 5000** (5000 Kişiyi Beslemek) kampanyasıyla dünyanın dört bir yanında bu gıdaları kullanarak ziyafetler düzenliyor. **Gleaning Net-**

work ile ihtiyaç sahiplerine ulaştırmak üzere hasat fazlası ürünleri toplamak için binlerce gönüllüyü seferber ediyor. **The Pig Idea** ile de domuzlara artık gıda verilmesini yasaklayan yasayı değiştirmeyi hedefliyor. Hükümetler, uluslararası kuruluşlar, şirketler, STK’lar ile işbirliği içinde toplumun gıda israfına yönelik tutumunu değiştiriyor. 2011’de uluslararası çevre ödülü **The Sophie Prize**’ı alan Stuart, aynı zamanda Ashoka Fellow, National Geographic’in Yükselen Kaşifi ve Dünya Ekonomik Forumu Genç

Rust Belt Riders Composting / ABD

Cleveland merkezli kooperatif, evlerden, işyerlerinden ya da etkinliklerden kullanılmayan gıda parçalarını toplayarak bunları bisikletlerle kompost yapılacakları yerlere taşıyor. EPA’nın tahminlerine göre ABD’deki evsel gıda atıklarının %24’ü kompost edilebilir malzeme. Bunlar çöplüklere gönderildiğinde çürüme sürecinde metan gazı yayılıyor. Toprak için besleyici olarak kullanırsa hem toprağın sağlığını hem yerel gıda üretimini artırıyor hem de ekolojik ayak izini düşürüyor.

Food Surplus Entrepreneurs Network / Uluslararası

Gıda israfını önlemek için çalışan girişimcilere destek olan uluslararası bir ağı. **Amsterdam, Berlin, Londra, Paris, Brüksel, Budapeşte ve Oslo**’da merkezleri var. Aynı zamanda israfın azaltılması için yerel yönetimlere de destek oluyorlar. **Zero Waste City** projeleri ile yerel yönetimlere çözüm önerileri içeren bir yol haritası sunarken, bunların uygulamaya geçirilmesi aşamasında da işbirliği fırsatları yaratıyor.

Küresel Liderlerinden biri.

“ABD, İngiltere ve Avrupa’nın diğer ülkelerinde israf edilen gıdaların dörtte biriyle dünyadaki 1 milyar aç insanın doyurulmasının, çöpe giden gıdaları yetiştirmek için harcanan suyla da dokuz milyar kişinin evsel su ihtiyacının karşılanmasının mümkün olduğunu söyleyen Stuart, 2050’de 9 milyar insanı beslemek için gıda üretiminin artırılması görüşüne de kesinlikle karşı. Neden mi? Kendisinden dinleyelim...

Gıda israfını azaltma yönünde insanları nasıl harekete geçirdiniz?

Vatandaşlar olarak bizler, gıda sistemini değiştirecek güce ve aynı zamanda sorumluluğa sahibiz. Bu önce evde, evlerimizdeki gıda israfını azaltarak başlıyor. Kim olduğunuzun, neye inandığınızın bir önemi yok, bir nedeniniz olmalı. Amacınız paradan tasarruf etmek olabilir, israf etmezseniz tasarruf edersiniz. Ya da dünyanın başka bir yerindeki açlık konusunda duyarlısınızdır. Ve israfı azaltırsanız, dünyanın başka bir yerinde gerçekten ihtiyacı olan insanların o gıdaya erişimini sağlarınız. İşin elbette çevresel boyutu da var. Gıda israfının ekonomik, çevresel ve sosyal etkisini içeren büyük resmi göstererek insanların

“Tedarik zincirlerinde israf edilen gıdalarla ilgili çalışmaya başladık ve kampanyalarımızla süpermarketlerin kozmetik standartlarla ilgili düzenlemelerini değiştirmeyi başardık. İsraf inanılmaz ölçüde azaldı. Üstelik bunun kimseye bir maliyeti de olmadı”

motive edilebileceğine, günlük gıda seçimleri konusunda farkındalık yaratılabileceğine inanıyorum. Bu etkiler de hem yerel hem de küresel olarak mevcut.

Dünya nüfusunun artışı, gıdaya erişememe, iklim değişikliği gibi faktörler nedeniyle gıda üretiminin artırılması gerektiği savunuluyor. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Bugün dünyada üretilen gıdanın üçte biri israf oluyor. Zengin ülkelerin insanları kendi ve gezegenin sağlığı için iyi olandan çok daha fazla gıda tüketiyor. Özellikle de et ve süt ürünlerini. Dolayısıyla 2050’de 9 milyar insanın nasıl besleneceği sorununa baktığımızda, atılacak ilk adım, gıda israfını ve zengin ülkelerdeki aşırı tüketimi, et ve süt ürünlerinin üretimini azaltmak. Bütün bu diyalogun en tehlikeli noktası küresel gıda üretiminde çok büyük artışa ihtiyacımız olduğunu öne sürmek. Ne yazık ki birçok insan

bunu söylüyor. Bu sadece yanlış değil, küresel gıda güvenliği için de en büyük tehdit, çünkü gıda üretimini artırmak, tarım arazilerinin genişlemesi demek. Bunu da ancak dünyanın ormanlarını baltalayarak yapabilirsiniz. Bunu yaparak hem gezegenin insan nüfusunu besleyebilmesini, hem de diğer türlerin yaşam alanlarını baltalamış oluyorsunuz. Bu nedenle çok karşıyım. Odaklanmamız gereken israfı ve aşırı tüketimi azaltmak.

Bugüne kadar gıda israfına dair sizi en şaşırtan olay ne oldu?

Hayatımı dünyayı gezerek gıda israfıyla ilgili durumları incelemek ve çözüm yolları aramakla geçiriyorum ama yine de her defasında şaşırmaya devam ediyorum. Feedback ile **Batı’daki süpermarketlerin tedarik zincirlerini** inceliyoruz. Buralarda yıl boyunca satılan meyve ve sebzelerin çoğu Latin Amerika ve Afrika’dan geliyor. Ekip arkadaşlarım Kosta Rika, Panama ve Guate-

Boulder Food Rescue / ABD

30 yaşın altındaki üç arkadaşın girişimi olarak başlatılan Boulder Food Rescue, Ağustos 2011’den beri hem gıda israfını önüyor, hem de lojistik nedeniyle çevreye verilen zararı. Çöpe gidecek gıdayı çeşitli kurumlar aracılığıyla evsizlere ve düşük gelirli topluluklara ulaştırırken, bunu da bisikletle yapıyorlar; böylece hem gıdaları kurtarıyor, hem de karbon emisyonuna neden olmuyorlar. Faaliyete geçtikleri ilk 20 ayda 148 ton sağlıklı, taze gıdayı kurtarmışlar.

Food Blessed / Lübnan

2012’de kurulan organizasyon, şirketler ve sivil toplumla çalışarak hem gıda israfının azaltılmasına yönelik farkındalık yaratıp çözüm yolları sunuyor, hem de topluluk temelli bir yaklaşımla, gönüllüleri ve stratejik ortakları aracılığıyla etkinliklerden kalan yiyecekleri toplayıp sayıları 200 bini bulan ihtiyaç sahiplerine ulaştırıyor.

mala'dayken ben de Kenya'daydım. Bu ürünlerin geldiği tarlalarda incelemeler yapıyorduk. Bazı tedarik zincirlerinde Kenya'da üretilen gıdanın neredeyse yarısının süpermarketlerin kozmetik standartlara yönelik tamamen saçma ve gereksiz politikaları ya da son anda yapılan iptaller yüzünden israf edildiğini gördük. Bu ürünleri Kenya'daki küçük ölçekli çiftçiler üretiyor. Onları yetiştirmek için para harcıyorlar, arazi ve su kullanıyorlar. Ve süpermarketlerin bu politikaları yüzünden bütün hasat ziyan oluyor. Tarlada çalışan insanlarla konuştuk. Günde 2 dolardan az paraya çalışıyorlar. Ürün imha edildiğindeyse hiç para alamıyorlar. Bu da ailelerini geçindirememeleri, çocuklarını okula gönderememeleri demek. Bizim yüzümüzden oluyor bunlar ve ben kimsenin buna tamam diyeceğini düşünmüyorum. Tedarik zincirlerinde israf edilen gıdalarla ilgili çalışmaya başladık ve kampanyalarımızla süpermarketlerin kozmetik standartlarla ilgili düzenlemelerini değiştirmeyi başardık. İsrاف inanılmaz ölçüde azaldı. Üstelik bunun kimseye bir maliyeti de olmadı. Kolaylıkla çözülebilecek bir durum ama bunun için hâlâ kampanya yapıyor olmak beni hayal kırıklığına

uğrattıyor. Bundan sonra, kampanya düzenlemememize gerek kalmadan büyük işletmelerin bu sorumluluğu alması lazım.

Hangi ülkeler hükümet politikaları düzeyinde mücadele ediyor gıda israfıyla?

İngiltere ve Fransa bu konuda çok şey yapıyor. Ama kısa bir süre önce beni gerçekten çok şaşırtan ve etkileyen bir ülke oldu: ABD, yani en fazla israf yapan ülke. İhtiyacı olandan daha fazla yiyor ve gıdanın %40'ını da çöpe atıyor. Birkaç aydır ABD'de çalışıyoruz. Kamuoyunda gıda israfının azaltılması yönünde kitlesel bir talep var. Artık büyük şirketler ve hükümetin kendisi de bu sorunla mücadele için harekete geçiyor. Birleşmiş Milletler Eylül ayında Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nden biri olarak 2030 yılında gıda israfını yarı yarıya azaltma hedefini duyurdu. ABD, 2030 yılında kendi ülkesindeki israfı yarıya indireceğini taahhüt eden ilk ve şimdiye kadar da tek ülke oldu. **ABD Tarım Bakanlığı (USDA)** ve **Çevre Koruma Ajansı (EPA)** işbirliği yapıyor bu konuda. Geçen ay bir açıklama yaparak ABD'nin bu hedeflerini açıkladılar. Bunun telaffuz edilmesi bile çok büyük bir adım.

Önümüzdeki 12 ay ABD'de çalışmalar yürüteceğiz.

Başka neler var önünüzde? Bir sonraki adımınız ne olacak?

Gıda israfı benim için iki anlama geliyor. Birincisi çözülmesi gereken kitlesel bir sorun ve evet, bunu çözebiliriz. Daha da önemlisi gıdanın sürdürülebilirliği meselesinin bütününe açılan bir pencere insanlar için. Bu meseleye dahil olduklarında dünyanın ürettiği gıdanın üçte birini israf etmenin neden kötü bir şey olduğunu anlatmaya ihtiyacımız kalmaz. İnsanlar dahil olduktan sonra onları bütün gıda sisteminde bir yolculuğa çıkarmak istiyorum. Bence şu anda gıda üretimi insanlığın doğaya yaptığı tek ve en büyük olumsuz etki. Seragazi salımları, temiz su kullanımı... Aynı zamanda dünyanın küresel açlık ve iklim değişikliği gibi büyük sorunlarının üstesinden gelmek için de büyük bir fırsat söz konusu. Tarım alanlarını, gezegeni kurtaracak şekilde yönetebiliriz. Avrupa ve ABD'de çiftçilere dünyanın kötülüğüne neden olacak değil, iyiliğine götürecektir teşvikler verebiliriz. Bir sonraki adım, gıda israfını, baştan aşağı dönüşmesi gereken gıda üretimi sisteminin sadece bir semptomu olarak görmek.

Cropmobster / ABD

Gıda israfının sadece marketlerle ilgili olmadığından yola çıkan Kaliforniya'daki Bloomfield Farms'ın genel müdürü Nick Papadopolous, Cropmobster platformunu kurarak çiftçilerin, ürün fazlalarını kullanabilecek organizasyonlarla bağlantı kurmasını sağlıyor. Cropmobster bir yandan açlık ve gıda israfıyla mücadele ederken diğer yandan çiftçilerle yerel topluluklar arasındaki bağları güçlendiriyor.

Inglorious Fruits and Vegetables / Fransa

Fransa'nın üçüncü en büyük süpermarket zinciri Intermarché'nin başlattığı kampanyanın amacı "gerekli" standartları

taşımayan gıdaları %30 indirimle satmak. Büyük bir reklam kampanyası yürüten zincir sayesinde tüketiciler aynı ürünü daha ucuza alıyor, üreticiler de normalde çöpe gidecek ürünleri için para kazanıyor. Kampanyanın başarısına dair bazı rakamlarsa şöyle: İlk bir ayda 21 milyon kişiye ulaşıldı. Mağaza başına ilk iki günde 1,2 ton gıda satıldı. Zincirin beş rakibi daha benzer bir uygulama başlattı.

“Bunlar Artık Satılmaz”lardan 100 Kişilik Sofralara...

Dünyada “Food Not Bombs” adıyla gerçekleşen eylem biçiminin Türkiye’deki ayağını oluşturan Bombalara Karşı Sofralar “Savaşı/yoksulluğu körükleyen devletlere, israfa, doğa/hayvan sömürüne ve tüketim kültürüne kazan kaldırıyoruz” sloganıyla manavlarda “satılmaz” denen, yollara atılmış ama yenebilecek meyve-sebzeyi toplayarak sofralar kuruyor.

Bombalara Karşı Sofralar Türkiye’de ne zamandan beri faaliyet gösteriyor? Bugüne kadar nerelerde, kaç sofra kuruldu?

Bombalara Karşı Sofralar olarak 2013 yılının sonlarında ilk faaliyetlerimizi gerçekleştirmeye başladık. Tepebaşı’nda (Beyoğlu), Fatih’te, Kadıköy’deki Don Kişot, Samsa ve Caferağa işgal evlerinde, İstanbul Üniversitesi’nde, İTÜ Maden İşgali’nde, çeşitli eylemlerde ve pek çok kez Galatasaray Meydanı’nda sofralar kuruldu. Bunun dışında Ankara ve İzmir’de bu tarz eylemliliklerde bulunan arkadaşlar oldu. Bu sofraların tamamı düzenli ve aynı insanlardan mütevellit değildi; o yüzden bir sayı vermek zor ama 150’nin üzerinde sofranın kurulduğunu tahmin edebiliriz.

Malzemeleri nasıl topluyorsunuz? Gönüllüleriniz kimlerden oluşuyor?

Malzemelerimizi “Bunlar artık satılmaz” deyip, kenarı eğrilmiş, bir ucu çürümüş meyve-sebzeyi çöpe atacak olan manavlardan alıyoruz. Bunun dışında çöpleri karıştırıyoruz, yol kenarına çöp niyetine bırakılan meyve-sebzeyi alıyoruz, yenebilecek kısımlarını temizliyoruz ve pişiriyoruz. Gönüllülerimiz asgari

Share My Dabba / Hindistan

Mumbai’de 1,6 milyon insanın karnı doyarken sokakta yaşayan 200 bin çocuk aç. Share My Dabba, sefertaslarında yenmeden bırakılmış yemekleri bu çocuklara dağıtan bir inisiyatif. Bu sefertaslarının üzerine “share” yazan bir yapıştırma konuyor. Bir yerde toplanan sefertaslarından üzerinde yapıştırma olanlar ayrılarak yaklaşık 5000 bisikletli dağıtıcı tarafından çocuklara ulaştırılıyor.

Food Scraps Club! / ABD

Kaliforniya’nın San Jose kentinde başlatılan pilot program evsel gıda atıkları için tasarlanmıştır. Çöp kutuları, bir kısmına diğer çöpler, bir kısmına da meyve sebze kabukları gibi gıdaların kullanılmayan kısımlarının atılabildiği iki bölüme ayrılıyor. Projeye katılım gönüllü, toplanan gıda atıkları da hayvan yemlerinde kullanılmak üzere işlemden geçiyor.

“Sofradan karnı acıkan herkesin yolu geçiyor, illa “ihtiyaç sahibi” olmasına gerek yok. Yoldan geçen ve kalabalığı merak eden, haberli gelen, derinlemesine haberi olan ve olmayan herkes...”

müştereklerde (israfın sistemle yakından ilişkili olduğunu düşünen, tahakküm ve ayrımcılık karşıtı) birleştiğimiz insanlardan, yani yol arkadaşlarımızdan, tanıdıklarımızdan ve Sofralar’ı duyup gelen, emek olarak katkıda bulunmak isteyen kişilerden oluşuyor.

Bugüne kadar aksi halde çöpe gidecek kaç kilo civarında malzeme topladınız?

2014 Ocak’tan beri yaklaşık her hafta, haftanın sadece bir gününü ayırarak, İstanbul’un bir semtinden (Tarlabaşı-Taksim) 60 kişiye sıcak yemek hazırlamaya yetecek kadar malzeme çıkardık. Bunun dışındaki sofralarda da bazen 100 kişiden fazlasına, bazen de 5-10 kişiye yemek çıktığı oldu. Tabii ki bizim de yemekten artan malzememiz oldu; onların yenebileceklerini dağıtarak israfı sifıra indirmiş olduk.

Bu sofralardan kimler faydalanıyor?

Hayatta kalmak için yemek yemek zorunda olan herkes. Temas ettiğimiz insanlarla ortaya çıkardığımız şeyin salt bir fayda sağlamanın ötesinde olduğunu düşünüyoruz. Üstü örtülme-ye çalışılan ve değerlendirilmeden çöpe gönderilen yiyeceklerden kadın tacizine, hayvanların tüketim malzemeleri için öldürülmesine, faşizme, her türlü özcülüğe alttan alkış tutan, aile takıntısına, istikrara takık sistemin içini keşfetmeye ve birlikte bunu ifşa etmeye çalışıyoruz. O yüzden sofradan yolu geçen insanlarla yiyecek dışında başka bir şeyi, bir yaşam tahayyülünü paylaşmaya çalıştığımızı-

zı düşünüyoruz. Sofradan kimlerin yolu geçiyor diye tekrar sorabiliriz: Karnı acıkan herkes. İlla “ihtiyaç sahibi” olmasına gerek yok. Yoldan geçen ve kalabalığı merak eden, haberli gelen, takipçimiz olan, Sofralar’ın ne olduğundan derinlemesine haberi olan ve olmayan herkes...

Sofraları tüm Türkiye’ye yaygınlaştırmaya yönelik planlarınız var mı?

Sofralar hiyerarşi karşıtı ve yerel bir çaba. Uzmanlaşmanın veya emir-komuta zincirinin karşısında kolektif örgütlenme ağlarını savunuyoruz. O yüzden merkezi

Stop Wasting Food / Danimarka

Salina Juul, 2008 yılında israfın en büyük kaynaklarından biri olarak gösterilen tarlalar ya da marketlerin aksine çöp tenekelerindeki gıdaları gördükten sonra tüketicileri

hedeflemiş. Önce bir Facebook grubuyla başlamış, sonrasında hareket Danimarka’nın gıda israfını önlemek için çalışan en büyük kâr amacı gütmeyen tüketici hareketine dönüşmüş. Kampanyalar ve medya aracılığıyla tüketicilere israfı önleyecek yöntemler sunulmuş. Sonuç: Gıda israfı beş yıl önceye göre %25 azalmış.

Food Recovery Network / ABD

Maryland Üniversitesi’nden Ben Simon tarafından 2011’de başlatılan proje bugün ABD’nin 26 eyaletinde 100 koleje ulaşmış durumda. Ekipler, kampüs yemekhanelerinden yenmemiş gıdayı toplayarak barınaklara, kiliselere ve gıdaya erişemeyen insanlar için çalışan diğer programlara başırlıyorlar. Bir kafeteryadan daha önce çöplük ya da kompost merkezlerine giden 90 kilogram gıda fazlası 150 kişiye ulaşabiliyor. İki yıl içinde 120 tonun üzerinde gıda ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmış. Hedefleri 2018’de modeli 1000 kampüse yaygınlaştırmak.

bir otorite gibi davranıp başka bölgelerde “franchise”lar açmaya yönelik davranmamız çok sağlıklı olmaz. Şimdiye kadar da öyle oldu; Tepebaşı’ndan başka sofralarda Tepebaşı’ndaki kolektiften bazen kimse olmuyordu; bazen de destek amaçlı ya da tecrübe paylaşımı talebi üzerine gidiyoruz. Her yerelin kendi benzer pratiklerini doğrulabileceğini görebiliyoruz. İster tarıma, ister bilgiye dayalı üretim olsun; israf her yerde.

Genel olarak israfın önlenmesine dair yorumlarınız, önerileriniz.

Kendi kendine yeterliğin ve kişinin ihtiyaçlarını karşılamasına yönelik öz-üretimin her alanda (yiyecek, kıyafet, teknolojik alet, barmak paylaşımı) inşa edilmesi. Bilginin ve bilimin özgür paylaşımı; uzmanlaşmaya son verilmesi. Sürdürülebilir piyasa ekonomilerinin, yeşil ekranların, “çevreye duyarlı” şirketlerin, resmi önlemlerin yarattığı illüzyonlara kapılmadan halkın kendi ekolojik alternatiflerini ortaya koyması. Popülerleşen tüm bu iyicil şirket ve iyicil ürün sunumlarının asla çözüm olmadığını, dünya kaynaklarının asgari ihtiyaca göre değil kâr odaklı tüketildiğinin üzerinin örtülmesine izin verilmemesi. Kendini saklama-

“2014 Ocak’tan beri yaklaşık her hafta, haftanın sadece bir gününü ayırarak, İstanbul’un bir semtinden (Tarlabaşı-Taksim) 60 kişiye sıcak yemek hazırlamaya yetecek kadar malzeme çıkardık”

yan düşmana karşı yolunuzu daha net çizebilirsiniz ama bir şirketin “biz çevreyi koruyoruz” imajı oluşturup kendi kâr-sömürü döngüsünü biraz daha farklı bir boyutta sürdürmesi daha sinsi bir hamledir. Tüm bunu özetlemek gerekirse, **bir şey satın almadan önce beş kere düşünün**, çevreden bulun, eldekini tamir edin veya çok lazım değilse o eşyayı-yiyeceği de edinmeyiverin. Bildiklerinizi insanlarla aktarın, mahallenize takas pazarları açın, apartmanınızın önüne **“evde fazla var, tüketemeyeceğim, isteyen al-sın”** şeklinde gıda kutuları koyun. İsrاف sömürüden bağımsız değildir, Brezilya’nın köyündeki çiftçi

Carlos’un kahve çekirdeklerinin hikayesini anlatıp bunu bir pazarlama stratejisi haline getiren butik kahve markaları misali pazarlama hikayelerine de kanmayın. “Fair-trade” (adil ticaret) asla adil olmadı. Bu sistem kendisini borç yaratarak idame ettiriyor. İnsanlar borcun sembolik göstergesi olan para olmadan yaşayamayacağını düşünüyor. Bir yandan bir grup insan asla harcamayacakları parayı ellerinde tutarak israf yaratıyor; bir yandan da insanlar yapay ihtiyaçların kancasında harcayarak israf yaratıyor. Borç üreten bir üretim ve dolaşımdansa ihtiyaç karşılayan bir döngü yaratacağız. Doğanın bize öğrettiği gibi...

The Transition Cafe / Galler

Yerel işletmelerden ve bireylerden toplanan, aksi halde çöpe gidecek, son kullanım tarihi geçmiş olsa bile yemeye elverişli gıdalardan yemek yapan bir kafe. Personel ve gönüllüler hijyen standartları ve gıda güvenliği konusunda eğitim alıyorlar, kafenin gıda hijyeni belgesi de var. Raf ömrü kısa olan meyve, sebze, süt ürünleri, hamur işleri ve bir miktar da et kullanıyorlar. Aşçılar ne geleceğini bilmediklerinden oldukça yaratıcı olmak zorunda!

Harvest Power / ABD

Harvest Power “Balkabağını enerjiye, israfı servete çevirme” felsefesiyle gıda atıklarından enerji üretiyor. Florida, Walt Disney World’de de bir tesisleri var. Burada parklardan ve otellerden artan gıdayı işliyor ve sonra Disney’e enerji olarak satıyor. Öğütücülerinde bir aylık bir gıda atığını işleyerek yılda 3000 ev için enerji üretebiliyorlar.

Çöp Karıştırmanın Felsefesi: Freeganizm

Bisikletle çıktıkları yolculuklarında para kullanmaktansa insanların yenilebilir olmasına rağmen çöpe atmayı tercih ettiği yiyeceklerle besleniyorlar. Amaçları çöpe atılan yiyeceklerle iki kişinin karnını nasıl doyurabildiğini göstererek farkındalık yaratmak. “Her gün milyonlarca insanın aç kalmasına rağmen, tonlarca yemeğin çöpe atıldığı gerçeği yanı başınızda, buna şahit olmak isterseniz akşam vakitlerinde bir lokanta çöpünün önünden geçmeniz yeterli olacaktır” diyen Filiz ve Rüzgar Yolgezer, önceleri şüpheyle baktıkları, zamanla bir yaşam felsefesine dönüştürdükleri deneyimlerini paylaşıyorlar.

 Filiz YOLGEZER, Rüzgar YOLGEZER

Freegan, free ve vegan (hayvansal ürün tüketmeme) kelimelerinin birleşimi ile ortaya çıkmış bir tanım. Free hem bedava, hem de özgür anlamında. Hem ücretsiz gıda, hem de kişilere dayatılan tüketici rolünün dışına çıkmak demek. Sisteme zaman ve emek satmamayı seçip, kullanılabilir ve yenilebilir -asında çöp olmayan- çöplerle hayatlarını idame ettiren, kira vermeyen, benzin yakmayan birtakım “çılgin

insanlar” kendini bu adla anıyor. Aralarında üniversite öğrencileri, sanatçılar hatta ünlüler de var. Freeganizm, bizim deyişimizle “çöpçülük”, yolculuğumuzda önemli bir yer tutuyor. Çünkü yolculuklarımızın (2014 Parasız Avrupa Turu, 2015 Türkiye Masal Tohum Turu) büyük bölümü cebimizde beş kuruş olmadan geçiyor. Ve emin olun cebinizde para olmadığında kafanız daha rahat oluyor.

Yolda ekipmanlar haricinde iki ihtiyacımız var: Yemek ve su. Her yerde bize evini açıp yemeğini paylaşacak insan çıkmıyor. Böyle olunca yiyecek bulmak gerekiyor. Avrupa’da gördük ki, hayat standartları çok yüksek olduğu için (!), insanlar lekeli muz bile yemiyorlar. Doğrudan çöpe... Türkiye’de durum daha merhametli olsa da, çöpe giden gıda yine çok fazla. Acaba şu aç insanları ve lekeli muzları nasıl buluşturursak?

Son Kullanma Tarihi Yasası / Fransa

Bu yıl çıkarılan bir kanunla Fransa’da süpermarketler son kullanma tarihi yaklaşan ve satılmayan gıdaları yardım kuruluşlarına bağışlamak zorunda kalacak. Kanuna uymayanlara 75 bin euro para cezası verilecek. Yasayla birlikte 2025 yılına kadar ülkede gıda israfının ortadan kalkması öngörülüyor. Yasanın mimarı **Arash Derambarsh** şimdi diğer Avrupa ülkelerini de ikna etmeye çalışıyor, başarılı olacak gibi de. Zira Avrupa Parlamentosu Temmuz ayında, AB ülkelerindeki

süpermarketlerde alıcı bulmayan gıda ürünlerinin çöpe atılmak yerine hayır kurumlarına verilmesini sağlayacak düzenlemeler getirme çabısında bulundu.

Juice Cube / İngiltere

İngiltere de her yıl 540 bin ton yenilebilir meyve ve sebzenin israf edildiğinden yola çıkarak 2013’ten bu yana bu gıdaları sağlıklı meyve sularına, salata ya da atıştırılmalıklara dönüştürüyorlar. Her hafta 100 kilo meyve ve sebzeyi

kurtarıyorlar. Ekim 2014’ten Ocak 2015’e haftada 500’den fazla meyve suyu servisi etmişler. Hem israfın önlenmesi hem de sağlıklı beslenmeye katkı sağlayan Juice Cube birçok kurum, girişim ve bireyle işbirliği yaparak etkisini artırmaya çalışıyor.

Çok Para Kazanan İnsan Neden Çöp Karıştırır?

Freeganist yaşam tarzından önce, bu işin felsefesi önemli. Bu yüksek eğitilmiş insanlar, neden çöp karıştırıyor? Yani çok para kazanıp, en janjanlı ürünleri bol bol tüketebilecekken, neden? Burada başka seçeneği olmayan insanları değil; para kazanabilip patronlarına daha da çok para kazandırabilecekken, bunun zıddını tercih eden insanların düşüncesini kavramaya çalışalım. **Zira çöp karıştırmak, ilk çöp kutusundan beri olan bir gerçek.**

Freeganist felsefe, içinde gönüllü işsizlik, hayvan hakları ve doğa aktivizmi, tüketim karşıtlığı gibi kavramları barındırıyor. Şirketlerin daha çok kâr etmeleri için değil, kendi için çalışmak ve zamana sahip olmayı vurguluyor. Para kazanma ve harcamayı reddetme (satın almama, kira ödememe vs.), hayvansal ürün yeme ve kullanmayı reddetme, doğaya zararlı herhangi bir eylemden kaçınma...

Peki satın almadan, kira ödemedi nasıl yaşıyor bu insanlar? İsraf edilen yiyecekleri, kullanılabilir eşyaları çöpten veya çöpe girmeden toplama, boş bina ve arsalarla hayat verme, ulaşımda kas gücüne dayalı çözümler bu amaçta izlenen temel yollardan...

Son kullanma tarihi, şekil ve görünüşü sebebiyle çöpe ayrılan market ürünleri bu insanların yiyecekleri oluyor. Konserveyi son kullanma tarihinden hemen sonra tüketmek, tıpsız bir elmayı, hafif kararmış bir muz yemektir... Zor değil, sadece yemeden önce iyi temizlemek, iyi pişirmek lazım.

Boş bina ve arsa yerleşimleri de kira ödememek konusunda yardımcı oluyor. Terk edilmiş bir bina veya arsa, yerleşmek için uygun. Yerleş, yaşam alanını güzelleştir ve yaşa. Avrupa genelinde oldukça yaygın. Türkiye’de de sahip olduğu arsaları, evi paylaşacak insanlar var. “Gelin hep beraber yaşayalım ve direnelim” diyorlar. Tarım yapabilecek alan (toprak olan her yer) varsa, permakültür (sürdürülebilir, organik tarım), gerilla bahçeciliği, tohum topları gibi teknikleri uygulanarak üretime de geçilebiliyor. Zaten freegan felsefesinin de nihai amacı bu: **Sistemin dışından el sallamak...**

Ulaşım konusunda da daha yeşil ve kas gücüne dayalı çözümler buluyor freeganlar. Otostop, bisiklet, paten ve kayak oldukça yaygın. Hem yeşil, hem masrafsız, hem de çok daha eğlenceli. *Freecycle*’dan (ücretsiz eşya paylaşımı) ikinci el bir bisiklet bulmak, onarıp kullanmak iyi

bir seçenek. Hatta o bisikletle uzun yollar gitmek...

Bu tüketim zincirine girmeme sonucunda zamanımız bize kalmış oluyor, çöp üretimi ve israf azalıyor, dünya daha yeşil oluyor ve para harcamayı sistemi desteklemiyoruz. Bağımsız oluyoruz.

İlk Dalışı Amsterdam Pazarında Yaptık

Tohum ve Masal Turu kapsamında öğrencilerle yaptığımız bir söyleşide sekiz yaşındaki bir çocuktan konu üzerine şöyle bir soru gelmişti: Ya çöpten hastalık kaparsanız? Ya insanlar çöpte bulduğunuz şeylerin üstüne tükürmüşse? Bir diğeri de, “iğrençsiniz” diyerek son noktayı koymuştu.

2014 yılında bisikletle yaptığımız Avrupa Turu sırasında bolca çöpten yemeye başlamıştık. Çünkü karnımız açtı ve hiç paramız yoktu. Yani bu durum hem işin felsefesinden, hem de ihtiyaçtan doğdu. Para kullanmadan karnını doyurma yöntemlerine İstanbul’da yaşadığımız yıllardan alıştık ve işte Avrupa Turu’nda parasız geçen aylar boyunca bu tecrübelerimizin meyvesini yiyecektik.

Yoldaki ilk çöp dalışını **Amsterdam** pazarında yaptık. Bunun için birkaç

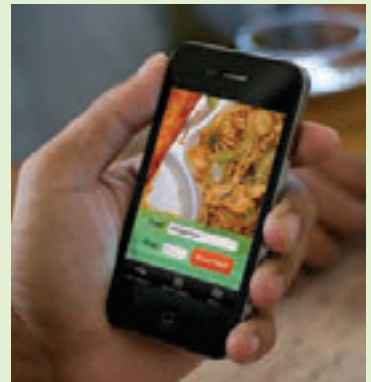

Last Minute Market / İtalya

Satılmamış ama yenebilen, kozmetik nedenlerle süpermarketler tarafından reddedileceği için hasat edilmeyen gıdaları, ihtiyacı olanlar ve yardım kuruluşlarıyla buluşturuyor. Bolonya merkezli ama İtalya’nın 40 kasabasında daha faaliyette. Fikir, Tarım Fakültesi Dekanı Prof. Andrea Segrè öncülüğünde Bolonya Üniversitesi’nden çıkmış. 2008’den bu yana sadece süpermarketlerden 170 ton yenebilir gıda toplamışlar, bunun parasal değeri 646 bin euro. Modelin bütün İtalya’da uygulanması halinde kazancı 928 milyon euronun üzerinde olacağı belirtiliyor. Bu da 636 bin insan için üç öğün yemek demek.

Leftover Swap / Aplikasyon

Tıka basa doydunuz ama tabağınız hâlâ dolu, kalanı çöpe atmak istemiyorsunuz ama ertesi gün bunları yemek de istemiyorsunuz. Bu aplikasyon sayesinde yiyemediğinizin resmini çekip ismini belirttikten sonra komşularınızla paylaşabiliyorsunuz. Yiyeceklerin uygun şekilde saklanmış ve taze olması gerekiyor elbette. Karnı aç olanlar için de ucuz, hızlı erişilebilen bir öğün olmanın yanında topluluk bağlarını da güçlendiren bir uygulama.

ön hazırlık gerekti. O gün internetten tanıştığımız Nathan'ın evinde kalıyorduk. Nathan'a halk pazarının hangi gün kurulduğunu, polislerin çöp toplayanlara karışıp karışmadığını ve son olarak da çöpten istediği bir şey olup olmadığını sorarak pazarın yolunu tuttuk.

Yanımızda iki büyük bisiklet heybesi ve iki de kumaş çanta vardı. Bitiş saatine bir saat kala pazara vardık. Bir süre etrafı kolaçan ettik. Pazar da şekli ve rengi yüzünden satılmayan veya yarı çürük sebzelerin çöpe atılması için biraz daha beklememiz gerekiyordu. Biz de tezgahın altında bulduğumuz iki elmayı ısıra ısıra kanalın kıyısında oturup bekledik. Nihayet pazarın bitiş saati geldiğinde bizim de çöp dalışımız başlamıştı. Fakat daha pazarın çöpüne varmadan bizim heybeler dolmaya başladı, çünkü pazarcılar satılmayan meyveleri tezgahlarda bırakmışlardı. Tezgah altından topladığımız yemekler arasında neler yoktu ki: karnabahar, avokado, beyaz havuç, soğan, patates, kavun, kiraz, domates, kereviz ve dahası. Bir yandan bu yiyeceklerin neden çöpe atıldığına şaşarken, bir yandan da heybelemizi dolduruyorduk. Çöpün oraya vardığımızda sadece bir çantamız boş kalmıştı ve çöp tepelemesine

yiyeceklerle doluydu.

Gözümüze yarı kesilmiş, kocaman iki ananas ilişti. Çöp yığınları arasından geçip ananasları aldık, çantadan bir çakı çıkarıp üst kısmını kesip tekini oracıkta bitiriverdik. Eve vardığımızda topladıklarımızla güzel bir ziyafet çektik. Tıka basa yememize rağmen, bir hafta yetecek kadar daha yemek kalmıştı dolapta. Nathan'a verebileceğimiz en güzel hediyeyi de vermiş olduk böylece.

Çikolata Bile Çıktı!

Çöp dalışı bazen gerçek anlamıyla bir "çöpe dalma anı" da olabiliyor. Mesela yine paramız olmadığı ve çok aç olduğumuz bir gün, **Macaristan** sokaklarında aylaklık yapıyorduk. O gün mola verdiğimiz yer şehir merkeziydi. (**İpucu:** Çöp dalışı için en uygun yerler şehir merkezleridir. Çünkü yenebilir olmasına rağmen çöpe atılan çok daha fazla yiyecek bulabilirsiniz şehirlerde.) Bir yandan gezerken bir yandan da çöp kutularına bakıyor, dişimize göre bir şey olup olmadığını kontrol ediyorduk. Önce çöpün yanma asılmış bir poşet ekmek bulduk. Onunla biraz karnımızı doyurduktan sonra başka bir çöpte koca bir kalıp çikolata bulduk. Canımız tatlı çekerken, çöpten çikolata bulmak

Çöp Karıştırmak İsteyenler İçin İpuçları

Freeganlığı sevdiyseniz ve yemeğinizi de çöpten toplamak isterseniz işte size altın kurallar:

- 1- Çöp dalışınızı marketlerin ve pazarların kapanış saatine getirin.
- 2- Çok ezilmiş veya kokmuş yiyecekleri bırakın.
- 3- Günlük üretim yapan fırınlara artık yiyecekleri olup olmadığını sorun.
- 4- Etrafta size öğreterek bakanları önemsemeyin.
- 5- Gerektiğinde eldiven kullanın.
- 6- Çöp karıştırırken etrafı dağıtmayın. Nasıl bulduysanız öyle bırakın...

tarif edilemeyecek bir mutluluk olmuştu bizim için.

Başka yöntem ise şöyle: Kapanış saatlerine yakın günlük üretim yapmakla övünen fırınlara, pastanelere uğrayıp satılmayan yiyecekleri olup olmadığını sorun. Şimdiye kadarki tecrübelerimize bakacak olursak gün sonunda pastanelerin elinde epey yiyecek kalıyor. Karnımızın aç olduğunu söyleyip yiyecek istemekten çekinmeyin. Çünkü genelde çoğu çöpe gidiyor. Bazı satıcılar ise kalan yiyecekleri barmaklara yolladığını söylüyor. Bu elbette daha güzel bir seçenek... ○

Food Cowboy / Aplikasyon

Gıda israfının bir nedeni de dağıtıcıların mağazaların kabul etmediği gıdayı nereye ulaştırabileceklerini araştırarak zamanları olmaması. Buradan yola çıkarak oluşturulan cep telefonu uygulaması tüm tedarik zincirini birbirine bağlıyor. Çiftçiler, nakliyeciler, süpermarketler, restoranlar, pazarlar, en yakındaki gıda bankaları ya da hayır kurumları birbirleriyle iletişime geçip en hızlı şekilde fazla gıdayı ihtiyaç olan noktaya ulaştırılmasını sağlıyor.

Robin Hood Army / Hindistan-Pakistan

Hindistan'ın sıcak havası nedeniyle meyve ve sebzeler çok uzun süre tezgahta kalamıyor. Daha iyi tarım, nakliye ve depolamaya da yeterli yatırım yapılmıyor. Bu da küçük çiftçilerin gelir kaybetmesi, yoksul tüketiciler için de daha yüksek fiyatlar demek. Robin Hood Army gönüllü temelli bir organizasyon. Pakistan ve Hindistan'da evsizlere, barınaklarına, yetimhanelere ve devlet hastanelerindeki hastalara fazla gıdayı ulaştırıyor. Maddi bağış kabul etmiyor, sadece zamanınızı istiyorlar. 14 kentte her gece 4500-5000 ihtiyaç sahibine ulaştırıyorlar.

T.C.
BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Verimlilik Genel Müdürlüğü

SURDURULEBİLİR ÜRETİM SEMPOZYUMU 2015

Sanayide Su Verimliliği

16 Aralık 2015
Dokuz Eylül Üniversitesi
Alsancak/İzmir

- 09:30 - 11:00 Açılış Konuşmaları**
Prof. Dr. Necdet Alpaslan | Dokuz Eylül Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü
Anıl Yılmaz | Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Verimlilik Genel Müdürü
Ender Yorgancılar | EBSO Yönetim Kurulu Başkanı ve TOBB Başkan Yardımcısı
Prof. Dr. Mehmet Füzün | Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörü
Fikri İşık | Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı
- 11:15 - 12:45 Gıda Sektöründe Su Verimliliği**
Moderatör: M. Hürrol Mete | Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
- Türkiye Gıda ve İçecek Sanayi Dernekleri Federasyonu**
Ersin Taranoglu | Gıda ve İçecek Sektörü Açısından Sürdürülebilir Üretimin Önemi
Coca Cola İçecek A.Ş.
Aykan Gökten | Sürdürülebilir Su Üretimi
Tantad Konserveçilik San. ve Tic. A.Ş.
Deniz Yuvgun | Su Verimliliği Alanında Yürütülen Çalışmalar
Pınar Süt Mamulleri A.Ş.
Mehmet Arıcan | Gıda Sektöründe Suyun Önemi ve Kontrolü
- 12:45 - 13:45 Öğle Yemeği**
- 13:45 - 14:45 Türkiye'nin Su Ayakizi Raporu**
Eren Akak | UAFB - Türkiye
- 15:00 - 17:00 Sanayide Su Verimliliği Uygulamaları**
Moderatör: Prof. Dr. Necdet Alpaslan | Dokuz Eylül Üniversitesi
- İzmir Kalkınma Ajansı**
Hülya Ulusoy Sungur | İZKA-TTGV İzmir'de Eko-Verimlilik Uygulamaları
AKG Gaz Beton İşletmeleri San. ve Tic. A.Ş.
Uğur Çelikkoyalı | KVK: Kaynaklarımızı Verimli Kullanıyoruz
Ekoten Tekstil A.Ş.
Deniz Üngör Koksul | Ekoten Tekstil'de Sürdürülebilir Su Verimliliği Çalışmaları
Ege Seramik Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Erkan Petekal | Ege Seramik'te Su Verimliliği Uygulamaları
Yaşar Holding A.Ş.
Dilek Emil | Yaşar Topluluğunda Su Riski ve Verimliliği Çalışmaları

Kayıt için: <http://www.semp2015.com> adresinden kaydınızı yaptırabilirsiniz.

Mükemmel Döngü: Arılar, Hayvanlar ve Tarım

Hiç kuşkusuz Türkiye'nin en başarılı girişimcilerinden biri Tülin Akın. On yılı aşkın süredir daha sürdürülebilir bir tarım için çalışıyor. Üstelik daha önce Türkiye'de benzerine rastlanmamış bir yolla; çiftçileri bilişim teknolojileriyle buluşturarak... TABİT-Tarımsal Bilişim ve İletişim Teknolojileri firmasının kurucu ortağı Akın, bugüne kadar gerçekleştirdiği birçok projeye fark yaratarak milyonlarca çiftçiye ulaştı, iş modelleri dünyanın dört bir yanında uygulanmaya başladı. Devam eden projelerini, sürdürülebilir tarımın neden hayati önem taşıdığını ve 2016'da hayata geçmesi planlanan, sahip olduğu özelliklerle dünyada bir ilk olacak Akıllı Köy'ü kendisinden dinledik...

 Nevra YARAÇ Özgür GÜVENÇ

2003 yılında Akdeniz Üniversitesi'nde öğrenciyken Türkiye'nin ilk tarımsal iletişim ve e-ticaret sitesi olan www.tarımsalpazarlama.com'u kurarak çiftçileri bilişim teknolojileriyle buluşturmaya başladı. Çiftçilerin ihtiyaçlarına uygun kredi kartı, bilgisayar ve mobil teknolojiler geliştirerek 12 bine yakın köye

ulaştı. Amacı teknoloji kullanımını yaygınlaştırarak tarımsal üretimle uğraşanları bilgilendirmek, bu sayede verimliliklerini ve kârlılıklarını artırmak, yaşam kalitelerini yükseltmekti. Ve Tülin Akın'ın bütün bu çabaları sayesinde, bugüne kadar aileleriyle birlikte dokunulan çiftçi sayısı 10 milyonu aştı, 982 bini aşkın çiftçi gezici turları ziyaret etti,

235 bin çiftçiye eğitim verildi. 2434 Haber Paketi ile 1,3 milyon çiftçiye erişildi, bugüne kadar çiftçileri bilgilendirmek için gönderilen SMS sayısı ise 6,6 milyona ulaştı. **Vodafone** işbirliğinde geliştirdiği **Çiftçi Kulübü** ise bir süre önce Hindistan, Gana, Tanzanya, Kenya ve Yeni Zelanda'da uygulanmaya başladı. Akın'ın bu çabaları ödülde de kar-

şılığını buldu elbette. 2007'den bu yana; İhracatın Yıldızları e-ihracat birincilik ödülü, JCI TOYP Yılın Girişimcisi Türkiye ödülü, JCI Dünyanın En Başarılı Genç Girişimcisi, Garanti Bankası-KAGİDER Yılın Kadın Girişimcisi, Anita Borg Dünya Sosyal Etki Ödülü, Co-Creation Zermatt Zirvesi Jüri Özel Ödülü'nü aldı. 2012'de Ashoka Fellow oldu. Aynı zamanda Sabancı Vakfı'nın Fark Yaratanlar'ından biri. Geçen yıl da "**Barış İçin İş**" dalında Nobel Ödülleri'ne aday gösterildi.

Şimdilerdeyse yepyeni bir proje üzerinde çalışıyor. 2016'da hayata geçmesi planlanan **Akıllı Köy**, ileri tarım teknolojilerinin ve Nesnelerin İnterneti (IoT) uygulamalarının kırsal alanda uygulandığı dünyanın ilk ve tek tam kapsamlı kırsal yerleşim projesi olacak.

"Ben harekete geçtim, harekete geçmeden de bir şey olmuyor, önünüze çok engel çıkıyor ama bunları atlattığınızda boşuna yaşamış olursunuz" diyen Akın, Türkiye'nin dört bir yanında düzenlenen girişimcilik, sosyal girişimcilik etkinliklerine konuşmacı olarak katılarak herkesi dünyanın değişimi için harekete

geçmeye çağırıyor. TABİT'in son dönem projelerini, sürdürülebilir tarımın neden hayati önemde olduğunu ve Akıllı Köy'ü kendisinden dinledik...

TABİT'in son dönem faaliyetleriyle başlayalım...

Şu anda Mobil Tarım ekibi ile köyle gidip çiftçilerin arazisinde ziraat mühendisleri, veteriner hekimler ve arıcılarla çalışıyoruz. Gezici tarım ekibimiz ile sahadan aldığımız bilgileri raporluyoruz. Uzmanına Sor projemizle de çiftçiler web üzerinden veya cep telefonu aracılığıyla uzmanlarla doğrudan yazışarak istedikleri soruları yöneltebiliyor. 2009'dan beri hiç durmayarak köy köy dolaşan Tır Projesi devam ediyor. Ermenek'te bir tarım okulu açtık, tıbbi aromatik bitkiler eğitimi veriyoruz. Maden kazasından sonra oranın doğal bitki örtüsünün değerlendirilebileceği bir ortam hazırladık. Buradan bir marka çıkabileceğini düşünüyoruz. Ermenek'teki binamızda bir bilgisayar salonu var, eğitimler de oluyor. Çiftçiler istedikleri zaman burayı kullanabiliyorlar, etraftaki köylerden de çiftçiler çağır-

abiliyoruz.

Hindistan, Gana, Kenya, Yeni Zelanda ve Tanzanya'da uygulamaya başlayan Vodafone Çiftçi Kulübü'nün iş modeli için Azerbaycan ve Pakistan'dan da talep geldi, görüşmelere devam ediyoruz. Okuma yazma oranlarının düşük olduğu ülkelerde çalışmalar bizdeki gibi ilerleyemiyor. Oralarda mesajları resimle göndermek gibi daha farklı yöntemler kullanılabilir. Fırsat buldukça da bir araya gelip o ülkede neler yapılıyor, biz neler yapıyoruz, bunları konuşuyoruz. Bunun dışında **oluşturduğumuz iş modeli İsviçre'de üç üniversitede vaka çalışması olarak derslere konu oldu.**

Bütün bu çalışmalarınız daha sürdürülebilir bir tarım için. Bu konuda nasıl bir değişim yaşıyor Türkiye'de?

İklim değişikliğinden kaynaklanan olumlu yönde bir değişim de söz konusu. İnsanlar iklim değiştikçe "aç kalacağız" düşüncesiyle yüzünü tarıma çevirdi. Ama devam eden en büyük sorun, "**Gelişmiş ülke, tarımdan kopmuş ülkedir**" algısı. Çiftçinin, çobanın imajı da

Akıllı Köy'ün Hedefinde Verim ve Gelir Artışı Var

Akıllı Köy projesi, kırsal alanda üretim verimini teknolojinin olanaklarıyla dünya standartlarına taşıma fırsatı sunan bir model ortaya koymayı, köy yaşamında çiftçinin hayat standartlarını yükseltmeyi, sosyal sorunlara inovatif ve kalıcı çözümler geliştirmeyi, çiftçilerin yaşamlarındaki tüm bu değişim sürecini bilimsel ve görsel metotlarla kayıt altına almayı amaçlıyor.

Projeye, tarımsal sulamada %20, tarım maliyetlerinde %20, hayvancılık maliyetlerinde %22 tasarruf; hayvancılıkta %30 gelir artışı, %10 toplam üretim artışı, iki yılın sonunda da hane başına yılda yaklaşık 40 bin lira gelir artışı hedefleniyor.

çok düşük. Tarımı gelişmişlik olarak kabul etmiyorlar. Oysa çiftçilik profesyonel olarak yapılması gereken bir meslek. Sonuçta bir bitki yetiştiriyor, bu bitkinin hastalıkları, onun yetiştirilme şekli ve geleceği, sürdürülebilirliği, sulaması, toprağa katkısının ölçülüp biçilmesi gerekli. Gittiğimiz yerlerde ilk önce teknoloji eğitimi, ardından da çiftçileri bilinçlendirmek, değerli bir meslek yaptıklarını anlatmak, onlarda “kendi mesleğini geliştirmem gerekir” düşüncesi yaratmak için profesyonel çiftçilik eğitimleri vermeye başladık. Biz yediğimiz ürünün bir çiftçi tarafından üretildiğini görmüyoruz. Bir insanın avukata, doktora arada bir ihtiyacı oluyor ama bir çiftçiye günde üç defa ihtiyacı var, bunu söylüyoruz onlara. İtibarsız olmasından dolayı “çocuğum büyü-yünce çiftçi olsun” diye hayal kuran hiç çiftçi yok. Bu yüzden onları başka mesleklere yönlendiriyorlar. Biz de projelerimizi **köyde mutlu olma** üzerine yeniden tasarladık. tarım-salpazarlama.com, tarım.com.tr sayfalarımızda, köyde mutlu olmakla ilgili ve çiftçinin değerini artırmak üzere haberlere, çalışmalara yer veriyoruz.

Nasıl mutlu olabilir çiftçiler?

İşlerini kolay yapabilirlerse mutlu olabilirler. Bir çiftçi ineğini günde üç sefer sağıyorsa, onu birine emanet etmeden gidip eşyle bir yerde oturup kahve içemez, oraya bağımlı kalır. Bunun bir otomasyonla, toplu sağım sistemiyle yapılabileceğini, bunu da kooperatif kurarak yapabileceklerini anlatıyoruz örneğin.

Bu ay gıda israfının önlenmesi için çözüm yolları öneren bir dosya hazırladık. Gıda kayıplarının önemli bir kısmının da hasat veya hasat sonrasında gerçekleştiğini biliyoruz. Bunun önlenmesi için neler yapılabilir?

Ekosistemde tarım, hayvancılık ve

“Tarımın gelişmişliğinden bahsederken, topraksız tarım, katlı tarım diye düşünüyoruz ama şu anda var olan toprakta düzgün tarım yapmıyoruz”

arıcılık entegre yürümek zorunda. Gıda kayıplarının olmaması için hayvancılık yapmalı çiftçiler. Hayvanların o gıdaları yemesi, sonra onu da gübreye dönüştürmesi, o gübrenin de tarımda kullanılması gerekli. Bu döngü içinde hayvanı aradan çıkardığımızda gıdalar çöp oluyor. Ama çiftçiler şu an hayvancılık yapmakta zorlanıyor. Bunun bir nedeni yem fiyatlarının çok yüksek olması. Meraları da imara açtılar. 20 yıllık ot parasını ödediğiniz zaman oraya bina dikebiliyorsunuz. Merada otlatmayınca yem almak zorunda çiftçi. Hayvancılık için saman da gerekli. Türkiye, dünyada saman ithal eden tek ülke. Diğer taraftan ineğini satması için fiyatları bilmesi lazım. Bu bilgileri biz gönderiyoruz, web sitemiz üzerinden de satabiliyorlar. Ama ineğin satılması için hayvan pazarına gitmesi lazım çiftçinin. Bunun için araç kiralayıp ineğini onun

üzerine koyması lazım. Satamazsa zaten hayvanla düşman olup geri dönüyor köye. Ayrıca o gün tamamen kayıp. Hayvan da strese giriyor. İnek yem için bağırmıyor, çiftçi ona yem alamadığı için kızıyor.

Gıda kayıplarına neden olan başka bir durum da şu: Örneğin bir elma üreticisi ürününü iki türlü satabilir; pazara ya da meyve suyu fabrikasına gönderebilir. Geriye kalan elmaları sirkeye dönüştürüp sirke olarak satabilir. Ama bunu yapabileceğini bilmiyor, araştırabilecek bir ortamı yok. Çiftçilerin ellerindeki gıdadan ne yapabileceklerini kendi kendilerine öğrenecekleri sistemler kurmayı da planlıyoruz. Tarımın gelişmişliğinden bahsederken, topraksız tarım, katlı tarım diye düşünüyoruz ama şu anda var olan toprakta bile düzgün tarım yapmıyoruz.

Neden yapılamıyor düzgün tarım?

Toprağın ölçümlemesini yapamıyorlar. Toprağın değerlerinin ölçülmesi, oraya hangi ürünün ekilmesi daha uygun, ne kadar verim alınabilir, bunların ölçümü teknolojiyle takip edilebilir. Sadece bilişim teknolojileri değil, tarım teknolojilerinden de bahsediyorum. Arazinin neresine daha fazla gübre atılmalı, onu ölçebilen cihazlar var. Ama çiftçiler ürünüm çok olsun diye her yere gübre atıyorlar. Ya da zararlı gördüklerinde ilacı saçıyorlar. Ürünü kurtarmak istiyor elbette ama ölçülebilir olduğunda ilacı nereye atıp nereye atmaması gerektiğini görebilecek. Bunu da ölçen **insansız hava araçları** var. Ama bütün bunları sanki zengin çiftçiler yapabilir de köylerdeki çiftçiler yapamazmış gibi bir düşünce söz konusu. Bunu ortadan kaldırmak için de yepyeni bir projeye başlamış durumdayız.

Nedir o proje?

Daha başında olduğumuz, değişimi göstermek için şu anki hali ölçümlemeye başladığımız Akıllı Köy

projesi. Bu ölçmeyi de çok ayrıntılı bir şekilde fotoğraflayarak, videolar yaparak yapıyoruz ki yapılacaklardan sonra değişimi çok iyi anlatabilelim. Kadınların, çiftçilerin, gençlerin ve orada yaşayan yaşlıların durumunu hem sosyolojik hem de ekonomik olarak en ince ayrıntısına kadar kayıt altına alıyoruz. Ne ekliyor çiftçi, ektiğinden ne kadar kazanıyor? Nereye satış yapıyor? Hangi yöntemlerle satıyor? Bütün bunları raporluyoruz. İlk raporlarımızı da çıkardık. Şimdi “o köyde teknoloji olsaydı, son sistemler kurulmuş olsaydı çiftçi ne yapardı” üzerine çalışıyoruz.

Ne tür teknolojiler söz konusu?

Biz kendimiz bir teknoloji üretmiyoruz. Zaten tarım için yapılmış birçok teknoloji ve tarım için olmayan ama tarım için kullanılacak teknolojiler var. O teknolojileri bir araya getirip hepsinin bir alanda uygulanmasını hedefliyoruz. Tabii eğitim de, köyün kendi değerlerinden çıkarılan internet üzerinden satılması da bunun bir parçası. Akıllı Köy’den de bir marka yaratmayı planlıyoruz. Başından sonuna ürünün nasıl üretildiği de izlenebilir olacak.

Bunların hepsini 2016 yılında gerçekleştirmeye başlayacağız. Bütün bu değişimi toplu halde göstermek istiyoruz. Görüşmelerimiz devam ediyor. Bu köye teknolojisini gösterecek iş ortakları arıyoruz. Hayvancılık teknolojileri, sağım teknolojileri, inekler için giyilebilir teknolojiler, tarlanın durumunu ölçecek *drone*’lar, bunların hepsi planladığımız şeyler. Ama bu değişime katkı sağlamak isteyecek ve “benim şu ürünüm köyde kullanılabilir” diyecek firmalar da olacaktır.

Nerede bu köy ve başka ne gibi faaliyetler olacak?

Aydın kesinleşti şu anda. 250 haneli, 750 nüfuslu bir köy. 67 çocuk yaşıyor köyde. Burayı seçmemizin nedenlerinden biri köyün çok fakir

“Ekosistemde tarım, hayvancılık ve arıcılık entegre yürümek zorunda. Gıda kayıplarının olmaması için hayvancılık yapmalı çiftçiler. Hayvanların o gıdaları yemesi sonra onu da gübreye dönüştürmesi, o gübrenin de tarımda kullanılması gerekli”

ve çocukların çok olması. Geleceği değiştirmek için bol çocuklu bir yer seçmek istedik. Farklı şehirlerden çiftçiler de gelecek buraya. Aslında çiftçiler ziraat mühendislerini, bizleri dinlemiyor. **Çiftçi, çiftçiyi dinliyor.** Biz de bunun domino etkisiyle yayılmasını istiyoruz. Yurtdışından da çiftçilerin katılacağı bir **Teknoloji-Tarım Zirvesi** yapmayı planlıyoruz orada. Dünyada böyle bir şey yok çünkü. *Know-how*’ı paylaşmak için Akıllı Köy’ün bir el kitabı da olacak. Köyde kadın olmak, köyde çocuk olmak, köyde hayat videoları çekildi. Bunun devamında bütün süreci görselleştirerek belgesel haline getireceğiz. Tarım turizmi de olacak, kadınlara istihdam da sağlanacak. Seramik atölyesi, dikiş kursu, kreş açacağız. Çocuklara teknoloji, yabancı dil eğitimi vereceğiz.

Gıdaya erişim nedeniyle bir yanda yaşanan açlık, bir yandan köyden kente yoğun göç, buna bağlı olarak yeşil alanların yok olması, bir yandan iklim değişikliğinin etkileri... Bunların ortak paydasındaysa toprak ve tarım var. Bu model asında

tüm bunlara çözüm üretiyor...

Çiftçi yavaş yavaş tarımı bırakıyor, çünkü gelir elde edemiyor. Ama ilk bıraktığı arıcılık. Şöyle bir döngü söz konusu: Arılar çiçekleri döllüyor, bu olmadığı takdirde hormon kullanmak zorunda kalıyorlar, bu bir girdi. İkincisi hayvancılığı bırakıyorlar. Bu sefer de gübreye ödeme yapmak zorundalar. En son tarımı bırakıyorlar, bu sefer de vasıfsız eleman oluyorlar. **Çiftçiler azalınca üretim azalıyor, üretim azalınca pahalı oluyor ürünler, bunun sonucunda da fakirlik, açlık oluyor.** En büyük göç nedenlerinden biri de çocuklarının iyi eğitim alması. Çocuklar köyde eğitimi düzgün aldığımda tarım sistemi de gelişmiş olacak. Bir köye, bir plazaya yapılan yatırım kadar yatırım yaptığımızda her şeyi çözmüş oluyorunuz. İşte bu nedenle yaşanabilir, mutlu olunabilir köyler için çalışıyoruz. O zaman gelmeyecekler kentlere, hatta kentliler “mutlu olunuyormuş” diye köylere gidecek. Bu döngüde arılar, hayvanlar, tarım üçü bir araya geldiğinde bir insanın başka hiçbir şeye ihtiyacı yok. ○

Semra Sevinç
Sürdürülebilirlik Akademisi
Yönetim Kurulu Üyesi
ssevinc@surakademi.com

2015 Yılında Sürdürülebilirlik Odaklı Marka İletişim Çalışmaları Arttı mı?

Yine bir yılın sonuna geldik. Daha iyi bir gelecek için, daha kârlı, daha sevilen, dünya kaynaklarının tüketiminde daha dikkatli, gelecek nesilleri düşünen, çevresel etkilerini azaltmayı hedefleyen, sosyal etkilerini artırma yönünde önemli çalışmalar yapan markalar için de bu ay gelecek planlarını yapma zamanı!

2015 yılında markalar, pazarlama stratejilerinde, konumlama çalışmalarında, reklam çalışmalarında sürdürülebilirlik odaklı projelere geçtiğimiz yıllara göre daha fazla odaklandı. 2015 yılında **Lipton** tüm marka stratejisini sürdürülebilirlik temasına yerleştirdi gibi görünüyor. Çizgi-altı ve çizgi-üstü iletişim çalışmalarının hemen hemen tümünün merkezinde sürdürülebilirlik var. Sürdürülebilir kaynaklardan elde edilen çay ve sosyal etkinin artırılması özellikleri ile öne çıkan marka konumlama ve marka değerlerini tüketici ile paylaşma çalışmaları diğer markalara da örnek olacak iyi uygulamalardan biri. Bu doğrultuda Sezen Aksu destekli eksikolma.org ünlüler ile yapılan önemli bir sürdürülebilir marka çalışması. Bunun örneklerini dünyada artık sıklıkla görüyoruz.

Olivia Wilde ile işbirliği yapılan **H&M Conscious Exclusive Koleksiyonu**, Julia Roberts, Harrison Ford, Kevin Spacey, Penelope Cruz, Robert Redford gibi isimlerin destekleri ile hazırlanan **"Nature is Speaking"** kampanyaları gibi... **Unilever**'in diğer sürdürülebilir markası **Knorr** da yılın ikinci yarısında

başladığı iletişim çalışmalarını sürdürülebilirlik odaklı planlamış.

STK'lar İle İşbirliği

2015 yılında sayıları artan sürdürülebilirlik odaklı iletişim çalışma modeli ise; markaların toplumsal gelişime olan katkılarını göstermek amacıyla STK'lar ile yaptıkları işbirliklerine iletişim çalışmalarında yer vermesi oldu.

2015 yılının sürdürülebilir marka çalışmalarından biri de **Anadolu Efes**'ten geldi. Yerel kalkınmaya turizme odaklanarak destek veren **"Gelecek Turizmde"** projesinin etkili bir proje. Bütünsel bir yaklaşım ile sürdürülebilir marka stratejisini **"Me, We, World"** ile yöneten **Coca-Cola** da etkili çalışmalar yapıyor. Pazarlama stratejilerinde ve dolayısı ile iletişim kampanyalarında da bu alanlarda yaptıklarını tüketici ile paylaşarak değişen tüketicinin beklentilerini karşılıyorlar. **"Kırmızı Kamyon"** reklamında olduğu gibi.

2015 yılının ikinci yarısında sürdürülebilirlik odaklı marka iletişim çalışmalarından biri de **Metro Market**'in çalışması. Metro yıllardır coğrafi işaretleme ile ilgili değerli çalışmalar yapıyor. **"Türkiye'nin Gerçek Lezzetlerini Yerinde Koruyoruz"** kampanyası ile yerel kalkınmaya önemli destek olan proje aynı isimli iletişim kampanyası ile de tüketicilerle buluştu. Şekerbank'ın **"Aile Çiftçiliği Bankacılığı"**nı da iyi örnek olarak sayabiliriz, reklam çalışmasında da bunu görüyoruz.

2015 yılında **Arçelik, Bosch, Siemens, Vestel** gibi beyaz eşya marka-

ları iletişim çalışmalarını gezegeni korumak, enerji verimliliği gibi kavramlara oturtuyor.

Otomotivde Örnekler Çok Az

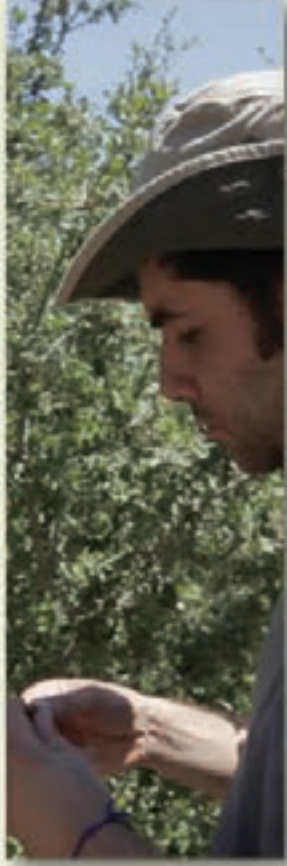
Türkiye'de otomotiv sektörü marka farklılaşma stratejilerinde sürdürülebilirliği kullanmıyor. Elektrikli ve hibrid araçlar ve kanunlar bu araçların satışı üzerinde bir engel olmakla birlikte **karbon emisyonu henüz ülkemizde otomobil endüstrisinin gündeminde değil**. Bu konuda tüketici farkındalığının düşük olması, seçim kriterleri arasında karbon emisyonunun yok sayılacak kadar düşük bir paya sahip olması bunun nedeni olmalı. O nedenle ülkemizde bugün otomotiv endüstrisinin marka konumlama stratejilerinde hiç yer almayan sürdürülebilirlik odaklı strateji **BMW i3**'ün iletişim çalışmasının tam ortasında yer alıyor. **BMW i3**'ün **"Newfangled Idea"** filminde olduğu gibi. En yakın zamanda ülkemizde de otomotiv endüstrisi iletişim çalışmalarının değişmesini, dilediğimiz yasal uygulamalar ile sürdürülebilirlik odaklı olmasını umuyor ve bekliyoruz.

Marka iletişim çalışmalarında sürdürülebilirlik yalnızca B2C değil, B2B markaların da değişen stratejilerinde yer alıyor. Bu konuda dünyanın en güçlü B2B markaları arasında yer alan **BASF**'nin marka konumlama ve iletişim çalışmaları yeni değişen ekonominin başarılı örnekleri arasında yerini alıyor.

Sürdürülebilir gelecek için sürdürülebilir markalar ile yenilenmiş bir dünya dileği ile...

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER GEF - SGP PROJELERİ

YEŞİL İŞ SÜRDÜRÜLEBİLİR İŞ ZİRVESİ'NDE İŞ DÜNYASI İLE BULUŞUYOR!

Küçük desteklerle büyük etkiler yaratıldı...

Şimdi yaratılan doğal öyküleri sizlerle birlikte büyütme zamanı!

Sürdürülebilir gelecek için sizi de paydaş olmaya çağırıyoruz,

ŞİMDİ DOĞAL ÖYKÜLER ZAMANI...

SİZLERİ SÜRDÜRÜLEBİLİR GELECEK İÇİN SGP PROJELERİ ELÇİSİ OLMAYA ÇAĞIRIYORUZ!

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
AKADEMİSİ
SUSTAINABILITY ACADEMY

Çölleşmeyle Mücadelede Yeni Fasıl

Çölleşmeyle mücadele kapsamında bu yıl Ankara'da yapılan 12. Taraflar Konferansı, Sözleşme tarihindeki en önemli toplantı olarak kabul ediliyor: Sözleşmenin daha etkin bir araca dönüşmesi için ortaya konan LDN (Land Degradation Neutrality - Arazi Bozulunun Dengelenmesi) hedefi bu toplantıyla birlikte işlerlik kazandı.

*Bahtiyar KURT - Doğa Koruma Merkezi, Yönetim Kurulu Üyesi
Erdoğan ÖZEVREN - Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü, BMÇMS Odak Noktası*

EKOIQ dergisinin Haziran 2014 tarihli 40. sayısında kaleme aldığımız yazımızda gezegenin doğal kaynaklarını kurtarmak için tasarlanan üç Rio Sözleşmesi'nden biri olan ve diğerleri kadar tanınmayan **Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesi**'ni okurlara tanıtmış, Türkiye'nin bu kapsamdaki duruşunu ve çalışmalarını anlatmıştık. Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesi; çölleşme, arazi bozulumu ve kuraklıkla mücadele konularını ele alan ve özellikle bu olgudan en çok etkilenen Afrika, Asya ve Güney Amerika ülkelerine odaklanan bir sözleşme. Bu yıl 12'ncisi yapılan ve yaklaşık 6000 kişinin katıldığı Taraflar Konferansı'na ülkemiz ev

sahipliği yaptı. Türkiye iki yıl boyunca sözleşmenin başkanlığını da yürütecek.

Birleşmiş Milletler Çölleşmeyle Mücadele Sekreteryası Başkanı **Monique Barbut** yan etkinliklerden birinde şu cümlelere yer verdi: "Bu güne kadar bu sözleşme somut hedeflere sahip olmadığından 'bla bla sözleşmesi' olarak adlandırılıyordu. Ancak, artık elimizde güçlü bir aracımız var: **Arazi Bozulunun Dengelenmesi** (Land Degradation Neutrality LDN)." Bu ifadeden de anlaşıldığı üzere toplantının merkezindeki konu LDN'nin tanımının ve hedeflerinin ne olacağı, küresel ölçekte LDN durumunun nasıl ve hangi göstergelerle izleneceği ve bu

hedeflere ulaşmak için kurulacak mekanizmaların ne olacağını belirlemesiydi.

Öncelikle, Çölleşmeyle Mücadele müzakerelerinin İklim Konferansları'ndaki kadar tartışmalı ve hareketli geçmediğini söyleyebiliriz. Her ne kadar Amerika kıtası ülkeleri ve dünyanın geri kalan ülkeleri iki ayrı blok olarak konulara yaklaşılsalar da konferans sonunda hemen her konuda ortak kararlar alındığını söyleyebiliriz. Eylül 2015'te New York'ta yapılan BM Genel Kurulu toplantısında gezegenin ve insanlığın 2030 yılına kadarki büyük hedefleri belirlenmiş ve bunlara **Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri** (SKH) adı verilmişti. İnsanlık olarak toplamda 17 hedefi

miz var ve bu hedeflerden 15'incisi karasal yaşam ile ilgili. 15. Hedef kapsamında "ormanların sürdürülebilir yönetimi, çölleşmeyle mücadele, arazi bozulmasının durdurulması ve biyolojik çeşitlilik kaybının önlenmesi" öngörülüyor. Çözüm olarak öne sürülen mekanizmalardan birisi de Arazi Bozulmasının Dengelenmesi hedefi. Böylece, LDN ilk kez bu kadar üst düzey bir dokümanda hedef olarak dile getirilmiş oluyor ve bu durum Sözleşme'nin elini oldukça güçlendirmiş durumda. Bundan sonra Sözleşme kapsamında yapılacak tüm çalışmalar SKH'lere hizmet ediyor olacak.

Ölçüm Göstergeleri Nasıl Belirlenecek?

Peki gezegendeki LDN durumunu nasıl ölçeceğiz ve raporlayacağız? Tüm dünyada uygulanabilecek kadar basit ve pratik ama bir yandan da LDN gibi tüm peyzajları ilgilendiren bir konuyu ölçebilecek kadar kapsamlı göstergeler nasıl belirlenecek? Uzmanlar, küresel düzeyde sadece üç gösterge ile bunun yapılabileceğini öne sürüyor: Arazi değişiminin, karasal ekosistemlerin verimliliğinin ve topraktaki karbon stoklarının izlenmesi. İlk iki göstergenin uydu görüntüleri aracılığıyla izlenebileceği son yıllarda yapılan küresel çalışmalarla ispatlansa da, son konuda tüm ülkelere uyarlanabilir bir mekanizma henüz üretilmiş gözüküyor.

LDN konusunda alınan bir karar da LDN için küresel bir hedef belirlenmesi yerine her ülkenin ve bölgenin kendi gönüllü ulusal hedefine sahip olması yaklaşımının tercih edilmesi oldu. Kyoto protokolündeki başarısızlık, Birleşmiş Milletler örgütünü ve sözleşmeye taraf olan ülkeleri şu an için gönüllü ulusal hedefler belirlenmesi yaklaşımına yönlendirmiş durumda. Öte yandan gelecekte, küresel ve zorunlu hedefler belirlenmesi ihtimali de yüksek. Şu

Toplantının Türkiye açısından önemli gelişmelerinden birisi Orman ve Su İşleri Bakanı tarafından duyurulan Ankara Girişimi ve Kuzey Akdeniz Bölgesel Koordinasyon Birimi'nin Türkiye'de açılması oldu. Türkiye Hükümeti, Ankara Girişimi ile birlikte Sekretaryaya mali ve teknik destek sağlayacak.

an için, iklim değişikliği alanındaki yaklaşımdan farklı olarak olası denkleştirme (*offseting*) araçlarının önü kapanmış görünüyor.

Tüm ülkelerin kendi ulusal hedeflerini belirlemesi ve bu kapsamda ulusal planlarını yapmaları için finansal araçların güçlendirilmesi de gündemde. Sekretarya, 2015 yılı sonuna kadar ülkelerin ulusal hedeflerini belirlemelerine yardımcı olmak üzere bir rehber hazırlayacak, ayrıca Sekretaryanın bir aracı olan Küresel Mekanizma (GM - Global Mechanism) ayrı bir LDN fonu kurma konusunda Konferans tarafından görevlendirildi. Kurulacak bu fon ile özel sektöre ve diğer ilgili paydaşlara da finansal destek verilmesi amaçlanıyor. Bu fonun ortakları arasında devletler olabileceği gibi, özel finans kuruluşları da yer alabilecek.

Özel Sektör Çözümün Bir Parçası Oluyor

Konferansın üzerinde durduğu iki önemli konu daha oldu. Bunlardan ilki kuraklığa hassas ülkelerde erken uyarı sistemlerinin kurulması ve ulusal politikalara kuraklık yaklaşımının etkin şekilde entegre edilmesi. Diğer konuya **Sürdürülebilir Arazi Yönetimi** (SAY) yaklaşımlarıyla iklim değişikliğine karşı toplumların direncinin artırılmasının sağlanması. Türkiye özellikle bu son konuda uzun yıllardır çalışıyor

ve deneyimlerini diğer ülkelere aktarmayı öngörüyor.

Konferansın diğer önemli bir gelişmesi de özel sektörün konuya daha ciddi bir şekilde eğilmesi oldu. Geçtiğimiz konferanslarda faaliyet göstermeye başlayan **İş Forumu** bu yıl gerçekleşen COP toplantısında ilk kez bu kadar aktifti ve artık iş dünyasının da çözümün parçası olmak istediği mesajını verdi. Özel sektörün hem SAY çalışmalarını finanse edecek mekanizmalarda yer alması, hem de çözümün bir parçası olarak kendi SAY uygulamalarını hayata geçirmesi, tartışılan konuların başında. Özellikle karasal doğal kaynaklardan doğrudan faydalanan şirketler konunun odağında. Bozulmuş arazilerin rehabilitasyonunda şirketlerin devreye girmesi ve yerel ekonominin güçlendirilerek sorundan etkilenen yerel toplumların direncinin artırılması iş forumunun hedefleri arasında yer alsada da STK'lar temelde özel sektörün rehabilitasyon için ayrılacak fonlardan yararlanmasına, özel sektör çıkarlarının yerel toplulukların önüne geçmesi olasılığından dolayı henüz birkaç adım uzakta.

Toplantının Türkiye açısından önemli gelişmelerinden birisi de Orman ve Su İşleri Bakanı tarafından duyurulan **Ankara Girişimi ve Kuzey Akdeniz Bölgesel Koordinasyon Birimi'nin Türkiye'de açılması** oldu. Türkiye Hükümeti, Ankara Girişimi ile birlikte Sekretaryaya mali ve teknik destek sağlayacak. Türkiye'nin vereceği fonlarla birlikte hem Sekretarya'nın politik ve stratejik çalışmalar alanındaki çalışmaları desteklenecek hem de LDN hedeflerini gerçekleştirmek isteyen ülkelerde altyapının güçlendirilmesi yönünde çalışmalar desteklenecek. Az gelişmiş ülkeler Türkiye'nin sağlayacağı bu fonlardan farklı şekillerde yararlanabilecek. Ankara Girişimi'nin gelecek aylarda hayata geçmesi bekleniyor. ○

Çölleşme: Önüne Geçilmezse 1,2 Milyar İnsan Aç ve Susuz Kalacak!

Ankara, Ekim ayında 194 ülkenin taraf olduğu BM Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi 12. Taraflar Konferansı'na (UNCCD COP 12) ev sahipliği yaptı. Konferansta arazi yönetimi ve arazi bozulumu dengelenmesinin iklim değişikliğiyle ne kadar ilişkili olduğu sıkça vurgulanırken, bu konuda iş dünyasına da önemli görevler düştüğünün altı çizildi. Türkiye, 2017 yılında yapılacak bir sonraki Taraflar Konferansı'na kadar UNCCD Çölleşmeyle Mücadele Programı'nın Başkanlığını yürütecek. Peki bu, süreci bir avantaja dönüştürecek mi? İzleyip göreceğiz...

 Özgür ÖZTÜRK

A nkara, Ekim ayında 194 ülkenin taraf olduğu BM Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi 12. Taraflar Konferansı'na (UNCCD COP 12) ev sahipliği yaptı. İki hafta kadar süren toplantıyı daha da ilginç kılan Aralık'ta Paris'te yapılacak İklim Değişikliği Taraflar Toplantısı'nın hemen öncesinde olmasıydı, zira arazi yönetimi ve arazi bozulumu dengelenmesinin iklim değişikliğiyle ne kadar ilişkili olduğu Konferans süresince sıkça vurgulandı.

Aslında çölleşmeyle mücadele ve arazi yönetiminin etkileri tabii ki iklim değişikliğiyle sınırlı değil. Biraz rakamlara kulak verelim: Dünyada 4 milyar hektar arazi çölleşme tehlikesiyle karşı karşıya... **250 milyon insan çölleşmeden doğrudan etkileniyor...** Çölleşmenin önüne geçilmediği takdirde, yakın gelecekte 1,2 milyar insan açlık ve susuzlukla karşılaşacak, geçim kaynağı yok olacak veya göç etmek zorunda kalacak... Tarım, hayvancılık, ormancılık, balıkçılık gibi sektörler bundan doğrudan etkileniyor. Bütün sektörler hammadde elde etmek veya üretim sahası oluşturmak amacıyla, araziye doğrudan veya dolaylı olarak kullanıyor.

Türkiye için Konferansın en önemli tarafı, çölleşme ile mücadele, arazi bozulumu, kuraklık, doğal kaynakların korunması ve su kullanımını gibi küresel ölçekte riskleri algılanmış sorunların uluslararası bir ortamda günlerce tartışılmasıydı. Zira tüm bu konularda Türk iş dünyamızın farkındalığı maalesef çok yetersiz. Sürdürülebilirlik yolculuğuna bir şekilde çıkan belirli -ve çok az sayıda- kurumsal şirketin dışında gelecek riskini algılayan, sorumluluk duyarak kendi çapında iş planı yapan ve uygulayan kimsecikler yok.

“Ekonomik Gelişme Sürdürülebilirlikle Birlikte Götürülmeli”

Konferans boyunca “BM toprağı” ilan edilen Congressium'un farklı katlarında aynı anda teknik oturumlarla birlikte Siyasi ve Bölgesel Toplantılar, Bakanlar Toplantısı, Parlamenterler Forumu, İş Forumu ve Fuar, çalıştaylar,

sergiler gibi aktiviteler yapıldı. Bunların içinde en ilgi çekenlerden bir tanesi **Sürdürülebilir Arazi Yönetimi (SAY) İş Forumu**'ydu. Farklı sektörlerden Türk ve yabancı şirketlerin iyi uygulamalarını paylaştığı forumda ana tema **Arazi Bozulunun Dengelenmesi** (Land Degradation Neutrality-LDN) idi. İki gün süren Forum'un açılış konuşmasında Dünya Sürdürülebilir Kalkınma İş Konseyi (WBCSD) Başkanı **Peter Bakker** artık çoğumuzun aşına olduğu şekilde "Ekonomik gelişmenin sürdürülebilirlikle birlikte götürülmesi gerektiğini" söyledi. Asıl vurguyu ise "İş dünyasının sürdürülebilir kalkınma hedeflerini yakalamak için dünyadaki kaynakların tüketimi konusunda önemli bir görevi olduğu, bu kapsamda sürdürülebilir arazi yönetimine daha hassas yaklaşması gerektiği" noktasına yaptı. Foruma katılım sağlayan çimento sektörü örnek rehabilitasyon faaliyetlerini; enerji sektörü alternatif enerji kaynakları kullanılan örnek projeleri; gıda sektörü arazi kullanımlarını ve paydaşlarına sundukları eğitim fırsatlarını; finans sektörü alternatif enerji gibi projelere sağladıkları kredi imkanlarını aktardı.

Türkiye İki Yıl Dönem Başkanlığı Yürütecek

Konferans sonunda TOBB Başkanı **Rifat Hisarcıklıoğlu** tarafından okunan "**Ankara Deklarasyonu**" ile net biçimde Arazi Bozulumu Dengelenmesi'nin günümüzdeki en önemli sorunlardan biri olduğu ve çevresel, sosyal ve ekonomik

etkilerinin büyük boyutlara ulaşabileceği vurgulandı (Deklarasyonun detayına <http://www.tobb.org.tr/Sayfalar/Detay.php?rid=20697&lst=MansetListesi> adresinden ulaşabilirsiniz).

Deklarasyonda özetle şunlar ifade ediliyor:

- Arazi Bozulunun Dengelenmesi, BM tarafından 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nden birisi olarak kabul edilmiştir.

- Bu kapsamda bozulmuş ekosistemlerin eski durumlarına döndürülmesi ve toprak kaynaklarının sürdürülebilir şekilde yönetimi kritik önem taşımaktadır; zira konu çevresel, ekonomik ve sosyal sonuçlar doğurmaktadır.

- Arazi yönetiminin iş dünyası için riskleri çok boyutludur, bunlardan en önemlisi marka imajı ve marka değerine olan etkisidir.

- Bu noktada özellikle terk edilmiş üretim alanlarının rehabilitasyonu, çölleşmenin ve ormansızlaşmanın önlenmesi kritik süreçlerdir.

- Firmaların çevresel hedeflere katkılarını izleyecekleri açık performans göstergelerinin olması son derece önemlidir.

2017 yılında yapılacak bir sonraki Taraflar Konferansı'na kadar UNCCD Çölleşmeyle Mücadele Programı'nın Başkanlığını iki yıl süreyle Türkiye'nin yürütecek olması ülkemiz için bir avantaja dönüştürülebilir mi? Bu sorunun cevabını hep birlikte göreceğiz. İdealinde bu dönemin bir fırsat olarak görülerek kamu ile iş dünyasının topyekûn işbirliği içinde projeler üretmesi beklenir... ○

Türkiye için Konferansın en önemli tarafı, çölleşme ile mücadele, arazi bozulumu, kuraklık, doğal kaynakların korunması ve su kullanımı gibi küresel ölçekte riskleri algılanmış sorunların uluslararası bir ortamda günlerce tartışılmasıydı. Zira tüm bu konularda Türk iş dünyamızın farkındalığı maalesef çok yetersiz.

BANGKOK: İklim Değişikliği Milyonları Tehdit Ediyor

Zengin, fakir fark etmeyecek.

Bu dergi elinize geçtiğinde uluslararası kuruluşlar, dünya ülkelerinin siyasi liderleri ve bürokratları; sivil toplum örgütleri, kent yöneticileri ve özel sektör Paris'te **COP21** toplantısında olacaklar. Bu kişi ve kurumlar atmosferin ısınmasını 2 derecenin altında tutmak için yol haritası üzerinde anlaşma sağlanması için bir araya gelecekler. (EKOIQ ekibi de COP21'e katılıyor; günlük gelişmeleri web sitemiz ve sosyal medya üzerinden izleyebilirsiniz.) İklim değişikliği çoğu yerde olduğu gibi Türkiye'de de henüz halk arasında çok ilgi gören bir konu değil. İnsanlar durumun ciddiyetinin farkında olmadığı gibi, hükümetimiz de konunun çok üstünde durmu-

yor. Ama dünyanın bazı yerleşim yerlerinde sorunu bugün bile çok net olarak görmek mümkün. Tayland'ın başkenti **Bangkok**'tayım. Nüfusu 9 milyon olan kent, Chao Phraya nehrinin iki yakası üzerine kurulmuş. Nehirde gezerken evlerin nehir seviyesine çok yakın oluşu hemen göze çarpıyor. Nitekim uzmanlar Bangkok'un 2030 yılına kadar tamamıyla su altında kalacağını söylüyor ve bunun başlıca nedeni iklim değişikliği sebebiyle deniz seviyesinin yükselmesi. (Atmosfer ısındıkça kutuplardaki buzlar, İzlanda ve Grönland gibi yerlerdeki buzullar eriyor ve deniz seviyelerinin yükselmesine neden oluyor. Buzlar eridikçe su ısınıyor ve ısınan su bu-

zun daha da hızlı erimesine neden oluyor. Bu kısır döngü içinde süreç gitgide hızlanacak.) Sürdürülebilir olmayan inşaat politikaları ve yeraltı su kaynaklarının tüketilmesi Bangkok'ta bu sürecin daha da hızlanmasına neden oluyor. Rakımı 2 metreyi bile bulmayan kentin nehir kenarı ve kanallar üzerindeki yerleşim yerleri, resimlerde de görüldüğü gibi, nerdeyse şimdiden suyun içinde. Yer yer sele karşı güçlendirme yapılmış, duvarlar inşa edilmiş ama su seviyesi 3 metre yükseldiğinde bu duvarlar da su altında kalacak. Çözüm olarak Bangkok'ın taşınması veya Tayland Körfezi'ne duvar çekilmesi konuşuluyor. 10 milyon insanın Bangkok'u terk etmesinin yaratacağı

Sibel BÜLAY
sibel.bulay@gmail.com

sosyal ve ekonomik sorunları tahmin etmek için fazla kafa yormaya gerek yok. Bugüne kadar 9 milyon Suriyelinin ülkeyi terk ettiği tahmin ediliyor ve göçe zorlanan Suriyelilerin dramı her gün kentlerimizin sokaklarında, sahillerimizde, gözümüzün önünde yaşanıyor. Ve bu göçün yarattığı sorunlar Ortadoğu'dan Avrupa'ya, tüm ülkeleri etkiliyor.

Tabii deniz seviyesinin yükselmesi sadece Bangkok'u etkilemeyecek.

21.yüzyıl sonunda Pakistan'dan Vietnam'a uzanan coğrafyada deniz ve nehir kıyılarında yaşayan 100 milyon Asyalı deniz seviyesi yükselişinden etkilenecek.

Buna Afrika, Güney ve Kuzey Amerika, Filipinler gibi ada ülkelerinde yaşayan milyonları eklediğinizde yukardaki senaryoyu 10 ile, 20 ile çarpmak gerekecek.

21. yüzyıl sonunda Pakistan'dan Vietnam'a uzanan coğrafyada deniz ve nehir kıyılarında yaşayan 100 milyon Asyalı deniz seviyesi yükselişinden etkilenecek. Buna **Afrika, Güney ve Kuzey Amerika, Filipinler** gibi ada ülkelerinde yaşayan milyonları eklediğinizde yukardaki senaryoyu 10 ile, 20 ile çarpmak gerekecek. Yani Suriye'den göçenlerin sayısı iklim değişikliğinden dolayı gerçekleşecek göçlerin yanında

Duvarlar, güçlendirmeler...

Yok olacak apartmanlar.

bir hiç. Avrupa ülkeleri Suriyelileri içeri sokmamak için sınırlarına tel örgüler çekiyor. 10 binlere, 100 binlere karşı tel örgüler dayanabilir. Ama o sınırlara 10 milyonlar dayandığında değil tel örgü, beton duvarlar dahi dayanamayacak.

Dikkatinizi çekerim; burada sadece deniz seviyesinin yükselişinden kaynaklanacak göçten söz ediyorum. Tarım topraklarının su altında kalmasının yaratacağı kıtlıktan, tatlı su kaynaklarının kaybı, kentlerdeki büyük yatırım kayıplarının yaratacağı işsizlikten söz etmiyorum. Deniz seviyesi artışı dışında iklim değişikliğinin neden olacağı kuraklıktan da hiç bahsetmiyorum. Kısacası, dünyada etkilenmeyecek coğrafya, etkilenmeyecek insan diye bir şey yok.

OECD'nin "**Top 20 Cities with Billions at Risk from Climate Change**" raporu, 2070 yılına kadar **120 milyon kişinin deniz seviyesindeki artıştan etkileneceğini** ve bunun maliyetinin **35 trilyon ABD dolarını** bulacağını öngörüyor.

Etkilenecek insan sayısı ve ekonomik maliyetler rapordan rapora değişebiliyor. Ama çok büyük bir sorunla karşı karşıya olduğumuz konusunda uzmanlar hemfikir.

Bakalım Paris'teki COP21 toplantısında etkili yol haritası konusunda anlaşma ve gerekli finansman sağlanacak mı? Daha da önemlisi, konunun ciddiyetini kabullenip yol haritasını uygulamaya geçirecek miyiz?

NOT: Deniz seviyesinin yükselmesi yarımada ülkesi olan Türkiye'de de ciddi sosyal ve ekonomik sorunlar yaratacak. Ama biz ne yurttaş olarak, ne de hükümet olarak konuyu henüz ciddiye almıyoruz.

Bu kadar çok kullanımı olup da hiç kimsenin sorumluluk almadığı şeylere, sosyal bilim literatüründe “commons”, Türkçesiyle “müşterekler” deniyor ve trajedileriyle birlikte anılıyorlar. Marmara Denizi de ne yazık ki bu trajediden nasibini çok uzun zamandır almış bir doğa şaheseri. Peki onu bu değerli yalnızlıktan kurtarmak mümkün mü? Aralık ayında Marmara Belediyeler Birliği tarafından düzenlenecek 2. Marmara Denizi Sempozyumu, işte bunu hedefliyor. Birliğin Başkanı ve aynı zamanda Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Altepe'nin vurgusu da aynı yönde: “Çok pragmatik yaklaşıyoruz Marmara Denizi Sempozyumu'na. Bu denizi kullanan, kirleten, kirliliği önlemeye çalışan, deniz üzerinden ticaret yapan, karnını doyuran, eğlenen tüm tarafları bir araya getireceğiz”.

 Barış DOĞRU

Herkes Toplansın... Marmara Denizi'nin Kaderini Değiştireceğiz

Marmara Denizi hem tarihsel hem de doğal zenginlikleriyle son derece önemli bir iç deniz. Ama aynı zamanda çok da bahtsız bir deniz. Çok fazla kullanımı, kirleteni var ama ne yazık ki bir bölgesel müşterek olarak sahipleri belli değil... Paydaşları halen tam olarak ortaya çıkmamış. O nedenle de kirlilikten başlayarak bir dizi çok önemli sorunu bulunuyor. Ne dersiniz?

Aslına bakarsanız sorunuzun içerisinde **Marmara Belediyeler Birliği**'nin kuruluş hassasiyetine de yer verdiniz. 1975 yılında Marmara Denizi'ndeki kirliliğin artışına karşı tek başına varlık gösteremeyeceğini anlayan belediyelerin bir araya gelmesiyle kuruluyor ve Marmara'nın belediyeleri beraber yol almaya başlıyor. Kullanımı çok fazla ve çok çeşitli aynı zamanda; her gün on binlerce insanın evine, işine gider-

ken kullandığı da, plajlarında insanların denize girdiği de, milyonlarca insanın yaşadığı şehirlerin kıyılarına kurulduğu da, balıkçıların balık tuttuğu da, her yıl binlerce tankerin ve ağır yük gemisinin boğazdan geçerken kullandığı da, yatların ve turistik yolcu gemilerinin demir attığı da aynı Marmara Denizi. Marmara Denizi'nin kullanıcıları bu kadar çeşitliken, kirlilik kaynakları da haliyle çeşitli oluyor. Bu da kontrolü zorlaştıran bir faktör olup, Marmara Denizi söz konusu olduğunda multidisipliner bir platformda değerlendirilmeyi elzem kılıyor. Yetkili tüm kurumlar kuşkusuz kendi sorumluluklarını en iyi şekilde yerine getirmeye çalışıyor, fakat maalesef organizasyondan kaynaklanan kopuklukların faturası Marmara'ya ve haliyle Marmara'dan istifade eden taraflara kesiliyor.

Elbette Marmara Denizi'ne ilişkin konuşulabilecek çok fazla konu var; kirlilik, kimi zaman sonuç, kimi zaman da sebep bu anlamda. Kabaca formüle edecek olursak; Boğaz'dan geçen uluslararası yük taşımacılığı yapan ağır tonajlı gemilerin yeterince denetlenmemesi, balast ve sintine sularını Marmara Denizi'ne deşarj etmeleri riskini ortaya çıkarıyor; bu sebeple kirlilik meydana geliyor. Kirlilik sebebiyle de deniz ekosistemindeki türlerin yok olması sonucuyla karşı karşıya kalıyoruz.

Marmara Belediyeler Birliği olarak, Marmara Denizi Sempozyumu düzenlemenizi bu anlamda çok ama çok önemli buluyoruz. Temel hedefi ne bu sempozyumun?

Çok pragmatik yaklaşıyoruz Marmara Denizi Sempozyumu'na. Bu denizi kullanan, kirlüten, kirliliği

Çok pragmatik yaklaşıyoruz Marmara Denizi Sempozyumu'na. Bu denizi kullanan, kirlüten, kirliliği önlemeye çalışan, deniz üzerinden ticaret yapan, karnını doyuran, eğlenen tüm tarafları bir araya getirmeyi amaçlıyoruz.

önlemeye çalışan, deniz üzerinden ticaret yapan, karnını doyuran, eğlenen tüm tarafları bir araya getirmeyi amaçlıyoruz. Peki bu bir araya gelmek temelde ne tür bir fayda sağlayacak diye genişletirsek konuyu; öncelikle tecrübe paylaşımı olması açısından faydalı olacak. Bunun yanı sıra birbirleri ile yetki ve sorumlulukları bakımından kesişen idareler bunları net bir şekilde tanımlama olanağı bulacaklar. Konunun pratik ve operasyon ayağı çok önemli ama akademi ayağı da çok yoğun bir içerikle sempozyumda yer alacağı için, açıkçası idare-akademi ilişkisini güçlendirmeyi de amaçlıyoruz.

Bazen, kendi alanımız neyse ona çok yoğunlaşıyor, diğer alanlara çok fazla yaşam hakkı tanımaksızın faaliyetler gerçekleştiriyoruz. Marmara Denizi Sempozyumu, biraz kafamızı kaldırmamıza ve bu **denizi ortak kullandığımız insanları dinlememize**, onlara bir şeyler söylemeye ve bu sayede de bir etkileşim içerisinde olmaya olanak sağlayacak diye umuyoruz.

Bu düzenlenen ikinci sempozyum. O nedenle biraz tarihsel bakmak iyi olabilir. İlk etkinlikte hangi konular öne çıkmıştı? Temel çıktılar neydi? Nelere yol açtı veya neler başarılamadı? Bu anlamda ikincisinden neler bekliyorsunuz?

Belki ilginç olacak, fakat Marmara Denizi Sempozyumu'nun birincisi hiç planlandığı gibi gitmedi. Bu aslında olumlu bir şey, biz Marmara Belediyeler Birliği olarak, sadece belediyelerin denizle ilişkilerini irdelemek, değerlendirmek amacıyla bir sempozyum yapmak için yola çıkmıştık, ancak yol üzerinde öyle bağlantılar gelişti, öyle diyaloglar kuruldu ki, çok daha kapsamlı bir boyut kazandı. Sempozyum'un en önemli çıktısı da, hiç ummadığımız şekilde, bu sempozyumun içeriğinin dahi yeterli olmayacağı idi. Tabii bu, sempozyumu sürdürülebilir kılmakla ilgili bir çıktı olarak bu sempozyumun daha geniş bir çapta ikincisini hazırlamamıza yol açtı, buna vesile oldu.

Marmara Denizi Sempozyumu'nun

birincisinde, başından sonuna kadar hep şu gerçeğe yüzleştik durduk: Marmara Denizi'nin çok fazla sahibi var, fakat bu birtakım yönetim ve organizasyon sıkıntılarına yol açtığı için, temas edilmiş bir şeyler hâlâ var. Bu nedenle tıpkı **Karadeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Komisyonu** örneğinde olduğu gibi, Marmara Denizi'nin korunması için faaliyet gösteren tarafların bir araya gelerek bütünlük bir yönetim sistemi için **Marmara Denizi Çevre Komisyonu**'nun oluşturulması önerisi geliştirildi. **MADÇEK** olarak kodladığımız bu komisyon bünyesinde faaliyet gösterecek çok sayıda danışma grupları belirlendi. Fakat kurumsal anlamda karşılık bulmak adına Marmara Denizi'ni daha fazla dile getirmeden, tartışmadan, açıkçası toplumsal bir reaksiyon oluşturmadan olgunlaştıramayacağımızı tecrübe ettik. Bu anlamda Marmara Denizi'ni daha fazla duyulur kılmak, görünür kılmak için Marmara Denizi Sempozyumu'nun ikincisini gerçekleştirmek adına yola çıktık. İnanıyoruz ki bu çabalar sonuç verecek ve bu konuda bütünlük bir Marmara Denizi Çevre Komisyonu kurulacak.

Birçok uzman ve kaynağın belirttiği gibi, çok değil sadece 40 yıl önce Marmara'da 146 tür balık yaşıyordu. Bugün bu sayı bir elin parmaklarını aşmıyor. Bu konu sempozyumda da gündeme gelecek herhalde. Kısa ve uzun vadede balıkçılık konusunda neler yapılabilir?

Marmara Denizi tarihsel süreçte değerlendirildiğinde görülüyor ki, bir iç deniz olması fakat bunun yanında açık denizlerle çok yoğun bir etkileşim içerisinde olması nedeniyle çok hızlı değişimler yaşamış. Bu değişimlerin bir sonucu olarak da balık türlerinin azalması ile karşı karşıya kaldı. Balık, top-

II. MARMARA DENİZİ SEMPOZYUMU

Marmara Denizi tarihsel süreçte değerlendirildiğinde görülüyor ki, bir iç deniz olması fakat bunun yanında açık denizlerle çok yoğun bir etkileşim içerisinde olması nedeniyle çok hızlı değişimler yaşamış.

lumsal olarak bireyin doğrudan ilgilendiren bir tür olduğu için daha detaylı biliyoruz, bunun yanında belki daha radikal değişikliğe uğrayan başka türler de var. Marmara Denizi Sempozyumu'nun ilkinde balıkçılık özelinde su ürünlerine çok sınırlı değinmiştik, fakat gördük ki bu konuyu da derinlemesine incelemeliyiz. Bunun için sempozyumun ikinci gününde eşzamanlı oturumlarla hem **deniz kirliliğini önleme çalışmaları** hem de **sürdürülebilir su ürünleri yönetimi** derinlemesine konuşulacak. Derinlemesine sözü bir süreci içeriyor; deniz ekosistemi ve balıkçılıktan başlanacak, yetiştirme ve avlanma konuşulacak ve son olarak pazarlama ve tüketime varana kadar su ürünleri değerlendirilecek. İlgili idarelerin yetkilileri, akademisyenler, sivil toplum kuruluşları ve su ürünleri müstahsilleri, kısa ve uzun vadede sadece balıkçılık değil, diğer su ürünlerini de kapsayacak şekilde bir dizi eylem belirleyecekler.

Etkinliğin bu seneki konuşmacılarına ve katılımcılarına dair bilgi verebilir misiniz?

Bu sene dokuz oturumda 50'nin üzerinde konuşmacıyla Marmara Denizi Sempozyumu'nu gerçekleştireceğiz. Bu konuşmacıların belirlenmesinde idareler, sivil toplum ve akademinin bir denge içerisinde yer almasına çok dikkat ettik. "Büyükşehirler ve Marmara" isimli ilk oturumda Marmara'ya kıyısı olan beş büyükşehir belediye başkanı bir arada olacak. Yine bu büyükşehirlerin su ve kanalizasyon idarelerinin genel müdürleri de konuşmacılar arasında yer alıyor, biliyorsunuz su ve kanalizasyon idareleri denizlere yapılan derin deşarjlar konusuyla doğrudan ilgili. 20 kişilik danışma kurulumuzun özenle belirlediği konular ve bu konuları aktaracak çok kıymetli akademisyenlerimiz Marmara Denizi Sempozyumu'nda yer alarak bir sonuca ulaşmamıza katkı sağlayacaklar.

Bu etkinlik için belediyelerin, bakanlıkların, ticari işletmelerin çok yoğun ilgisi olacağını öngörüyoruz. Fakat özellikle dikkat çekmek istediğimiz bir konu da gerek çevre mühendisliği öğrencilerinin, gerekse su ürünleri mühendisliği öğrencilerinin etkinliğe yoğun katılım sağlayacağı öngörümüz. Çünkü bu tür bilim ve idari temelli programlar onlar açısından kaçırılmaması gereken fırsatlar.

Ekleme, vurgulamak istedikleriniz?

www.marmaradenizisempozyumu.com adresinden hem kayıt olabileceğiniz, hem de tüm detaylarına erişebileceğiniz Marmara Denizi Sempozyumu'na katılarak, ortak değerimiz olan Marmara Denizimiz için söz hakkı almanız, yetkililerin onu daha iyi yönetmesine kesinlikle katkı sağlayacaktır. 22 Aralık'ta Kadir Has Üniversitesi Cibali Kampüsü'nde görüşmek üzere... ○

12. ULUSLARARASI GERİ DÖNÜŞÜM,
ÇEVRE TEKNOLOJİLERİ VE ATIK YÖNETİMİ FUARI

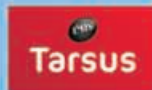
28-30 Nisan 2016

Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi, İstanbul

rewistanbul.com

Organizasyon

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB (TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ) DENETİMİNDE DÜZENLENMEKTEDİR.

“Her Binanın Bir Mesajı Vardır”

Büyük ölçekli endüstri binalarında enerji dengesini sağlayan yapılar tasarlayan Iglo Mimarlık kurucu ortaklarından Zafer Karoğlu, sanayici profiline değişmesiyle birlikte endüstri yapılarının da bir dönüşüm sürecine girdiğini söylüyor. Karoğlu ile sanayicilerin beklentilerinden enerji verimliliğine yönelik uygulamalara ve mimari tasarımın getirdiği kazanımlara kadar hem bu dönüşümü hem de kentsel dönüşümü konuştuk.

✍️ Nevrâ YARAÇ 📷 Özgür GÜVENÇ

Büyük ölçekli endüstri binalarında enerji verimliliğinin sağlanması kuşkusuz çok önemli. Sanayicilerin konuya bakışında nasıl bir değişim gözlemliyorsunuz?

Başladığımız dönemlerde sanayi yapılarında mimar kullanma alışkanlığı yok gibiydi. Herkes “Aman makinelerimiz çok değerli, dikkat edin” diye bakardı. Çok kısa sürede dönüşen bir ülkeyiz ve bu anlayış da yabancı evliliklerle hızla değişti. Firmalar, partner oldukları firmanın gücüne baktıklarında neredeyse aynı noktada olduklarını ama onların binasının daha nitelikli, daha konforlu ve insani olduğunu gördü. Nesiller de değişti. İyi eğitim almış ikinci ya da üçüncü kuşaklar şirketlerde görev almaya başladı. Bu nesil dünyaya entegre bir eğitim ve bakış açısıyla, elindeki gücü iyi bina yapmaya da çevirdi. Ve iyi bina yapmanın bedelinin aslında çok yüksek olmadığını gördü.

Bu nitelikteki yapıların getirdiği kazanımlar neler oluyor?

Amaca uygun, nitelikli ve bu niteliği fark ettiren bir yapı yaptığımızda vizyonunuzla ilgili bir göstergesi oluyor. Bir yabancı geldiğinde, yeşil bina sertifikası almış bir binaya başka türlü bakıyor, iyi bir mimari kullanılmışsa bu gözden kaçmıyor. İyi bir yapıya sahip olan firma, diğerinden daha az güçlü olsa bile ondan çok daha ileride görülüyor. Bunu çağlar boyunca ülkeler, imparatorluklar kullanmış. **Güç göstergesi her zaman mimari olmuş.** Teknolojilerin geldiği nokta ya da bakış açıları hep o yapılarla anlatılmış. **Barok’tan Gotik’e hepsinde bir mesaj veriyor yapılar.** Firmaların böyle binalara sahip olduktan sonra inanılmaz atakları oluyor. Daha nitelikli

personel çalıştırabiliyorlar örneğin. Bu tür sanayi yapıları genellikle şehrin çok içinde olamadığından nitelikli yöneticiler, çalışanlar istiyorsanız onları oraya götürebilecek emsalsiz bir alan sağlamanız lazım. Daha fonksiyonel, alan kayıplarının olmadığı, daha etkili çalışabilecekleri alanlar oluyor bunlar. Artı, bu yapılarda çok iyi misafir ağırlayabiliyorlar. Bütün bunlardan ötürü önümüzdeki süreçte sanayi anlamında mimarinin daha etkili olacağını düşünüyorum.

Maliyetli bulunduğu için çoğu zaman tercih edilmeyen enerji verimliliğine yönelik uygulamalara talep ne yoğunlukta?

10 yıla yakın zamandır bu konularla ilgileniyorum. Başlarda bu konuları bir-iki saat boyunca anlatıyordum. Çok da ilgiyle dinliyorlardı ama sonra “Evet bunlar çok harika şeyler ama biz onu bir sonraki binamızda yaparız” diye erteliyorlardı. Fakat dünyada ve Türkiye’de hem bir bilinç hem de bir sektör oluştu artık, yeşil malzemeleri daha uygun fiyatlara bulabiliyorsunuz. Türkiye gibi enerjinin pahalı olduğu ve dünya rekabetine girmeye kalkan bir ülkede enerji maliyetlerini düşürmek çok önemli. Öylesine optimize ediyor ki rakamlar, enerjideki katma değer bir anda o firmanın elini güçlendiriyor;

dünyadaki rekabet şansını artırıyor ya da o fırsatı kaçırmamasına sebep oluyor. Firmalar da artık kazanımları hesapladıklarında heyecanlanıyorlar ve bunları uyguluyorlar.

Her sektör için uygulanabilir nitelikte midir bunlar?

Bazı sektörlerde yapabileceğiniz çok fazla şey yok. Mesela şu an yaptığımız, konusunda dünyada ilk üçe girecek kampüs şeklinde bir sanayi yapısı var. İçinde 18-20 bina olacak. Anlayış olarak dünya ile entegre zihniyette insanlar. Aslında binalar da yeşil bina niteliğinde fakat proses gereği dört havaalanı enerjisi tüketiyor. Ama bu firma bütün çatılarına solar panel koymayı kabul etti. 3,5 milyon euro bütçe harcansa da enerjinin %2’sini karşılıyor sadece. Bu vizyon meselesi. Doğadan kopardığımızın ne kadarını koyabiliyorsak, o kadarını koyabilelim dediler.

“Amaca uygun, nitelikli ve bu niteliği fark ettiren bir yapı yaptığınızda vizyonunuzla ilgili bir gösterge oluyor. Bir yabancı geldiğinde, yeşil bina sertifikası almış bir binaya başka türlü bakıyor, iyi bir mimari kullanılmışsa bu gözden kaçmıyor”

Iglo Mimarlık olarak enerji verimliliği konusunda nasıl çözümler sunuyorsunuz?

Adımı, sorunun içinde çözüm barındıran, soğuk ve kardan korunmak için yine kardan yapılan iglodan alan Iglo’nun kuruluşundaki motto gibi, “**Ne yapsak da ekstradan bir yatırım yaptırmadan sistemi olduğu halde çözecek**” arayışındayız. Temel olarak yapının kendi içindeki ilişkileri mimimumda çözmeye çalışıyoruz. Yerli ya da yabancı, bize gelen firmaların çoğu birkaç nesildir sektörlerinde olan firmalar. “Bizim 60 yıllık yapımız var, buna dokunmayın” diyorlar. Ama müdahale ettiğimizde yeni bir proses ve daha verimli bir ilişki çıkıyor. Mimari dokunuşlar, sorguluyor onları. Mühendis bakış açısı ise biraz daha katı. Biz onların imkansız dediği şeyleri de sorguluyoruz. Bu sebeple insanların kitlendiği noktalarda çözümler üretebiliyoruz. Proseste ki ısıyı nasıl kullanırız, atığı nasıl değerlendiririz diye düşünüyoruz. Gün ışığının olabildiğince yüksek düzeyde kullanılması, yapay ışığa en az ihtiyaç duyulması; havalandırma yönetimi; güneş ısını kullanarak, depolayarak enerji elde etme yöntemleri; atık yönetimi; yangın önleme gibi konulara çözümler üretiyoruz. Bunların tek bir formülü yok. Her sektörde farklı çözümler üretilebilir. Firmanın da bunu istemesi gerekiyor ki imkanlarımızı oraya aktarabilelim.

Sanayide yenilenebilir enerji kullanımları, atık değerlendirme gibi alanlarda dünya ve Türkiye’yi karşılaştırdığımızda nasıl bir tablo söz konusu?

Dünyadaki durumu takip etmek çok kolay değil, bunlar genelde gizli bilgiler oluyor. Bizim yaptığımız binalarda da *know-how*’lar, altyapılar hakkında çok da bilgi vermemiz istenmiyor. Atık yönetimi Türkiye’de de önemseniyor ama tabii daha çok

büyük firmaların denetlenmesinin getirdiği bir durum bu. **Dünyaya entegre olacaksınız atık yönetiminde başarılı olmak zorundasınız. Enerji verimliliğiniz zaten iyi bir fiyat verebilmeniz için olmazsa olmazdır.** Büyük çapta iş yapan bir firma küçük farklar nedeniyle sizin yerinize Hindistan'a, Bulgaristan'a veya Rusya'ya gidebiliyor. Bunları yapmazsanız zaten sadece iç piyasaya çalışabilirsiniz, çünkü iç piyasanın beklentileri düşük, rekabet koşulları farklı. Dünyada ise tarz belli, çok da karmaşık değil. Atık yönetiminiz iyi olacak, iyi fiyat verebileceksiniz, işletmenizin iç ilişkilerini en verimli şekilde çözeceksiniz...

Türkiye'de konut alınırken enerji verimliliği uygulamalarının olup olmadığına dikkat ediliyor mu?

Türkiye geneliyle ilgili olmasa da yukarıdan aşağı bir bilinçlenme var. Genelde insanlar konut alırken "Aidatı ne kadar" diye soruyor. Ama enerji çözümlerine de dikkat etmeye başlayan bir kesim oluştu.

Yoğun bir kentsel dönüşüm sürecinde olan İstanbul'un yeni yapılarında ne kadar dikkate alınıyor enerji verimliliği? Alınmıyorsa, 3. köprü, havaalanı gibi büyük projeleri düşündüğümüzde bundan 20 yıl sonra nasıl bir İstanbul bulacağız karşımızda?

Kentsel dönüşümün kent adına çıkışı anlamlıydı, doğru bir yere gidebilirdi fakat o kadar rant odaklı bir harekete dönüştü ki, amacından çok saptı. Bu kadar menfaatin olduğu bir yerde de bizim bu hassasiyetlerimiz çok geri planlarda kalıyor. Bunun yanında enerji verimliliğini düşünenler, doğru uygulamalar da var. Ancak **yeşile karşı resmen savaş açılmış durumda.** Başından beri bunun mücadelesi içinde olmaya çalışıyoruz. Ben de kuzey bölgesinde yaşıyorum. Çevremizde o ormanların inanılmaz şekilde katledildiğini

"Türkiye gibi enerjinin pahalı olduğu ve dünya rekabetine girmeye kalkan bir ülkede enerji maliyetlerini düşürmek çok önemli. Öylesine optimize ediliyor ki rakamlar, enerjideki katma değer bir anda o firmanın elini güçlendiriyor; dünyadaki rekabet şansını artırıyor ya da o fırsatı kaçırmaya sebep oluyor"

görüyoruz. Kentsel dönüşüm, şehir içindeki hatalı yapılaşma ya da eskimiş, beklenen depreme cevap veremeyecek olan yapıların dönüştürülmesinden çıkıp İstanbul'un büyütülmesine döndü. Bu da ancak, tabii saymamız gereken akciğerlere müdahaleyle oluyor. Ben İstanbul'un büyütülmesine karşıyım. Yeni arsa üretmeye ihtiyacımız yok, insanlar buraya gelmek zorunda kalmayın, onların şehirlerine yatırım yapalım. İnanılmaz paralar harcıyor bu şeylere, faydasını da görmeyeceğiz. Oysa çok daha düşük bütçelerde Türkiye'nin genelinde ihtiyaç duyulan yatırımlar yapılırsa, insanlar kendi şehirlerinde kalırlar.

Çok acımadan, çok sert vuruyorlar İstanbul'a. Biraz zor ayağa kalkacak diye düşünüyorum. Çünkü su havzaları ciddi tehdit altında, yeşil alanları kuşatılmış durumda. 3 milyon ağaç havaalanı, köprü ve bağlantı yolları için kesildi deniyor. O bölgede olduğum için görüyorum, çok büyük yüzeyler oluşturular ağaçları keserek. Yol için açılmış

da benzemiyor, çok geniş alanlar. Medya da aynı dili konuşuyor, bunları söyleyen insanlar çok etkisiz bırakıldı. Sesleri cılız çıkar hale getirdiler, üniversiteler, otorite sayılabilecek odalar hep susturuldu. Ayrıca trafik her yıl biraz daha zaman kaybına neden olacak İstanbul'da. Dolayısıyla bunun çözülmesi gerekiyor, sürdürülebilir bir şey değil. Şehri büyüterek, yeni yollar yaparak olacak bir şey değil. Şehre olabildiğince araba sokulmaması gerekir, sürdürülebilir bir kent için ki dünyada bunun örnekleri var. Sanayi ile bu kadar iç içe olunmaması gerekir. Ama ne kadar uzağa koysanız, şehri o kadar büyütüyoruz ki içinde kalıyor. Bütün bunların sonucunda da 20 değil 10 yıl sonrayı bile çok umutlu görmenin fazla ihtimali yok.

Önümüzdeki dönemdeki projeleriniz neler olacak?

Elimizde uzun vadeli projeler var. Bahsettiğim kampüs projesinin yanı sıra doğasına olabildiğince uyumlu 170 villadan oluşan, nitelikli bir

IRENEC 2016

6. ULUSLARARASI

%100 YENİLENEBİLİR ENERJİ KONFERANSI

26-28 MAYIS 2016

www.irenec.org

%100 Yenilenebilir Kaynakları Kullanan ve Kendi Enerjisini Üreten, Ekolojik ve Demokratik Topluma Geçiş

Toplumların, ülkelerin ve bölgelerin %100 yenilenebilir enerjiye geçişi ancak çözüm tarafında olan yerel, ulusal ve bölgesel hükümetlerle gerçekleşebilir.

Enerji alanındaki yeşil çözüm, mevcut en iyi teknolojilerin kullanıldığı akıllı şebekelerin, yenilenebilir enerji depolama sistemlerinin ve enerjinin son kullanım verimliliğinin entegrasyonu ile %100 yenilenebilir enerji hedefine ulaşılmasıdır.

Türkiye Yenilenebilir Enerji Birliği (EUROSOLAR Türkiye), birliğin vizyonu doğrultusunda %100 yenilenebilir enerjiye geçişin teknik, ekonomik ve siyasi boyutlarının ve sanayide, mimaride, ulaşımda ve eğitimde hayata geçme yollarının tartışılacağı uluslararası bir platform yaratmak için her yıl IRENEC Uluslararası %100 Yenilenebilir Enerji Konferansı'nı düzenlemektedir.

IRENEC 2016 Konferansımızda sizi de aramızda görmek isteriz.

Türkiye Yenilenebilir
Enerji Birliği

Resmi Havayolu

**TURKISH
AIRLINES**

A STAR ALLIANCE MEMBER

EMSA
JENERATÖR

İstanbul'un Altın İlçesi
**MALTEPE
BELEDİYESİ**
www.maltepe.bel.tr

EUROSOLAR
Türkiye

İglo: Sorundan Üretilen Gerçek Çözüm

İglo, donmuş kar bloklarının bir kubbe oluşturacak şekilde üst üste dizilmesiyle inşa edilen bir Eskimo yerleşim birimi. Karın "ısı yalıtma" özelliği sayesinde dışarıda -40'lara kadar düşen sıcaklığa karşın ıglonun içindeki ısı, tek bir mum sayesinde bile 8-10 derecede kalabiliyor. İglolar, enerjiyi en efektif şekilde kullanan ve en ekonomik olan yapılar. Tek malzemeleri de, o çevredeki doğal ortam gereği her yerde bulunan ve insanlar için ciddi bir sorun yaratan materyal, yani "kar". Bu durumda iglo, bir sorundan üretilen gerçek bir çözümün hayata geçmiş hali oluyor.

konut projesi ürettik. Devam eden projelerimiz; İzmir'de, Ankara'da başlamak üzere olduğumuz projelerimiz var. Bunun dışında bekleyen projelerimiz de var. Sanayi, dünyadaki değişimlerden çok etkilenen bir alan. İki-üç yıllık projelere girip bitirmek üzere imza atacakken "Türkiye güvenli değil, uzun vadeli yatırımlara giremeyiz" diye çekilen partnerler nedeniyle duran yapılarımız var. Gelecek projeksiyonum Türkiye'nin nereye gideceğiyle ilgili aslında.

Sanayicilerin ne gibi öngörülleri var?

Uluslararası proje yapanların büyük bir kısmı projelere çok iyi hazırlanmış olmalarına, bulunabilecek en iyi partnerleri bulmuş olmalarına rağmen Türkiye'ye yönelik bir çekince olmasından dolayı projeleri askıya alınabiliyor. **Özellikle ABD ve İran'ın yakınlaşmasından ve**

"Kentsel dönüşüm, şehir içindeki hatalı yapılaşma ya da eskimiş, beklenen depreme cevap veremeyecek olan yapıların dönüştürülmesinden çıkıp İstanbul'un büyütülmesine döndü. Bu da ancak, tabu saymamız gereken akciğerlere müdahale ile oluyor"

İran'ın bizim 10 yıl önceki halimiz gibi yatırıma açık, istekli ve kaynaklara sahip bir ülke olmasından dolayı yatırımların oraya kayacağına dair bir endişe var. Bunun yanında bunları atlatacağımız, Türkiye'nin dünyaya entegre bir ülke olduğu ve bir şekilde bu entegrasyon gereği kendini çok da fazla hırpalamadan kurtaracağı yönünde öngörülerde bulunan sanayiciler de var. Aslında o kadar çok parametre var ki... Dünyada bir kriz var. Herkes ABD ve Avrupa'dan çıkacağını beklerken şimdi Çin ve Uzakdoğu'dan hiç beklenmeyen bir şekilde dünya ekonomisini tehdit eden bir dönüşüm ortaya çıktı. Çin fiyatları daha da düşürüyor. Zaten rekabet edilmesi zor olan Çin'in, Batı ve Türkiye için içinden çıkılmaz rekabet koşulları oluşturacağı da söyleniyor.

Dünyada sizi en fazla etkileyen kent hangisi?

Gördüğüm şehirler içinde Paris'i

seviyorum. Şehir ve şehirlinin kimliği birbirine çok uygun, o bütünlüğü hissettiriyor. Geçen yıl gittiğim Bangkok da çok etkiledi beni. Ama mimariden ziyade yaşantısından etkilendim. Şehir deyince yaşamdan kopuk bir şeyden bahsetmiyorum. Fiziki olarak değil bir organizma olarak değerlendirmek lazım şehri. İstanbul 10 yıl sonra ne olacak dediniz ya, aslında Bangkok'un bir sürü yeri o istemediğimiz halde. Ama Budizm'in getirdiği bir bakış var, insanlar İstanbul'da olduğu gibi yaşamıyorlar. Sokakta, **"gezmeye geldiniz ama yağmur yağıyor"** diye gelip özür dileyen insanlar vardı. Bahşış verdiklerimiz peşimizden koşup parayı geri verdi. Herkes sizi mutlu etmek için seferber ama hiçbir beklentileri yok. Siz mutlusunuz onlar da mutlu. Paraları yok, yaşam konforları düşük ama hepsi gülüyor. Bizi mutsuz eden bir sürü şey onların umurunda bile değil. Saygı görmeniz için bir canlı, bir insan olmanız yetiyor... ○

Yenilenebilir bir Dünya için...

SOLAREX İSTANBUL

9. Uluslararası Güneş Enerjisi ve Teknolojileri Fuarı

07-09 Nisan 2016
İstanbul Fuar Merkezi / Yeşilköy
9-10-11. Salonlar

Güneş Enerjisi'nin Devleri **Solarex İstanbul**'da Buluşuyor

SOLAREX
İSTANBUL
GÜNEŞ ENERJİSİ & TEKNOLOJİLERİ FUARI

0212 604 50 50
www.solarexistanbul.com

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB
(TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ)
DENETİMİNDE DÜZENLENMEKTEDİR

Sürdürülebilir Yaşam Konferansı ve Uluslararası XIX. Türkiye İç Denetim Kongresi'nde Yer Aldık...

Bursagaz iletişim çalışmaları kapsamında oluşturulan **Sürdürülebilir Yaşam Platformu** ve **KalDer Bursa Şubesi** işbirliği ile 14 Ekim 2015 tarihinde Bursa Crowne Plaza'da gerçekleştirilen **Sürdürülebilir Yaşam Konferansı**'nda Sürdürülebilirlik Akademisi Yönetim Kurulu Üyesi **Semra Sevinç** konuşmacı olarak yer aldı. "Kurumsal Vatandaşlık ve Sürdürülebilir Marka Olma" oturumunda moderatör olarak yer alan Sevinç, panel öncesinde gerçekleştirdiği sunumda iş dünyasının bugün karşı karşıya olduğu konular ve risklerin iş modellerini tamamen farklılaştırarak yeni bir yönetim modeline geçişi zorunlu kıldığına değinerek, Türk iş dünyası için **değişimin kaçınılmaz olduğunu** vurguladı. Sevinç'in, gerek Türkiye'de gerekse

dünya genelinde sürdürülebilir kalkınma modellerinin iş dünyasının desteğiyle gerçekleşebileceğinin ve iş dünyasının daha iyi bir gelecek

için çok önemli rol oynadığının altını çizdiği sunumu Sürdürülebilir Yaşam Konferansı katılımcıları tarafından ilgiyle izlendi.

“Yönetim Kurulu, Şirketlerin Sürdürülebilirliği İçin Çok Önemli”

Sürdürülebilirlik Akademisi Başkanı **Murat Sungur Bursa**, 20 Ekim tarihinde İstanbul'da gerçekleşen **Uluslararası XIX. Türkiye İç Denetim Kongresi**'nde, "Kurumsal Sürdürülebilirliğin Sağlanmasında İç Denetimin Rolü" isimli oturumda konuşmacı olarak yer aldı. Panelde sürdürülebilirlik yaklaşımının benimsenmesinde iç denetim fonksiyonunun oynadığı önemli rolden bahseden Bursa, "Karşımızda bileşik kaplar durumu var: Kurumsal sürdürülebilirlik iç denetimi, iç denetim de sürdürülebilirliği besler ve ilgilendirir. İki alandaki başarı arasında etkileşim vardır. İç denetim nasıl ki şirketlerin katma değerini; operasyonel, finansal ve bilgi sistemlerindeki verimlilik ve güvenilirliği artırması amacıyla geliştirilen bir fonksiyonsa, sürdürülebilirlik anlayışı da şirketlere bunu doğru yönetme imkanı tanıyor" dedi. Panelde aynı zamanda üst

düzyer yönetim ve yönetim kurullarının öneminden de bahseden Bursa, tıpkı dünyada olduğu gibi Türkiye'de de sürdürülebilirliğin hem şirket vizyonunun belirlenmesinde üst yönetimin etkili olması, hem de kural koyucu olma bakımından yetkinin üst yönetimden diğer birim ve alt kademelere yayılan bir liderlik anlayışı ile daha etkin olarak gerçekleştirilebileceğini ifade etti.

“İç denetim nasıl ki şirketlerin katma değerini; operasyonel, finansal ve bilgi sistemlerindeki verimlilik ve güvenilirliği artırması amacıyla geliştirilen bir fonksiyonsa, sürdürülebilirlik anlayışı da şirketlere bunu doğru yönetme imkanı tanıyor”

ExpoGeothermal

3. JEOTERMAL ENERJİ TEKNOLOJİLERİ VE EKİPMANLARI FUARI

21-23 OCAK 2016

CONGRESIUM ANKARA - TURKEY

Demos Fuarcılık ve Organizasyon A.Ş.
Tel: +90 212 288 02 06 * Fax: +90 212 288 02 10
info@demosfuarcilik.com.tr * www.demosfuarcilik.com.tr

Bu fuar 5014 sayılı Kanun gereğince TÜRKİYE DENEYİMİNİ DİJİTAL DÜNYA TEKNOLOJİLERİ KOSGEB

Valhalla Movement: Sürdürülebilirliğin *Online* ve *Offline* Hali

Kanada merkezli Valhalla Movement, sürdürülebilirliği ana akım haline getirmek ve “Özgürlük Kültürü”nü yaygınlaştırmak amacıyla yola çıkmış. Farkındalık yaratmak için bir yandan dijital platformları aracılığıyla videolar, fotoğraflar, belgeseller ve yazılar paylaşıyor, bir yandan da Montréal’de, yaklaşık 250 dönümlük bir alanı sosyal girişimciler, permakültürcüler ve diğer ilgililer için organik gıda yetiştirilen bir orman, halka açık park ve eğitim merkezi haline dönüştürüyor. Kurucusu Marc Angelo Coppola ile bu hareketin nasıl başladığını, network’lerini ve hedeflerini konuştuk.

 Nevra YARAÇ Valhalla Movement

Daha iyi -sadece kendimiz için değil toplum hatta gezegen için iyi- bir yaşam sürdürmemiz mümkün belki... Ama içinde yaşadığımız koşullar bazen farklı önceliklerden bazen de ne yapacağımızı bilmediğimizden bizi böylesi bir hayattan mahrum bırakıyor. Büyük kentlerde yaşayanların büyük bir bölümü, yakın ya da orta vadede şehirden kaçmak, daha sade, sakin bir yaşam sürmek için köylere, kasabalara yerleşmeyi planlıyor. Halihazırda gitmiş olanlar da var...

Sadece bize özgü değil, dünyanın dört

bir yanında buna benzer eğilimler söz konusu elbette... Ama ne kadarı hakkında bilgi sahibiyiz? İşte Kanada, Montréal’de başlayan bir hareket, Valhalla Movement, dijital medyayı kullanarak yazılar, bloglar, fotoğraflar, videolar ve belgesellerle bu örnekleri gösterme hedefiyle yola çıkmış bir network. Sadece göstermekle, anlatmakla kalmıyorlar üstelik. İşin fiziki boyutunda, Montréal’da oluşturdukları bir ekoköy var. Ama deneyimlerinin sadece burada yaşayan toplulukla sınırlı kalmaması için bir eğitim merkezi kurarak sürdürülebilir

uygulamalar ve mimari konusunda eğitim de veriyorlar. “Özgürlük Kültürü”nü yaygınlaştırmak ve kendini sürdürülebilir ekolojik bir topluluk oluşturmayı hedefleyen hareketin kurucusu Marc Angelo Coppola hem *online*, hem de *offline* projelerini EKOIQ'ya anlattı.

Valhalla Movement'i kurmaya nasıl karar verdiniz, hangi ihtiyaçtan doğdu bu fikir?

2010 yılında dünyayı gezmeye başladım ve kurduğum ilk işimi (bir iç mekan kay-kay parkuruydu) sattıktan sonra kendime bazı hedefler koydum. Bunlardan biri de bir yıl boyunca her hafta bir belgesel izlemektir. Dünyanın çok farklı alanlarda karşı karşıya olduğu zorlukları, sorunları görmek insanı alt üst ediyor ve söylememe gerek yok herhalde ama bu epey moral bozucu bir yıl oldu benim için.

Bu süreçte bir de şunu fark ettim: **Sorunlarla ilgili çok fazla bilgi olmasına karşın çözümlere dair çok az bilgi vardı.** Bunun üzerine kendimi ve paramı yapmak istediklerime adanarak harekete geçmeye karar verdim. O dönemde güneş panelleri, bahçe düzenlemesi, *off grid* (şebekeye bağlı olmayan) evler hakkında hiçbir şey bilmiyordum ama bir yerden başlamam gerektiğini ve pazarlama tecrübemiz sayesinde zaman içinde sesimizi duyurabileceğimizi hissediyordum. Ve öyle de oldu, Valhalla bugün dört başı mamur bir hareket haline geldi.

Projenin arkasındaki ekip kimlerden oluşuyor?

Şu anda çok farklı mesleklerden düzenli olarak bizimle çalışan yaklaşık 25 kişi var. Bu çok disiplinli ekip sayesinde kendimizi daha da ilerilere taşıyabiliyoruz. Aramızda pazarlamacılar, permakültür uzmanları, mühendisler, öğretmenler, inşaat ustaları, etkinlik organizatörleri, mimarlar, web programcıları, grafik tasarımcılar, fotoğrafçılar ve videografikerler var ve hepsi alanlarının en iyilerinden.

Değerlerinizden bahsedebilir misiniz?

Değerlerimiz; Sürdürülebilirlik (Uzun Vadedi Düşünme), Topluluk, Bilgi ve Eylem.

Dünyanın kaderine “ülkelerin” değil, insanların karar verdiğini düşünüyorum. Eğer biz sağlam durup kendimizi değiştirirsek hükümetlerimiz de kendilerini değiştirmek zorunda kalacaktır.

Sürdürülebilirlik, gelecek nesillerin esenliğini güvenceye almak için aldığımızdan daha fazlasını geri verdiğimiz bir yaşam tarzı; gezegenimiz ve onun karmaşık ekosistemleri arasındaki güzel dengeyi, doğayı muhafaza etme ve koruma gücü. Bir tür olarak varlığımızı sürdürebilmemiz ise, ihtiyaç duyulan zamanlarda işbirliği yapabilme ve birbirimize kenetlenebilme becerimize bağlı. “Biz”in, “ben”in bir uzantısı olduğu zihniyeti ifade eden **Topluluk**, kolektif değerler için bir arada hareket ederek bütünü güçlendiren bireylerden oluşan bir ağ. **Bilgi** ise, sadece olgular, enformasyon ve becerilerden ibaret değil, aynı zamanda eğitim kültürüne, işbirliğinin, fikirlerin ve enformasyonun yayılmasına ve deneyim yoluyla güçlenmeye değer vermektir. Bilgi, açık iletişim kanallarından akıyorsa güçtür, insanlığa paranın satın alamayacağı bir zenginlik sunar. Statükoyu değiştirmek ise Valhalla Movement'in önceliği. Hedefler koyarak, değişime götüren başarılı sonuçlara ulaşmak ne kadar zaman alırsa alsın **eylemlerimize** devam edeceğimizi taahhüt etmemiz gerektiğine inanıyoruz.

Hedefleriniz neler?

Ana hedefimiz sürdürülebilirliği ana akım

haline getirmek ve “Özgürlük Kültürü”nü yaygınlaştırmak. Alternatif haberler ve *online* eğitim konusunda bir başvuru kaynağı olmak istiyoruz. Ayrıca Sürdürülebilirlik Öğrenme Merkezi ile uzun vadede 150 veya daha fazla sakini olan *offline* bir topluluk oluşturmayı hedefliyoruz. 250 dönüme yakın bir alanı sosyal girişimciler, permakültürcüler ve başka alanlardan profesyoneller için organik gıda yetiştirilen bir orman, halka açık park ve eğitim merkezi haline getireceğiz.

“Özgürlük Kültürü”nü nasıl tanımlıyorsunuz?

İnsanlar olarak evrimimizin bu aşamasında mücadelesini verdiğimiz her şey aslında daha fazla özgürlük için. Kendimizi ifade etmek için daha fazla özgürlük, sevdiğimiz ve gezegenimize katkı sağlayan şeyleri yapmak için daha fazla özgürlük ve bir tür olarak sınırları mümkün olduğunca zorlayabilmek için daha fazla özgürlük...

Yenilikçiliğin ve mutluluğun zirvede olabilmesi için özgürlüğü ve tüm bireylerin dünyaya kendilerine has armağanlarını sunmalarını teşvik eden ve onları güçlendiren bir kültürün gerekliliğine inanıyoruz. İlerleyebilmemiz için bu hayati önemde.

“Sürdürülebilirlik Öğrenme Merkezi ile uzun vadede 150 veya daha fazla sakini olan *offline* bir topluluk oluşturmayı hedefliyoruz. 250 dönüme yakın bir alanı sosyal girişimciler, permakültürcüler ve başka alanlardan profesyoneller için organik gıda yetiştirilen bir orman, halka açık park ve eğitim merkezi haline getireceğiz”

Network’ünüzde hangi ülkeler ve kurumlar var?

Şu an tek fiziki projemiz Montréal’de ama bunu ABD’ye yayma konusunda da birçok gelişme oluyor. Aynı zamanda web sitemizin trafiği de oldukça yoğun ve özellikle Avrupa, Brezilya, Avustralya olmak üzere tüm dünyada artan bir ilgi olduğunu da görüyoruz.

Network’ünüzün bileşenleri olan Valhalla Movement, Valhalla Montréal, Valhalla Agency, Greenseed ve Superhero Academy hakkında bilgi verebilir misiniz?

Valhalla Montréal bizim yaklaşık 250 dönümlük arazimizde bulunan Montréal Topluluğu. **Valhalla Agency** bizimle benzer düşüncelere sahip organizasyonların bize iş vermesini sağlayan pazarlama ekibimiz. Bu sayede onlara destek veriyoruz. “Birlikte çalışabileceğiniz Fark Yaratıcılar” diyoruz biz kendimize. **Greenseed**, *crowdsourcing* (kitlesele fonlama) platformu oluşturabilmeyi amaçlayan uzun vadeli bir proje. **Superhero Academy** de sosyal girişimcilerin sosyal faydaya yönelik işlerini büyütebilmeleri ve tüm dünyada değişim hareketlerine ilham vermek amacıyla kurduğum bir *online* okul. Bunların yanında bu hafta açılışını yapacağımız ekolojik yaşam tasarım şirketi **Wisdom** var! Sürdürülebilir konut piyasasında devrim yaratacak *off grid* ekolojik evler tasarlayacağız.

İnsanlar nasıl network’ünüzün bir parçası olabilir, size nasıl katkıda bulunabilir?

Topluluğumuzun bir parçası olmak için manifestomuzu (valhallamovement.com/manifesto/) okuduktan sonra başvuru yapabilirler. Ya da sadece bize ulaşarak topluluğumuza nasıl katkıda bulunabileceklerini anlatıp burada staj yapabilirler. Dünyanın farklı yerlerinden insanlar da online işlerimize katkı sağlayabilir.

Platformunuzda ne tür içerikler üretiliyor?

Bloglar, videolar, meme’ler, fotoğraflar, belgeseller ile Özgürlük Kültürü’nün ve sürdürülebilir zihniyetin yaygınlaşmasına katkı sağlayacak her türlü içeriği üretiyorlar.

Kaç kişiye ulaşıyorsunuz?

Valhalla şu ana kadar web sitesi ve sosyal medya platformları aracılığıyla tüm dünyada birkaç milyon insana ulaştı.

Etkinizi ölçtünüz mü?

Her ne kadar elimizde rakamlar olsa da bunu *online* yapmak zor. Ama *offline* olarak giderek daha fazla sayıda insanı çekiyoruz. Aynı zamanda *Earthship*'ler (güneş enerjili, doğal ve geridönüşümlü malzemelerden yapılan evler) ve burada, Quebec'teki ekolojik inşaatlar ile kültürü değiştirme konusunda çok fazla katkı sağladık.

Gözlemlerinize dayanarak dünyanın hangi bölgelerinin iklim değişikliği, sürdürülebilir bir yaşam tarzına olan ihtiyaç gibi konularda daha bilinçli olduğunu söyleyebilirsiniz?

Kuzey Amerika'nın batı ve doğu yakaları, Avustralya ve Avrupa liderliği üstlenmiş görünüyor. Ancak Hindistan, Brezilya ve Güney Amerika'da da önemli bir hareketlenme var.

İnsanlar ve toplumlar dünyanın acil ve karmaşık sorunlarına çözüm getirmek için nasıl harekete geçirilebilir? Bunun için hangi araçlar kullanılabilir/kullanılmalıdır?

Bence en büyük değişim evde başlar. Bu yüzden insanların evlerini görme biçimlerini değiştirmeye odaklandık. Eğer tüketim tarzlarını değiştirip kentlerimiz ve altyapıların işleyiş biçimleriyle kendi aralarında bağlantı kurabilirlerse, bazı şeyleri yapmak için daha akıllı ve güçlendirici yollar olduğunu göreceğiz. Hikaye anlatıcılığı üzerinden *online* kültüre geçiş de burada çok önemli!

Gelecekte gerçekleştirmeyi planladığınız başka projeleriniz var mı?

Valhalla, yeni ekolojik yaşam tasarımı firmamız **Wisdom** işbirliğiyle, 2016'da bir **Sustainability Learning Centre** (Sürdürülebilirlik Öğrenme Merkezi) kuracak. Amacımız yine 2016'da tarım kooperatifimizi açmak ve Valhalla'nın tam zamanlı bir çiftlik olarak çalışması. Uzun vadeli hedefimiz de 150'den fazla sakini olan 30'un

Yenilikçiliğin ve mutluluğun zirvede olabilmesi için özgürlüğü ve tüm bireylerin dünyaya kendilerine has amaçlarını sunmalarını teşvik eden ve onları güçlendiren bir kültürün gerekliliğine inanıyoruz. İlerleyebilmemiz için bu hayati önemde.

üzerinde ev ile hem civardaki halk hem de dünyanın dört bir yanından gelen öğrenciler için park ve eğitim merkezinden oluşan bir alan oluşturmak. Eğitim sisteminde geçerliliği olan alternatif bir okul da gündemimizde...

Bildiğiniz gibi Aralık ayında Paris'te gerçekleştirilecek COP21 Zirvesinde ülkeler iklim değişikliği konusunda bir anlaşmayla dünyanın kaderine karar verecek. Bu zirveden ne beklemeliyiz, çarpıcı bir değişiklik söz konusu olacak mıdır sizce?

Dünyanın kaderine "ülkelerin" değil, insanların karar verdiğini düşünüyorum. Eğer biz sağlam durup kendimizi değiştirirsek hükümetlerimiz de kendilerini değiştirmek zorunda kalacaktır. Bu söylediklerimin ışığında, sonuçları giderek daha fazla alarm veren iklim değişikliği konusunu ülkelerin geçmişte olduğundan çok daha ciddi biçimde ele alacağına inanıyorum. Zamanla karbonun fiyatlandırıldığı (Sınırla ve pazarla *-cap and trade-* gibi) bir sisteme doğru gitmemiz çok muhtemel.

Nasıl bir dünya hayal ediyorsunuz?

İnsanların inandıkları şeyler için harekete geçerek kendileri için bu değişimi hükümetlerin ya da şirketlerin yapmasını beklemedikleri bir dünya hayal ediyorum. Kişiliklerin ve zihinlerin devrimini ve giderek daha fazla insanın kendi kendini güçlendirdiğini ve çözümler ürettiğini görmek istiyorum. Değişimle sonuçlanabilecek tek doğru yol bu. ○

Geleceğin Enerji ve Su Çözümleri Nasıl Olacak?

Bilim, Enerji, Teknoloji alanında Ar-Ge ve teknoloji transferi çalışmaları ile 15 yıldır ABD’de üniversiteler ve kamu sektörünü özel sektör ile buluşturan TGBCA şirketinin kurucusu ve CEO’su İsmail Onat geçtiğimiz günlerde Türkiye’deydi. Kamu ve özel sektör ile işbirliği toplantıları için Türkiye’ye gelen Onat ile çalışmalarını ve Şubat 2016’da Las Vegas’ta gerçekleştirecekleri “Uluslararası Geleceğin Enerji ve Su Çözümleri Zirvesi”ni konuştuk. 25 yıl önce Türkiye’den ABD’ye göçen Onat’ın kurucusu olduğu TGBCA birçok dünya ülkesine hizmet sunuyor. Onat, “Yenilikçi projelerin Türkiye’de de bilinmesine ve uygulanmasına önem veriyorum ve bunun için özellikle çalışıyorum” diyor.

 Aslı DEDE

 Fikriye BULUNMAZ

TGBCA ne zaman, hangi amaçlarla kuruldu?

TGBCA, 15 yıllık firmamızın, 2013 yılında alt şirketi olarak tekrar biçimlendirilmiş spesifik platformudur. 2000 yılında Virginia Eyaleti’nde uluslararası ticareti içeren, ithalat ve ihracat çalışmaları yapan Max Global adlı şirketi kurduk. Bu dönemde IT sektöründe de çalışmalarımız devam ediyordu. 2002 yılında şirketimizi Las Vegas şehrine taşındık. IT sektöründeki çalışmalarımız bizi diğer sektörlerle de taşıyordu, özellikle de “enerji” alanı öncelikli olmaya başladı. Üniversiteler ve devlet kurumları ile yaklaştık. Ar-Ge projeleri üretmeye başladık. Son olarak da şirketin ithalat ve ihracat kısmını bilim ve teknoloji kısmından ayırmak üzere TGBCA platformunu oluşturduk. İşi-

mizi tamamen B2B haline getirdik. Teknoloji geliştirme çalışmalarımız tamamen dünya ticaretine bu ileri teknolojilerin açılımı üzerinedir. TGBCA şirketini bir yelpaze olarak düşünürseniz, yelpazenin bir tarafı uluslararası ticaret ve fuarlar olarak şekillenmiştir. Las Vegas şehri, yılda 23 bin civarında fuar ve kongreye ev sahipliği yapan, dünyanın en önemli ve işlek fuar merkezlerinden biridir.

Şehrimize yılda 43 milyon ziyaretçi geliyor. Burası, ABD’nin en işlek ikinci havaalanına sahip. Global işbirliği görüşme ve toplantıları için önemli bir konumda yer alıyor. Las Vegas, uluslararası ticaret ve ekonomik ilişkiler kapsamında etkin bir merkez, bizim diğer ülkelere çok sık gitmemize gerek olmuyor, dünyanın her köşesinden şirketler Las Vegas’a geliyor.

TGBCA şirketinde yelpazenin ikinci yüzü ise bilim, teknoloji ve enerji konuları. Bu üçlemeye “savunma sanayii” de dahil. Nevada Eyaleti ABD’de güneş enerjisi ve jeotermal enerji yatırımlarının, üretim merkezlerinin en ileri teknolojileri uyguladığı eyalet. Ayrıca ABD’nin ulusal test bölgesi de Nevada Eyaleti’nde bulunuyor. Tüm ülkede tamamlanan Ar-Ge çalışmalarının testleri Nevada’da yapılıyor. Bu nedenle eyaletimiz dev yatırımcıları çekmeye devam ediyor. Las Vegas şehri dendiğinde ilk akla gelen çalışmalar, eğlence ve turizmdir. Diğer değerlerimiz pek bilinmez, çünkü pek reklamları yapılmaz. Örneğin dünyanın en gelişmiş **Big Data merkezi Switch** Las Vegas’tadır. İnsan-

sız hava araçları alanında ev sahibiyiz, uygulama Nevada’da başladı ve en fazla tecrübeli IHA pilotu da yine Nevada’da bulunuyor. Dünyanın en büyük güneş enerjisi tarlası **IVANPAH** da Nevada sınırındadır. Yine Las Vegas’ta çok ciddi “biyo” ve “nano” teknoloji çalışmalarımız var. 2012 yılında Nevada Valiliği’ne bağlı olan **LVGEA** (Las Vegas Global Economic Alliance) kurumu ile yaptığımız sözleşme ile Nevada

Eyaleti’nin Türkiye ve diğer tüm Türk Cumhuriyetleri ülkeleri arasındaki resmi kurumu yetkisini aldık. Türkiye’den devlet kurumları ya da özel şirketler, gerek siyasi ilişkiler gerekse yatırım ilişkileri, işbirliği ortaklıkları gibi taleplerinde TGBCA ile bağlantı kuruyorlar. Konularında dünyanın en ileri gelen uzmanlarından oluşan çok ciddi bir ekibimiz var.

“Etkinlik kapsamında Las Vegas’ın güneyindeki **IVANPAH Güneş Enerjisi Üretim Tarlası**’na da çok özel bir tur düzenleyeceğiz. **IVANPAH** dünyanın en büyük güneş enerjisi tarlası ve giriş izni almak son derece zor”

Bugüne kadar gerçekleştirdiğiniz projeler arasından örnek verebileceğiniz özel başarı öyküleri var mı?

Birçoğu gizlilik anlaşması ile devam edip tamamlanmış projeler. Ancak şunu söyleyebilirim; ileri teknoloji ile tamamladığımız sensörler en başarılı olduğumuz çalışmaların başında geliyor. Onlarca yılın bilgi birikimini taşıyan bu sistemlerin birçok sektörde ticari kullanımını sağlayacak değişimleri yaptık. Örneğin tarım sektöründe, madencilik sektöründe, çevre bilimlerinde, arkeolojide kullanılan veri toplama ve analizlerin yapılabildiği sistemleri oluşturduk.

Başarı hikayesi olarak gördüğüm bir diğer konu da Nevada Eyaleti'nin insansız hava araçlarının test bölgesi olarak seçilmesindeki katkılarımız. ABD FAA kurumu, iki yıl önce hemen hemen her eyaletin başvuruda bulunduğu **İnsansız Hava Araçları Test bölgesi** seçimlerinde, birçok işbirliği ortağımızla beraber yaptığımız çalışmalar sonucunda eyaletimize "İHA Test Bölgesi" yetkisini kazandırdık. Bu benim için çok önemli bir başarıdır.

"Geleceğin Enerji ve Su Çözümleri Zirvesi" hangi amaçlarla organize ediliyor?

Amacımız enerji ve su bilimleri ile ilgili çalışmalarımızı ve bu konulardaki *know-how*'ı dünyaya açmak, paylaşmak. Ortak çalışmalar, küçülen dünyada farklı lokasyonlarda ekip çalışmaları başlatmak. İşbirliği ortaklıkları oluşturmak.

Zirve ne zaman gerçekleşiyor? Las Vegas'ta düzenlenmesinin ayrı bir önemi var mı? Programda neler var?

8-9-10 Şubat 2016 tarihlerinde üç günlük yoğun bir program. Her gün bir soru-cevap panel toplantısıyla bitecek. Özel toplantılar ve görüşmeler de organize edilecek. Zirveyi Las Vegas'ta düzenlememizin en büyük

"Amacımız enerji ve su bilimleri ile ilgili çalışmalarımızı ve bu konulardaki know-how'ı dünyaya açmak, paylaşmak. Ortak çalışmalar, küçülen dünyada farklı lokasyonlarda ekip çalışmaları başlatmak. İşbirliği ortaklıkları oluşturmak"

nedeni kentin bu tür kongrelerle çok rahat ortam sunabiliyor olması. Ayrıca birçok bilim insanımız da orada bulunuyor. Örneğin DRI (*Desert Research Institute*) ABD'de *Center of Excellence on Water* (Su Alanında Mükemmellik Merkezi) yetkisine sahip olan en ciddi kurumdur ve Nevada merkezlidir. Bu kurum ABD'de su bilimlerinde en fazla bilim insanının çalıştığı, yeni teknolojiler ve çözümler geliştiren ve zirveyi birlikte organize ettiğimiz kurumlardan biri. Las Vegas'ın güneyindeki **IVANPAH Güneş Enerjisi Üretim Tarlası**'na çok özel bir tur düzenleyeceğiz. IVANPAH dünyanın en büyük güneş enerjisi tarlası ve giriş izni almak son derece

zor. Zirve katılımcılarından seçili bir grup için bu izni aldık. Zirve kapsamındaki konu ve konuşmacıların en güncel halini web sitemizden inceleyebilirsiniz.

Zirveye kimler katılmalı? Zirve katılımcılara hangi faydaları sunuyor?

İlgili devlet kurumları ve özel şirketler katılabilir. Özellikle start-up firmaların katılmasında fayda olacağını düşünüyorum, bu firmaların zirveye katılmaları girişimlerini çok daha ileri bilgilerle başlatmalarını sağlayacaktır. Belediyelerden yetkililer, su ve atık su üzerine çalışan kurumların yetkilileri, ulaştırma ve enerji bakanlığı ile bağlantılı kurum ve kuruluşlara faydalı olacaktır. Zirvede, özel şirket anlaşmaları ve devlet kurumlarıyla MOU (*Memorandum of Understanding*) protokol anlaşmaları imzalanması da mümkün olacak.

Zirveye katılmak için:

Web sitesinden kişisel başvuru yapılabilir. www.tgbca.com ekoicq.com adresindeki banner linkini tıklayarak başvuru yapanlar özel indirim kazanıyor.

Uluslararası “Geleceğin Enerji ve Su Çözümleri” Zirvesi

8-9-10 Şubat 2016 Las Vegas

1. Gün: Gelecekte Ulaşım ve Enerji Depolama
Elektrikli Taşıtlar ve Araçlar
Geleceğin Demiryolları
Enerji Güç Dağıtımı
Enerji Depolama

Son dönemde elektrikli taşıtlar ve bu yeniliğin getireceği ek sanayi konusunda çalışmalara hız kazandırıldı. Özellikle **Tesla, Google, Apple** gibi firmalar liderliği üstlendi. Elektrikli arabalar hızla yayılıyor. Uçak ve helikopter gibi hava araçları da tek veya iki kişilik modeller ile tasarlanmaya ve üretilmeye başlandı. Bunlara elektrikli motosikletleri de ekleyebiliriz. Elektrikli araçlar farklı sektörlerde de kullanılıyor. Örneğin tarım sektörü için elektrikli ve tam otomatik insansız traktörler, tarım makineleri üretiliyor.

Araçların üretimi, yan sanayinin gelişimi ve büyümesini de gerektiriyor. En önemli ihtiyaç, şarj istasyonları ağının büyütülmesi ve yaygınlaştırılması. Bu da “**akıllı şebekeler**” ile yapılıyor. İkinci büyük ihtiyaç ise enerji depolaması. Araçlarda kullanılan elektriğin daha uzun ömürlü olacağı aküleri tasarlayıp uygulamak. Özellikle Tesla firması en uygun çözümleri getiren şirket olarak tarihe geçti. Nevada’da geçen yıl yaptıkları anlaşmayla 5 milyar dolarlık yatırımla giga fabrika inşaatını başlattı.

Hızlı raylı sistemler ve bir kasabaya elektrik sağlayabilecek depolama teknolojilerinin de işleneceği **MAGLEV** konusu da ele alınacak konular arasında. Maglev teknolojisinin patentine sahip firma yetkililerinin konuşmacı olacağı konferansta, bu kişilerle birebir görüşme ve işbirliği ortaklıkları olanakları da sunuluyor.

2. Gün: Sürdürülebilir ve Yenilenebilir Enerji
Temiz Enerji
Güneş Enerjisi
Jeotermal Enerji
Enerji Verimliliği

Las Vegas bölgesi güneş enerjisi için dünyanın en uygun lokasyonlarından biri ve bu olanağı sonuna kadar en yeni teknolojileri kullanarak zorlamaya devam ediyoruz. “Bugün dünyada kullanılan ve bilinen güneş panellerini boyut olarak ne kadar küçültebiliriz? Güneş hücrelerinde daha fazla enerjiyi nasıl depolayabiliriz?” sorularına cevap olacak Ar-Ge çalışmalarını da devam ettiriyoruz. Konferansta bu Ar-Ge çalışmalarını ileri teknoloji çözümleri patent ortaklığı olanakları sunacağız. Şu anda tüm dünyada kullanılan güneş panelleri verimliliği %14-%16 iken, verimliliği %40’ın üstüne çıkmış panelleri de anlatacağız ve bilim insanları ile işbirliği ortaklıkları olanaklarını görüşeceğiz. Nevada Eyaleti, ABD’de güneş enerjisi ve jeotermal enerji ile kişi başına en fazla elektriğin üretildiği bölge. Her iki enerji üretimi yöntemlerindeki **know-how** da katılımcılara sunulacak.

3. Gün: Yeni Dünyada Su Çözümleri: Geleceğin Teknolojileri ve Akıllı Çözümler
Suyun Geleceği
Küresel Kaynaklar
İnovatif (Yenilikçi) Ar-Ge Çalışmaları
Sensör Sistemleri

Su hayattır. Aynı zamanda birçok şirketin ve kurumun gözden kaçırdığı “enerji”dir. Dünyanın en büyük problemi ve çözüm arayışlarının devam ettiği en büyük yatırım alanıdır. Konferansta deniz suyundan içme suyu elde edilmesinde kullanılan teknolojilerden, atık suyun artık atık kavramından çıkarılması ve yararlı bir şekilde kullanılmasına kadar birçok konu ele alınacak. Tamamlanmış Ar-Ge çalışmalarını, kullanılmaya başlanan yeni teknolojileri, “su” başlığı etrafında büyüyen yeni girişimleri ele alacağız. Suyun her damlası değerlidir, atık ya da temiz su, fark etmez. Bu konuları işlerken akıllı şebekelerle olan birebir ilişki, siber güvenlik, su analizlerinde zaman ve personel masraflarının elimine edilmesi için kullandığımız sensör teknolojileri, Ar-Ge çalışmaları bitmiş ve prototip aşamasına gelmiş sensör sistemleri ele alınacak. Konferansta ayrıca bu yeni teknolojilere patent ortaklığı olanakları da sunulacak.

Sürdürülebilir Enerji, Kaybolan Ormanlar, Sanatla Buluşan Yenilenebilir Enerji...

Tropik Ormanları Hızla Tüketiyoruz

2015 yılı **Dünya Orman Kaynakları Değerlendirme Raporu**'na göre geçtiğimiz 30 yılda dünya üzerindeki ormanların yok olma hızı yarı yarıya azaldı. Ormanların saymakla bitmeyecek faydası var: Temiz su sağlaması, karbon absorbe etmesi, odun ve ürünlerini sunması, civarında yaşayan yoksul insanlara barınak olması... Ve tabii ki ormanlar birçok fauna-flora türleri için de uygun habitatlar oluşturuyor. Örneğin tropikal ormanlar dünyadaki tüm orman alanının %15'ini oluştururken, hayvan ve bitkilerin %50'sini barındırıyor. İşte tüm bu nedenlerle orman alanı ve ağaç miktarı "küresel çevre durumunu" en iyi gösteren kriterlerden birisi olarak kabul ediliyor. Her beş yılda bir BM Gıda ve Tarım Organizasyonu tarafından yüzlerce bilim insanı ve teknik uzman ile yapılan anket sonucu hazırlanan rapor, ormanların küresel ölçekteki resmini yansı-

Rapora göre 1990 ile 2015 yılları arasında orman alanı kaybı %3 olarak gerçekleşerek 4 milyon hektara geriledi. Yıllık orman kaybı miktarı ise yılda 3,3 milyon hektara düştü.

tır. 2015 yılı raporu da bir süre önce Durban'da düzenlenen Dünya Orman Kongresi'nde açıklandı. Rapora göre 1990 ile 2015 yılları arasında orman alanı kaybı %3 olarak gerçekleşerek 4 milyon hektara geriledi. Yıllık orman kaybı miktarı ise yılda 3,3 milyon hektara düştü. Bu kayıpların büyük bölümü de tropik bölgelerde yaşandı. Yoksul ülkelerdeki orman kaybı oranı beklendiği üzere çok yüksek.

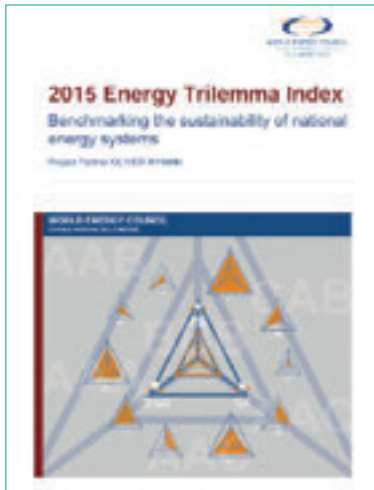
World Economic Forum @wef
<https://t.co/FAhb7ZABJO>

Sürdürülebilir Enerjide Neredeyiz?

Dünya Enerji Konseyi tarafından hazırlanan, enerjide sürdürülebilirliğin değerlendirildiği **2015 Trilemma Endeksi**'nde Türkiye, 130 ülke içinde 76. sırada yer aldı. Endekste,

enerji güvenliği bağlamında petrol ve petrol ürünleri stoklarında yaşanan azalmaların Türkiye'nin performansında gerilemeye sebep olduğu ifade edildi. Ayrıca, Türkiye'nin çevresel konulardaki sıkıntılarının devam ettiği, özellikle düşük enerji ve emisyon yoğunluğu meselelerinde ilerlemeler olmasına rağmen, bunun beklenen düzeyde olmadığı, yenilenebilir enerjiye yapılan yatırımların aynı kapasitedeki diğer devletlerin gerisinde kaldığı belirtildi. Ülkelerin sürdürülebilir enerji politikaları üretmedeki yeterliliklerine göre hazırlanan Endeks'te ilk 10'da İsviçre, İsveç, Norveç, Birleşik Krallık, Avusturya, Danimarka, Kanada, Fransa, Finlandiya ve Yeni Zelanda yer alıyor.

Enerji Gazetesi @EnerjiGazetesi
<https://t.co/MyX3v20G2>

Özgür ÖZTÜRK
ozgur.ozturk@akcansa.com.tr

Yenilenebilir Enerji Sanatla Buluşunca...

Pittsburglu iki sanatçı Elizabeth Monoian ve Robert Ferry, enerji üreten sanat eserleri dizayn etmeye karar verirler... Ve isterler ki bu eserleri görenler aynı zamanda yenilenebilir enerji hakkında bilgi sahibi de olsunlar... Oluşturdıkları **Land Art Generator İnisiyatifi** de bu amaca yönelik olarak Abu Dabi, New York ve Kopenhag'da yapılan yarışmalarda yüzlerce tasarımı bir araya getirdi. 2016'da Kaliforniya'da yapılacak yarışmada da ziyaretçiler temiz enerji veya içilebilir su üreten tasarımlar yapacaklar. Kamu sanatı, iklim değişikliği ile mücadelede ihtiyacımız olan alternatif çözümler yaratmak için çok iyi bir araç olabilir. Yaratılan tasarımlar bir taraftan da sanatsal özelliğiyle şehrin görselliğine katkı sunuyor. Örneğin **WindNest** isimli tasarım hem rüzgar hem güneşten enerji üretirken, bulunduğu yerdeki ziyaretçilere mobil telefonlarının şarj edilebilmesi olanağı sunacak. WindNest'in prototipi Pittsburg'da kurulacak, hedef kapasite yıllık 8000KWh. Bir başka proje olan **Algaescape** ile de algden biyokütle üretilirken, ziyaretçiler açık podyumdan alglerin gelişimini de izleyebilecek. Hedef yılda 436MWh enerji üretmek. Diğer örnek projeleri ilgili linkten görmenizi şiddetle öneririm!

CECHR @CECHR_UoD
<https://t.co/5luGnCuZnj>

Malzeme ve enerji geri kazanımı, sürdürülebilir kalkınma alanında dünyadaki en geniş katılımlı fuarlardan ECOMONDO bu sene 19. kez İtalya'nın Rimini kentinde düzenlendi. 3-6 Kasım'daki fuarda 500 alıcı yer alırken ülke bazında en yüksek katılım ise Türkiye'den geldi.

 Berkan ÖZYER

 Fatih ÖNDER

Gerri Kazanım Sanayii Rimini'deydi

Akdeniz bölgesinin en önemli fuarlarından **ECOMONDO Uluslararası Malzeme ve Enerji Geri Kazanımı ve Sürdürülebilir Kalkınma Fuarı** bu sene 19. kez İtalya'nın Rimini kentinde düzenlendi. 3-6 Kasım tarihlerinde ECOMONDO ile eş zamanlı olarak önceki sekiz senedeki gibi **KEY ENERGY Uluslararası Sürdürülebilir Enerji ve Hareketlilik Fuarı** da aynı alandı. Atıkların kaynağa dönüşmesi ve teknolojik inovasyon alanlarına odaklanan fuar, çevre koruma teknolojileri, yenilenebilir enerji ve su teknolojileri sektörlerindeki uluslararası katılımcı ve ziyaretçileri bir araya getirdi. Fuar, Cezayir, Katar,

Birleşik Arap Emirlikleri, Kazakistan, Güney Afrika, Malezya, Çin ve İran gibi ülkeler dahil olmak üzere 30'dan fazla ülkeden firma, kurum, dernek ve STK temsilcileri ile basın mensuplarını ağırladı.

103 bin ziyaretçi sayısına ulaşılan fuarda dünya genelinde 500 alıcı yer aldı. Ve bu alanda 70 alıcı ile en yüksek sayı Türkiye'ye aitti. Türkiye kafilesi için **AntExpo** koordinasyonunda gerçekleşen organizasyonda **ÇEVKO, IGEDDER, GEKSANDER** ve **TÜDAM** gibi sektörel kurum ve kuruluşlar destek sağladı. Dev organizasyona ev sahipliği yapan Rimini Fiera'nın Genel Müdürü **Lorenzo Cagnoni**, "Bu fuarla

Lorenzo Cagnoni

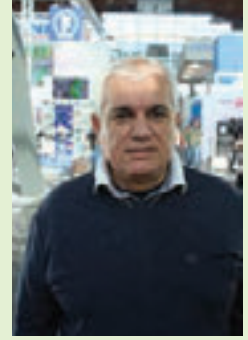
sanayi dünyası net mesajlar verdi: Yeşil ekonomi ve geri kalan üretim sistemleri arasındaki ayırım ortadan kalkmalı. Sürdürülebilir olmak artık girişimler için bir mecburiyet. Ama bu çerçevede atıkların bir üretim materyali olduğunu kabul etmek gerekiyor. Fuardaki 1200 temsilci farklı üretim zincirleri için bunun hemen şu an mümkün olduğunu gösterdi” dedi.

Fuar kapsamında önemli sayıda seminer ve konferans da düzenlendi. Ancak önümüzdeki sene 8-11 Kasım tarihleri arasında düzenlenecek etkinlik öncesi küçük bir not. Konferanslara katılacaksanız şimdiden İtalyanca derslerine başlasanız iyi olur. Zira İngilizce çeviri konusunda sıkıntı çekebilirsiniz...

Türkiye’den Gelen Katılımcılardan Notlar...

Levent Kırıkoğlu*:
“Biyokütle ile İlgili Önemli Gelişmeler Var”

Biz genelde biyokütle yatırımlara ekipman, müşavirlik, danışmanlık ve komple anahtar teslim yatırımlar için yatırımcılara destek oluyoruz. Türbin, kazan, baca gazı arıtma ve bu çerçevedeki bütün ekipmanlarla ilgili çalışmalar yürütüyoruz. Fuardaki firmalarla da bu konularda görüşüyoruz. Aynı zamanda potansiyel müşterilerle tanışma imkanı da bulduk. ECOMONDO’da geçen sene enerji konusu daha ağırlıktaydı. Fakat yine de önceki senelerin verdiği tecrübeyle çok daha hedefe yönelik gezme imkanı oluyor. Burada gördüklerimizden hayli memnunuz. Petrol atıklarını yok etme konusunda ve baca gazlarının çevre koşullarına uygun olarak arıtılmasıyla ilgili birkaç firmayla tanıştık. Onun dışında **biyokütleyi özel olarak tarlada, kısa sürede ve ucuz fiyatlara üretmek** için bir ürün bulduk. Onunla ilgili çalışmalara başlayacağız. Biyokütle, hammadde sıkıntısı çeken firmalar için önümüzdeki dönemde önemli bir kaynak olacak. Uzun vadede böyle bir sıkıntı ortaya çıkacak çünkü...

* **LEFA Temsilcilik Genel Müdürü**

Rakamlarla ECOMONDO

103.514 ziyaretçi

11.000 sanayi ve ticaret çalışanı

Dünya genelinden 500 satın alıcı

500 akredite gazeteci

Türkiye’den 70 sektörel firma ile

toplam 103 kişilik katılım

Türkiye'den Gelen Katılımcılardan Notlar...

Vedat Kılıç*: **“Hem Teknik Hem de Operasyonel Bilgiler Edindik”**

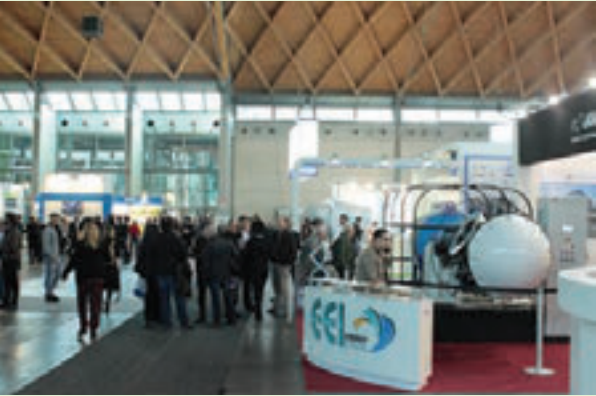
Türkiye’de lisans almış geri dönüşüm tesislerinin bir araya gelerek kurduğu bir organizasyonuz. Amacımız değerlendirilebilir her atığı ülke ekonomisine kazandırmak. Dolayısıyla dünyada her sene sektörümüzü ilgilendiren fuarları ziyaret ediyoruz. Çin’de Chinaplas Fuarı’nı, Münih’teki IFAT’ı ziyaret ediyoruz. Ben ECOMONDO’ya geçen sene bireysel olarak gelmiştim. Münih’e göre farklı bir fuar olarak gördüm ve bu sene sektör olarak gelmek istedik. TÜDAM adına 40’a yakın bir katılım var. Almanya’daki teknoloji çok üst düzey ama burası da Almanya’ya göre daha ekonomik. Biz, sektörümüzün farklı kıtalardaki farklı teknolojileri görmesini, ekonomik kapasitesine göre yatırım yapmasını istiyoruz. Amacımız teknolojik eksikliği bir an önce gidermek. Çünkü emek yoğun çalışıyoruz. **Dünyanın en pahalı enerjisiyle en ucuz işini yapmaya çalışan bir sektöüz.** Bu nedenle maliyeti düşürüp verimin artmasını sağlamaya çalışıyoruz.

Birinci gün firmaların önceden belirli ikili görüşmeleri vardı, rehberler eşliğinde. İkinci gün Türkiye’deki **Yeşil**

Nokta örgütünün bir anlamda muadili bir dernekle görüştük. O toplantı çok verimliydi. Biz bir yandan da mevzuatların geliştirilmesinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’yla çalışıyoruz. Dolayısıyla buradan teknik anlamda da, operasyonel anlamda da bilgiler edindik. Türkiye’de özellikle ambalaj atıklarının toplanması mevzuatının geliştirilmesiyle ilgili önerilerimiz olacak. Burada üretici sorumluluğu ilkesi gözümüze çarpıyor. Firmaların ürettikleri ambalajlar, atık haline geldikten sonra onların toplanmasıyla ilgili ne kadar büyük sorumluluklar üstlendiğini net bir şekilde gördük. Ülkemizde de mevzuatlar son derece düzgün. Ama sorumluluk sahipleri, sorumluluklarını yerine getirmiyor, onları denetleyen mekanizmalar düzgün çalışmıyor. Bundan dolayı da organizasyonlar gelişmiyor.

** TÜDAM, Değerlendirilebilir Atık Malzemeler Sanayicileri Derneği Başkanı*

Dr. Mustafa Tolay*: **“ECOMONDO’da Büyük Hareketlilik Vardı”**

ECOMONDO ve KEY ENERGY fuarları her sene önemlerini artırıyor. Bu sene gerek İtalya gerek Avrupa’daki genel enerji politikaları nedeniyle KEY ENERGY tarafında katılım düşüklüğü var. Ama ECOMONDO tarafında hareketlilik çok yüksek. KEY ENERGY tarafındaki firma katılım azlığının, biyogaz tesis yatırımcılarının teşviklerinin bir miktar azaltılmasıyla ilgili olduğunu söylediler. O yüzden bizim bazı beklentilerimiz KEY ENERGY tarafında tam değil bu sene. Ama bunun dışında fuara olan ilgi giderek artıyor. Geçen sene Türkiye’den 50 civarında ziyaretçi varken bu sene 100’e çıktı. Bu da ülkemizde bu konuya verilen önemi gösteriyor. Ben 30 yıldan fazla süredir bu işlerle uğraşıyorum. Bundan 25 sene önce çöpten enerji mi olur sözleri varken bugün tam tersi nereden enerji üretiriz günlerine geldik. Bu gibi fuarlara artan katılımcı sayısı da bu durumun önemli bir göstergesi.

** Tolayenergy, Yüksek Kimya Mühendisi ve Biyoenerji Derneği Genel Sekreteri*

Ergin Erdinç*:
**“Oldukça Büyük Çapta,
Özenle Düşünülmüş Bir Fuar”**

Biz Türkiye’de cam ve plastik ambalaj atıklarının toplanması ve geridönüşümü konusunda faaliyet gösteriyoruz. 20 tanesi İzmir Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde olmak üzere 30 belediye ile sözleşmemiz var. Buradaki cam ambalaj atıklarının geri kazanılmasına yönelik makine parkı ve uygulamalarını görmek için fuara katıldık. Camın diğer malzemelere göre farklı özellikleri var. Kolay kırılır ama çok aşındırıcıdır. Makine parkınızı zımpara gibi sürekli aşındırır. İtalya’da benzer işi yapan firmaların bu soruna nasıl çözüm bulduğunu görmek istiyorduk. İki firmayla görüşme şansımız oldu. Onlarla bizim çözdüğümüz ama onların ilk defa duyduğu teknik detayları paylaştık. Bizim açımızdan fuar faydalı geçti.

ECOMONDO’ya ilk kez geldim. Daha önce Çin’de, Almanya’da fuarlara katıldım. Oldukça büyük çapta, özenle düşünülmüş bir fuar. Ancak uzaktan gelen insanlar için havalanı önemli bir sorun. Üç saat mesafedeki Bologna Havalimanı’na indik. Daha yakın bir alanın daha yardımcı olacağını düşünüyorum.

*** Muzaffer Pınarbaşı Cam Şişe İşletmesi Genel Müdürü**

Erkan Şanal*:
“İtalyanlar Ekipman Bazında Gerçekten Çok Başarılılar”

ECOMONDO’ya bu sene ilk kez katıldık. Almanya’daki IFAT fuarı tabii, dünyada bir numara. Sanırım ECOMONDO ikinci geliyor. Burada gördüklerim beklentilerimin üstünde çıktı. Katılımcılar çok bilinçli, organizasyon hayli başarılı. Genelde evsel atıkların parçalanması, bertaraf edilmesi yönünde ölçüm tekniklerinin ağırlıklı olduğunu hissettim. Ama gözüme çarpan yeni teknoloji olmadı. Firma olarak bizim işimiz atık yakma sistemleri imalatı. Türkiye’de de bu sektörde lideriz, geçmişte yılın KOBİ’si seçilmişti. Buraya da taşeron bulabilir miyiz, bazı firmalara iş yaptırabilir miyiz diye araştırmaya geldik. İstedığımız bir firmayı bulamadık. Ancak şunu kabul etmek gerekir ki İtalyanlar Avrupa’da ekipman bazında gayet başarılılar. Bizim daha çok yol almamız lazım. Bu alan, Türkiye’de yeni gelişen bir sektör. İleride sektördeki imalatçılar daha iyi hale gelecek. 2023 hedefimizdeki 500 milyar dolarlık ihracata ulaşmak istiyorsak buraları takip edip, yeni teknolojileri geliştirmemiz lazım.

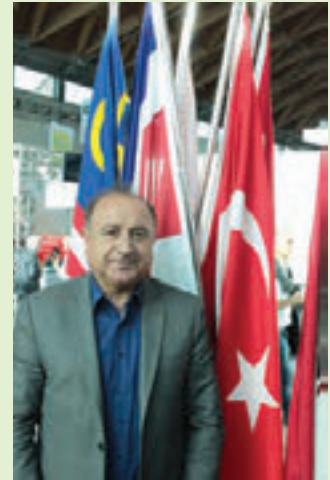
*** Şantes Incinerator Genel Müdürü**

İbrahim Engin*:
“Çöp Diye Bir Tabir Artık Yok”

ECOMONDO’daki üçüncü senemiz oldu. Ülkemizdeki çalışmalarla kıyaslama yapıyoruz. Burada bilgi edinip, firmalarla Türkiye’de neler yapabiliriz konusunda ve buradaki yönetmeliklerle ilgili görüştük. Dernek olarak 10’dan fazla kişiyle katıldık, burada bir standımız da var. Mükemmel bir fuar ve organizasyon gerçekleştirildi. Görüşmeler, buluşmalar, servisler, her şey kusursuz.

Teknik anlamda çoğu konuda bizden çok daha ilerideler. 30 yıl önce, madeni yağlarla ilgili sorunlarını cumhurbaşkanının geridönüşümcüleri çağırması ve 72 tane konsorsiyum oluşturulmasıyla çözmüşler. Dünya küreselleşiyor. Teknolojiyi yakalamak lazım. Ben hep derim, **işyerini yenilemeyen işyeri sahibini yeniler**. Her sektörde yetkilendirilmiş kuruluşlarla iletişimi sağlamamız gerekiyor. Türkiye’de maalesef konsept fuar yok. Belediyelerin bu boşluğu doldurmaları gerekiyor. Congressium Ankara’da bir fuar yapıldı, ama sığmadı oraya, makineler gelmedi. Fuarlara her mevkiyen yetkilinin katılması gerekiyor. Çünkü tek dünya var. Çöp diye bir tabir yok artık. Çöp, geridönüşümcülerin her alanda hammaddesi.

*** GEKSANDER, Geri Kazanım Sanayicileri Derneği Başkanı**

İklim Değişikliği ve Göç

Pakistan'da 2010 yazında 10 milyondan fazla insanın göç etmesine neden olan sel felaketi.

Fatma Gül Altındağ, Avrupa Komisyonu tarafından yayınlanan “Çevre Politikası için Bilim” bülteninin “Çevresel değişikliğe karşılık olarak göç” başlıklı tematik sayısını derinlemesine inceliyor...

 Fatma Gül ALTINDAĞ,
altindagf@gmail.com

Avrupa Komisyonu tarafından yayınlanan “Çevre Politikası için Bilim” bülteninin 51. sayısı, “Çevresel değişikliğe karşılık olarak göç” (*Migration in response to environmental change*) başlığıyla Eylül ayında yayımlandı. Kasım sayısının hazırlıklarını yaptığımız Ekim ayında yazıyı yayına hazırladığım dönemin Ankara haberleriyle keşişmesi nedeniyle bu tematik sayıyı sizlerle buluşturmam Aralık sayısına kaldı. Hayatını kaybeden insanların birer birer sayıya çevrilmesinin utancıyla yüzleşmeye çalışırken, Beyrut, Paris, Silvan’da ardı ardına gelen kötülüklerle, kendimizi devam eden dev faciaları takip etmeye çalışırken bulduk. Kötülüğümüz, bizleri bu sefer utancımızı, üzüntümüzü hak geçirmeden sıraya koymaya çalışmayla sınıdı. İçimizde taşıdığımız bu bir çeşit “Heathcliff kötülüğü” kendini bireysel, ailesel, kitlesel ya da “gezegen-sel” olarak gösterebiliyor. Faydalı herhangi bir konuda sergilemekte çok büyük zorluk çektiğimiz kolektif bir hareketle, herkese ve her şeye rağmen sürdürdüğümüz “Her şey

benim için” duruşumuzun getirdiği iklim değişikliği, tüm gezegenin dengesinin şaşmasına neden olması nedeniyle kötülük listemizde yerini “gezegen-sel kötülük” olarak almaya hak kazanıyor.

Gezegensel kötülüğümüz iklim değişikliği ile göç arasındaki ilişkinin araştırıldığı sayının editörlüğünü daha önce Oxford Üniversitesi’nde göçmen konuları ile ilgili çalışmalar yapmış **Profesör Roger Zetter** üstlenmiş. “Editörden” bölümünde göç ve iklim değişikliği arasındaki ilişkinin araştırılmasının neden mühim olduğuna değinen Zetter, özellikle yoksul ülkelerde kuraklık, deniz seviyesinin yükselmesi, seller ve fırtınalar gibi aşırı hava olaylarının sıklığının ve şiddetinin artmasıyla göç akımlarında da artış olduğunun altını çiziyor. Bu olayların orada yaşayan insanlar için yalnız altyapının ya da evlerin hasar görmesi anlamına gelmediğini, aynı zamanda direkt ya da dolaylı olarak insanları, bir şekilde yer değiştirmeye zorladığını anlatıyor. Durumun vahametini ortaya koymak için, bizlere evleri artık birer sayıdan ibaret olmuş, hatta

üçün beşin hesabı yapılmadan, hikayeleri, yuvarlatılmış sayıların içinde kaybolmuş insanları hatırlatıyor. **2010 yazında Pakistan’da ve 2010 Mayıs ayında Çin’de meydana gelen şiddetli seller nedeniyle iki ülke için de 10’ar milyondan fazla insanın göç ettiğinin raporlarda yer aldığını söylüyor.**

Öte yandan sadece 2014 yılında 12 bin 700’den fazla insan deprem, kasırga ya da şiddetli diğer doğal felaketler ve insan eliyle gerçekleşen felaketler sonucu hayatını kaybetmiş ya da kaybolmuş. Burada 2.000 kişinin evinden olduğu Zimbabwe’de, çöken barajın dahil olduğu insan eliyle gelen felaketler ve deniz felaketlerinin 2.118 kişiyi etkilediği iddia ediliyor.

Malavi’de Sel 330 Bin İnsanı Yerinden Etti

Rogger Zetter, çevresel değişiklik ile göç arasındaki ilişkinin araştırılmasının çok önemli olduğunu söylerken bu ilişkinin ne kadar karmaşık olduğunun da özellikle altını çiziyor. Genellikle ekonomik, sosyal ve politik olarak katmanlı

nedenleri olan göç hareketi incele-
nirken, kalkınma ya da demografik
değişiklikler kadar çevresel değişik-
lik de vurgulanıyor. Çevresel deęi-
şiklik nedeniyle meydana gelen göç
de aynı ülke içinde ya da başka bir
ülkeye, gönüllü olarak ya da göçe
zorlanarak, geçici göç ya da kalıcı
göç olarak kendi içinde sınıflandırıl-
yor. **Zorunlu göç**, Tsunami, sel gibi
çevresel facialar ya da devlet zorla-
masıyla gerçekleşebildiği gibi, Fas,
Cezayir, Tunus, Somali ve Mısır'da
olduğu gibi kuraklığın tarım üzerin-
deki uzun dönem etkileri nedeniyle
yavaş yavaş gerçekleşen çevresel
bozulma nedeniyle kademeli olarak
da gerçekleşebiliyor.

Örneğin tamamı iklim değişikliği
ile ilişkilendirilmemiş olsa da 2010
yılında meydana gelen aşırı hava
olayları nedeniyle **320 milyondan
fazla kişi etkilenmiş**. Uluslararası
Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri
Federasyonu'nun (IFRC) 2013
Dünya Felaketleri Raporu'na göre
2010 yılında kaydedilen bu rakam,
içinde bulunduğumuz yüzyıl için en
kötü rekor olarak kayıtlarda yerini
almış. Başka bir örnek ise Ocak
2015'te Malavi'de şiddetli yağışların
neden olduğu sel: **UNICEF'e göre
Malavi'de yaşanan sel, 330 binden
fazla insanın yer değiştirmesine
neden oldu**.

Ekonomist **Nicholas Stern**'in, İngi-
liz Hükümeti tarafından yayınlanan
"2006 İklim Değişikliğinin Ekono-
misi üzerine Stern Görüşü" (2006
*Stern Review on the Economics
of Climate Change*) raporunda ise
çok tartışma yaratmış bir görüş yer
alıyor: **Stern'in öngörüsüne göre,
2050 yılında yaklaşık 200 milyon
insan, iklim değişikliği yüzünden
yerlerinden olacak**. Birleşmiş Mil-
letler Çevre Programı (UNEP) ise
iklim değişikliğinin göç akımlarını
üç şekilde etkileyeceğini öngörüyor.
Bunlardan ilki, ısınmanın bazı böl-
gelerde tarım verimliliğini azaltması
ve temiz su, bereketli toprak gibi

**Zorunlu göç, çevresel facialar
ya da devlet zorlamasıyla
gerçekleşebildiği gibi, Fas,
Cezayir ve Somali'de olduğu
gibi kuraklığın tarım üzerindeki
uzun dönemli etkileri
nedeniyle yavaş yavaş da
gerçekleşebiliyor.**

ekosistem hizmetlerinin az bulun-
masına sebep olması nedeniyle ya-
şanacak olan göç. İkincisi, özellikle
tropikal bölgelerde aşırı yağış nede-
niyle yaşanacak ani sel ya da akarsu
taşmaları gibi uç hava olaylarının
artması nedeniyle insanları kitlesel
olarak yer değiştirmeye itecek olan
göç. Üçüncüsü ise deniz seviyesin-
in yükselmesi nedeniyle seviyenin
altında kalan yaygın sahillerin yok
olması üzerine milyonlarca insanı
yer değiştirmek zorunda bırakacak
olan göç.

Avrupa Sular Altında

Çevresel göç, ununu elemiş eleğini
asmış, en büyük korkusu göçmen
almak olan Avrupa'da, tahmin
edilebileceği gibi dikkat isteyen ko-
nular arasında çoktan yerini almış
durumda. Avrupa Komisyonu, çev-
resel nedenlerin tetiklediği göçün,
kapsamlı bir göç politikası içinde
değerlendirilmesi gerektiğini har-
tırlattığı için editör Rogger Zetter,
Avrupa devletlerinin, gelecek olan
hızlı çevresel değişikliğin farkında

olduklarını söylüyor ve ekliyor, "far-
kındalar ama bizi gerçekte nasıl bir
çevresel değişiklik bekliyor?"

IPCC, yayınladığı beşinci değerlen-
dirme raporunda, deniz seviyesinin
2100 yılında 26 ve 82 santimetre
arasında yükseleceğini öngörüyor.
İngiliz Meteoroloji Ofisi ve çok sayıda
Avrupalı araştırmacı ise 2100 yılın-
da deniz seviyesinde gerçekleşecek
yükselmenin düşük olasılıkla üst
sınır olarak 180-190 santimetre ola-
bileceğini söylüyor. Orta seviyenin
altındaki ısınma senaryolarında, pek
çok modelin söylediği, 2050 yılında
Kuzey Afrika ve Güney Afrika'nın
orta kısımlarında yağışın doğal or-
talamadan daha az seviyede olacağı.
2100 yılı itibarıyla bu senaryolar-
dan biri bile gerçekleşecek olsa,
deniz seviyesinde gerçekleşecek 2
metrelik bir artış Avrupa'nın geniş
alanlarını, Venedik'i içine alan Ku-
zey Akdeniz bölgesini, İngiltere ve
Hollanda gibi Kuzey Deniz çevresi-
ni su basacağı yani insanları göçe
zorlayacağı anlamına geliyor. Bu
nedenle de çevre nedenli göç için
olası göç politikası alternatiflerinin
bir tipolojisi Avrupa Komisyonu
personeli tarafından çalışma belgesi
olarak ayrıntısıyla planlanmış. Bu
plan, engellemeyi, uyum sağlamayı,
yerleştirmeyi ve insanların gelecekteki
akışının yönetimini kapsıyor. Tüm
bunların arasında da göçün engellenmesi
ve göçün hesaba katılması kendi başına
bir uyum stratejisi olarak yer alıyor.

Felaketlere ve iklim değişikliğinin
diğer etkilerine karşı dayanıksız
bölgelerde yaşayan insanların sayı-
sının artması nedeniyle, bu etkilere
alışma ve cevap verme için gelecekte
belirlenecek stratejilerinde göç ile
birlikte **planlı yer değiştirmenin**
de önemli bir rolü olacağı belirtiliyor.
Böylece üye ülkeler, etkile-
necek nüfusu korumak için kendi
potansiyel politikalarını belirleyebi-
lecekler. Ulusal yeniden yerleşirme
rehberleri, Avrupa Komisyonu'nun

fonladığı çok ortaklı, sınır ötesi yer değiştirme için yasal geçit adreslemeyi amaçlayan bir proje dahilinde çalışıyor. Proje, Birleşmiş Milletler Göçmenler Yüksek Komisyonu (UNHCR), Norveç Göçmen Konseyi/Ülke İçi Yer Değişim Gözlem Merkezi (NRC/IDMC) ve Nansen İnisiyatifi'ni bir araya getirmeyi amaçlıyor.

Tematik Sayıda Neler Var?

Tematik sayıda yer alan çalışmalar, çevresel göçün nedenlerini araştıran ve gönüllü ya da zorunlu yer değiştirmeler için Avrupa'ya politika seçenekleri sunan araştırma ve kanıta dayalı rapordan oluşuyor. Kaynak aynı zamanda, çevresel göçler için insan haklarının durumunu da araştırıyor.

“İnsan göçünün çevresel değişiklik kapsamında birbiri ile ilişkili etmenlerini keşfetmek” (*Exploring interlinked drivers of human migration in the context of environmental change*) başlıklı ilk çalışmada, araştırmacılar göçün Zetter'in da bahsettiği karmaşık nedenlerini inceliyor. Bu çalışmada insanların kalmak ya da gitmek arasında karar verirken onları etkileyen beş etmeden bahsediliyor: **Ekonomik, sosyal, politik, demografik ve çevresel.** Araştırmacılara göre çevresel değişiklik, “Çevresel” ana başlığını direkt, geri kalan başlıkları dolaylı olarak etkiliyor ve nihayetinde tüm ana etmenleri etkilemiş oluyor. Bu yüzden de araştırmacılar, bilginin geliştirilmesi, politika imkanlarının değerlendirilmesi ve gelecekteki adımların belirlenmesinde bu çerçevenin kullanılması gerektiğini vurguluyor.

İklim “Tutsak”ları

“Aşırı çevre olayları ve insan göçü: Basit bir ilişki değil” (*Extreme environmental events and human migration: no simple link*) başlıklı makalede ise, çevresel göçün se-

Tamamı iklim değişikliği ile ilişkilendirilmemiş olsa da 2010 yılında meydana gelen aşırı hava olayları nedeniyle 320 milyondan fazla kişi etkilenmiş. Bu rakam yüzyılın en kötü rekoru olarak kayıtlara geçmiştir.

bepleri özetleniyor. Araştırmacılar, aşırı hava olayları ile nüfusun hareketi üzerinde ulaşılabilir delilleri gözden geçiriyor ve “hareketsizlik” kavramını ortaya atarak, politikalar için bu kavramın da konuyla ilişkisine değiniyorlar. “Hareketsizlik” ile kastettikleri, tutsak bırakılmış nüfuslar. Aşırı hava olaylarına dayanıksızlık ve hareket kabiliyetinin sosyal, ekonomik ve politik sermaye ile ilgisi olduğunu söylüyorlar. Düşük gelir seviyesinden orta gelir seviyesine kadar, insanlar felaketler sırasında evlerinde “tutsak” kalıyor ya da bir felaket sonrasında yer değiştirdiklerinde dayanıksızlıkları artıyor. Çevresel değişiklik yavaş bir başlangıç gösterdiğinde, yoksul insanlar ya geçim kaynaklarını çeşitlendiremedikleri için “tutsak” kalıyor ya da göç edecek kaynakları

ya da kapasiteleri olmadığı için yine “tutsak” kalıyorlar. Araştırmacılar, eve dönmek, alışmak ya da başka bir yere gitmek üzere hızlı cevap vereceğine emin olunması gereken alışma stratejileri ya da mekanizmalarının kurularak göçmenlere net seçenekler sunulması gerektiğini vurguluyor.

Devletlere Ne Düşüyor?

Savaş ve yoksulluk gibi başka nedenlerle de ilişkilendirilsin ya da ilişkilendirilmesin, iklim değişikliği nedenli göç ile devletlerin göçün nüfus üzerindeki etkisiyle aynı derecede baş edemediğini anlatan **“İklim değişikliğinin bir sonucu olarak göç: Devletler nasıl tepki vermeli?”** (*Human migration as a result of climate change: how should governments respond?*) başlıklı üçüncü makalede, Birleşmiş Milletler Üniversitesi İnsan Güvenliği ve Çevre Enstitüsü tarafından yayımlanan çevresel göç ve yönerge önerilerinin incelendiği güncel politika özetleniyor. En önemli önerilerden bir tanesi, çevresel şartlar insanlara müdahil olmaya ya da yerleştirmeye izin vermeyecek derecede şiddetli ise bu hareketin olumsuz etkilerini

azaltmak için aşırı dikkat ve özenin gösterilmesi gerekliliği. Burada geçici bir çözüm üretmektense sürdürülebilir bir gelişim programı planlayabilmek adına tehcirin başvurulması gereken en son seçenek olduğunun altı çiziliyor.

Ulusal Uyum Planları

“Göç: İnsan hareketliliği ile iklim değişikliğine uyum politikalarının birleştirilmesi için bir fırsat” (*Migration: an opportunity to integrate human mobility and climate change adaptation policies*) başlıklı makalede ise devletlerin çevresel nedenli göçle yüzleşmenin hareketlilik ve uyum politikalarının uygulanmasının önemi için güçlü bir kanıt olduğunun altı çiziliyor. Bir Avrupa Komisyonu raporuna dayanılarak, “Ulusal Uyum Planları” ihtiyacının ne denli büyük olduğu, bu planların iklim değişikliğinin neden olduğu zarardan etkilenen toplumların dayanıklılığını artıracığı anlatılıyor. Yani aslında yer değiştirme ve tehcirin en başta önlenmesinin gerektiği ve bunun

da ancak toplumların dayanıklılığının artırılması ile mümkün olduğu vurgulanıyor. Kuraklığa karşı sulama ve su yönetim sistemleri örnek olarak veriliyor.

Yasal Statünün Belirsizliği

Güncel bir kitaba dayanan **“Çevresel göçlerde insan haklarının daha iyi korunmasına ihtiyaç var”** (*Environmental migrants need better human rights protection*) başlıklı makalede iklim değişikliği yüzünden göç etmeye mecbur kalan insanların, insan haklarının korunamamasındaki trajik durum vurgulanıyor. Bu insanlar için yasal statünün belirsiz olduğu ve halihazırda göçmenlerin çevresel değişiklik nedeniyle yer değiştirmesinin tanınmadığı, insanlara göçmen statüsü verilmediği vurgulanıyor. İklim değişikliğinden etkilenmiş göçmenlerine tamamen yasal ya da normatif bir koruma teklif edilemeyen beş ülkenin üzerinde duruluyor: **Bangladeş, Etiyopya, Gana, Kenya ve Vietnam**. Bu ülkeler, erozyon nedeniyle evlerini ya da topraklarını kaybeden

insanlar için tazminat ölçümü yapılmasını teklif ederken, araştırmacılar bunların politik açıdan daha güçlü olan toprak sahiplerinin fayda arttırmasına imkan sağladığını ortaya çıkarıyor. Yerlerinden olan insanlarsa aksine ötekileştirildiğini, topraksız kaldıklarını ve alternatifleri de olmadığından yakın köylere kasabalara taşındıkları anlatılıyor.

Güvenli Yolların Oluşturulması

Son iki makalede ise çevresel göçün Avrupa Birliği'ne etkisi ele alınıyor. **“İklim değişikliği nedenli göç için harekete geçme vakti”** (*Time to act on climate change induced migration*) başlıklı makalede **Heinrich Böll Vakfı**'nın 2015 yılında yayınladığı öneriler bir araya getirilmiş. Raporun yazarları, uygun politikaların geliştirilmesi ve araştırmaların kanıtlarının hayata geçirilmesi için yeterli bilgiye sahip olduğunun altını çiziyor. Bu konuyla mücadele etmek için politikaların oluşturulmasında Avrupa Birliği'nin neden liderlik etmediğini sorguluyor. Göç için yasal ve güvenli yolların oluşturulması ve göçmenlerin insan haklarının sahip çıkmayı desteklenmesini örnek olarak gösteriyor.

İngiltere menşeli **“İklim değişikliği altında Avrupa Birliği göçü: Etkileri mevcut altyapıya bağlı”** (*EU migration under climate change: impact depends on current infrastructure*) başlıklı son makalede ise iklim değişikliğinin neden olduğu sel, arazi kaybı, kuraklıktaki artışın komşu ülkeler dahil olmak üzere Avrupa içinde de bir göçe neden olabileceği özetleniyor. İyi kriz planları ve uyum politikalarının göç üzerindeki baskıyı azaltacağı vurgulanıyor. ○

http://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/pdf/migration_in_response_to_environmental_change_51sen.pdf

İngiliz Hükümeti tarafından yayınlanan raporda 2050 yılında hemen hemen 200 milyon insanın evlerinden olacağı görüşü yer alıyor.

Seçimden hemen önceki gün Resmi Gazete’de yayımlanan düzenlemeyle Bakanlar Kurulu’na **meraları yapılaşmaya açma** yetkisi verildi. Buna göre, mera alanlarında “ot parasını” ödeyen şirketler yapılaşmaya gidebilecek.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’na bağlı Hava İzleme İstasyonu verilerine göre hava kalitesi açısından en düşük kentler belirlendi. Partikül madde (PM10) ile kükürtdioksit (SO2) miktarları göz önüne alındığında değerleri en yüksek il **Afyonkarahisar**. Afyonkarahisar’da PM10 değerleri Dünya Sağlık Örgütü’nün belirlediği kritik eşik değeri 260 µg/m³’ü aşarak 324 µg/m³’e kadar ulaştı.

Marmara Bölgesi’nde **Keşan**, İstanbul’da ise **Esenyurt** PM10 ve SO2 değerleri en yüksek, dolayısıyla hava kalitesi çok düşük yerleşim alanları oldu.

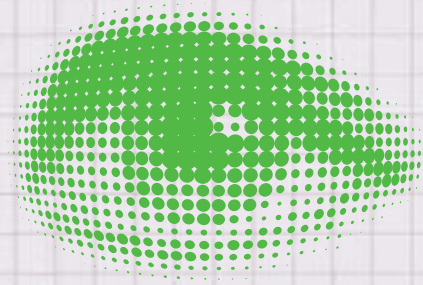
Dünyanın en çok incir üreten bölgesi olan **Aydın**’da, jeotermal santraller ve incir üretiminde kullanılan hidrojen peroksit nedeniyle, kanserden ölüm oranı %42’ye ulaştı. Bu oran Türkiye genelinde %18 seviyesinde.

Alman bilim insanlarının Güney Kutbu’nda yaptığı araştırmaya göre 10 bin yıl içinde deniz seviyesi dünya genelinde yaklaşık 3 metre yükselecek. Almanya’daki **Potsdam İklim Araştırmaları Enstitüsü**’nce yapılan incelemenin sonuçları, ABD’nin önde gelen bilimsel dergilerinden *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*’da yayımlandı.

Yeni Zelanda, geçtiğimiz günlerde **Hayvan Hakları İyileştirme Yasası**’nda yaptığı değişiklikle hayvanları da insanlar gibi duygusal varlıklar olarak tanımladı.

Beyoğlu’ndaki geçmişi 16. yüzyıla

GÖZÜMÜZDEN

KAÇMAYANLAR

Havası en kirlili şehirler, çiçeklenen Atacama Çölü, bisiklet yolları yönetmeliği, Kartal’da yasaklanan plastik poşetler...

 Gözde İVGİN

kadar uzanan cami-bostan birliğinin son örneği olan ve otopark yapılmak istenen tarihi **Piyalepaşa Camii Bostanı** kültür varlığı olarak tescillendi.

Çanakkale’de altın madenciliğine karşı yıllardır mücadele eden **Kazdağı** halkı Ayvacık’ta açılmak istenen yeni altın madenine karşı direniyor. Kısacık köyünde 91 hektarlık orman alanında hayata geçirilmek istenen altın madeni projesinin aynı köyde düzenlenen Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) toplantısı köylüler tarafından yapılmadı.

Karaburun halkının yerel idare, sivil toplum kuruluşları, çevre ör-

gütleri ve ÇEHAV (Çevre ve Ekoloji Hareketi Avukatları) desteği ile açtığı davada sonuç belli oldu. Çalık Enerji’ye ait **Sarpıncık RES** projesi için İzmir Valiliği tarafından verilen Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) olumlu kararı İzmir 5. İdare Mahkemesi tarafından iptal edildi.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, Danıştay 14. İdare’nin **3. Boğaz Köprüsü’nün** ÇED’den muaf tutulmasının yolunu açan kararını oybirliğiyle bozdu. Bu karar, bağlantı yollarıyla birlikte İstanbul’un Kuzey Ormanları’nda yüzbinlerce ağacın kesilmesine yol açan köprü projesi için iki yıl sonra ÇED sürecinin başlatılması gerektiği anlamına geliyor.

Arjantin’in La Plata Üniversitesi’nde yapılan bir çalışma, piyasada bulunan ve pamuktan imal edilen hijyenik kadın ürünlerinin (tampon, kadın pedi, sargı bezi) %85’inin endüstriyel tarımda çok yaygın kullanılan ve Dünya Sağlık Örgütü’nün kanserojen ilan ettiği **glifosat** adlı böcek ilacını içerdiğini ortaya koydu. Alınan örneklerin %62’sinde ayrıca bir glifosat türevi olan AMPA adlı madde de saptandı.

Ataköy sahilde tescilli tarihi **Barut-hane binalarının** bulunduğu 59 bin 800 metrekarelik parsel halkın oldu. Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Bakırköy Belediyesi’nden Blumar isimli projenin durdurulmasını istedi.

Boğaziçi Üniversitesi’nde 12-13 Kasım’da düzenlenen İklim Forumu’nda dünya için önemli raporlar açıklandı. Altı akademisyenin hazırladığı iklim raporuna göre, Türkiye’de her yıl **termik santraller** yüzünden 2.876 kişi erken ölüyor. Avrupa Birliği ülkelerindeki termik santral kaynaklı erken ölüm sayısı ise 18. 200.

Çanakkale’de ormanların bulun-

duğu **Karabiga** kıyılarında, Naren Enerji tarafından projelendirilen santralin ÇED raporuna onay çıktı. Proje için 116 hektar orman kesilecek, arkeolojik sit tehdit altında.

Biyogüvenlik Kurulu, **GDO**'lu altı mısır ve iki soya çeşidinin ve ürünlerinin **hayvan yemlerinde** kullanılmasına izin verdi. Bugüne kadar yedi soya ve 25 mısır çeşidi olmak üzere toplam 32 çeşide, yem amaçlı kullanılmak üzere GDO'ya izin verilmiş oldu.

Erzincan'da yapılması planlanan, doğal yaşam alanlarını ve Urartu, Roma, Pers, Arap, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine ait kültür varlıklarını yok edecek Kemah Barajı ve iki HES projesi için alınan ÇED raporu iptal edildi.

Diyarbakır'daki **Kent Ormanı** askeriye devredildi. Karara, Büyükşehir Belediyesi ve Şehir Plancıları Odası itiraz etmeye hazırlanıyor.

İklim değişikliği, dünyayı daha da yoksullaştıracak. **Dünya Bankası** tahminlerine göre, **artan gıda fiyatları** nedeniyle 2030'da 100 milyondan fazla insan daha gıdaya erişimde sorun yaşamaya başlayacak; yoksul sayısı 1 milyar kişiyi aşacak.

İstanbul'da **Kartal Belediyesi**, çevreye ve geridönüşüme verdiği zarar sebebiyle **nylon poşet kullanımını yasakladı**. Kartal'da süpermarketlere, dükkanlara, pazarlara ve halka yapılan bilgilendirme devam ederken, yasağa uymayan kişi ve kurumlara belediye meclisi kararı gereğince idari yaptırım uygulanacak.

Meksika'nın başkenti Meksiko'da su seviyeleri azalınca, su rezervinde 16. yüzyıldan kalma büyük bir kilisenin kalıntıları ortaya çıktı. Güneydeki **Chiapas** eyaletinde yaşanan

kuraklık yüzünden **Nezahualcoyotl** baraj gölündeki su seviyesi 25 metre düştü.

2006'da milli park ilan edilen Kayseri'deki **Sultan Sazlığı** Milli Parkı, 2009'da kuruma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştı. Yapılan çalışmalar sonuç verdi. Eski haline kavuşan Sultan Sazlığı, yeniden kuşlara ev sahipliği yapmaya başladı.

Şehir içi yollarda bisikletlerin ulaşım amacıyla kullanılmasını sağlamak, bisiklet yolları, bisiklet istasyonları ve bisiklet park yerlerinin planlanması, tasarlanması, yapılması ve işletilmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemeyi amaçlayan ilgili yönetmelik yürürlüğe girdi. Yönetmeliğe göre, **bisiklet yolları** için hız sınırı azami saatte 25 kilometre olarak uygulanacak.

Güney Amerika ülkesi Şili'de bulunan ve dünyanın en kurak bölgesi olarak bilinen **Atacama Çölü** artık çiçeklerle kaplı. Okyanus sularının ısınmasıyla kasırga, sel, heyelan veya kuraklığı artıran El Nino doğa olayı, iklimleri değiştiriyor. Bu yıl El Nino'nun etkisiyle bölgede yağın şiddetli yağmurlar, kurak toprağın yerini çiçeklere bıraktı.

Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu, "İğneada için bize gelen bir şey yok. Çalışma yapılan yerler de doğa koruma hudutları ve langoz ormanları dışında" dedi. Kömür santrallerinin nükleer santrallerden daha tehlikeli olduğunu iddia eden Bakan Eroğlu, "Hemen sınırimızın ötesinde eski nükleer tesisler var yenisini de yapıyorlar. Bunu da dikkate alın. Ermenistan'da da iptidaisi var, onların da kapatılması lazım. Bana göre burnumuzun dibinde. Basın bunlara dikkat ederse daha iyi olur" ifadelerini kullandı.

Kaynaklar: *Yapı Dergisi*, www.politeknik.org.tr, *İleri Haber*, www.evrensel.org, *Bianet*, *BirGün*, *Ege'de Son Söz*, www.diken.com.tr, *Radikal*, *Gaia Dergi*, www.arkeofli.com, *İMC TV*, *Anadolu Ajansı*

Yeşil Ekonomi: Küçülmek Güzeldir

Yazar: Kolektif

Çevirmen: Serin Erengözgin

Yayınevi: Yeni İnsan Yayınevi, Ekim 2015

Ekonomik büyüme artık çağımızın vebası haline gelmeye başladı. “Her şeyden daha çok” üretmek, bizi gezegenimizin kaynaklarını geri dönülmez bir noktaya kadar tüketmeye

götürüyor. Yeni İnsan Yayınevi'nin hazırladığı derleme, bu konuda ortaya önemli sorular atıyor. Küçülmek, büyümek gibi ekonomik kavramlara yönelik tartışmalara ivme kazandırmak amacıyla hazırlanan kitap “Zenginlik ile refah, yarışmacı toplum ile dayanışmacı toplum, hükmetmekle gezegen ile uyum içinde yaşamak gibi hayati tartışmalar gündemimize ne zaman girecek?” diye soruyor. Altı ayrı başlıktaki yazıların altında **Darren Zhang, Flipo Fabrice, Giorgos Kallis, Jeroen Van Den Bergh, Raoul Weiler ve Roefie Hueting**'in imzası bulunuyor. Bu yazılarda küçülme (*degrowth*) kavramı inceleniyor. Kitapta çevresel sürdürülebilirlik he-

define neden büyüyen üretimle ulaşılamayacağı, küçülmenin kavramsal kökenleri de dahil olmak üzere pek çok konu her yönüyle tartışılıyor.

Türkiye'de İklim Siyaseti

Yazar: Nuran Talu

Yayınevi: Phoenix, Kasım 2015

Türkiye, iklim değişikliğinin neresinde? Alanında ilk ve en kapsamlı Türkçe çalışma olan *Türkiye'de İklim Değişikliği Siyaseti* işte bu soruya yanıt veriyor. Kitap, dünyadan örneklerle karşılaştırarak Türkiye'nin iklim değişikliğiyle mücadele serüvenini ve bu konudaki “siyasetsizliğini” anlatıyor. İklim siyaseti konusunda Türkiye'deki en önemli isimlerden **Nuran Talu**'nun son çalışmasının başlıkları arasında termik santrallerden Akkuyu nükleer santral projesine; dereleri kurutan HES'lerden kuşların göç yolları üzerine kurulan RES'lere; “kentsel dönüşüm” adı altında yağmalanan tarihimize ve kültürel sermayemize; kadın hareketlerinden Gezi'ye; özgür fikir üretmeyen STK'lardan halk tabanlı kitle örgütlerine; Türkiye'deki “yavaş şehir” örneklerinden “yeşil ekonomi” hamlelerine kadar pek çok olgu yer alıyor.

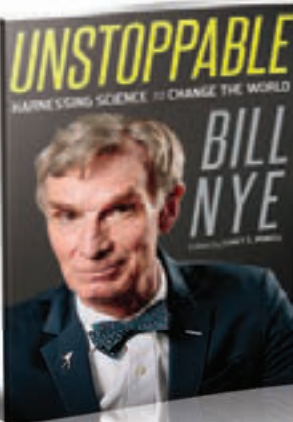
Durdurulamaz: Dünyayı Değiştirmek için Bilimi Kullanmak (Unstoppable: Harnessing Science to Change the World)

Yazar: Bill Nye

Yayınevi: St. Martin's Press, Kasım 2015

The Science Guy programıyla bilimi herkese sevdiren, bir kültür ikonuna dönüşen **Bill Nye** son kitabıyla günümüzün iklim krizine odaklanıyor. Nye, her zamanki gibi merak, bilim ve iyimserliği birleştiriyor. Yaşanan iklim sorunlarını daha temiz, sağlıklı bir dünyaya geçiş için fırsat olarak sunuyor. İklim değişikliğinin bilimsel arka planını anlatıyor, popüler mitlere açıklama sunuyor ve okuyucu-

ların kendi hayatlarında nasıl sürdürülebilir adımlar atacağını sıralıyor. Nye, bir röportajında kitabın amacını şöyle özetliyor: “Amacım dünyayı değiştirmek! Gerçekten, yapmak istediğim bu. Tabii ki bu kitap tek başına dünyayı değiştirmeyecek ama hepimizin bu konuda iyimser olmasına dair daha kapsamlı bir fikrin parçası.” Nye'nin çözüm önerisiyse **iklim hakkında konuşmak**. Bu konuyu gündemde tuttukça, önemli diğer siyasal ya da sosyal konular gibi her açısını tartıştıkça, iklim değişikliğine yönelik şüphelerin ortadan kalkacağını vurguluyor.

Coca-Cola İçecek 2014 Sürdürülebilirlik Raporu Yayınlandı

Sosyal, çevresel ve etik alanlardaki uygulamalarımızı ve performans sonuçlarımızı GRI G4 raporlama ilkelerine uygun olarak hazırladığımız 2014 Sürdürülebilirlik Raporumuz ile paydaşlarımızın bilgisine sunuyoruz.

<http://www.cci.com.tr/tr/surdurulebilirlik/kss-raporumuz/>

Şekerbank

Enerji verimliliği yatırımlarının finansmanında Türkiye'de öncü rol edinen Şekerbank, EKOkredi ile bugüne kadar 75 bini aşkın bireysel müşteri, esnaf, çiftçi, işletme ve KOBİ'yi enerji tasarrufuyla tanıştırdı. EKOkredi ile 21,1 milyar kilovatsaat enerji tasarrufu sağlandı, 4,5 milyon ton karbon salımı engellendi, 104 bini aşkın konut yalıtımı desteklendi ve 194 milyon metreküp doğalgaz tasarrufu elde edildi. Şekerbank, EKOkredi ile emeği ve enerjiyi koruyarak ülkemiz ekonomisine destek olmaya devam ediyor.